Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

EX BIBLIOTHECA
P. P. C. LAMMENS.

~~21~~ 150 E. 34
CA 1252

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

¶ Sermones Michaelis de vngaria predicabiles per totuz annū licet breues

Scrutamini ſcripturas

Koninklijke Bibliotheek te 's Hage

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

3270 Bis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

ACcidia.ſermone.x.N.Itē ſermone.xi.F
a Accidioſorū merces.ſermone.x.N
Adiutoriū tripl'x ꝯtra tres hoſtes nrōs.ſ.x.I
Adiutoriū tripl'x ꝯtra triplicē hoſtē hominis.ſer.vij.L
Adorari debet xp̄s tripliciter.ſer.iij.I
Adoratōnis due ſunt ſpecies Ibidem
Aduentus xp̄i eſt triplex.ſermone.xi.A
Aduentus xp̄i fuit prophetat⁹.figuratus.ꝛ mirabiliter oſtenſus.ſermone.xi.B
Aduentus xp̄i fuerūt cauſe diuerſe.ſermone.xi.D
Aduentus xp̄i q̄ꝫ humilis fuit.ſermone.xi.E
Aduerſitatis mundane inordinatus timor impedit ſeq̄ chriſtum.ſermone p̄mo.L
Adulatio.ſermone.vi.L
Adulatio fit tribus modis.fermone.xij.B
Amare mulieres nolebat quidam imperator ꝓpter tres cauſas.ſermone.ix.E
Amatores viciorum in ſuis amicis ſnnt ſimiles demoni-bus.ſermone.ix.D
Amatores inimicorum dicuntur filij dei.ſer.iiij.D
Ambulare debemus tripliciter.ſer.xij.A
Ambulanti caute tria ſunt neceſſaria Ibidem
Ambulandum ē honeſte tripliciter.ſer.xij.B.
Ambulandum eſt ad deū triplici via.ſer.xij.D
Amicicia ficta que eſt.ſermone.x.K
Amicicia vera que eſt.ſermone.x.L
Amiciciam impediunt diuitie Ibidem
Amicicia triplex quomodo.nota ſermone.x.N
Amicicia quando eſt diſſoluenda.Ibidem
Amicicia vera nō poteſt eē niſi inter ꝟtnoſos.er.x.O
Amicicia falſa eſt q̄ cōmodū attēdit ꝛ nō amorē.ſer.x.P

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Amicus eſt qui in om̄i tempe diligit ſe.x. O
Amiciciā ipediunt duo genera hoīm ſer.x. Q
Amor inordinatus pſpitatis ipedit ſequi xp̄m.ſer.i. L
Amor diuerſimode oſtenditur.ſer.ix. F
Amor dei omnia ſuſtinet.ſer.x. H
Amor duplex fuit in xp̄o.ſer.ix. F
Amor xp̄i circa nos Ibidem
Amor fidelis quis eſt.ſermone.x. P
Amor carnalis voluptatis amorē dei extinguit.ſer.xi D
Amor fictus quis eſt Ibidem
Angeli dei aſſiſtunt cuilibet homini.ſer.vij. C
Angelus bonus quando loquitur homini Ibidem
Angelus quare nō incarnat⁹ nec aliqs ſanct⁹.ſer.xi. A
Anima tota quando diligimus deū.ſer.x. A
Aia noſtra figurať p filiā cuiuſdā impatoris.ſer.xi. D
Aie in purgatorio exiſtētes ď pena liberāť tripl'r.ſ.viij H
Anime humane eſt triplex mors.ſer.viij. L
Antichriſtus armabitur quadrupliciter.ſer.ix. M
Et nota ibi de fraudibus eius
Apoſtoli erant vocati trina vocatione.ſer.v. D
Aqua q̄re exiuit a latere xp̄i poſt ſanguinē.ſer.ix. D
Archāgelo Michaeli quattuor ꝯueniūt.ſer.vij. D
Armatura dei.ſermone vij. B
Auaricia.ſermone.v. F. Item ſermone.x. I
Auariciā ⁊ inuidiam quidā ſequunť citius q̄ꝫ paupertatez
ꝓpter duas cauſas.ſer.primo. L
Auariciam quidam diligunt.ſer.x. C
Auaricie quidam ſeruiunt.ſer.vi. I
Auaricie ſpina tripliciter pungit.ſer.xij. C
Auari febricitantibus aſſimulantur.ſer.xij. C
Auari dicuntur ſerui infideles.ſer.vi. C

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Auarus comparatur mercurio.ſermo.xij. C
Auarus comparatur talpe.ſermo.xij. D
B Eata v̄go ſenſit dolorē paſſiōis xp̄i.ſer.ix. C
Benedicti habent triplex gaudium.ſer.xi. A
Beneficia nature ⁊ gratie.ſermo.v. J
Beneficium dei triplex.ſermone.x. F
C Haritas ⁊ iuſticia eſt cauſa victorie
Sine charitate nō placet predicator deo.ſer.vij. A
Sine charitate cetera habētur fruſtra.ſer.vij. D
Charitas omnia ſuſtinet.ſermone.vij. H
Charitas tincture in panno aſſimilatur ibidem
Charitas erga proximum in tribus cōſiſtit.ſer.xij. G
De charitate.ſermone.xij. G J K H
Charitatem impediūt duo genera hominū.ſer.vij. O
Caſtigatio filioꝝ qualis debet eſſe.ſermone.iiij. F
Caſtitas.ſermone.xij. M
Caſtitatem ⁊ mundiciam ſequuntur viri ſancti.ſermone primo. F
Cauſas quattuor damnationis xp̄i obijciebant iudei que omnes fuerunt falſe.ſermone.ix. B
Cautela in mercimonijs.ſermone.i. O
Certamen triplex.ſermone.vij. E
Cibus damnatorum dicitur mors.ſermone.viij. A
Clemētiſſim⁹ eſt xp̄s oſtendit multiplicit̄.ſer.iij. L
Cogitationes immūde ſunt abijciēde.ſer.xij. M
Confeſſio oris fuit inſtituta.ſermone p̄mo D
De confeſſione.ſermone.xij. O
Confeſſionem impediunt duo.ſermone.xij P.
Confiteri poteſt quis alteri q̄ꝫ proprio ſacerdoti triplici de cauſa.ſermone primo D
Confiteri tenetur homo peccata.ſermone.xi K

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Cōſilium datum dicimꝰ habere tres cōditiones. ſer. iij. C
Cōſilium ſanum nunq̃ dabūt duo genera hoīm. ſ. iij. D
De conſilio. ſermone. xij. K
Conſolatio deſolatorum. ſermone. xij. J
Conſolatur nos chriſtꝰ in aduerſis. ſer. xi. H
Conſortium maloꝝ eſt vitandum. ſermo. xij. A B
Cōſuetudo peccandi ligat peccatorem ne peniteat. ſermone. xiij. B
Contritio quid eſt. ſermone. xi. J
De contritione bene nota. ſermone. xij. N
Cor durum reprehenditur. ſermone. x. J
Corde toto quando diligimus deum. ſermo. x. A
Creationis beneficium. ſermone. xij. F
Crucem quare non potuit chriſtus portare in paſſione cū fuerit omnipotens. ſermone. ix. E
Crucis virtus Ibidem
Crudelitas. ſer. iij. M. Item ſer. xij. M. Itē ſer. iij. M
Cupiditas. ſermone. xij. E
Cupidus mercurio aſſimilatur. Ibidem
Cupidus talpe aſſimilatur. ſermone. xij. D
DAmnationis chriſti quattuor cauſas obijciebant iudei. ſermone. ix. B
Damnatorum cibus eſt mors Ibidem
Deſperatio contra illam. ſermone. xi. H
Detractiones ⁊ dolos quidam diligunt. ſermone. x. C
Deus ſtat cum peccatoribus ⁊ contra illos multipliciter. ſermone vij. B
Diabolus nititur deſtruere ſermōem domini ⁊ ad diuerſa peccata inducere. ſermone. iij. B
Diabolum quidam ſumūt per ſuperbiam. ſermo. vi. K
Diabolo ſeruiētes multipliciter anxientur Ibidem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Dignitatibus nõ ſunt nimis eleuãdi paupes. ſer. vi. F
Dilectio xp̄i q̄ꝫ multis eſt neceſſaria. ſermone. x. L
Dilectionem impediũt duo genera hominum ſ.er. x. M
Diligere debemus deum ⁊ proximum ſermone. x. A
Diligere deum ex toto corde ⁊ tota aĩa quid eſt. Ibidem
Diligere deum ex tota mente quid eſt. ſermone. vij. B
Diligere deum quilibet poteſt Ibidem
Diligere deum eſt mandata eius ſeruare. ſermone. x. D
Diligere deum tria nos mouent. ſermone. x. F
Diligendus eſt deus tripliciter ſup̱ omnia. ſermo. x. A
Diligendus eſt proximus tripliciter. ſermone x. K
Diligunt quidam detractiones . ſermone. x. L
Diligunt quidam auariciam Ibidem
Diligunt quidam gulam ⁊ ebrietatem Ibidem
Diſcordia ⁊ diſſentio eſt cauſa deſtructionis regnorum et
ciuitatum. ſermone. x. F
Diuerſorium in quo xp̄s fuit natus quid eſt. ſer. xi. E
Diuitias nimis amantes febricitantibus ſimiles ſunt. ſer
mone primo. M
Diuitias debet dimittere qui vult ſequi chriſtum Nota
exemplum de vlcere. Ibidem
Diuitias quidam nimis amant. ſermone. x. I
Diuitie dicuntur ſpine . ſermone. xij. C
De diuitijs nota. ſermone. v. H
Diuitijs quidam ſeruiunt . ſermone. vi. I
Diuitis nomen quare non ponitur in euangelio ſicut no-
men pauperis. ſermone. v. H Et nota ibidem q̄re di
ues petijt guttam aque ⁊ cruciatus fuit in lingua
Docere debemus indoctos ſermone. xij. I
Dolor paſſionis chriſti qualis fuit. ſermone. ix. E
Dolorẽ a ꝑtõis lateris xp̄i ſenſit btã ꝟgo Ibidẽ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Dolus in mercimonijs.ſermone.i. C
Dominatio vera qualis eſt. ſermone.iij. B
Dominorum temporalium conditiones.ſermone.iij. B
Domino temporali tria cōueniunt.ſermone.iij. A
Dñoꝝ ꝯſultores debēt habere tres cōditiones .ſer.iij. C
Dñs ieſus xp̄s dr̄ verus dñs tripliciter. ſermo iij. A
Dñs potentiſſimꝰ eſt xp̄s ⁊ ideo timendus eſt. Ibidem
Dñs ieſus chriſtus ſapientiſſimꝰ eſt triplicit̄.ſer.iij. H
Dona tria confert deus hominibus.ſermo.viij. H
Dormiens in peccato aſſimilatur Petro dormienti in carcere vincto .ſermone.xij. A
Dulia quid eſt.ſermone.iij A
Duricia cordis reprehenditur.ſermone.x. I
Ebrietatem ⁊ gulam quidam diligūt.ſermo.x. C
Eccleſie ſuffragia quibuſdam defunctis proſunt ſermone.viij k
Executores mali dicuntur proditores defunctis ⁊ etiam excommunicati.ſermone.viij I
Exequiarum pompe an iuuant vel valeāt defunctis .ſermone.viij. B
Excuſant ſe multi ne veniant ad vitam virtuoſam ⁊ hoc tripliciter.ſermone.v. F
Fidelitas ſeruorum oſtenditur ſermone.vi. C
Fidelitas ſeruorum probatur.ſermone vi E
Fides eſt ſemita ducens ad celum ſermone.i. P
Fides eſt armatura cōtra temptationes diabolic̄.vij B
Fides vera eſt confuſio demonum ſermone vij. E
Fidem ſocratis nota ibidem
Fides habet multos effectus Ibidem
Fide firmiter permanētes ſunt filij dei.ſer.iiij. A
Fides facit deuenire ad charitatem.ſermone.x. B

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Fides ſine charitate non prodeſt. ibidem
Filiatio eſt triplex. ſermone. iiij. A
Filij dei in quattuor genera hoīm diſtinguntur. ibidem
Filij dei ſunt q̄ temptatōib9 dyaboli reſiſtūt. ſer. iiij. C
Filij dei ſunt q̄ in fide firmiter ꝑmanent. ſer. iiij. A
Filij dei dicuntur inimicorū amatores. ſer. iiij. D
Filij dei quō cognoſcuntur a filijs dyaboli. ibidem
Filij dei ſunt diſcordātiū pacificatores. ſermone. iiij. E
Filij quomodo debent a parentibus informari et caſtigari. ſermone quarto. F
Filij debent obedire parentibus. ibidem
Filij tenentur parentibus in neceſſitatibus ſubuenire. ſermone. quarto. L H
Filij quidam ingrati ſunt parentibus. ibidem
Filij quidam ſuperbi ſunt ⁊ inuidi. ſermone. iiij. I
Filius dei ſumme dilexit pacem ⁊ ideo in tempore pacis natus fuit. ſermone. quarto E
Filius in diuinis q̄re fuit ſolus incarnatus. ſer. xi. H
Finis noſter quare nos latet. ſermone. viij. E
Fortitudo. ſermone duodecimo. I
Ad fortitudinem habendam tria requiruntur. ibidem
Fraternitas. ſermone ſecundo. B
Fraus in mercemonijs. ſermone p̄mo. D
Furtum. ſermone p̄mo. H

G

Gaudium habēt ſancti ſiue beati. ſer. xi. H
Gloria vana. ſermone. ij. A
Gratiam dei repellunt. ſermone. v. B
Gubernationis beneficium. ſermone. x. F
Gulam et ebrietatem quidam diligunt. ſer. x. C

H

Hereſis quid eſt. ſermone. x. B
Homo ꝓducitur quatuor modis. ſer. xi. C

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Hominem cur deus fecit peccabilem ſer.iiij. I
Honorari debent ſoli virtuoſi.ſermone.iiij. K
Honorantur ambitioſi ⁊ vicioſi ⁊ virtuoſi deſpiciunt̄ Et nota narrationem
Honorat̄ xp̄s corde ore ope.nota qn̄.ſermone.iiij. I K
Hora mortis timenda eſt.ſermone.viij. F
Hoſpitalitas.ſermone duodecimo. B
Honoris ⁊ v̄tutis fuerunt duo templa.ſer.iiij. K
Huīliauit ſe xp̄s tripl'r ⁊ ſic nos dēmꝰ huiliari.ſer.ij. D
Humil'refutat ⁊ fugit honores ⁊ dignitates.ſer.ij E
Humilis exaltatur.ſermone.ij. H
Humilitas duplex.ſermone.ij. A
Humilitas quid ē ibidē.⁊ huīlitas vera q̄ eſt ibidem. B
Humilitatem tria inducunt ibidem. B
Humilitas ymago.ſermone ſecundo. L
Humilitas ſublimat hoīem ⁊ collocat in celo.ſer.ij. A
Humilitas palme comparatur.ſermone.ij. L
Humilitatis fructus quatuor ſunt.ibidem
Iacens diu in mortali peccato incidit in multas infirmitates.nota exemplū.ſer.xiij. D
Ignobiles ⁊ pauperes non ſunt nimis eleuādi ad dignitates.ſermone.xi. F
Imago humilitatis ſermone ſecundo. L
Incarnatio chriſti fuit nobis vtiliſſima ſermone.iiij. L
Incarnatio triplex quomodo.ſermone.xi. A
Incarnationē q̄re tam diu diſtulit deus.ſer.xi. C
Inrarnatōis xp̄i diuerſe fuerunt cauſe.ſer.xi. D
Incarnari quare voluit xp̄s.ſermone.iiij. A
Incarnari quare diſtulit christus tam diu ibidem B
Incarnari quomodo potuit vna perſona et non alia.ſermone vndecimo B

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Incarnatus quare magis fuit filius q̃ pater vel ſpirituſ ſanctus diuerſe rationes. ibidem
Incarnatus quare non fuit angelus nec alius ſanctus. ſer-mone vndecimo. A
Inferni pene. ſermone. vi. K. ſer. viij. N. ⁊ ſer. xi. N
Infideles ſerui qui ſunt. ſermone. vi. L
Informatio filiorum qualis debet eſſe. ſer. iiij. F
Ingratitudo filiorum parentibus. ſermone iiij. H
Ingratitudo reprehenditur. ſermone decimo. D
Inimicorum amatores dicuntur filij dei. ſermone. iiij. D
Inuidia ſermone decimo. I. Item ſermone. xij. E
Inuidie. narratio. ſermone duodecimo. E
Inuidi amiciciam ⁊ dilectionem impediunt. ſer. x. I
Inuidi ſunt ceci ſermone duodecimo. E
Inuidus comparatur monti Ethne. ibidem
Ipocriſis ſermone p̄mo H. Item ſermone. xiij. F
Ira ſermone decimo. M
Iracundi impediũt dilectionem ⁊ amiciciam ibidem
Iracundorum tria ſunt genera ibidem
Iudicium finale. ſermone vndecimo. L
Iuramentum in quibus eſt prohibitum. ſermone. i. C
De iuramentis nota ſermone quarto. I
Ius duplex habet chriſtus ad celum. ſermone. viij. H
Iuſticia. ſermone duodecimo. L
Laborandũ ē interdũ ⁊ labor imitād⁹ ſ. xij. F
Latria quid eſt ſermone tercio. I
Latus chriſti quare apertum fuit poſt mortem xp̄i. ⁊ quis ſenſit dolorem apertionis. ſermone. ix. C
Libido ⁊ quare propter libidinem cum ſit breuis puniuntur peccatores eternaliter. ſermone. v. B
Limbus patrum quid eſt ſermone vndecimo. D

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Luxuriam ſequuntur quidam ſermone. i. E
Luxuria quid tollit ab homine. nota ibidem
Luxuria amorem dei extinguit. ſermone. x. D
Luxuria aſſimulatur tenebris. ibidem
Luxuria coinquinat. ſermone decimo. E
Luxurie quidam ſeruiunt. ſermone ſexto. H
Malorꝝ ꝯſortium ē vitandum ſermone. xij. A
Michaeli archãgelo q̃tuor ꝯueniũt. ſ. vij. D
Miniſtri eccleſie debent eē mũdi. ſ. xij. M
Miraculum maius eſt ſuſcitare hominem a morte ſpiri-
tuali q̃ȝ corporali. ſermone. vij A
Miſeria humana. ſermone ſecundo. B
Miſericors eſſe debemus. ſermone tercio. M
Miſericordia dei ſi non obſtaret peccatum mortale tria i-
duceret. ſermone. tercio. L
Miſericordie opera. ſermone duodecimo B
Miſericordiſſimus eſt deus. ſermone tercio. L
Miſereri eſt naturale ⁊ proprium deo. ibidem
Mori incipimus cum viuere incipimus. ſer. viij. B
Mors eſt triplex. ſermone. octauo. A
Mors dicitur mala dupliciter. ſermone. viij. B
Mors bonorum ſemper eſt bona. ibidem
Mors nulli parcit. ſermone octauo E
Mors triplex eſt in anima humana. ſer. octauo. L
Mortem anime per peccatum. nota ibidem
Mortis ymago quid eſt ſermone octauo. B Nota
Mors non eſt timenda ꝓbatur multipliciter. ſer. viij. C
Mors quare nos latet. ſermone octauo. E
In morte nos infeſtant maligni ſpiritus. ſer. viij. F
Mors dici poteſt mortale peccatum diuerſa ratione. ſer-
mone. octauo N

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Mors eſt cibus damnatorum Ibidem
Mors chriſti habuit tres conditiones ſermone .ix. A
Mors chriſti fuit multipliciter iniurioſa Ibidem
Mors chriſti fuit doloroſa tribus de cauſis .ſer .ix. C
Mors chriſti fuit precioſa .ſermone .ix. H
Mortui poſſunt conqueri de tribus generibus hominuꝫ ſermone .octauo. Item nota .ſermone decimotercio. E
Mortuorum tria ſunt genera .ſermone octauo. K
Mortuis quibus ſuffragia eccleſie proſunt Ibidem
Mulieres amare noluit quidam imperator propter tres cauſas .ſermone decimo. E
Mundum ⁊ auariciam multi ſequunt̄ .ſermone .i. L

Aturā noſtrā qnō ſumpſit xp̄s .ſer .xi. G
Nature ⁊ gratie beneficia .ſermone .v. I
Narratio de caſtitate .ſermone ꝑmo. F
Narratio de filia ingrata ſuo patri .ſermone .ꝑmo. B
Narratio de puella nutriente matrem ſuam in carcere ꝓprio lacte .ſermone quarto. H
Narratio de diſcordia .ſermone ſeptimo. F
Narratio de fidelitate ſeruorum .ſermone ſexto. E.
Narratio de peccatore quem trahebant demones extra eccleſiam .ſermone .vi. E
Narratio de penis inferni .ſer .vii K Itē ſer .viij. O
Narratio de adulatione .ſermone .vi. L
Narratio de creatione .ſermone .vij. H
Narratio de memoria mortis .ſermone .viij. C
Narratio quomodo mors nulli parcit .ſermone .viij. E
Narratō quō infeſtāt nos ī morte maligni ſpūs .ſ .viij. F
Narratio de ſepultura cuiuſdam mulieris male in eccleſia .ſermone octaua. B.
Narratio quomodo quidam liberabatur a vinculis cor-

poris.ſermone octauo. H
Narratio quomodo ſacrificium deliberat a pena purga-
torij. Ibidem
Narratio de vindicta mali executoris.ſermone octauo I
Narratio de imperatore nolente amare mulieres. ſermo-
ne decimo. E
Narratio de auaris.ſermone.x. I
Narrationes de amicicia.ſermone.x. N O P
Narratio de iracundo.ſermone decimo. O
Narrationes de aduentu christi.ſermone.xi. L
Narratio de filia imperatoris que poteſt dici aīa.ſ.xi. D
Narratio de inuidia.ſermone.xij. E
Narratio de induſtria.ſermone.xij. L
Narratio de confeſſione.ſermone.xij. P
Narratio de moriente in peccato mortali.ſermone.xiij. A
Narratio quomodo peccator aſſimulatur aui pede ligate
ſermone decimotercio. H
OBedire debēt filij parētibus.ſermone.iiij. G
De obedientia.ſermone primo. I
Ocioſorum merces.ſermone. xi. M
De ocio nota ibidem
Opera miſericordie.ſermone duodecimo G
Oppreſſio.ſermone.iij. M. Item ſermone.xij. H
Oratio debet habere duas conditiones.ſermone.iiij. A
Oratio.ſermone ſeptimo. H
Oratio liberat a pena purgatorij.ſermone.xiij. H
PAtientia in aduerſis.ſermone.xi. H
Parentes quomodo debent informare fili-
os ſuos.ſermone quarto. F
Parētes aliqñ inordiate amāt ſuos filios.ſer.iiij. H
Paſſio xpi fuit doloroſa tribus de cauſis.ſer.ix. O

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Pauper quare chriſtus voluit eſſe.ſermone.xi. F
Paupertas triplex.ſermone p̄mo. K
Pauperes ⁊ ignobiles non ſunt nimis eleuandi ad dig-
nitates ⁊ honores.ſermone .vi. F
Pax de illa nota ſermone quarto E. Et nota ibi de tem-
plo pacis .⁊c̄.
Peccabilem cur fecit deus hominem ſermone.iij. J
Peccanti omnes creature ſunt hoſtes ſermone.iij. A
Cum peccatore facit dyabolus ſicut puer cum aue.ſer-
mone decimotercio . H
Peccator aſſimilatur petro dormiēti ⁊ vincto ī carcere. ſer
mone decimotercio. A
Peccator ligatur duabus cathenis.ſermone.xiij . B
Peccator celum intrare non poteſt propter duo.ſ.xiiij . D
Peccatorum triplex genus aſſignatur per tres mortuos
ſuſcitatos a chriſto.ſermone decimotercio. G
Peccatorum triplex genus.ſcilicet oris cordis et operis.
per penitentiam deletur.ſermone primo B
Peccatū tria iduceret niſi miſericordia di obſtaret. ſ.iij. L
Peccatū mortale dicit mors diuerſa ratione.ſer. viij . A
Peccator diu iacens incidit in multas infirmitates ſpiri-
tuales nota exemplum.ſermone tercio. D
Pena ſeruorum infidelium.ſermone ſexto D
Pena purgatorij mitigatur tripliciter.ſermone. viij. H
De penis inferni ſer. vi. K .ſer. viij. A. ⁊ ſer. xi. A
Penalitatem quare ſumpſit chriſtus.ſermone.xi. F
Penitentia vera habet tria commoda.ſermone p̄mo. B
Penitentiam quomodo impugnabāt heretici.ſer.i. C
Penitentiam impediunt amor voluptatis ⁊ timor pene
ſermone.ſeptimo K
Penitentiam impedit conſuetudo peccandi .ſer.xiij. H.

Penitentiam nemo agere poteſt niſi virtuoſus putāt viciosi ſed decipiunť. Nota de via ignota. ſermone. xij. H
Penitētia. ſer. vi. G. Itē ſer. vij. I. Itē ſer. viij. M
Perſeuerantia vera. ſer. xiij. G
Potentia dei eſt ineſtimabilis. ſermone. iij. A
Poteſtas dominorum tempaliū eſt ſupabilis. ſer. iij. B
Poteſtas humana eſt mometanea ⁊ breuis. Ibidem
Ad predicationē veniūt tria genera hominum. ſer. xi. A
Predicator verbi dei debet humiliter premittere orationem. ſermone. ij. A
Predicator ſignificatur per illum quem miſit homo qui fecit cenam magnam. ſermone. v. B
Predicator ꝯparatur ſeruo ꝑpter diuerſas cauſas. ſ' vi. A
Predicator eſt ſicut cuſtos ville. ſer. vij. A
Predicator ſine charitate non placet deo ſer. x. A
Preſumptio venie impedit penitentiā. ſer. xiij L
Producitur homo quatuor modis. ſermone. xi. L
Proſperitatis mundane inordinatus amor impedit ſequi chriſtum. ſermone primo L
Proſperitatem habētes nō audiūt vocatōem dei. ſer. v. L
Proximus eſt diligendus ſermone. x. K
Proximus eſt diligendus in bono. ſermone. x. H
Prudentia ſermone vndecimo G
Prudentia mundi reprobatur ſermone. xi. H
Pugna triplex ſermone ſeptimo E
Rapina ſ. ij. H   Redemit nos xp̄s. ſ. vi. B
Recidiuatio reprobať. ſer. xiij. H I G
Reſurrexit xp̄s veracit̄ oñdiť. ſ. xiij. B A
Reſurrectionem chriſti corpora celeſtia ⁊ terreſtria oſtendunt. ſermone. xiiij B
Reſurrexit xp̄s velociť duplici de cauſa ſermōe. xiiij ibidē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Reſurrexit xp̄s cõſtãter nūq̄ȝ de cetero moritur⁊. ſ. xiiij. D
Sacrificiū altaris liberat a pena corporali et a pe
na purgatorij. ſermone. viij. H
Sãguis q̄re p̄rio exiuit a late xp̄i dein aq̄. ix. D
Sapientia a deo data habet tres cõditões. ſer. iij. H
Sapientia dei a ſapiētibus mūdi deridet. Ibidem
Satiſfactio requiritur tribus de cauſis Ibidem
Satiſfactio q̄d eſt. ſer. xi. K   Itē ſer. xij. O
Scientiã qui abſcondūt dicunt̃ ſerui infideles. ſer. vi. L
Sepultura p̄cioſa an valet defunctis. ſ. viij. G. ⁊ nota ibi
Sequi debemus deū tripliciter. ſermone. i. B
Sequi debemus xp̄m ꝑ viã pn̄ie ꝓpt̃ tria cõmoda Ibidē
Seq̇ xp̄m q̇d eſt ꝑ viã obedientie ⁊ humilitatis. ſer i. G
Sequi xp̄m ꝑ viã paupꝑtatis eodē ſermone. K
Sequi deū duo impediunt ſermone. p̄mo. L
Sequi debemus deū triplici de cauſa. ſ. i. A
Sequebant̃ iudei xp̄m q̄nq̄ȝ de cauſis. ſ. i. A
Sequunt̃ multi p̄dicatorē v̄bi dei diuerſis de cauſ Ibidē
Sequunt̃ q̇dã carnē ſm̄ viã luxurie ⁊ voluptatis. ſ. i. E
Sequunt̃ viri dei caſtitatē. ſermone. i. F
Sequunt̃ quidã dyabolū ꝑ ſuperbiam. ſer. i. H
Sequunt̃ multi mundum ⁊ auariciam citius q̄ȝ pauper-
tatem ꝓpter diuerſa. ſermone. i. L
Sequuntur quidã dolos fraudes ⁊ cautelas. ſer. i. O
Serui fideles quomodo probant̃. ſer. vi. E
Serui infideles qui ſunt. ſer. vi. L
Serui ignobiles ⁊ pauperes nõ ſunt nimis eleuandi ad
honores ⁊ dignitates. ſer. vi. F
Seruitium dyaboli eſt auxium. ſer. vi. K
Seruo comparatur predicator. ſer. vi. A
Seruorum ſunt duo genera. ſermone. vi. K

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Seruorum fidelitas oſtenditur Ibidem
Seruorum infidelium pena.ſer.vi.D
Seruiendum eſt deo honeſte ⁊ munde.ſer.vi.G
Seruiendũ eſt deo aſſidue.ſer.vi.L.
Seruiendũ eſt ſoli deo ꝓpter diuerſas cauſas ſer.vi. M
Seruiendũ eſt deo tripliciter ꝓpter tres cauſas.ſer.vi.K
Seruiunt quidam luxurie.ſer.vi.H
Seruiunt quidam mundo ⁊ auaricie. Ibidem
Seruiunt quidam dyabolo ꝑ ſuꝑbiam.ſer.vi. K
Seruiunt quidam tam deo q̄ʒ hoībꝫ ⁊ hoc tripl'r.ſer.vi.F
Societas mala eſt vitanda.ſer.xij.A B
Spes vana longe vite impedit penitentiã.ſer.xiij. C
Spũſſancti inſpirationes ſeptẽ ſunt.ſer.v.C
Stare debemus tripliciter ⁊ cõtra tria.ſer.vij.A
Stat deus contra peccatores multipliciter ⁊ tamẽ miſericorditer cum peccatoribꝫ.ſer vij.G
Superbia eſt ſignum reprobationis.ſmone.i. H
Superbiam multi ſequuntur.ſer.ṗmo.H
Suꝑbia punit̃.ſer.ij.G Suꝑbia deijcit̃.ſer.ij.H
Suꝑbia aſſimulat̃ vento in terra.ſer.ij.M
Superbiam parentele nota.ſer.ij.I
De ſuperbia.ſermone.v. F
Suꝑbi aliquãdo nimis ſunt cũ ad honores eleuant̃ qui ṗus cũ pauperes fuerunt erant ſatis humiles.ſer.ij. I
Suꝑbum excecat dyabolus nota exemplũ.ſer.ij. M
Suꝑbus dicit̃ equus pallidus ſuꝑ quẽ mors ſedet ⁊ queʒ ſequebatur infernus.ſermone.ṗmo.H
Suffragia eccleſie q̇bus mortuis proſunt.ſer.viij.K
Surgendũ eſt a peccatis velociter ſer.xiij. A
Surgendũ eſt a peccatis veraciter.ſermone.xiij.F
Surgendũ eſt a peccatis conſtanter.ſer.xiij.G

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Surgens cito a peccato obtinet veniã.ſer.xiij. D
Timendus eſt deus.ſermone.iij. E
Timendus eſt de⁹ q2 potẽtiſſim⁹. ſer.iij. A
Timere debemus deũ ꝓpter tria.ſer.iij. F
Timor domini tollit omne peccatum Ibidem
Timor inordinatus aduerſitatis impedit ſeq̇ xp̄m.ſ.i. L
Timorẽ dñi dyabolus nititur deſtruere.ſer.iij. B
Temptatõib; dyaboli reſiſtẽtes dicũť filij dei.ſer.iiij. C
Teſtimoniũ quadruplex habuit Pylatus ꝙ xp̄s fuit innocens ⁊ iuſtus.ſermone.ix. B
Tribulatio purgat animã a peccatis p̃teritis.ſer.v. E
Tribulatio eſt exaltatio ad coronã Ibidem
Tribulatio preſeruat a malis Ibidem
Vana gloria, de illa ſermone.ij. F
Venire debem⁹ ad xp̄m tripl'r.ſer.xi. I
Venit xp̄s in mẽtẽ huãnã triplici de cã.ſ.xi. G
Venit xp̄s ad ꝓtegẽdũ ⁊ defendẽdũ nos.ſer.xi. I
Verecũdia ligat peccatorẽ ne peniteat.ſer.xiij. B
Veſtimenta dici poſſunt virtutes.ſer.xij. F
Veſtis aliquando honoratur vbi virtus nõ. Et nota narrationem.ſermone.iij. K
Via ad celum eſt chriſtus.ſermone.xij A
Via triplex ambulandi ad xp̄m.ſer.xij A
Vie triplices abducũt a tramite veritatis ſer.xij C
Viciorum amatores in ſuis amicis ſunt ſimiles demonibus.ſermone decimo. M
Viciosi putãt ꝙ nemo poteſt agere penitentiã ſ; decipiunť Nota exemplũ.ſer.xij. G De via ignota Ibidem
Vicioſorũ conſortiũ eſt vitandum.ſer.xij. A
Vincula tria quibus obligatus fuit homo ante aduẽtu; chriſti.ſermone.xi. D

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Uirtuoſi ſoli honorandi ſunt.ſer.iij. K
Et nota ibi de templis honoris ⁊ virtutis.
Uirtutes dicuntur veſtimenta.ſer.xij. F
Uita humana flori ſiue herbe cõparatur.ſer.viij. D
Uocationẽ dei nõ audiũt in pſperitate manẽtes.ſer.v. L
Uocat nos xp̄s quadrupliciter.ſer.v. A.
Uocat xp̄s quoſdã per internã inſpirationem Ibidem
Uocat xp̄s quoſdã per predicationẽ.ſer.v. D
Uocat xp̄us ſimplices ⁊ illitteratos ad predicanduz. Et nota quare.ſermone.v. E
Uocat nos deus per beneficiorum largitionẽm. ſer.v. G
Et per beneficia nature.ſermone.v. I
Uocat nos deus ad gaudium celeſte per tribulationem et anguſtiam.ſermone.v. K
Uocati fuerũt apoſtoli trina vocatione.ſer.v. D
Uocationẽ domini quidam nõ audiunt.ſer.v. B
Xp̄s eſt ductor securiſſimus quia via eſt. doctor veriſſimus quia veritas. retributor largiſſim⁹ quia vita eſt.ſermone.i. N O P
Xp̄s humiliauit ſe tripliciter.ſer.ij. D
Xp̄s dicit dominus tripliciter.ſer.ij. D
Xp̄s dicit potentiſſim⁹ ⁊ ideo timendus Ibidem
Xp̄s debet adorari tripliciter.ſer.iij. I
Xp̄s q̄re dr̄ mag; nat⁹ ex ſemĩe dauid q̄ȝ abrae.ſer.iiij. B
Ydolatria quid eſt.ſer.iij. I
Ymago humilitatis.ſer.ij. L
Ymago mortis.ſermone.viij. B
De ypocritis ⁊ ypocriſi.ſer.ij. A Item ſermone.xiij. F

Explicit tabula tredecim ſermonum.

¶ Sermones tredeciz vniuerſales Magiſtri Michaelis ď vngaria incipiūt feliciter

¶ Seq̄tur. huiliat dn̄s fili⁹. voca ſeruit. Stans morit̄. diligit. venit. ambula. ſurge. reſurge

Intentio magiſtri Michael' de vngaria autoꝛꝫ h⁹ opis i his duob⁹ ꝟſib⁹ ē iſta. Propoſuit em̄, p iformatōne cōi p̄dicatoꝝ libꝛos nō hn̄tiū in copia certas matias ꝯpilare q̄ poſſent frequēti⁹ in epl'is et euangelijs repiri. Et q2 non eſt dn̄ica vl' feſtiuitas in anno quin in euangelio vel epiſtola aliqua dcōnuꝫ in ꝟſib⁹ p̄dictis ꝯtentaruꝫ reperiat. ideo has tredeciꝫ dictiones p̄miſit tanq̄ꝫ themata vl' fundamenta operis ſubſeqnentis. vt pꝛima ſcilicet dictio p̄mi ſermonis thema ſit. ſecūda ſecūdi. et ſic de alijs ſinguloꝝ ſermonuꝫ ſingule dcōnes. Poꝛro varietas materiarū in ſingulis ſermonib⁹ cōtentarū litteris alphabeti deſignat que quemadmodū inueniri valeāt habet lucide p tabulā q̄ i p̄ncipio totius operis poſita eſt

¶ Sermo. i.

Sequit̄ Chariſſimi. dicit doctoꝛ Nycola⁹ de lira ſup. viij .c. Matth. q̄ q̄nq̄ꝫ de cauſis iudei ſeq̄bant chꝛiſtū • A

aliqui ſequebanť xp̄z vt cu-
rarenť ab infirmitatibꝫ ſu-
is Math.iiij.habeť ꝙ iu-
dei offerebāt ei male habē-
tes varijs languoribꝫ ⁊ cu-
rauit eos. Aliq̄ ex curioſita
te vt viderēt ſigna ⁊ mira-
bilia que faciebat. Joh.vi.
Sequebať euz multitudo
magna q̄ꝛ videbāt ſigna q̄
faciebat. Aliq̄ vt ab eo ſa-
narenť ⁊ corꝑaliter paſcerē-
tur vt patz ibidez. Aliq̄ ex
malicia vt caꝑent eū in ſer-
mone ⁊ blaſphemarēt eum
Math.xxij. Abeūtes pha
riſei inierunt conſiliū vt ca-
perēt eū in ſermone. Et ali
qui ex deuotōne vt ab eo do
ctrinā exciperent ſalutarez.
Unde v̄ſus. Morbus ſig
na.cibus.blaſphemia.dog
ma.fuere. Cauſe.cur dn̄z
turba ſecuta fuit. Nō ꝯſi-
mili multi ſequunť p̄dica-
torem v̄bi dei. Aliq̄ ex de-
uotione vt ab infirmitate
ſpūali anime verbo dei cu-
rentur. Aliq̄ ex curioſitate
vt extraneis ⁊ curioſis rebꝫ

vel materialibꝫ informenť
Aliqui ex malicia.vt v̄bi
dei p̄dicatores ꝑ eos ſcāda
liſenť. Et aliq̄ ex fide quā
habent in dei v̄bo vt ſpūali
ter recreenť ⁊ in bono infor-
menť. Ut aūt oēs ſint iſtiꝰ
ꝯditionis primitus orādū
eſt Pater noſter ⁊ Aue ma
ria. ¶ Pro ꝓceſſu ſermo
nis eſt aduertendū ꝙ xp̄m
ſequi debemꝰ tripliciter.per
viam penitentie ⁊ acerbita
tis.obediētie ⁊ humilitatis
deſpectus mūdi ⁊ pauꝑta-
tis ¶ Primo ꝓncipalit̄ di-
xi ꝙ debemus ſeq̄ xp̄m ꝑ vi
am penitētie.⁊ hoc ꝓpter cō
moda q̄ ꝓueniūt ex v̄a pe-
nitentia. B ¶ Naz
primo cū peccator cadit ī mor
tale pccm̄ intantū excecať ꝑ
carentiaz ſpūalis gratie. ꝙ
nō cognoſcit deū nec eiꝰ be-
neficia memorať.ſed ſi ſeq̄
tur xp̄m ꝑ viā penitētie.re-
cipit verā cognitionem dei
et viſum ſpūalem gratie.et
ideo diciť Jo.viij. Qui ſeq̄
tur me nō ambulat in tene

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

bris. Figura hui⁹ habet Marci.x. de ceco clamāte ad xp̄m p̄ viſu habēdo. cui xp̄s reſpōdit. Uade. fides tua te ſaluū fecit ꝛ ↄfeſtim vidit ꝛ ſequebat eū ſcz ꝑ viam pn̄ie ꝛ acerbitatꝫ ¶ Secundo homo ꝑ peccatū mortale ſpoliat bonis ꝑ eum p̄ꝰus factis. Juxta illō Ezechielis .xviij. Si auerterit ſe iuſtus a iuſticia ſua omnium bonoꝝ ſuoꝝ nō recordabor. ſed quādo ſe cōuertit ad penitentiā oīa bona ſua viuificant in conſpectu dei. Oſee. vi. Uiuificabit nos dominus poſt duos dies ꝛ in tercia die ſuſcitabit nos ꝛ viuemus in ↄſpectu eius. ſequemurq͡ꝫ eū vt cognoſcamus deū. Moralit ꝑ iſtos tres dies itelligo tres ꝑtes penitentie. id ē cōtritōnem confeſſionem ꝛ ſatiſfactionem quibus anima peccatoris viuificatur a peccato ꝛ a morte ſpirituali reſuſcitatur. ad ſequendū deuz et in via penitentie abilitatur. Unde eſt triplex genus peccati. videlicet cordꝫ oris ꝛ opis. In corde enim quis grauius peccauit q͡ꝫ Paulus qui ex peruerſitate voluntatis cogitauit ſbuertiſſe totā ſanctam eccleſiam. Scribitur em̄ Actuum.ix. q͡ꝫ petijt epiſtolas a p̄ncipibus ſacerdotum. vt ſi quos inueniret hui⁹ vie viros ac mulieres vinctos perduceret in Hieruſalem et tn̄ miſericordiā ↄſecut⁹ ē et dn̄m ꝑ viā pn̄ie ſecut⁹ eſt Quis graui⁹ peccauit peccato oris q͡ꝫ Petr⁹ q̇ ter dominū negauit ꝛ tn̄ ꝑ fletuz et pn̄iam miſericordiā ↄſecut⁹ eſt. Quis graui⁹ peccauit pccō opis ꝑ adulterium ꝛ homicidiū q͡ꝫ Dauid et tn̄ dicēdo peccaui miam obtinuit Rā.ij.re.xij. ſcribit dixitq͡ꝫ dō ad nathā ꝓphaꝫ ipꝫ redarguētē peccaui. ſtatiq͡ꝫ dixit ꝓpha ad dō Trāſtulit dn̄s pccm̄ tuū a te ꝛ n̄ morierꝫ. ſup h̄ dt Chry. audiſtꝫ rgē dicētē peccaui dn̄o

et ꝓphetã reſpõdentẽ. Trã
ſtulit dñs pecc̃m tuum a te.
Velox ↄfeſſio. velox venia
velociter vulnꝰ ſuũ aꝑuit. ⁊
veniã velocit᷑ recepit. Hec
ille. Et eſt illud qð ðt Gre.
Multitudo viciorꝝ nõ vos
deꝑ̃mat in deſꝑatõnem. q̇a
maior eſt potentia medici
q̃ꝫ magnitudo lãguorꝫ nri
Ex quo patꝫ ꝙ licꝫ aĩa pec
catoris ꝑ pecc̃m mortifice᷑.
ꝑ pñiam tñ viuifica᷑. Ter
cio qñ hõ peccat mortal̉r ꝑ
tũc oꝑa eiꝰ nõ ſunt merito
ria vite eterne ſꝫ ſunt ocioſa
et inania. Sꝫ ſi xp̄m ſequa᷑
ꝑ miaꝫ ⁊ pñiam. tũc oꝑa eiꝰ
efficiun᷑ digna vita eterna
Vñ ðr ꝓuerbi. xxi. Qui ſe
qui᷑ iuſticiã ⁊ miam inueī
et vitam ⁊ gloriã. Ille eniꝫ
ſequi᷑ iuſticiã qui corpꝰ ſuũ
ieiunijs ⁊ orõib9 caſtigat. et
carnales voluptates morti
ficat. Et iõ ðt xp̄s Lu. xiiij
Qui nõ baiulat crucẽ ſuaꝫ
id ẽ pñiam. ⁊ ſeq̇᷑ me ſcꝫ vir
tuoſe viuẽdo. nõ poteſt me
us diſcipulus eſſe. ¶ L.

Ille eñ̃ miſericordiam ſe
quitur qui anime proprie
miſeretur. ⁊ eam mundat
per contritionem ⁊ peniten
tiam. Et ideo dicit Chry
ſoſtimꝰ omelia. lxiij. Sequi
xp̄m eſt omnia ab illo iuſſa
facere ⁊ eẽ paratũ ad mor
tem quotidianam. ⁊ ſe ad
penitentiam diſponere. Sꝫ
iſtum modũ ſequendi xp̄ꝫ
per viã penitentie impug
nabant quidam heretici di
centes. penitẽtiã tantuꝫ ſel̉
valere poſt baptiſmũ. ⁊ nõ
pluries iterãdo ꝑ peccatis.
Alioq̇n inquiunt remiſſio
pcc̄i eẽt incitatio ad pecca
tũ. q̇s eñ̃ inquiũt nõ ſꝑ pec
caret ſi ſꝑ redire poſſet. Ar
guũt eñ̃ inſuꝑ deũ eẽ incita
torẽ mali ſi ſꝑ penitẽtib9 in
dulgeret. ⁊ ei placere pcc̄tã
quib9 ſꝑ ẽ p̄ſto dare gratiã.
Cõtra quos loquitur Au
guſtinus in libro de vera ⁊
falſa pñia ca. iiij. ſic dicens
Cõſtat deo ml̉tũ diſplicere
pcc̄ã q̇ ſꝑ ꝑatꝰ ẽ illa deſtrue
re. Si ei ea amarꝫ ñ ðſtrue

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

ret. ⁊ ſic errãt heretici ꝑtacti
Sũt etiã alij hętici dicẽtes
vtilẽ eſſe pñiã ter ſ3 nõ qua
ter. ideo ſi pctõr mortalit̃ pec
cauerit ⁊ maxime ieodem
genẽ pctĩ licet ter. tñ quater
nõ meret̃ veniã in eternũ. i-
nitẽtes auctoritati ꝑphete
Amos. i. c. Sup tribꝫ ſcele-
ribus damaſci cõuertam. ⁊
ſup quartum nõ ꝯuertam
S3 ꝯtra iſtos hęticos mili-
tat expoſitio vera autorita
tis pmiſſe. que eſt hec Sup
mortalibꝫ cõmiſſis ſola vo-
lũtate ⁊ ope ac etiã ꝯſuetu-
dine ꝯuertam eũ ſc3 pecca-
torem. i. ego dñs do gratiã
meam pctõri reo in omnibꝰ
iſtis. dũmodo veram peni-
tẽtiam egerit et mea veſti-
gia ſequi voluerit. Sed ſu
per quartũ nõ ꝯuertã eum
id eſt ſup finalem impeni-
tẽtiam nõ remittã. qꝛ poſt
hãc vitam non erit locꝰ pñie
fructuoſe. Jdo ꝯſulit nobis
apl's. i. Petri. ij. Chriſtus
paſſus eſt ꝓ nobis vobis re
linquẽs exemplũ vt ſequa-
minĩ veſtigia eiꝰ. i. peniten
tie ⁊ auſteritatis S3 forte
hic queret̃ q̃re ꝯfeſſio oris
ſit inſtituta cum ſola contri
tio deleat peccatũ. Reſpon
det Bonauẽtura ſup. iiij. ſe
tentia x. diſ. vij. q. xij. in rñſi-
one pma dicendo q ꝯfeſſio
oris fuit iſtituta triplici rõ-
ne. Una vt deꝰ ab hoie glo
rificet̃ Eſt etiam ꝑpter vni
uerſalem indigẽtiam inſti-
tuta. D ¶ Uñ apl'us
ad Roma. iij. Oẽs pecca-
uerunt ⁊ egent gr̃a dei. ſiue
gloria dei ſm aliam trãſla
tionẽ. ⁊ ſic glorificẽt deũ hu
miliãdo ⁊ ꝯfitẽdo pctã ſua.
Oẽs autem q̃ pctã ſua ꝯfi
tent̃ oſtẽdunt ſe indigẽ gra
tia ⁊ miſcdia dei. ⁊ ſic deum
glorificãt. ¶ Scda fuit ꝑp
ter reuerẽtiam ſancte ꝯmu
nionis. vt digne ⁊ mũde re-
cipiãt ſacꝝ corpꝰ xpi. ⁊ iõ ſm
canones extra de penitẽtijs
et remiſſionibꝫ ca. Omnis
vtriuſq3 ſexus dr. Quilib3
xpianꝰ tenet̃ ſemel in anno
ad minꝰ ꝯfitẽi oĩa pctã ſua

ꝓpoſ ſacerdoti. ¶ Tercia
cauſa fuit ꝓpt̄ ꝯgnitionem
pctōꝝ. ⁊ qꝛ grauitas ⁊ peri-
cula cognoſcunt̄ ꝑ informa
tionē ſapientū ꝯfeſſoꝝ. Vñ
cōfeſſio ſacramētalis debet
eſſe ita ſecreta vt dı̄t domi-
nus Albaneñ. ſup. iiij. ſniā-
rū. diſ. xxi. q. x. ꝙ ꝓ nullo iu-
ramēto. ꝓ nullo ꝑiculo. pro
nullo ſcādalo ē ꝯfeſſio reue-
lāda. qꝛ nullū iſtoꝝ obligat
niſi ad ea q̄ nouit vt homo.
Vñ notādū eſt ꝙ triplici ex
cauſa poteſt q̇s ꝯfiteri alte
ri q̄ȝ ſuo proprio ſacerdoti.
Vna ſi ſit inſipiēs ⁊ ideota
ne cecus cecū ducat ⁊ ābo ī
foueam cadāt. Scda cau-
ſa ē ſi ſit reuelator ꝯfeſſiōis
Tercia cauſa eſt ſi ſit ſolici
tans hoīem ad malū. Hec
Albaneñ vbi ſupra. E
¶ Extimēdum eſt ꝙ mul-
ti ꝑ viam ꝑime xp̄m non ſe-
quātur ſed magis carnem
per viā luxurie ⁊ voluptatꝫ
De q̇bꝫ loquit̄ apl's. ij. Pe.
ij. Multi ſequūtur eoꝝ lu-
xurias per q̊s via veritatis
blaſphemat̄. i. via vere vi-
te ⁊ ſcē diſcipline. Iſtū ducē
.ſ. carnē mlti ſequūt̄ vt diui
tes ⁊ paupes. iuuenes ⁊ ſe
nes ⁊ ita voluptatibꝫ ſūt ob
cecati ꝙ nō ꝯſiderāt ad quē
finē duces ſuos ſequūtur.
id ē ad mortē eternā dicen
te aplo. Si ſcḋm carnē vixe-
ritis moriemi. Dicit enim
Albert⁹ de ꝓprietatibꝫ reꝝ ꝙ
radix hedere licet in ore ſit
mollis tñ duriſſima metal
la penetrat. mō conſili eſt de
voluptate carnali. q̄ȝuis ei
de ſe ſit debilis ⁊ vilis. tñ a-
nimas bonoꝝ aliq̄n pene-
trat ⁊ ꝯfundit. Exempluȝ
de dauid ⁊ ſamſone ⁊ ſalo-
mone, quomodo ꝑ luxuriaȝ
victi fuerūt. Et hic eſt ꝙ dı̄t
ſanct⁹ Aug⁹. Nihil ē quod
ita penetrat animaȝ huma
nam ⁊ ad infernū deꝑmit ſi
cut blandimēta feminea et
tactus mulieꝝ ⁊ oſcula. Et
alibi inq̇t Aug⁹. Inter oīa
bella xp̄ianoꝝ duriora ſunt
bella caſtitatis. quia quoti
diana ⁊ cōtinua eſt pugna

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

⁊rara victoria Et ideo oīa turpia ⁊ occaſiones malorū fugere debem⁹. Hec ille. Vñ quidam metrice ſic ait Tollit opes famā ſenſum vireſqꝫ libido. De ablatiōe opum patet de filio ꝓdigo. De ablatione fame patꝫ ꝑ gregoriū dicētem ꝙ peccatum luxurie quandoqꝫ eſt minoris culpe ſꝫ maioris in famie Tollit ſenſum. vt pꝫ iij. Regum. xi. de Salomone qui fuit per mulieres infatuatus. Et vires tollit. Unde Ariſtoteles in epiſtola ad Alexādꝝ. que vocatur ſecreta ſecretoꝝ ſic dixit. O imperator non inclines te ad luxuriam mulieris. qꝛ libido ē deſtructio corporis. Et ideo viri ſancti et iuſti vitam iſtam ⁊ ducem iſtū. i. carnem cōtempſerūt et mundiciam mentis ⁊ corporis ſeruauerūt. et chriſtuꝫ per viam pīne ſecuti ſunt. ¶ De quibꝫ ſcribitur Apocalipſ. xiiij. Hi ſunt q̄ cum mulieribꝫ non ſunt coinquinati. virgines enim ſunt. hi ſequūtur agnū quocunqꝫ ierit. Talis erat ille archiepiſcopus eborum. de quo dicit Palmyſhuoy in cronica libro pᵐo ca. iij. ꝙ erat grauiter infirmat⁹ cui cōſultum fuit a medicꝭ ꝙ haberet cōſortium mulieris. quia aliter ſanitatē corporis nō poſſet habē. Qui bus ille reſpōdit. Sileatis nec aliquis veſtrum audeat modo hoc peccatū luxurie nominare. Nā ꝓpter ſalutem corꝑalem no admittam mortale dedecus ipu dicitie Vñ bene ꝯſiderauit illud dictū Bernardi. Caſtitas eſt virtus admirabilis. ſpeculum ſanctimonie. victor carnis. ⁊ vita angelorum: que virt⁹ non poteſt ſeruari niſi corp⁹ per penitētie auſteritatē caſtiget. Et ideo loquit cuilibet ſcriptura Numeri. xv. Recordent mandatoꝝ dei ne ſequant immūdas cogitatiōes ⁊ varias informatiōes. Ex q̄bꝫ

partꝫ quõ carnales volupta
tes ſint refrenãde. ꝛ quõ ſeq̃
debem⁹ xp̄m ꝑ viam: p̄me.
· B ¶ Secũdo ṗncipalit̃
dixi q̄ debem⁹ xp̄m ſequi ꝑ
viã obediẽtie ꝛ humilitatꝭ.
Hoc ↄſulit xp̄us Mathei
xvi. Qui vult venire p⁹ me
abneget ſemetip̄m ꝛ tollat
crucẽ ſuam ꝛ ſequatur me.
Primo ↄſulit xp̄s q̄ q̇ vult
ſequi ip̄m abneget ſemetip
ſum. hoc eſt ſ̄m btm̄ Grego
rium in omelia ꝓpriam vo
lũtatem. i. pctã ſua diu vſi-
tata relinq̃re. Unde ſi fui-
ſti ſuperb⁹ ꝛ inobediẽs deo
et tuis ſuꝑioribꝫ. amodo ſis
hũilis. Si luxurioſus amo
do ſis caſt⁹. Si cupid⁹. amo
do ſis larg⁹. ꝛ ꝓculdubio ab
negaſti teip̄m. Iſto mõ fe-
cerũt aplı̄ xp̄i. qui nõ ſolum
domũ reliquerũt. ſed etiam
tempalia. videlꝫ nauem et
rethe ꝛ etiam ꝓpriam volũ
tatem. Uñ de illis dicitur
Math. iiij. Relictis omni
bus ſecuti ſunt dñm Unde
Aug⁹ de ꝟbis dñi ſermone
vij. Semper tibi diſpliceat
qđ es ſi vis peruenire ad id
qđ nondũ es Nam vbi tibi
placuiſti ibi remanſiſti. Si
vero ꝑ amorẽ cum mũdo ꝑ-
manes deum ſequi non va
les. Sicut em̄ oculus tuus
ſimul celum ꝛ terrã reſpice-
re non p̄t ſic ꝛ cor tuũ deum
et mundũ diligẽ non poteſt
Hec ille. Hoc ↄſiderantes
apoſtoli ꝛ alij ſancti mun-
dum reliquerũt ꝛ chriſtum
ſecuti ſunt ꝑ abnegationeꝫ
tꝑalium ac etiam ꝓprie vo
lũtatis. Et ideo đt Grego
rius in omelia. Multũ re-
liq̇t qui quãtumlibet parũ
deſeruit totum. Et Bern̄.
in. v. libro flor. Quid odit
de⁹ aut punit p̄ter ꝓpriam
volũtatem. ceſſet ergo ꝓp̄a
volũtas ꝛ ſua fiat. Math.
xxvi. Et ſubmitte volunta
tem tuam ꝓpriam volũta-
ti diuine. Uñ de talibꝫ hu-
milibꝫ đt xp̄s Joh. x. Oues
mee vocẽ meam audiũt et
ſequũtur me. ꝑ verã humi-
litatẽ. Uñ narrat Valen⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

li.iij ca.ij.de quodaz milite
habente filiũ ingratũ ⁊ ino
bedientẽ.qui frequẽter ma
chinat⁹ fuit mortẽ pr̄is sui.
qd intelligens pater q̄siuit
ab vxore ꝓpa in bona fide
an eſſet fili⁹ ſu⁹ an nõ. Cui
aſſeruit mater ꝙ fuit filius
ſuus ꝓpri⁹. Tũc iſte miles
precepit filio ſuo vt eũ ſeq̄-
ret in campum ſol⁹. Cumqꝫ
eſſent ſolitarij in cãpo.pater
extraxit gladiũ ſuũ ⁊ tradi
dit filio ſuo. ⁊ in his ṽbis al
locut⁹ eſt eum. Fili chariſſi
me.q̄d ꝯtra te deliq̄ ꝙ mor
tẽ meã tam frequẽter ma-
chinat⁹ es. Ecce hic parat⁹
ſum ad tuã volũtatem.fac
modo qd voluerꝭ. Quo au
dito filius ſuus i ſemetipſo
naturalit̄ eſt cõſternat⁹.et
cum lachrymis petijt veni
am. Cui pr̄ illum ad miſe
ricordiã ſuſcipiẽs oia remi-
ſit. ¶ Moralit̄ ꝑiſtũ filiũ i
telligo pctõrem deo inobe-
diẽtem q̄ quotidie ꝯtra eũ
inſurgit per diuerſa mala
oꝑa ⁊ nunq̄ꝫ ceſſat Chriſt⁹
vero volẽs eum ꝯuertẽ ad
obediaz ducit eũ in campũ.
id ẽ vt habeat memoriam
dn̄ice paſſiõis ⁊ ceteroꝝ bn̄
ficioꝝ dei.q̄t bona ꝓ illo fe-
cit.q̄t ꝑſecutiões ꝓ illo ſuſti
nuit.redarguẽs pctõrez de
ſua ingratitudie. Vn̄ Au
guſtin⁹ in quodã ſermone.
Cogor deũ meũ ſeq̄ a quo
oĩa bona mea ſuſcepi. vide-
licꝫ corp⁹ cum ſuis ſenſibus.
aĩam cũ ſuis potẽtijs.mun
dum cũ ſuis ꝯtẽtis. In hũc
campũ xp̄us nos inducit cũ
de iſtis bn̄ficijs nos cogita-
re facit. Tũc tradit nobis
gladiũ.i.rectũ iudicium ra
tionis.qd ad modũ gladij
habet diuidẽ int̄ nr̄ãm in-
gratitudinẽ ⁊ diuinũ amo
rem. ⁊ tũc ſi humilit̄ poſtule
mus veniã ⁊ ei⁹ veſtigia ſe
quamur. nõ dubium quin
nos ſuã miãm ꝯſequemur
¶ Hꝫ chariſſimi ti
mẽdum ẽ ꝙ multi magis
ſequũtur diabolũ ꝑ ſupbiã
q̄ꝫ xp̄m ꝑ verã humilitatẽ.
dicit̄ em̄ vulgarit̄. Qualis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

dn̄s talis familia. Cū igit̄
ſm̄ ſcp̄turā Job.xli. Diabo
lꝰ eſt rex ſuꝑ oēs filios ſuꝑ-
bie. videt̄ ꝙ oēs ſuꝑbi ſint d̄
familia diaboli. Et ideo dt̄
Gregoriꝰ Euidētiſſimū ſig
num reproboꝝ eſt ſuꝑbia
ſicut humilitas electoꝝ. qui
bus ſignis quiſq̄s dinoſcit̄
ſub q̊ rege militare inuenit̄
Nā ſicut hoīes ꝑ ſuas diſti
ctōes ꝯgnoſcunt̄ cū quo do
mino morant̄. ſic q̄libet ꝯg
noſcit̄ ꝑ hūilitatē ſiue ꝑ ſuꝑ-
biā an ſit cū deo vel cū dia-
bolo. Vn̄ de ſeq̄cibꝫ diaboli
per viā ſuꝑbie ꝯq̄rit̄ dn̄s di
cēs illud .iij. Regum.xviij.
Dereliq̄ſtis mandata mea
et ſecuti eſtis baalim q̄ int̄-
pretat̄ excelſus. ⁊ ſignificat
diabolū Sꝫ iſti nō ꝯſiderāt
ad quē finē deducit eos q̄
eū ſequūtur videlꝫ ad mor-
tē gehenne īfernal̄. In cuiꝰ
ſignū dr̄ Apocal̄.vi. Ecce
equꝰ pallidꝰ ⁊ q̄ ſedebat ſuꝑ
eū nomē eiꝰ mors. ⁊ īfernus
ſeq̄bat̄ eū. Moralit̄ ꝑ iſtū
equū pallidū itelligo ſuꝑbū
qui diabolum portat ī aīa
ſua. Et dr̄ pallidus qꝛ caret
igne charitatis ⁊ fundamē
to hūilitatis. Suꝑ iſtuꝫ dr̄
mors ſedē ꝑ quā diabolꝰ in
telligit̄ qꝛ mortē ſpūalē pri-
mo īduxit. hūc. ſ. pctōrē ſeq̄t̄
infernꝰ. i. exercitꝰ infernalis
qui ducit ad infernuꝫ. ſicut
rex exercitū ſuum ducit In
fernalis exercitus eſt ꝯgre
gatio ſuꝑboꝝ ⁊ deo inobe-
dientiū. de q̊ dr̄ Judi.ij. Di
miſerūt dn̄m q̄ eduxit eos d̄
terra egypti. ⁊ ſecuti ſūt de
os alienos. ⁊ iō tradidit eos
dn̄s ī manꝰ impioꝝ Figura
huiꝰ habet̄.ij. Regum.xv.
quō abſolon q̄ fuit filiꝰ da-
uid prī ſuo inobediēs blādi
ebat̄ pplō ꝓmittēdo multa
bona ⁊ ꝓuilegia q̄ vellēt ſe-
qui eū ⁊ relinq̄re prēm ſuū
dauid regē. ¶ Moralit̄ ꝑ
abſolon intelligo diabolū q̄
multos ꝑ ſuas blādicias de
cipit. ꝑ va..ā gloriā ⁊ ſuꝑbi
am. falſe ⁊ doloſe ꝓmittēdo
hōres ⁊ dignitates . I.
¶ Sicut ꝓmiſit ꝓmis pa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

rẽtibꝫ ade ⁊ eue ꝙ eſſent ſi-
cut dii ſi vellẽt ſequi ciꝰ mã-
datũ ⁊ ꝯſiliũ ⁊ dei mãdata
relinq̃re. ⁊ ſic ꝑ ſuas fallaci
as decepit eos. et duxit eos
ad mortẽ tam ſpiritualẽ q̃ꝫ
corꝑalem. Quapropt̃ debe
mꝰ iſtum ducẽ relinquere ⁊
xp̃m ſequi q̃ ducit ad vitaȝ
per verã humilitatẽ ⁊ obe-
diẽtiam. De q̃ loquit̃ Ber.
in li. de colloq̃o ſimonis ⁊ ie
ſu. Amica inq̃t ſalutis eſt
obediẽtia. ſi ſit firma ⁊ ſtabi
lis. fundata ſuꝑ firmã pe-
trã. Melior ẽ eñi obediẽtia
q̃ꝫ victima Unde vide q̃ꝫ
xp̃s dilexit hãc ṽtutem eli-
gẽs magis ſuã aĩam ponẽ
q̃ꝫ obediẽtiam non implere
Et ip̃m nomẽ ieſu qḋ eſt ſu
per omne nomẽ eſt remune
ratio obediẽtie. teſte apoſto
lo Petro. Ecce nos reliqui
mus oĩa ⁊ ſecuti ſumus ⁊c.
Quid ergo erit nobis pre-
mij Cui xp̃s r̃ndit. Uos q̃
reliquiſtis omnia et ſecuti
eſtis me per humilitatem
et obediẽtiam ſedebitis ſu-
per ſedes iudicãtes duode-
cim tribꝫ iſrael. Mundus
trãſibit ⁊ concupiſcẽtia eius
Et relinquere magis vti-
le eſt q̃ꝫ relinqui. currẽteȝ ſe
qui nõ poteras oneratus. et
ideo nõ eſt inutilis cõmuta
tio ꝑeius amore omnia re-
linquere qui ſuper omnia ẽ
vt ab eo omnia donentur.
Omnia ergo relinquamꝰ.
non tantũ mundi diuitias
et poſſeſſiones ſꝫ etiam pro-
priam volũtatẽ. Hec Ber
nar. Ex quibꝫ patet ſm̃ p̃n
cipale. R ¶ Tercio
prĩcipaliter dixi ꝙ debemꝰ
ſequi chriſtum ꝑ viã pauꝑ
tatis. ¶ Pro quo notandũ
ꝙ duplex eſt paupertas. vi
delicet contra voluntatem
ſiue inuoluntaria. ⁊ illa eſt
miſerabil'. Uñ qui ſunt in
hac paupertate frequenter
murmurãt ꝯtra deũ. ⁊ pxi-
mũ de auaricia accuſant. ⁊
cõmuniter tales pleni ſunt
mẽdacijs ⁊ furtis ⁊ ocio va
cãt. tñ meritoriũ eſt in ſuis
neceſſitatibꝫ illis ſubuenire

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Vñ pſal. Beat⁹ qui intelli
git ſup ege. ꝛ pau. ꝛc̄. Et
Raba .ſup illud Eccī .xij.
Da bono ꝛ nō reperies pec
catorē. Dat multū qui idi⸗
gēti pctōri ſubuenit non qꝛ
pctōꝛ ſꝫ qꝛ hō eſt. nō pctōrez
ſꝫ iuſtū nutrit. qꝛ culpā non
diligit ſꝫ naturā. Hec ille.
Secūda paupt̄as eſt volū
taria. ꝛ hec eſt pcioſa ꝛ vtil̄.
vñ qui hāc paupt̄atē inſeq̄t̄
bona t̄palia ppt̄ deum reli
quit. tales ſequūtur xp̄m in
via paupt̄atis. Vñ Aug⁹
in libro de Eccleſiaſticꝭ dog
matibꝫ. Bonū eſt paupib⁹
erogare ſꝫ meli⁹ eſt cū inten
tiōe ſequēdi deū oībꝫ renūci
are abſolutū eſſe a ſolicitu⸗
dinibꝫ hui⁹ ſeculi ꝛ cum xp̄o
agē. Hec ille. Vñ dī Hie
ro. ſup illo Hiē. xviij. Non
ſum turbat⁹ te paſtorem ſe
quēs. Nō eſt ille ver⁹ paup
qui cōtra ſtatū paupt̄atis
murmurat vel q̇ nimis ſoli
citat̄ circa t̄palia. ¶ Vñ
chariſſimi timēo ūm ē q̄ml̄
ti ſequūtur mundū ꝛ auari
cia citi⁹ q̄ꝫ xp̄i paupt̄atē. Et
hoc accidit duabꝫ de cauſis
Vna ē timoꝛ inoꝛdiat⁹ mū
dane aduerſitatis. Iſte tioꝛ
retraxit filios Iſrahel ab i
greſſu terre ꝑmiſſiōis qꝛ ti⸗
muerūt q̄ nō haberēt ibi vi
ctualia ſufficiētia. Sed ca⸗
leph ꝛ Joſue q̇ ſecuti fuerūt
ieſum itrauerūt terrā ꝑmiſ
ſiōis. vt habet̄ Nume. xxvi
Modo ꝯſil̄i multi timēt cū
reliq̄rint diuitias ſuas ꝑpt̄
deū. q̄ de cetero de ſuis ne⸗
ceſſarijs illis non ꝑuidebit
Tales erāt Ananias ꝛ vx
oꝛ eius ſaphira noīe. q̇ reliq̄
rūt bona ſua ac vēdiderūt.
et ꝑtē diuitiaꝝ dederūt apo
ſtol̄ ꝛ aliā ꝑtē ſibi reſuaue⸗
rūt. ꝛ iō ambo mala moꝛte.
perierūt. vt habet̄ Actu. v.
Iſti timuerūt q̄ ſi dediſſen
aplīs omnia bona ſua q̄ p̄
inopia et paupt̄ate defeciſ⸗
ſent. Et ideo dī xp̄s. Luce
xiiij. Qui no renunciaue⸗
rit omnibus que poſſidet.
non poteſt meus eſſe diſci⸗
pulus. Unde apoſtoli chꝛi

ſti omnib⁹ renūciauerūt ꝓ
ter deū. vt deū ſuū velociter
ſequi poſſent. Vñ dic̄ Ber
nar. Petre bñ feciſti ⁊ non
ad inſipientiam tibi. Scie
bas em̄ ꝙ deū ſequi nō pote
ras onerat⁹ diuitijs q̄z one
ratus ad cōſequendū ma-
gis reddiꝛ inexpeditus Et
ideo vt dicit Gregorius in
omelia ſcd̄a. Onus diuicia
rum abſtulit a me ad cōſe
quendum q̄ꝫ expedite. Et
ideo orat ſapiens Prouer-
bio. xxx. Mendicitatē ⁊ di
uicias ne dederꝭ mihi. Tri
bue tantū victui meo neceſ
ſaria. Scd̄a cauſa eſt inor-
dinat⁹ amor mundane pſ-
peritatis. Talē amorē ha-
buit ille iuuenis cui xp̄s di-
xit. Vade ⁊ vende omnia
q̄ habes ⁊ da paupib⁹ ⁊ tūc
veni ⁊ ſequere me. Math.
.xix. Et ibidē dicit̄ ꝙ abijt
triſtis ⁊ noluit facere ſm̄ ꝯ-
ſilium xp̄i. q̄z nimis dilige-
bat diuicias ſuas ⁊ eas no
luit relinquere. Sꝫ quanto
pl⁹ habuit tāto pl⁹ deſidera
uit. M Tales ſunt ſi-
miles febricitantib⁹ que bi
būt aquā frigidā credētes
refrigerare calorē ſuū. ſꝫ q̄n
to plus bibūt magis caleſ-
cūt ⁊ aliq̄n ſitiūt. Iſti nō per
pendūt ꝯſiliū xp̄i q̇ conſulit
oīa ꝑ ei⁹ amore relinq̄re. de
quib⁹ dicit̄ Ezechiel. xxxiij.
Multi ſermones audiūt ⁊
non faciūt. q̄z auariciā ſeq̄t
cor eoꝝ. Dicūt naturales ꝙ
vultur q̄n nō valet p̄dā ſu-
am ad nidū ſuū portare di
uidit eā ī duas ptes ⁊ vnā
ſecū portat ⁊ aliā dimittit
ne forte ſequentes eam ca-
piant Modo conſimili qui
vult ſequi chriſtum ⁊ eſt o-
neratus diuitijs. oportꝫ di-
uidere ſubſtantiam ſuam
pauperibus ⁊ ſic tranſire ꝟ
ſus celum. ⁊ tunc poteſt di-
cere illud Iob. xxiij. Veſti
gia eius ſecutus eſt pes me
us. Sed attēde ſtulticiam
cupidoꝝ qui libēter vellēt
ſequi chriſtum ꝓpter tem-
poralia habenda que ſunt
trāſitoria. ⁊ noluūt ſequi xp̄z

propter eterna. Talis fuit
ille cupidus de quo habet
Math. viij. qui putans ꝙ
ſi fuiſſet familiaris cū xp̄o
poſſet magnam copiam di
uitiarum acquirere ab his
q̄ a xp̄o curabantur. cauſa
pecunie acquirende adhe-
ſit xp̄o nō cauſa deuotōnis
ſic dicens. Magiſter ſeq̄r
te quocunq̄ ieris. Chriſtꝰ
reſpondit ad cogitatū non
ad verba dicēs Vulpes fo
ueas habent ⁊ volucres ce-
li nidos. filiꝰ autem hoīs
non habet vbi caput ſuū re
clinet. Quaſi diceret chriſtꝰ
Quare ſequeris me propt̄
diuitias cū ſim pauꝑ ⁊ pau
ꝑtatem diligo. ⁊ ad illā ob
tinendam omnino conſulo
Scd̄m illud cōſilium fece-
runt apoſtoli xp̄i. q̄ relictis
rethi ⁊ naui ſecuti ſunt dn̄z.
Per rethe intelligit̄ volup
tas carnalis. Per nauē in-
telligo temporales diuiti-
as que ſunt relinquēde. vt
deū ſequamur. ¶ N.
Unde triplici de cauſa de-
bemus ſequi xp̄m. Primo
qꝛ eſt ductoꝛ ſecuriſſimus.
Secūdo quia eſt doctoꝛ ve
riſſimus. ⁊ tercio quia re-
tributoꝛ largiſſimꝰ Et iſta
tria oſtendit Auguſtinus
de ꝟbis dn̄i exponens illud
euangelij. ſcz Ego ſuz via
veritas ⁊ vita. dicēs primo
Ego ſum via. ergo qui ſeq̄
tur illum nō poteſt errare.
¶ Sed hic querendum eſt
quare contingit eruditos ⁊
ſapientes q̄ ſumme cognoſ
cūt viam xp̄i maxime erra
re. Hinc reſpōdebit̄ ꝙ non
accidit hoc ex parte ſcientie
qꝛ omnis ars ⁊ om̄is ſciētia
bonū videt̄ appetere. vt di
cit philoſophus p̄mo ethico
rum in p̄ncipio. Sed iſta
malicia accidit ex pte ꝟſuū
Nā idem eſt appetitꝰ ꝯtra
rioꝛum. ⁊ ideo ſi appetitus
fuerit rectus appetit bonū
ſi nō rectus appetit malum
ideo cū ſciētia ſit ad bonuz
appetitꝰ ē ad bonū. Sz qd̄
dolendū eſt modo accidit
contrarium Vn̄ ſapientes

et eruditi qui deberent eſſe ꝟtuoſi nūc maxie ſunt impfecti. auari. ſupbi. falſi. et iniuſti. ⁊ multum peiores vulgarib⁹. quia vt dic̄ Ariſtoteles pͥmo politicoꝝ. Homo eruditus habet arma ſcientiā ⁊ prudentiā. Scit eñ quomō malū fieri poſſit ⁊ nouit vias peſſiās poſſibiles. Et ideo dicitur int̄ vulgares ꝙ eruditi faciūt totū populum errare a via domini per ſuam malā vitam. ⁊ iō nō credūt eis ꝗcquid dicūt. qꝛ eos vidēt facere oppoſita doctrine ſue. Vñ de talib⁹ dici poſſit illō pš. Fiat via illoꝝ tenebre ⁊ lubricū ⁊ angel⁹ dñi ꝑſequēs eos. Secūdo dicit. Ego ſū ꝟitas ſine dolo. In ſignum hui⁹ dixerūt iudei. Magiſter ſcim⁹ quia verax es ⁊ viam dei in veritate doces. ¶ Sed timendum ē ꝙ multi viam iſtā nō ſequūtur ſed dolos ⁊ fraudes et cautelas ad decipiedū populum per falſa iuramēta et per falſas mēſuras in emēdo ⁊ vendēdo. Contra quos loquitur domin⁹ Leuitici. xix. dicēs Nolite facere iniquū aliquid in iudicio in regula. in pōdere. in menſura. ⁊c̄. In hac autoritate notant̄ omnia genera mēſurarū vendentium ⁊ emētium. vnde regula mēſuratur pannus. pondere metalla ⁊ ſpecies. menſura liquabilia vt vinum ⁊ oleū. ⁊ ſtatera moēta ⁊ aromata ſimo dio mēſurant̄ arida. vt bladum. Et iō dicitur Deut. xxv. Non habebis in ſacculo diuerſa pōdera maius ⁊ min⁹. nec erit in domo tua modius maioꝛ ⁊ minoꝛ. Itē per falſa iuramenta veritatem relinquunt ⁊ ſequūt̄ falſitatem. Et ideo in duobus verſibus ſequūtur caſus in quibus iuramentū eſt prohibitum

¶ Si male iurādi ſpecies ſi cura nocendi

¶ Per primas Fato per Idonea notificato

¶ Intellectus horuz vſu-
um eſt iſte. Prima littera
hui⁹ dcõnis Fato eſt F. p
hanc lrãm intelligo falſam
iuratõem per vltimam lit-
teram. o. intelligo ſcz optate
iurare que ſecũdo ꝓhibent
Iſtis duab; litterꝫ addas
omnes litteras huius dic-
tionis ſcz Idonea. Vnõ p
I intelligo irreuerenter iu-
rare. p D doloſe iurare. per
O ocioſe iurare. Vñ Exo
di. xx. ⁊ Deut. v. Non aſſu-
mes nomẽ dei tui in vanuz
p N negligenter iurare. p
E erronee iurare. p A aſ-
ſuete iurare. Vñ Eccleſi-
aſtici. xxiiij. Iuratõi nõ aſ-
ſueſcat os tuũ. Iſtis ſeptez
mõis iurantes viã veritatꝫ
nõ ſequunt ⁊ iõ xp̄m q̄ ẽ vi-
tas nõ ſequunt ſz vilipẽdũt
Tercio xp̄s dixit. Ego ſuz
vita ſine morte. Vnde ip̄e
met dicit. Ego ſum reſurre
ctio ⁊ vita qui credit in me
etiã ʒ ſi mortu⁹ fuerit viuet
Sed chariſſimi timẽdũ eſt
ꝙ nõ obſtãte ꝙ ſi ꝓa vita et
omnes qui eũ ſequunt per
veram fidem ducit ad vi
tam. ¶ Attamẽ mt
ti nõ credũt i eũ q̄ dabit vi
tam verã omib; ſequentib⁹
eũ. Nã vera fides eſt recta
via que ducit ad celũ. Vñ
ſcribit. iij. Eſdre. vij. ꝙ an-
gelus dñi docuit Eſdrã
ꝓpham. Eſt em̃ inquit ci-
uitas edificata ⁊ poſita ĩ lo
co campeſtri. plena omniuz
bonoꝝ. Introitus ei⁹ angu
ſtus ⁊ ad illũ trãſit ſemita
veſtigium vni⁹ hominis ca
piens tantũ. Moraliter p
hanc ciuitatẽ intelligo celũ
ad qd̊ ducit vna ſemita q̄
ſolum capit veſtigium hoīs
que eſt fides. ſine qua nul-
lus p̄t celũ attigere. ⁊ p viã
iſtam nullus poteſt intrare
niſi homo. quia inter om̃es
creaturas homo ordiat trã
ſire ad deũ ⁊ eũ ſequi p fidẽ
quia pro ſtatu illo nulſ⁹ po
teſt habere cognitionez de
deo niſi p fidem. Et ideo
dt apl's ad Hebre. xi. Cre
dere em̃ oportz accedẽtem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

ad deuz. ⁊ ideo ſic credam⁹
in deum ꝙ nos remunera-
bit vita eterna debemus
omnia mala fugere ⁊ deuz
ſequi. Hoc bene figuratuz
fuit. Deutro. xi. ⁊ Joſue pri
mo. vbi habet̄ quō domin⁹
remunerauit Joſue ⁊ q̄ cū
illo erāt. quia credebāt ꝙ ꝑ
ipm̄ intraturi eſſent terraz
ꝓmiſſionis. ⁊ ideo dixit illis
Omnē locum quem calca-
uerit veſtigium pedis vrī
vobis tradam. eo ꝙ ſecuti
eſtis me. ¶ Modo con ſimi
li qui chriſtū ſequunt̄ ꝑ ve-
ram fidem ⁊ humilitatem
⁊ ceteras virtutes vitā eter
nam poſſidebunt. Math.
xix. Vos q̄ reliquiſtis oīa
et ſecuti eſtis me centuplū
accipietis. ⁊ vitam eternaz
poſſidebitis. Quā nobis ꝯ
cedat qui ſine fine viuit et
regnat ꝑ omnia ſecula ſecu
lorum. Amen.

¶ Sermo ij

H Vmiliat.
h Chariſſimi dt

beatus Hieronim⁹ in epi-
ſtola ſua ad Paulinū ꝙ p-
dicator verbi dei humiliter
premittere debet orationez
Quia ſicut miles pugna-
turus cū hoſtib⁹ eſt inabi-
lis ad victoriam ſine arma
tura ⁊ dei adiutorio. Sic
nec predicator qui habz pu
gnare contra vicia ⁊ vitam
malorū reprobare nō poteſt
habere victoriam ſine hu-
li oratione quā de⁹ exaudi-
at ꝓmiſſam. Iuxta illō Ju
dich. ix. Humiliuz ⁊ man-
ſuetaꝝ ſemꝑ tibi placuit de
precatio. Et nō mirū cum
oratio humilis penetrat ce-
lū ⁊ aures dei aperiat. Vñ
Eccleſiaſtici. xxxv. Oratō
humiliātis ſe penetrat nu
bes. Et ideo in ꝑncipio hu
ius ſermonis humiliter et
deuote orandum eſt Pater
noſter ⁊ Aue maria ¶ Pro-
proceſſu ſermonis eſt breui
ter aduertendum ꝙ dupl'r
eſt humilitas. videlicet fic-
ta ⁊ vera. A ¶ Prima ē
vituꝑabilis. quia dicit̄ hu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

militas vulpina. Scitis ꝙ
vulpes aliquando preten⸗
dit manſuetudinem ꝛ hu⸗
militatem in vultu ꝛ in ge
ſtu ꝛ tamē interius ē valde
doloſa ꝛ plena cautelis et
nociuum animal valde. ſi⸗
cut oſtenditur per eius con
ditiones quādo habet opor
tunitatem nocēdi. Sic iſti
ypocrite habent vultum et
geſtum exterius humilem
vt appareāt hominibꝫ mā
ſueti. interius tamen ſunt
pleni inuidia et doloſitate
atq; fallacijs. De qua hu⸗
militate loquitur Sapiēs
Ecclecia ſtici. xix. Eſt qui
ſe nequiter humiliat et in⸗
teriora eius ſunt plena do⸗
lo. Talis fuit ille Symon
mag⁹ de quo habetur Ac
tuū. viij. qui ſimulauit ſe eē
ſimplicem et ſanctū in tā⸗
tum ꝙ ficte fuit baptiſat⁹
a beato Philippo. et popu
lus credebat illum eſſe ſan
ctum qui tamē fuit fictus ꝛ
falſus. Cum vidiſſet autē
Symon ꝙ per impoſitōez
manus apoſtoloꝝ daretur
ſpiritus ſanctus obtulit eis
pecuniam dicens. Date et
mihi poteſtatē. ꝛc. Petrus
autem dixit ad eum. Non
eſt tibi pars neq; ſors in ſer
mone iſto. Penitentiā ita⸗
q; age. ꝛc. De talibꝫ ypocri
tis loquitur. Ber. humiles
volunt ypocrite eſſe ſine de
ſpectu. pauperes ſine defec
tu. alijs adulantes. alijs in
uidentes. alijs detrahen⸗
tes. falſi accuſatores crimi⸗
num. doloſi vt vulpes inte⸗
rius. humiles vt oues exte
rius. Hec ille. Hec autem
humilitas mala ꝛ ficta fu⸗
gienda eſt. B. ¶ Alia
humilitas vera. ꝛ illa voca
tur humilitas columbina.
et hec eſt humilitas lauda
bilis ꝛ imitanda ad quā q̄
dem humilitatem mouent
nos tria. ſcilicet cognitio p⸗
prie fragilitatis ꝛ miſerie.
timor diuine poteſtatis et
iuſticie. et merces future fe
licitatis et leticie. Hec tria
ponuntur a Baſilio in ſuo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

examerõ. Primo ergo et
principaliter dico ꝙ ad ha-
bendum humilitatez quã
chriſtus docuit et exempli-
ficauit i actu dez nos moue
re cognitio proprie fragili-
tatis. Dicit enim Innocen
tius in libro de miſeria con
ditionis huãne ꝙ homo de-
bet conſiderare ſue condi-
tionis ingreſſuz lacrima-
bilem. ſue conuerſationis ꝓ
greſſum culpabilem. ⁊ ſue
diſſolutionis egreſſum hor
ribilem. Conſideret queſo
de quo factus eſt. quid ſit ⁊
quid futurus ſit. Dicit eñ
Geneſis. primo. ꝙ deus for
mauit hominem de limo
terre. que ceteris elemẽtis ẽ
indignior ⁊ infimior. Naz
planetas et ſtellas fecit de
igne. flatus ⁊ ventos de ae
re. piſces ⁊ aues de aqua ho
mines et iumenta de terra
Si ergo homo conſideret
omnia iſta et ſe factum de
infimo elemento. magnaz
materiam humilitatis ha-
bebit. Et ideo dicit Ber-
nardus in ſuis meditatio-
nibus. ꝑmo querens quid
eſt homo. aut quid gloria
eius ⁊ oſtẽdit ꝙ eſt eſca ver
mium ⁊ ſaccus cinerũ Vn
de poeta dicit

Poſt hominẽ vermis
poſt vermem fetor ⁊ horror

Sic in non hominem
vertitur omnis homo

Item cõſidera in vita tua
quid ſis a pede vſqꝫ ad v-
ticem interius ⁊ exterius. et
videbis quam cauſam ha
bebis ſuperbie. Cum eniz
omnes arbores producunt
fructus flores vinũ ⁊ oleũ
Tu vero producis de tuo
corpore omne genus turpi
tudinis ⁊ miſerie. Si enim
inquit Bernardus intime
conſideres quid per os. q̇d
per nares. ⁊ quid per cete-
ros corporis meatus egre-
ditur. vilius ſterquilinium
nũqꝫ vidiſti. Quid eñ eſt
tota pulcritudo corꝑis que
foris ſplendet niſi quoddã
velamentum turpitudinis
quod pre pudore turpe eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

nominare Item conſidera quid futurus es poſt mor-tem quia corpus tuum qđ ī vita tua fuit amabile pꝰ mortem erit abhominabile et odioſum. Unde ſicut cā dele dum ardent lumē mi niſtrant ꝛ confortant circū-ſtantes. ꝛ quādo extinguū tur fetent. ſic eſt de corpore humano. quia duꝫ vixerit multos ꝯfortabit. poſt mor tem vero omnibus amicis ſuis fetidum ꝛ abhomina-bile erit poeta ſic dicente

¶ Vilior eſt humana caro qꝫ pellis ouina

¶ Cum moriatur ouis aliquid valet iſta ruina

Et hinc inquit Auguſtinꝰ de vera innocentia. Reſpi-ce teipm quia mortalis es et vide vbi ſunt impatores et tiranni. nonne omēs pul-uis ſunt ꝛ cinis. vide coruꝫ ſepulcra ꝛ nō cognoſces q̇s fuit diues. quis pauper. q̇s pulcher. ꝰ difformis. Me morare iſta ne ſuperbias. ꝛ ſi intime de iſtis cogites ve ram humilitatem poſſidebꝭ quia tunc vt dicit Gregori us. Cuſtos humilitatis ē recordatio proprie feditatꝭ. Iſto modo poete pingebāt ymaginem pulchraꝫ ſimi-lem virgini habentem in manu clauem ꝛ ſub pedibꝰ eius ſcalam quattuor ba-culos habentem in altitu-dine In primo ſcribebatur meditare. In ſecundo con-triſtare. In tercio reuelare. Et in quarto perſeuerare. Prio ergo meditare ſi ve-raꝫ humilitateꝫ cupis ha-bere conſiderando quid fe-ciſti ſiue bonum ſiue malū quid es videlicꝫ beſtia mor talis et miſerabilis. iuxta il lud metricum

¶ Cum fex cum limus cum res viliſſima ſimus

¶ Unde ſuperbimꝰ ad terrā terra redimꝰ.

Et vnde veniſti de ventre ſcilicet matris tue conceptꝰ et natus in originali pecca to. Secundo contriſtare ꝓ penis quas meruiſti. et pro

gaudijs que pdidiſti. Ter
cio reuela integre pctã tua
que ↄmiſiſti. per humilem
confeſſionem. Et quarto p
ſeuera in bono. nõ recidiuã
do iterando peccata tua p
terita. L Hec imago
humilitatis habuit in ma-
nu clauem i ſignum ꝙ oſti
um celi aperiat. et claudat
portas iferni. ꝛ ideo qui ſic
vult intrare oſtium ſi ſit al
tꝰ vltra menſurã oſtij opor
tet ſemetipſum humiliare
Exemplum in natura de
aue. Auis enim quãdo pri
mo incipit accipere volatũ
ſuum prius ad terram cor-
pus humiliat. et ſic ſemper
aſcendit. Unde Auguſti
nus loquens de chriſto ſic i
quit. Hic ſcilicet chriſtus ẽ
ianua humilis. quia qui p
hanc ianuam vult intrare
oportet ad chriſtum per hu
militatem ſe inclinare Un
de chriſtus tripliciter ſe hu
miliauit. Primo ſuo ſuperi
ori ſcilicet ſuo patri celeſti.
D Unde quam

uis pater in diuinis et chri-
ſtus ſint equales. tamẽ chri
ſtus inquantum aſſumpſit
naturam humanam fuit
minor patre. Et ideo dicit
in euangelio. Pater maior
me eſt. Et illo modo humi
liauit ſeipſum ad volunta
tem patris. vt daret nobis
exemplum humilitatꝫ quo
ad noſtros ſuperiores. Et
hoc eſt quod dicit apoſtolꝰ
prima Petri ſecũdo. Sub-
iecti eſtote omni hũane cre-
ature propter deum ſiue re
gi quaſi precellenti. ſiue du
cibꝰ tanꝗ ab eo miſſis. Et
dicit Bernardus i libro de
diſpenſatione et precepto.
Humilitas que maioribꝫ
debetᷣ deo exhibetur. ꝛ ideo
quicquid vice dei precipit
homo quod ſcit certe nõ diſ
plicere deo accipiendum ẽ.
acſi deus precipiat. hec ille
Secũdo humiliauit ſe chri
ſtus ſuo equali videlicꝫ ſpi
ritui ſancto. ideo conformi-
ter nos debemus humilia-
re nos illis qui ſunt equa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

les nobis. Uidemus ꝙ arbor quãto magis habũdat fructibꝫ tãto magis ꝟſus terram ramos ſuos iclinat. Modo cõſimili quãto magis quis habundat ꝟtutibꝫ tanto magis hũiliare ſe debet. Et ideo dr Eccleſiaſtici tercio. Quanto maior es humilia te in omnibꝰ. ⁊ coram deo inuenies gratiam Unde i ſummo honore debet ſumma humilitas exaltari. Et ideo dicit Iſidorꝰ i libro de ſummo bono. Sicut ioannes fuit precurſor domini omnes trahens ad eum. ita humilitas eſt precurſor charitatis ⁊ reliquarum virtutũ. Humilia em̄ reſpicit dominus ⁊ attollit. alta id eſt ſuperba cognoſcit vt deijciat. Humilitas ſcđm Auguſtinum eſt voluntaria mentis inclinatio Nam ſcđm eũdem Auguſtinum. Seruũ dei volũtarium hec tria delectãt ſemper. videlꝫ ſubeſſe. ſeruire. ⁊ obedire. ⁊ his cõtraria grauãt videlicet preeſſe dominari ⁊ iubere. ⁊ ꝓ hoc poteſt quis probare ſi ſeruꝰ dei ſit an non. Hec Auguſtinus

¶ Tercio chriſtus humiliauit ſe inferiori ſe. ſcꝫ homini Marie ſcꝫ et Joſeph. vt habetur Luce. ij. Item chriſtus humiliauit ſe inferiori ſuo. quando voluit baptizari a Joanne in iordanis flumine. vt habetur Mathei. iij. ⁊ tunc dixit. Sic decet nos adimplere omnem iuſticiam. id eſt humilitatem. Unde cõtentio erat inter diſcipulos Jeſu quis eoꝝ videretur eſſe maior. et Jeſus aduocãs paruulũ vnuꝫ ſtatuit eum in medio diſcipulorum ſuoꝝ ⁊ dixit. Quicũqꝫ humiliauerit ſe ſicut ꝑuulus iſte. hic maior eſt in regno celoꝝ. Math. xviij. Quia ergo chriſtus nos informauit dicens. Diſcite a me. quia mitis ſum ⁊ humilis corde. Mathei. xi. debemus ⁊ nos humiliari his qui ſupra nos ſunt. et his q

nobis ſunt equales ꝛ his q̄ ſunt nobis inferiores. Unde in hac triplici humilitate omnes virtutes fundantur ꝛ per ipſam cōſeruātur Unde Gregorius. Omne quod agitur perit ſi non cū humilitate cuſtodiatur Et iterum ait Gregoriꝰ. Qui ceteras virtutes ſine humilitate ꝯgregat quaſi puluerem in vento portat Unde nullꝰ eſt perfecte virtuoſus niſi reputet ſe imperfectum et hoc eſt ſignum maxime humilitatis. Quia dicit humilitas eſt virtus qua homo veriſſima ſui cognitiōe ſibiipſi vileſcit. T E.

Unde ex humilitate procedit ꝙ homo refutat ꝛ fugit honores ꝛ appetit ab omnibus deſpici. Et ideo dixit Bernardꝰ verus humilis vermis vult reputari et nō humilis predicari ſed gaudet ſe contemni. Ad quod habetur exemplum .ij. Regum .vi. de Dauid qui ſaltauit coram archa domini in conſpectu totius populi. et ideo Michol filia Saul deſpexit eum dicēs. Tu es rex glorioſus in iſrahel. ꝛ tu ſaltas nudus quaſi vnꝰ ex ſcurris tuis. Cui dixit Dauid Ludam ꝛ vilior fiam et humilis ero in conſpectu meo. Et narrat Gregoriꝰ i primo dyalogorum ꝙ erat vir quidam Conſtantiꝰ nomine valde ſanctus. quem alius vir audita eius ſanctitate deſiderauit vidē. Quē cum vidiſſet pro nihilo eſtimabat eum habere. qꝫ erat in ſtatura puſillus. Cui dixit Conſtantius. Tu vere habes oculos apertos in me. et ideo magnas gratias ſibi egit. Sciendum eſt enim ꝙ ſicut ſuperbus gaudet i adulationibus. ſic verus humilis in deſpectibꝰ. Et ideo dicit Gregorius i libro tercio moralium. quāto homo eſt in conſpectu hominum vilior tanto in conſpectu dei eſt precioſior Ex quibus patet ꝙ cognitio p-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

pꝛie fragilitatis mouet ho=
minem ad veram humili=
tatem. ¶ .F. ¶ Sed cha
riſſimi timendum eſt ꝙ va
na gloꝛia diuinarum gra=
tiarum ſeu virtutum hanc
ipſam humilitatem deſtru
it ⁊ confundit Contra quã
loquitur pꝛopheta Hiere=
mie nono. Non gloꝛietur ſa
piens in ſapiẽtia ſua. nec di
ues in diuitijs ſuis. nec foꝛ
tis in foꝛtitudine ſua. qꝛ nõ
pꝛoderunt in die vltionis.
Unde hec vana gloꝛia dei
ficat creaturam ⁊ contem=
nit deum. quia quando ho
mo de factis pꝛoprijs gloꝛi
aẗ putat ſe hr̃e ea de ſeipſo
cũ tñ a ſeip̃o nihil habeat.
Unde Ber. Inter omnia
animalia homo pauperioꝛ
naſcitur. Nam mutuatur
lanam de ouibus lineũ pã
num. cibum. potum. et hu=
iuſmodi de terra. coꝛeuz de
animalib⁹. ſericum de ver
mib⁹. varios coloꝛes a ver
mibus. Unde apoſtolus.
pꝛima ad Choꝛinthios q̃r
to. Quid habes quod non
accepiſti. ſi autem accepiſti
quid gloꝛiaris quaſi nõ ac=
ceperis. Iſta vana gloꝛia
percuſſus fuit nabuchodo
noſoꝛ rex qui iactando dixit
Nonne eſt Babilon ciui=
tas magua quam edifica
ui nomini meo. De tali ela
to dicit Bernardus | pꝛim⁹
in cõuentu reſidet in cõſilijs
vocatus non reſpondet. nõ
vocatus accedit. de omni=
bus ſe intromittit. oꝛdina=
ta reoꝛdinat. ⁊ quicquid il=
le non fecerit. aut non recte
factum aut non plene oꝛdi
natũ exiſtimat. Dicit enim
non ſum ſicut ceteri homi=
num. Hec ille. Ergo cha=
riſſimi elationem ⁊ vanam
gloꝛiam fugite. humilitatẽ
ſectamini que eſt virtutuz
omnium fundamentum.
¶ Secundo et pꝛincipaliter
dixi. ꝙ timoꝛ diuĩe poteſta=
tis et iuſticie mouere nos
debet ad humilitatem.
· G ¶ Unde apoſtol⁹.
p̃. Petri. v. Humiliamini

ſub potēti manu dei vt vos exaltet ī die viſitatōis Vnde ſi fuerimus elati per ſuperbiam. deus cum gladio ſue potētie nos deſtruet Exemplum huius de Nabuchodonoſor rege cuius cor per ſuperbiam intātum fuit eleuatū q̄ credebat ſe ſolum eſſe deum. ⁊ tandē de ſuo regno per diuinam potentiam eicct⁹ fuit. ⁊ cū brutis animalibus herbas comedit. vt habetur Daniel. iiij. Conſimile habem⁹ de Anthiocho ſuperbo qui in tantum fuit eleuatus in ſuperbiam q̄ omnes natiōes per girum voluit ſibi ſubiugare. ac etiam templū dei ſpoliauit ⁊ deſtruxit. qui tādem cadēs de curru ſuo vēter eius ruptus fuit. ita vt vermes inde ſcaturirent. ⁊ pro putredine ⁊ fetore nullus de eius familia eū tangere auderet. ⁊ ſic tandem miſerabilit̄ interijt. vt patz ij. Macha. ix. Exemplū etiam habetur Heſter primo de Vaſthi regina. q̄ q̄ propter inobediētiam ⁊ ſuperbiam noluit obedire preceptis reḡ Aſſueri fuit eiecta. ⁊ propter humilitatem Heſter ī reginam fuit eleuata. Item habet̄ Heſter vi. q̄ Aman propter ſuam ſuperbiam. quia cōcupiuit honores et reuerentias preceteris qui fuerūt de familia regis ſuſpenſus fuit. et Mardocheus propter ſuam humilitatem ad honores fuit eleuatus. Ex quibus hiſtorijs patz q̄ illi qui per ſuperbiam eleuant̄. per diuinam potentiam humiliantur. Et ideo dicit̄ Luce. xiiij. Qui ſe exaltat humiliabitur. et qui ſe humiliat exaltabitur. Hinc etiāz ſcribitur Luce. j. Depoſuit potentes de ſede ⁊ exaltauit hūiles. Hinc etiā Chriſtus in euāgelio Luce. xiiij docuit bonam curioſitatez dicens. Cum inuitatus fueris ad nuptias nō diſcumbas in primo loco. ne forte

honoratior te ſit inuitatus ab illo. ⁊ veniens is qui te ⁊ illum vocauit. dicat tibi. da huic locum. ⁊ tunc incipias cum rubore nouiſſimuȝ locum tenere. Sȝ cum vocatus fueris vade recumbe ī nouiſſimo loco. vt cum venerit qui te inuitauit. dicat tibi. Amice aſcende ſuperius. Tunc erit tibi gloria coram ſimul diſcumbentibus ¶ Moraliter in principio mundi angeli fuerunt inuitati ad ꝯuiuium gaudij celeſtis. Sed lucifer ⁊ ſibi adherentes diſcumbere voluerunt ī principaliori loco nimium ſe exaltando cum dixerunt. Is. xiiij. In celum ꝯſcendam ſuper aſtra celi exaltabo ſolium meum ſedebo in monte teſtamenti. in lateribus aquilonis. aſcendam ſuper altitudinē nubium. ⁊ ſimilis ero altiſſimo. Uerumtamen in infernum detraheris. in profundū laci. Yſaie. xiiij. Et ī nouiſſimum locum inferni fuit deiect⁹ cum ſibi adherentibus. ¶ Nam ſcđm doctores homo fuit factus vt ſuppleret numerum angelorum cadentium. ſed recū bere voluerunt in primo loco. quia voluerunt eſſe ſicut dij ſcientes bonum ⁊ malū. Geneſis tercio. et ideo cum rubore deiecti fuerūt extra paradiſum. ⁊ poſt mortem profundius ad infernum. Unde dicit Iſidor⁹ de ſummo bono. Omnis ſuperb⁹ tanto profundius labitur quanto ſuperius eleuatur. Et ideo dicit apoſtolus Jacobi. iiij. Deus ſuperbis reſiſtit. humilibus autē dat gratiam. Hanc grām habuit beata ꝟgo Maria ꝑpter ſuam humilitatē quia quāuis pre ceterꝭ multa habuit priuilegia virtutum ī propria tamen reputatōne humilis fuit ⁊ abiecta. Et hec oſtendit quando angelus ſalutauit illam dicens. Aue gratia plena domin⁹ tecum. quāuis enim mox

futura eſſet mater dei ⁊ re-
gina celi. humiliter ſe ancil-
lam dñi noīauit dicēs. Ec-
ce ancilla domini fiat mihi
ſecundum verbum tuum.
Ideo de illa dicit Bernar
dus ſuper Miſſus eſt. Si
ne huilitate. audeo dicere
ꝙ virginitas Marie nūq̄
placuiſſet deo. Si ergo ma
ria humilis non fuiſſet ſpi-
ritus ſanctus ſuper illam nō
deſcendiſſet. nec illam im-
p̄gnaſſet. ⁊ ſi placuit deo ex
virginitate. concepit tamē
filium ex humilitate. Vnd̄
Anſelmus ſermone. xxxiij.
de aſſumptione. Huilitas
inquit marie facta fuit ſca
la celeſtis. per quam filius
dei deſcendit in terram. O
vere beata humilitas que
deum hominibus peperit.
vitam mortalibus prebuit
mundum purificauit. celū
aperuit ⁊ animas primorū
parentuꝫ ab inferis libera
uit. Hec ille. ¶ Iſtz
kariſſimi timendum eſt ꝙ
multi qui in tribulatione ⁊
pauperrate ſunt ſatꝫ humi
les cum ſint ad honores ele
uati ſunt nimis elati ⁊ ſup-
bi. De quorum numero fu
it ille Saul. de quo habet
p̄mo Regum. ix. qui ante
q̄ vnctus eſſet in regē ſum
mam humilitatem oſten-
dit dicens Samueli. Nun
quid nō filius gemini ego
ſum de minima tribu Iſra
el. ⁊ cognatio mea minima
inter oīes familias de tri-
bu beniamin. Quare ergo
locutus es mihi ſermonem
iſtum. Aſſumēs itaq̄ Sa
muel Saulem ⁊ puerum
eius introduxit eos in tricli
nium. ⁊ debit eis locum in
capite eorum qui fuerāt in
uitati. ⁊c. Cumq̄ mane ſur
rexiſſent ⁊ iam dies luceſce
ret vocauit Samuel Sau
lem: ⁊ tulit lenticulam olei
et effudit ſuper caput eius ⁊
vnxit eum in regē. ſed poſt
q̄ electus fuit in regem ſta
tim in tantam ſuperbiam
eleuatus eſt ꝙ non cogno-
uit deū ſuum nec ſemetipꝫ

Et ideo de regno fuit miſe rabiliter deiectus. Modo cõſimili eſt de multis. cum fuerint pauperes ſatis hu⸗ miles ſunt. ſed ſi contingat eos leuari ad honores ſtati ſunt ſuperbiſſimi. ⁊ iactant ſe de magna parentela fu⸗ iſſe progenitos De quibus loquitur Chriſoſtomus ſu per Mattheum i opere im perfecto. omelia tercia di⸗ cens. Quid proderit quem ſordidant mores generatio glorioſa. Aut quid nocet ei pauper generatio quē mo⸗ res adornant. Ipſe ſe vacu um humilitate oſtēdit. qui de magna iactat parente⸗ la Quid enim profuit Ca yn ꝙ fuit filius Ade quon dam innocētis. qui propter ſuos malos mores ſepara⸗ tus fuit de filijs ſuis. Aut quid nocuit Abraham qui habuit patrē cultorem deo rum plurimorum. Dico ꝙ nihil. quia Abraham fuit vocatus poſtea pater ſan⸗ ctorum. Dicit Ariſtotiles primo metheororꝫ ꝙ ſol ꝑ ſu am ꝟtutez eleuat vapores a terra. ⁊ ibi per calorem ſo lis ⁊ elemētum ignis inflā mantur. ⁊ fiunt lucide tan ꝗ̄ ſtelle. tamen cum ſint na turaliter ponderoſi non poſ ſunt ibi remanere. ſed in no cte ad terram cadunt. ⁊ tūc vulgares dicunt ſtellas ca dere a firmamento cum ta men in rei veritate nō ſunt ſtelle. ſed cadentes materie ¶ Moraliter per iſtos va⸗ pores ſic eleuatos intelligo homines terreſtres ad ho⸗ nores ⁊ dignitates eleuati per fortunam mundi. tunc ſplendent per magnam fa miliam per ornamenta pre cioſa. ſꝫ cum ſint mortales homines. tādem deſcendūt de honoribus et morientur et ſepelient̄. Vanū igit̄ eſt ſuperbire de terrenis trāſi⸗ torijs. qꝛ dt pſal. Vidi ĩpiū exaltatum ⁊ eleuatuꝫ ſicut cedros libani Et trāſiui et ecce nō erat. queſiui eum. et non eſt inuentus locꝰ eius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

hoc eſt in libro vite. Ex q̄bus ſeuqitur ꝙ poteſtas di quam nullus poteſt fugere mouere nos debet ad humilitatem habendam ⁊ ſuperbiam euitandā . k .

¶ Tercio pͥncipaliter dixi. ꝙ merces future felicitatis mouere nos debȝ ad humilitatem. Dicit em̄ Ariſtoteles in de celo ⁊ mūdo ꝙ corpa ſupiora ſunt meliora et nobiliora q̄ȝ corpa inferiora. Et exemplificauit de ſole ⁊ luna ⁊ ceteris planetis. que ſunt meliores ⁊ virtuoſiores ceteris corpibꝫ terreſtribꝫ quia figunt in celo Moraliter ſola virtus humilitatis hominem eleuat a terra vt collocetur in celo. Unde in libro de modo viuendi cap. ij. per miſerabilē ſuperbiam angelorum ſpiritus immortales de celo cadebant. Et per humilitatē dei fragilitas humana aſcendit de terra ad celū. Hec ille Erubeſcat ergo homo eſſe ſuperbꝰ. ſi deꝰ qui erat cauſa ſalutis huiꝰ lis erat. Tanto em̄ quiſqȝ exaltabitur in gloria quanto ſe humiliauerit in terra. In cuius ſignū dixit chriſtꝰ Marci. x. ⁊ Matthei. xix. Sinite paruulos venire ad me. talium enim eſt regnū celorū. Unde Auguſtinꝰ de verbis dn̄i ſermone. xxxix. Si vis capere celſitudinē glorie celeſtis cape humilitatem hic in terris. Et declarat hoc ibidem per duo exempla. Attende inquit arborem. prius figit radicē in terra deorſuȝ ⁊ poſtea creſcit et exaltat ramos ſuos verſus celum. Aliud ponit exemplum de arce. qui inquit edificare vult turriȝ vel caſtruȝ vt firmiter ſtet in futurū. primo ponitꝰ fundamentum ⁊ poſtea edificat in altum. l

¶ Modo conſimili qui deſiderat venire ad celū oportet vt prius fundet ſe ſuper humilitatē. ⁊ tunc ſupiꝰ aſcendit Vn̄ vera humilitas

palme comparatur. que ſe cundum Bartholomeum in libro de proprietatibꝫ rerum. per deſcenſum inferiꝰ creſcit. quia radices eius ꝓfunde ſituãtur. ⁊ ideo poſt cedrum eſt altiſſima arborum ⁊ nullo pondere fructuũ curuatur. ſed ſemꝑ cuſtodit ramos rectos ⁊ virides. Modo conſimili ē de humilitate. quia verus humilis ſemper ſituatur in loco humili in reputatione ꝓpria. ⁊ ideo creſcit ad celũ per virtutes ⁊ ſemper habꝫ patientiam in tribulatione et anguſtia. ⁊ non deprimitur per impatientiam vel murmurationem. ſed ſemper vireſcit per veram caritatem. Iſta palma hũilitatis dulciſſimos portat fructus. Primus ē ſapientia q̄ nõ habitat niſi in corde humili. Sapientie ꝑmo. In maliuolã aĩam non introibit ſapientia nec habitabit in corpore ſubdito peccatis Et yſaie. lxvi. Ad quem

reſpiciam niſi ad pauperculum ⁊ contritum ſpiritu. et trementē ſermones meos Secũdus fructus eſt grã Eccleſiaſtici. iij. Quanto maiores humilia te in omnibus ⁊ corã domino inueies gratiã. Terciꝰ fructꝰ eſt honor ⁊ reuerentia. Job. v. Qui ponit humiles in ſublimi. ⁊ merentes erigit ſoſpitate. Et Luce ꝑmo. Depoſuit potentes de ſede ⁊ exaltauit humiles. Quartꝰ fructus eſt diuturnitas vite celeſtis. Math. v. Beati paupes ſpũ quia ipſoruꝫ eſt regnũ celorũ ¶ Sed kariſſimi timendum eſt q multi nõ habent ſpiritum humilitatis ſed ſuperbie. q̇ cum a fratribus ſuis redarguuntur ſtatiꝫ intumeſcũt per ſuperbiam. tunc pugnãt. tunc rixant. tunc maledicunt. tunc detrahũt. ⁊ peccata ſua defendunt. Talis fuit ille Pharao quē Moyſes et Aaron reprehēderunt de ſua incredulitate ⁊

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

monuerūt vt dimitteret po
pulū Iſrael ſacrificare deo
in deſerto. Quibus proter-
ue ꝛ ſupbe reſpōdit. Quis
eſt dominus vt audiā vocē
eius ꝛ dimittam Iſrahel
Neſcio dominū. ꝛ iſrael nō
dimittam. Dixeruntqꝫ deꝰ
hebreorum vocauit nos vt
eamus viam trium dieruꝫ
in ſolitudine ꝛ ſacrificemus
domino deo noſtro. ne forte
accidat nob̄ peſtis aut gla
dius. vt habetur Exodi. v.
Et ideo dyabolus facit cū
ſuperbis ſicut pueri faciūt
cum miluis et coruis. poſt
q̄ꝫ ceperunt excecant. et per
mittunt illos in altum vo-
lare. qui tandem tam alte
volant ꝙ iterum ad terraꝫ
cadunt ꝛ colla ſua frangūt
Modo conſimili facit dya
bolus cum ſuperbis · M
¶ Excecat enim in eis
oculos rationis in tantū ꝙ
nō vident dei beneficia nec
cognoſcūt ſeipos. ꝛ ideo ni-
mis alte volant et tandem
corruūt ad infernum. Et
ideo dicitur Amos. v. Do
mus iſrael cecidit. ꝛ non ad
ijciet vt reſurgat. Sic ſuo
modo de ſupbo dici poteſt
illud. Hieremie. l. Cadet
ſuperbꝰ ꝛ corruet. ꝛ nō erit q̇
ſuſcitet eum. Ergo kariſſi-
mi cauendum eſt a pecca-
to ſuperbie. qua virtutes et
bona deſtruit ꝛ confundit
Exemplum habet in natu
ra. Dicit Areſtotiles in pri
mo metheoroꝝ. ꝙ terremo-
tus prouenit ex vento inclu
ſo in venis terre. ꝛ quando
accidit cāpanilia ꝛ magna
edificia corruūt. Cōſimili
ter eſt de ſuperbia q̄ eſt ven
tus ſpūs maligni incluſus
in corde humano. ſed quā-
do ipe ventꝰ erūpit tūc cor-
ruūt humilitas ꝛ caritas ꝛ
cetere ꝟtutes. ex quibꝰ fiūt
edificia celū attingētia. Et
iō debemꝰ ſupbiā deſerere
et huilitatē hre q̄ nos ad ce
leſtia ducit ꝛ exaltat. Job
xxij. Qui humiliatꝰ fuerit
erit in glia. Ad quā nos ꝑ
ducat qui ſine fine. ꝛc̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

¶ Sermo iij

Dominus d Inuenio i ſacra ſcriptura .i. Re-
guz.v. ꝙ quando populus
domini circũuallatus erat
a Philiſteis clamauit ad
ſamuelem vt ipſe oraret de
um pro ſaluatõne populi ꝗ
orauit. ⁊ popul⁹ domini fu-
it ſaluatus de manu inimi
cum ſuorum. Pariformi-
ter nos qui ſum⁹ in hac vi-
ta cum inimicis vallati. et i
potentes ſumus ad reſiſtẽ-
dum illis ex proprijs virib⁹
noſtris. neceſſario igit̃ habe
mus implorare diuinã po-
tentiam. cui nullus poteſt
reſiſtere Et ideo dicit Tho
bie.xiij. Magnus es domi
ne. tu enim flagellas ⁊ ſal-
uas et non eſt qui effugiet
manum tuam. ⁊ ideo ẽ orã
dum. ¶ A. Pro pceſ-
ſu ſermonis eſt aduertẽduz
ſm Ariſtotelem.iij. Politi
corum. ꝙ cuilibet dño tem-
porali ꝗ habz alios guber-
naretria conu eniunt. vide
licet. potentia ad reſiſtendũ
inimicꝫ qui ſunt extra. Sa
pientia ad gubernandum
populum qui eſt infra eum
Et clemẽtia ad remitten-
dum eis qui ſunt ↄtra euz
Cuz ergo dñs noſter ihus
xp̃s ſit verus dominus no-
ſter. Et hoc tripl'r videlicet
ratione creationis. Yſa.xlv
Ego dñs ⁊ nõ eſt alter. for
mans lucem. ⁊ creans tene
bras. Secundo ratione re-
dẽptionis. Yſa.xliij. ⁊ Hie-
remie.l. Redẽptor nr̃ dñs
exercituũ eſt. Et tercio ra-
tione retributionis in pſal.
Retribuet mihi dñs ſm iu
ſticiã meam. Reſtat igit̃ ꝙ
ſit potẽtiſſim⁹ ⁊ ideo timen
dus eſt. ſapiẽtiſſim⁹ ⁊ ideo ẽ
honorandus. clemẽtiſſim⁹
et ideo eſt diligend⁹ ¶ Pri-
mo ⁊ pncipaliter dico ꝙ do-
minus noſter ihs xp̃us ẽ po
tentiſſimus ⁊ ideo eſt timẽ
dus vñ eius potentia ẽ in-
eſtimabilis. quia nll⁹ põt
eam fugere. Nam ſz pſal.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Domiabitur a mari vſq₃ ad
mare. ⁊ a flumine vſq₃ ad
terminos orbis terrarum.
Sed poteſtas aliorum do
minorum ſiue tirannoꝝ eſt
euitabilis. quia illa₃ poſſūt
aliqui effugere. ⁊ ideo dicit
xp̄s diſcipulis ſuis. Si pſe-
cuti vos fuerit in vna ciuij-
tate fugite in aliā. Math.
.x. Scdo poteſtas diuina ē
inſupabilis. q₂ ipe ſolus eſt
omnipotēs. ⁊ iō dicit Exod
.xv. Dn̄s omnipotēs nomē
eius. Ipſe eſt magnus ſo-
lus potens. Cui concordat
ſcriptura Apoca. xix. Rex
regum ⁊ dn̄s dominatium
. B ¶ In hac autori-
tate nota ꝙ dicit ſcriptura
dominus dominātiū. ⁊ cau
ſa eſt quia ꝯditiones hab₃
xp̄s ꝯditionib₉ alioꝝ dn̄oꝝ
contrarias. Unde quilibet
dominus tempalis habet
alium ſupiorem quem ti-
met offendere. ſecūdo ha-
bet inferiores quoꝝ ſerui-
cio indiget. ⁊ iō nō ſunt ve-
ri domini. q₂ huiuſmōi do-
minatio habet orig₃ ine ex
culpa. In cui⁹ ſignū Adā
quādo fuit p̄mus creatus
nō fuit factus domin⁹ oīm
ſed animalium irrationa-
bilium. vn̄ ſibi ⁊ ſucceſſori-
bus ſuis dixit deus. Dn̄a-
mini piſcib₉ maris volucri-
bus celi. ⁊ beſtijs terre. Ge-
neſis. i. Un̄ poſt ſtatū inno
centie ⁊ poſtq₃ peccauit A-
dam hoīes fuerūt tā proni
ad malum ꝙ neceſſario o-
portebat eos regulari ſub
dominio. vt per illū iniqtas
mitigaretur. qui cū ſic alio
rum dominant veri⁹ dicū-
tur ſerui q₃ dn̄i. Linconieñ
in quodam ſermone. Atte-
dant inquit qui in terra do
minant domini ⁊ de ſuo ſu
perbiunt dominio ⁊ exaltā
tur quoniam vere ſunt ſer-
ui ⁊ qm̄ falſe dicunt domi-
ni. Nā ſm ſententiam Aug⁹
Illa ē v̄a dn̄atio q̄ nō ē vtil'
dn̄o ſed ſeruo. ⁊ q̄ nō indig₃
ſeruoꝝ ſeruitute. ſed ſeru⁹ i
diget ſua dominatione. I-
deo ſm Auguſtinum. Co

lus deus eſt domin⁹. qꝛ nõ
ad ſuam vtilitatem ſed ad
noſtram ſalutem illi ſerui-
mus. In cui⁹ ſignum dicit
Pſal. Dixit dñs de⁹ meus
es tu. qm̄ bonoꝝ meoꝝ non
eges. ¶ Tercio qui
libet tꝑalis dñs habet ſapi
entes quoꝝ cõſilio ꝛ diſcre-
tione regulat̄. Vñ cõſiliuꝫ
qđ debet dari a ſapiẽtibus
dñis tꝑalibꝫ debet habere
tres cõditiões. videlicꝫ ꝙ ſit
vtile. honeſtũ ꝛ iuſtũ. Et ſi
conſiliũ ſit vtile ꝛ nõ iuſtuꝫ
dñi tꝑales nõ debẽt r̄g lari
tali cõſilio. Vñ narrat vale
rius li. vi. ca. v. ad Tiberi-
um impatorẽ de quodam
duce Athenieñ. q̇ erat ſtrẽ
nuus bellator ꝛ prudẽs. ſꝫ
cõcupiuit habere dominiũ
ꝑuatum grecie. Iſte dux i
trauit ↄſiltum ſapiẽtũ qui
erãt de ciuitate Atheniẽſi.
et dixit ꝙ inueit bonã cau-
telã p ciuitate ad habẽdũ
dominiũ grecie. ſed petiuit
vnũ ſapiẽtũ ſibi dari cuius
cõſilio regularet̄ ꝛ cõicaret

cũ ipo ſuũ ꝓpoſitũ ꝛ ↄceſſus
fuit ei vn⁹ ſapiẽs noie Ari
ſtides. Cui dixit dux ꝙ na
ues grecorũ fuerũt omnes
ſimul in vna claſſe ſup ma
re ꝛ voluit ꝙ omnes bella-
tores Athenienſium ſubi-
to p noctem illas ↄcrema-
rent igne. ꝛ ſic p hoc fierent
dñi maris. ꝛ leuiter poſtmo
dũ obtinerẽt dominiũ gre-
cie. Iſto audito Ariſtides
reuerſus eſt ad ↄgregatio-
nẽ ſapientũ. ꝛ dixit ꝙ conſili
um iſtius ducis fuit vtile.
ſed nõ iuſtum. ꝛ ideo nullo
modo eſſet ſic faciendũ.
D ¶ Et ideo dicit̄ ꝙ duo
genera hominũ nunꝗ̃ da-
bũt dominis tempalibꝫ bo
num conſiliuꝫ. videlicꝫ im-
petuoſi ꝛ accidioſi. Nã im-
petuoſi qꝛ ſanũ cõſiliũ indi-
get bona deliberatõne. Et
ideo dicit Seneca in libro
de quatuor virtutibꝫ. Pru
dentis eſt examinare ꝓpri-
um conſilium ꝛ nõ cito ꝛ de
facili facere qđ nõ iuſtũ eſt
vnde taliter nõ pcedit ſapi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

entia. ¶ Secundo accidio ſi ꝛ negligētes non puidēt ante tempus. ꝛ ideo nō da- bunt bonum conſilium Et ideo dicit Seneca in libro d̾ copia verborum. Si pru- dens cupis in futurum eſſe que poſſunt contingere an te tempus accipe. quia pru dens non dicit nō putaui fi eri quia non dubitat. ſꝫ ex- pectat prouide quid faciē dum eſt. Domini igit̾ tem porales indigent ſano con ſilio ſapientum ſine quo nō poſſunt bene reg̾lari Quar to domini temporales indi gent auxilio bellatoruꝫ for tium ad expugnandū ho- ſtes ſuos. In cuius ſignuꝫ Dauid elegit ſibi trigita ſex bellatores optimos ꝛ for tes. quorum auxilio ꝛ forti tudine fuit multotiēs ſal- uatus. vt habet̾. ij. Regū. xxi. Ex quibus patet ꝙ do mini temporales ex omni ꝑ te ſunt indigentes ſeruicio ſuorum. et quāto maior do minus tanto magis indi gens. Sed domin⁹ noſter Jeſus chriſtus non habꝫ ſu per eum ſuperiorē. Eccle ſiaſtici. xxiiij. Nec habet in- feriorem cuius conſilio ſiue ſeruicio indiget. cum in ipo ſint omnes theſauri ſapien tie ꝛ ſcientie dei abſconditi Nec indiget auxilijs forti- um cum ſit omnipotēs Se quitur tunc ꝙ ipe eſt verus dominus cuius poteſtas ē inſeparabilis. Et ideo dici tur Heſter. xiij. Domie de us in ditione tua cūcta ſūt poſita. ꝛ non eſt q̄ poſſit reſi ſtere voluntati tue. E

¶ Tercō eius poteſtas eſt interminabilis quia ē eter- na ꝛ nō habet fineꝫ In cu ius ſignum dicit Pſal. Do minus regnabit ineternū et vltra. id eſt ſi hoc eſſꝫ poſ- ſibile vlteri⁹ regnare. Sꝫ poteſtas hūana ē termiabi lis momētanea ꝛ breuꝭ Ec cleſiaſtici. x. Ois ptās bre- uis vita Et ſequit̾. Rex ho die ꝛ cras morief̾. Cū ergo ei⁹ poteſtas ſit ineuitabilis

et interminabilis videtꝙ ſit verus dñs. ⁊ merito ideo timend⁹. ipſemet teſtimoniū ꝑhibēte. Joh. xiij. Vos vocatis me magiſter ⁊ dñe et bene dicitis Sum etenim. Et iſte nobilis imparator Octauian⁹ de quo narrat Suetoni⁹ in li. xij. ceſaꝝ. ꝙ appellari dñs: vt maledcōnem ⁊ opꝓbrium ſemꝑ odiuit. Vñ cum quadam die ad quendā locū veniſſz totus populus ipſm laudauit dicens ꝙ fuit bon⁹ dñs ⁊ iuſtus ⁊ ſtatim imꝑator ꝓhibuit ſub grauipena ꝙ nullus audeat illum de cetero dominū appellare in ſignū ꝙ nullus ſit verus dñs niſi ſolus de⁹. Et hoc eſt qđ đt pſal. Timeat dñm oīs terra. Vñ dicit Augu. ꝙ ſi creatura ſeruiat creatori vt ignis ad cōburēdū aqua ad ſubmergendū. terra ad deglutiēdū. ſicut fuit de Dathan ⁊ Abiron. tu tamē deum time nō illa. quia oīa ſub ipſo ſunt. quoniā cupiditatem habet homo nocēdi ex ſeipſo. poteſtatem autem non niſi ꝑmiſſus a deo. In cui⁹ ſignum xpus ſtans coram iudice dixit. Nō habeſres in me poteſtatem niſi tibi data fuiſſet deſuꝑ. Mathei. xxvi. Unde dyabol⁹ non habuit poteſtatem nocendi. Job. ij. ⁊ ideo creaturas non debem⁹ timere ſed dñz. Et hoc eſt ꝙ dixit xps Matthei. x. Nolite timere eos qui occidūt corp⁹. aīam autem non poſſunt occidere. Unde dominum timere debemus propter tria

¶ Unum eſt quoniam ſi qs dñm timet habundātiā bonoꝝ tꝑaliū habebit quia non carebit victu nec veſtitu nec aliquo ſibi neceſſario. immo nihil deeſt timentib⁹ euz. in ps. Et dixit Thobias filio ſuo. habebis multa bona ſi timueris deum ¶ Scđa cauſa eſt. q2 tmor dñi habet excellentiam ſuꝑ omnes alias v̄tutes ⁊ gratias a deo cōceſ-

ſas. Hinc ſcribitur Eccleſia-
ſtici. xxiij. Nihil meliꝰ ꝙ̃ ti-
mere deum. Vñ Ber. ſup
cantica. In veritate didici
ꝙ nihil eſt potẽtius ad gra
ciam habẽdam ꝙ̃ timor do
mini. Et hinc ẽ ꝙ dĩt ſapiẽs
Eccleſiaſtici. xix. Omĩs ſa
piẽtia timor dei. Et timor
dñi eſt cuſtos ꝟtutũ. Ter-
cia cauſa eſt qꝛ timor domi
ni tollit omne peccatũ mor-
tale ꝛ nõ ꝑmittit aliqđ pec-
catum quieſcẽ in anima hu
mana. Vñ ſcribitur Ecc̃i. p̃.
Timor dñi expellit pecca-
tum. quem textum pertra
ctans Gregoriꝰ in quadaꝫ
omelia dicit Mens praua
niſi p̃us ꝑ timorem domini
a malis ꝯſuetudibꝫ auerta
tur non corrigitur nec emẽda
tur nec ad cordis ꝯtritionẽ
peruenit. Vñ vbi nõ eſt ti-
mor dñi ibi eſt habundãtia
pctõꝝ. ꝛ breuiter oĩm malo
rum. videlꝫ homicidij adul
terij ꝛc. Iſtud bene cõſide-
rauit Abraham qñ tranſi-
uit cũ Sara vxore ſua ĩ ter
rã egypti. qñ dixit vxori ſue
Dic ꝙ ſoror mea es ne forte
Egyptij interficiãt me pro
pter te. Quam vidẽs Abi
melech rex egipti ꝙ pulcra
mulier eſſet nimis. accepit
eam in domũ ſuam Et ido
dñs ꝑcuſſit eum plaga ma
gna Vñ rex aduocauit ad
ſe Abrahã et dixit. Quare
dixiſti ꝙ ſoror tua ſit cũ vx-
or tua ſit ipſa. Cui reſpõdit
Abrahã. Cogitaui in cor-
de meo ꝙ timor dñi nõ erat
in loco iſto et interficiãt me
Egyptij propter illam. et
ideo dixi ꝙ ſoror mea erat.
Geneſis. xx. Ex qua hiſto-
ria patet ꝙ vbi non ẽ timor
domini ibi eſt habundãtia
peccatorum Et ideo conſu
lit nobis ſcp̃tura Joſue. xxiiij.
Timete dominum ꝛ ſerui
te illi corde perfecto. Quo-
niam qui habet timorẽ do-
mini vitabit omnia mala.
Figura huius habetur Exo
di. i. de obſtetricibus que ꝓ
pter timorem domini pep-
cerũt maſculis hebreorum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

et occidere eos noluerunt.
Modo ꝯſimili qui habent
timorem dñi fugiũt pecca-
ta mortalia ⁊ nõ faciũt ea.
Q̃uis habuerit oportunita-
tem peccãdi. Et ideo tales
ſunt a dño benedicti Iuxta
illud pſal. Btũs vir qui ti-
met dñm. B ¶ Sz cha
riſſimi timẽdum ẽ ꝗ diabo
lus ſollicitat hũc ſermonem
in nob deſtruẽ ⁊ diuerſa pec
cata inducẽ. Unde refert
hiſtoria ĩ libro de vita ⁊ obi
tu Alexandri imꝑatoris ꝗ
quãdo cepit bellare contra
Darium regẽ. Rex de eo ĩ
dignatꝰ miſit ſibi tria dona
videlz. ꝟgã. pilã. et aurum.
Miſit ſibi virgã in ſignuz
ꝗ fuit adhuc puer ⁊ ĩdigẽt
diſciplina. Pilã in ſignum
ꝗ fuit adhuc magis aptus
ad ludendũ cũ pila q̃z bella
re Et auꝝ miſit ſibi ĩ ſignũ
ꝗ fuit indigẽs ⁊ pauꝑ ⁊ im
potẽs ad pugnãdum ꝯtra
eũ. etiã ad ꝯmẽdationẽ ſue
habũdãtie Sz imꝑator re-
cepit illa tria munera ⁊ mi
ſit regi dario dicẽs. Uirgã
inq̃t recipio ĩ ſignũ ꝗ caſti-
gabo te ⁊ famłos tuos ſub
iugabo dominio meo. Pi-
lam recipio in ſignum ꝗ ro
tũditas regni tui ⁊ totiꝰ mũ
di ſubiugabit̃ imꝑio meo.
Auꝝ recipio in ſignum ꝗ
diuitiaꝝ tuaꝝ ero dñs in fu
tuꝝ. ¶ Moralit̃ ꝑ iſtum re
gem Darium itelligo dia-
bolum q̇ mittit alexãdro. i.
cuilibet chriſtiano tria ſig-
na cõfuſionis. videlz virgã
aduerſitatis ⁊ anguſtie vt
inducat hominem ad im-
patiẽtiam ⁊ ĩ murmuratio
nes ꝯtra deũ. ſicut fecit iob
qꝛ deſtruxit õnia bona ſua.
Pilam mittit homini id ẽ
mundi potentiã vt vi opp-
mat pauꝑes ⁊ iuſtos. Au-
rum ꝓ aliq̃n dat homini.
id ẽ diuitiaꝝ habũdantiaz
vt male expẽdat ea in cõui-
uijs ⁊ voluptatibus carnis
Sed hec tria debet quilibz
accipere ⁊ vti ad ſalutẽ ani
me ſue. et non ad volunta-
tem dyaboli. Unde primo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

aduerſitatem patienter de
bet ſuſtinere. ⁊ ideo in om-
nib⁹ regratiari deo. Exem
plum de iob qui dixit. Do-
minus dedit domin⁹ abſtu
lit. ſicut domino placuit ita
factum eſt. ſit nomē do. ⁊c.
¶ Secūdo potētia mundi
debet vti ad ſubueniēdum
impotētib⁹ ⁊ tuēdum debi-
les ⁊ pauperes a raptorib⁹
¶ Tercio diuitiarum ha-
bundantia debꝫ vti ad lar-
giendum elemoſinas ege-
nis. ⁊ ſic cum timore dei dy
abolum ⁊ eius inſidias ſu-
perare. quia vt dt̄ Bernar
d⁹ Peccatum nunq̄ȝ habe-
bit introitum in te dum es
plen⁹ dei timore. Quia igi
tur domin⁹ eſt potētiſſim⁹.
ideo ſum me timendus eſt.
¶ Secūdo principalit̄ dixi q̄
domin⁹ noſter eſt ſapientiſſi
mus. ⁊ ideo honorandus ē.
Qꝫ enim ſit ſapientiſſimus
oſtenditur multipliciter.
Primo quia omnis ſapien
tia vera quā aliquis in hac
vita habꝫ vel habere poteſt
deſurſum data eſt a deo
¶ Ecclesiaſtici
primo. Omnis ſapientia a
domino deo eſt Sed iſtam
ſapientiam non habent vo
luptuoſi nec ȝ auari. Unde
Gregorius. iij. moralium
ad veram ſapientiam per-
uenire non poſſunt qui fal
ſe ſue ſapientie verbis deci
piunt Unde ſapientia que
eſt a deo data tres habꝫ cō-
ditiones. quia primo ē pu-
dica. deinde pacifica. tercio
modeſta. Per primam con
ditionem excludit ſapienti
am beſtialem quam habēt
luxurioſi. Per ſecūdam ex-
cludit ſapientiam mundia
lem que nunq̄ȝ eſt pacifica.
ſed ſemper litigioſa. et hāc
ſapientiam habēt cupidi et
cauſidici. Tercia conditio
eſt modeſtia. ⁊ hec ſapiētia
eſt ſpiritualis. vnam habēt
iuſti ⁊ virtuoſi. quia ſapien
tia iuſtorum ē nihil per oſtē
ſionem fingere. que vera
ſunt diligere. falſa deui-
are. bona gratis exhibere

c 4

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

mala libẽter tolerare, vltio
nem nulliꝰ iniurie querere.
Hec ſapiẽtia q̃ datꝰ a deo a
mũdi ſapientibꝫ deridetur.
Quod innocentꝰ agitur ab
eis ꝓculdubio ſtultũ repu-
tatꝰ. Quid ſtultius mundo
q̃ꝫ bona ꝓpa relinquere ⁊ ꝑ
amore dei pauꝑtatem vo-
lũtariã ſectari. ꝓ inimicis ⁊
perſecutoribꝫ orare ⁊ illꝭ bñ
facere. Hec Gre. Et tñ illa
reputantꝰ in ꝯſpectu dĩ opa
vere ſapiẽtie que a dño deo
eſt. ⁊ datur electis ſuis. Hic
cõſulitꝰ Jacobi pmo. Qui in
diget ſapiẽtia poſtulet a dõ
qui dat omnibꝫ affluenter.
Et ideo merito dominꝰ no
ſter ieſus chriſtꝰ eſt ſapien-
tiſſimꝰ. quia ſua ſapiẽtia eſt
incomprehẽſibilis a ſẽſu hu
mano Romanoꝝ. xi. O al
titudo diuitiaꝝ ſapientie ⁊
ſciẽtie dei ⁊c. Secundo dici
tur ſapiẽtiſſimꝰ: qꝛ oẽs crea
turas fecit ex nihilo. videlꝫ
ſolem et lunam ⁊ ſtellas. et
omnia iſta inferiora. et vni
uerſa ꝓpter hominẽ. vt ho-
mo deo ſeruiret. Unde iſta
vniuerſitas eſt ita ſapiẽter
ordiata ꝙ nullum ingeniũ
terrenũ poteſt ad iſtã ſapiẽ
tiam ꝑuenire. Itẽ oſtendit
magnã ſapiam in ꝯiuncti-
one creaturaruꝫ, quia vt dꝭ
Macrobius. Uidea ſum
mo celo vſqꝫ ad vltimã rem
⁊ infimã vnam de nimis
vinculis religauit ⁊ nunq̃ꝫ
corrupta eſt connexio q̃ qui
dem ꝯnexio vocatꝰ cathena
aurea. Dicit Linco. in libel
lo ſuo de examinatõe ꝯſitẽ
tiũ ꝙ deꝰ oſtendit magnaꝫ
ſapiam in creatiõe hois qꝛ
in ipſo cõphendit oẽs ali-
as creaturas Et ideo dicit
Gregoriꝰ in omelia de aſcẽ
ſione. Omnis creature ali-
quid habet homo. Nam hꝫ
eſſe cum lapidibꝫ. viuẽ cum
arboribꝫ. ſentire cuꝫ beſtijs.
intelligẽ cum angelis. Et
ideo dicit propheta. Om-
nia in ſapientia domine tu
feciſti. ¶ Sed hic queritur
intꝰ mundanos cur fecit do
minus hominẽ peccaturũ.

apparet quod ſapientius feciſſet ipſum impeccabilem. Ad queſtionem reſpondetur quando fecit hominem peccabilem ſapientiſſime fecit. quia poſuit eum in tali ſtatu quod poſſz ſi vellet mereri vitam eternam et ideo magnam ſapiam in creatione hominis oſtendit Ex quibus patet quod dominus noſter ieſus chriſtus eſt ſapientiſſimus, et ideo honorandus. ❧ Unde hic est notandum quod decet chriſtum honorari et adorari tripliciter, videlicz corde, ore. et opere Unde dicit Auguſtinus in lib. de trinita. ca. xvi. quod due ſunt ſpecies adorationis ſiue honorationis. ſcz latria et dulia. Dulia eſt ſeruitus prope homini exhibita. Latria est ſeruitus deo exhibita. Unde ydolatre dicuntur qui ſimulachris et vanis idolis eandem ſeruitutem dant que debet deo exhiberi. ſcdm illud Mathei. iiij. Dominum deum tuum adorabis et illi ſoli ſeruies. Hec adoratio

eſt amor et obedientia quam domino deo noſtro pre ceteris debemus Et ideo dicitur Joh. iiij. Pater tales querit qui adorent eum in ſpiritu et veritate. Talis fuit Thobias qui videns multos de filijs Iſrael adorare falſos deos. hic ſolus fugit conſortia malorum et adorauit deum Iſrael. vt habetur Thobie primo. Modo conſimili fecit Daniel qui intrans thalamum ſuum adorauit deum. et ideo miſſus fuit in lacum leonum. vt habetur Dani. vi. ❧ Sed chariſſimi timendum eſt quod multi preſumunt de ſeipſis et cupiunt dominari ſuper alios et habere honores et reuerentias ſoli deo debitas. quas nunquam meruerunt. Soli enim virtuoſi et non alij debent honorari. cum honor ſit premium virtutis. vt dicit Ariſtotiles. iiij. Ethicorum ca. iiij. In cuius ſignum narrat Auguſtinus in libro. v. de ciuitate dei. ca. ix. quod Ro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

mani imagines virtutis et
honoris ſicut deos coluerūt
quibus duo templa edifi-
cauerunt. ſic ad inuicem cō
iuncta ⁊ adunata ꝙ nullus
potuit intrare in templum
honoris niſi prius per tem-
plum virtutis intraſſet. in
ſignum ꝙ nullus reporta-
ret honorem niſi prius per
virtutem illum meruiſſet.
Et ido dicit Ariſtotiles. iiij
Ethicoꝝ ꝙ ſcđm veritatē
ſolus bonus eſt honorandꝰ
Non ſic eſt chariſſimi iſtis
temporibus. quia ambitio
ſi ⁊ vicioſi honorantur ⁊ vir
tuoſi deſpiciūtur Unde ha
betur in hyſtorijs philoſo-
phoꝝ ꝙ contigit ſemel quē-
dam philoſophum pauper
rime fuiſſe veſtitum. et a cu
ria cuiuſdam imperatoris
expulſum Iſte conſiderans
iſtud dictū poeticum. Cu-
ria pauperibus clauſa eſt.
dat cenſus honorem. conce-
pit ꝙ pauperes excludūtur
et diuites introducuntur in
curias dominorum. confe-
ſtim iſte philoſophus indu
ebat ſe veſtimentis precio-
ſis. et ſtatim fuit admiſſus
in curiam imperatoris. et
frequenter oſculabatur ve
ſtes ſuas Tunc imperator
admirans queſiuit cur hoc
faceret. Et philoſophus re
ſpondit. Ego honorantem
me honoro. quia quod vir-
tus non potuit. veſtis obti-
nuit. Et ideo virtuoſi ⁊ bo
ni debent honorari. Cum
ergo dominꝰ Jeſus ſit ma-
xime virtuoſus et ſapientiſ
ſimus. ideo eſt maxime ho-
norandus ſuper omnes. cuꝫ
ſit pater et origo omnium
bonorum. Unde Mala-
chie primo ſcribitur. Filius
honorat patrem ſuum ⁊ ſer
uus dominum ſuum. Si
ergo pater ego ſum. vbi eſt
honor meus. Et ſi dominꝰ
ego ſum. vbi eſt timor meꝰ
Secundo debemꝰ honora
re ipſum colendo ⁊ magna
lia eius colloqnēdo. ſicut fe-
cerunt filij Iſrael in die ra-
miſpalmarum quando ve-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

nerunt obuiam ei ad recipiendum eum i ciuitatez hierusalem laudādo ⁊ clamādo dicentes. Osanna filio dauid. Benedictus qui venit in nomīe domini. Mathei. xxi. Sed die veneris pximo, inhonorauerunt eum dicentes. Crucifige. crucifige eum. Modo consimili faciunt christiani mali q̄ ſuis verbis dominum confitentur factis autem negant. ¶ Tercio debemus eum honorare opere quando elemoſinas diſtribuim⁹ pauperibus. Sed econtrario mali christiani deum inhonorant qui pauperes ſpoliant et opprimunt. Et ido consulit ſcriptura. Prouerbiorum tercio. Honora dominum de tua ſubſtantia. videlicet diſtribuendo pauperibus quia qui ſubuenit pauperi in nomine domini dominum honorat. Unde dicit christus in euangelio Qui recipit prophetam in nomine prophete mercedē prophete accipiet. Ex quibus patet ꝙ christus eſt ſapientiſſimus. ideo eſt honorandus. ¶ Tercio principaliter dixi ꝙ christ⁹ eſt clementiſſimus dominus Et hoc oſtenditur multis modis Et primo quia naturale ⁊ proprium eſt ſibi miſereri. Unde ſicut eſt ꝓpriuz ſoli lucere ⁊ igni calefacere ſic ꝓprium eſt deo miſereri. In cui⁹ ſignum eccleſia dicit. Deus cui proprium eſt miſereri ſemper ⁊ parcere ⁊c. Et ideo dt Hieronym⁹ ſup. xij. pphetas ꝙ dn̄s quaſi inuit⁹ punit. ⁊ io eſt tard⁹ in puniēdo ⁊ velox in miſerando. Unde dicit Abacuck. iij. Domīe cum irat⁹ fueris miſericordie recordaberis. Talis erat ille imperator de q̄ narrat Auguſtin⁹. xiiij. de ciuitate di. ꝙ ipſe erat clemens in oēs. paucis auſterus. omnibus parcere ſuum ſtudium fuit in tantum ꝙ in toto tēpore imperij ſui vnus tātum

damnatꝰ eſt nobilium licet
multi contra eum grauiter
deliquerūt. Jlle vero dāna⸗
tus eſt imperatore neſciente
ſeu ignorante. Secūdo do⸗
minus noſter ieſus chriſtus
dicitur clemētiſſimus. quia
cito cōdonat ⁊ dat veniam
ſi peccator deſiſtat a pecca⸗
to ſuo. Vn̄ peccatum mor⸗
tale tria induceret niſi miſe
ricordia dei obſtaret. primo
concluderet peccatorem iu
dicio. Juſticia enim contra
peccatorem ſententiat ꝙ ſit
dignus damnari. ſꝫ dei mi
ſericordia illam ſententiam
diu ſuſpendit prolongando
iudicium. quia dicit̄ Jaco.
ij. Miſericordia dei ſuperex
altat iudicium. Secundo
peccatum mortale include
ret eum in inferno. ſed dei
miſericordia eum liberat re
dimēdo. quia apud domi⸗
num miſcōdia. in pſal. ⁊ ali⸗
bi. Miſericordia dn̄i plena
eſt terra. ⁊ ideo diligendus
eſt. Tercio peccatum mor⸗
tale hominem excluderet a
regno dei. ſed miſericordia
tamen dei ianuam celi ape
rit ⁊ illud peccatorēꝫ intro
ducit. Et ideo dicit ſcriptu⸗
ra. Sapientie. xi. Miſere⸗
ris omnium domine q꞉ om
nia potes. Ex quibus pa⸗
tet ꝙ dominus noſter ieſus
chriſtꝰ eſt clemētiſſimꝰ. ⁊ iō
diligendꝰ. ⸫ M ¶ Sed
chariſſimi timendum eſt ꝙ
multi crudeliſſimi ſunt ⁊ ſi⸗
ne miſcōdia q̇ ſenes ⁊ vidu⸗
as opprimūt ⁊ ſpoliāt. Ta
les ſil'es ſunt egiptijs q̇ ma
gnis laboribꝰ oppreſſerunt
filios iſrael. ⁊ ad amaritu⸗
dinēꝫ duxerūt vitam illoꝝ
vt habetur Exodi. i. Con
tra quos loquit̄ dn̄s Yſaie
iij. Quare attereritis populū
meum ⁊ facies pauperꝝ cō
molitis. Oppreſſio em̄ pau
perum deſtruit pietatem ⁊
miſericordiam quam docu
it chriſtus et ſuis operibus
exemplificauit dicēs. Eſto
te miſericordes ſicut pater
veſter celeſtis miſericors ē.
Unde quamuis ſit deus

miſericors omnipotẽs ⁊ ſapiens. nõ tamẽ dixit. Eſtote potentes. q2 appetit⁹ potentie aliqñ caſum habꝫ. ſicut patet de Lucifero Nec dicit eſtote ſapiẽtes. ⁊c. qa aliqñ ſapiẽtia iflat. vt patuit de Adam ⁊ Salomone. Sed dixit eſtote miſericordes ſicut paṫ veſter celeſtis miſericors ẽ. q̃ in die iudicij dicet potẽtib9. Ve vob qui potẽtes eſtis ſup terrã. ⁊ iuſtificatis impiũ ꝓ muneribus. Yſa. v. Sapientib9 ꝟo dicet. Ve vob q ſapientes eſtis in oculis vris De miſericordiã ꝟo diligẽtib9 dicꝫ illd euãgelij. Beati miſericordes quoniã ipi miſericordiam conſequenṫ. Quib⁹ etiã ⁊ die iudicij recitatꝫ operib9 miſericordie dicet illud. Math. xxv. Venite benedicti pr̃is mei. pcipite regnũ qđ paratũ eſt vob ab origine mũdi. Hãc igiṫ miſericordiã ſectemini chariſſimi exẽplo dñi noſtri ihu xpi q̃ nõ ſolũ eſt potẽtiſſim⁹ ſed etiã ſup omnes clemẽtiſſimus ⁊ idõ merito timend⁹ ẽ ꝓpter ſuã potentiã. honorãdus ꝓpter ſuam ſapientiã ⁊ et diligẽd⁹ ꝓpṫ ſuã clemẽtiã Quã nobis ꝯcedat. ⁊c.

Sermo iiij.

Filius.

f

AC Chariſſimi. In principio hui⁹ ſermonis pmittenda ẽ oratio q̃ duas ꝯditões habere debet. ſcꝫ deuotõnem ⁊ fidem. Primo oratio debet habere deuotionẽ. q2 ſicut ſemen carens humore non creſcit necꝫ pducit fructum ſic nec oratiõ exauditur ſine deuotione ⁊ aſcẽſu mẽtis in deũ. Secundo oratio debꝫ habere fidem. et ſi iſta habuerimus illud quod petimus obtinem⁹. Ad quod chriſtus facit rationẽ Luce. vndecimo. Quis ex vobis petit a patre panem nũquid lapidem dabit illi aut ſcorpionem quaſi diceret non. Vos autem cum ſitis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

mali noſtis bona data da-
re filijs veſtris. quanto ma
gis pater vſter celeſtis da
bit ſpūm bonum petentib9
ſe. ¶ Ex quib9 concludit ꝙ ſi
fuerimus filij ꝑ grāz habe-
re poſſumus fiduciã ꝙ ꝗc
quid petierimus patrē no-
ſtrū obtinebimus. ⁊ ideo in
ꝑncipio oremus ¶ Pro pro
ceſſu ſermonis eſt aduertē-
dum ꝙ ſacra ſcriptura fa-
cit mentionem de triplici fi
liatione. videlicet de filiatō
ne dei per fidem ⁊ gratiaz
¶ Et hi diſtinguunt in ꝗtu
or genera hominū. qui ſunt
in fide firmiter permanen
tes. temptatōi dyaboli reſi
ſtētes. inimicoꝝ amatores.
et diſcordantiū pacificato-
res. Primo dico ꝙ ī fide fir
miter ꝑmanētes ſunt filij
dei. ꝑma Jo. v. Hec eſt vic
toria que vincit mundū fi-
des veſtra. Quis eſt aūt ꝗ
vincit mūdū niſi ꝗ credit ꝗ
niā Jeſus eſt fili9 dei. Et
nō ſolū Jeſus eſt filius dei.
ſed et filius hominis. B

¶ Et ideo dicit Auguſti-
nus ⁊ ponit in canone de cō
ſecratione diſ. iiij. Grā inqt
dei nō potuit grati9 cōmē-
dari ꝗ̄ vnicus filius dei in
ſe incōmutabilis manens.
indueret hominem. ⁊ daret
ipē ſue dilectionis filiatōez
hominib9 mediāte homine
xp̄o. Cauſa aūt quare vo-
luit īcarnari fuit. vt facerz
nos filios dei. Unde Criſ.
ſup Matheū omelia ſcða.
oꝑe imꝑfecto. De9 exiſtens
ſine ꝑncipio deſtitit nomia-
ri filius dei vt te faceret fili
um dei. Sed hic orit que-
ſtio quare ſcriptura dicit ꝙ
chriſtus nat9 eſt ex ſemine.
Dauid potius ꝗ̄ de ſemine
Abrahe. ex quo Abrahaz
ſemꝑ fuit iuſtus. ⁊ Dauid
fuit adult' ⁊ homicida Reſ
pōdetur dupl'r. Primo ꝗa
ſicut ꝓ pctōrib9 venerat. ita
de pctōrib9 dignatus ē naſ
ci. Secūda ratio eſt hec. qr
ſicut fuit filius regis altiſſi
mi ex parte patris. ſic fieret
filius regꝫ terreni altiſſimi

ex parte mris. Dauid erat pmus rex in iſrael.

¶ Aliud dubium eſt q̄re dicit fact⁹ ex ſemie Dauid ⁊ non nat⁹. Reſpōdeo q̇ factus fuit diuinitus homo cooperante ſpūſancto ⁊ non natus ex ſemine virili humanitus. Et hoc eſt qđ dicit apoſtol⁹ ad Galathas .iiij. At vbi venit plenitudo tempis miſit deus filiuȝ factum ex muliere natum ſub lege. vt eos qui ſub lege erant redimeret. vt adoptionem filiorum dei reciperemus. ¶ Hic queritur q̄re xp̄us veit natus in plenitudine temporis. videlicet in medio tempore mundi Reſpondeo dicēdo q̇ magiſter hiſtoriarū computat ſex etates mundi. quarum pma inchoata erat i Adaȝ et terminata in Noe. Secūda a Noe ad Abraham Tercia ab Abrahā ad dauid. Quarta a Dauid ad trāſmigratōem Babilonꝫ Quinta a trāſmigratione Babilonis. quo tempe filij Iſrael ducti fuerūt i Babilonem ⁊ termiata fuit in incarnatione xp̄i. Sexta etas incepit ab incarnatōne xp̄i ⁊ durabit vſq̧ ad fineȝ ſeculi. Et idō ſicut dicit magiſter hiſtoriarū q̇ ſicut mūdus fact⁹ fuit in ſex diebus Gen̄. ij. ſilr ſexto die hō creatus fuit. ſic i ſexta etate mūdi fuit p incarnatōem reparatus. ¶ Sed hic querit q̄re fili⁹ dei p tantū tp̄s diſtulit ſuā incarnatōem ⁊ nō vltra. Quo ad pmū reſpōdet ſanctus Thomas in libro de veritatib⁹ theologie. dicens q̇ ſi in pncipio mundi fuiſſet incarnat⁹ homo forte dixiſſet q̇ per legem nature ſiue per legem ſcripture eſſet ſaluatus. quoniam ante incarnationem oīes deſcendebant ad limbum Quo ad ſecundū dicit ideȝ ibidem. q̇ ſi diſtuliſſet ſuaȝ incarnationem vſq̧ ad finem mundi. forte totuȝ genus humanum cecidiſſet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

in deſpectionem. ⁊ ideo in plenitudine temporis natꝰ fuit. vt peccatores haberēt ſpem venie vt ſic filij dei fierent ⁊ heredes regni celeſtꝫ Joh.i. Dedit eis poteſtatē filios dei fieri his qui cre- dūt i noīe eiꝰ Nō dr fecit illos filios dei fieri.ſꝫ dr. Dedit eis poteſtatem filios.⁊c̄ id eſt liberum arbitriuꝫ.vt ſi voluerint boni eſſe poſſūt et iuſti.ſed tantū his q̄ cre- dunt xp̄m eē veꝝ filiū dei ⁊ filiuꝫ hominis. Cōtra iſtū fidei articulū militabant q̄dam homines Manichei dicentes ꝙ xp̄s nūq̄ȝ aſſūp- ſit naturaȝ humanā.nec fuit verus homo nec verꝰ filiꝰ Marie v̄ginis. Cōtra q̄s eſt verbum angeli dicētis ad Mariam. Ecce conci- pies in vtero ⁊ paries filiū et vocabis nomen eius Je ſum. Luce.p̄mo. Ex quo vna cum ſequentibus patꝫ primo ꝙ chriſti incarnatio fuit ſanctiſſima.quia pro- nunciata fuit ab āgelo Et maria mater eiꝰ fecūdata ſpūſcō.qꝛ vt dr in euāgelio. Qđ em̄ in ea natū ē de ſpū ſcō eſt. Scđo patꝫ ꝙ virgo credidit iſtđ quod erat ſu- pra naturam et ſupra rati onem.in hoc ꝙ dixit. Ecce ancilla domini fiat mihi ſꝫ verbum tuum. Tercio patet ꝙ filius dei non angelꝰ nec purus homo carneȝ aſ ſumpſit de virgine Ma- ria ex hoc ꝙ dixit ei āgelus hic erit magnꝰ ⁊ filius altiſ ſimi vocabitur. Hec igitꝛ in carnatio fuit nobis vtiliſſi ma.qꝛ filius dei factꝰ ē nob̄ a deo p̄ȝe ſapientia iuſticia ſcificatio ⁊ redemptio.i.ad Corinth.i. Factꝰ ē nob̄ in quit ſapiētia i pccōꝝ nrōꝛuȝ nexuū ſolutōem. Juſticia i ipoꝝ pccōꝝ abſolutōeȝ Sci ficatio in ſua ſanctiſſima ꝯ uerſatōne.⁊ redemptōni in ſua acerbiſſīa paſſione. Nā p̄cio ſui ſanguis nos rede- mit ab igne eterno.qui em̄ iſta firmiter credunt filij dei appellantur. Vn̄ apl's

ad Gala. iij. Vos omnes
eſtis filij dei p fidez in xp̄o
ih̄u. ⁋ L VI ⁋ Secūdo
dixi q̄ qui reſiſtunt temp-
tationibus dyaboli filij dei
nuncupātur. quia ſic fecit
xp̄s qn̄ dyabolus tempta-
uit eum de tribus peccatis
vt habet̄ Matth. iiij. p̄mo
de gula quādo dixit. Si fi
lius dei es dic vt lapides
iſti panes fiant. Secundo
de vana gloria quādo dix-
it Si filius dei es mitte te
deorſum. Tercio de auari
cia quādo oſtēdit ei omnia
regna mundi. ⁊ dixit. Hec
omnia tibi dabo ſi cadens
adoraueris me. Quibꝫ tēp
tationibꝫ nobis dedit exem
plum reſiſtēdi temtatōnibꝫ
dyaboli ſi voluerim⁹ eſſe fi
lij dei. Dicit Solinus in de
mirabilibꝫ mūdi q̄ in affri
ca eſt quidā populus q̄ vo-
cant̄ celti q̄ ꝯtra venenū ſer
pentum ſunt mirabili duri
cia muniti in pellibꝫ intātū
q̄ ſi mordeant̄ a ſerpētibus
vix aut nūq̄ itoxicant̄. iō q̄
nō cōfidunt in vxoribꝫ ſuis
volētes pbare an filij vxoꝝ
ſint an nō ponūt eos coram
ſerpentib⁹. ⁊ ſi nō ſint ex ad
ulterio geniti ſtatim ill' ſer
pentes nocere nō pn̄t. Spū
aliter loquēdo ſic eſt de fi-
lijs dei ⁊ filijs dyaboli Vn̄
illi q̄ ſunt filij dei dyabolo
fortiter reſiſtunt ⁊ ip̄m vin
cunt intātū q̄ illis nocere n̄
poterit. Sed filij dyaboli
cum temptant̄ de facili cor-
ruūt in diuerſa peccata. qꝛ
incōſtantes ſunt ⁊ debiles.
carētes gratia diuina. Ta
les fuerunt maledicti iudi
qꝛ opa dyaboli fecerūt ⁊ ta
mē iactabāt ſe eſſe filios a-
brahe quos xp̄s rep̄hēdēs
dixit. Si filij abrae eſtis o-
pera abrae facite. Modo
conſimili iſtis diebꝫ multi q̄
ſunt iniqui ⁊ peccatores di-
cunt ſe eſſe filios dei q̄ tam̄
opa xp̄i nō faciūt. quib⁹ di-
cit domin⁹. Si filij dei eſſe
tis diligetitis me vtiqꝫ. ſed
vos ex p̄re dyabolo eſtꝭ. ⁊ d
ſideria patris veſtri vultis

perficere. Ex quibus ſeq̇t.
ꝙ dyaboli temptatoib⁹ re=
ſiſtunt. hi filij dei nũcupan
tur · D · ¶ Dixi ter
cio ꝙ inimicoruꝫ amatores
ſunt filij dei ꝑ grãm. Vnd̄
xp̄us in euãgelio dicit. Di=
ligite inimicos vr̄os. bñfa=
cite his q̇ oderũt vos. ⁊ ora
te pro perſequentib⁹ ⁊ calũ=
niantibus vos: vt ſitis filij
patris veſtri qui in celis ē.
Dicit em̄ Chryſoſtom⁹ ſu
per Matheum opere imp
fecto omelia. iiij. ꝙ qui dili=
gunt inimicos propter deũ
ſequuntur deũ patreꝫ ſuuꝫ
q̇ pro inimicis ſuis orauit ⁊
in hoc habent ſimilitudinē
patris celeſtis. Et per hãc
dilectioneꝫ cognoſcunt filij
dei a filijs dyaboli ⁊ nõ per
aliã ſanctitatem quãcunq̧
qꝛ quicquid habent filij di
ꝑfectionis ſiue veritatis in
veritate. hoc habent filij di
aboli ĩ apparẽtia. Ieiunãt
em̄. vigilant. predicant. ele
moſynas tribuunt ſicut fa
ciunt filij dei. per nl̄la ergo

opera poſſunt cognoſci a fi
lijs dyaboli niſi per ſolã cha
ritatem ⁊ maxime ꝑ dilecti
onem inimicoꝝ per quaꝫ fi=
unt homines nõ ſolum filij
dei ſed etiam quodammō
dij. Quia dilectio ĩimicorũ
eſt ꝑfectio data a deo ⁊ vir
tus vltra humanam cõdi=
tionem. Et ideo de talib⁹ ĩ
quit pſal. Ego dixi dij eſtꝭ
et filij excelſi omnes. videli
cet qui diligunt ĩimicũ ꝓp=
ter deũ · E · ¶ Quar
to dixi ꝙ diſcordantium pa
cificatores ſunt filij dei. Ta
lis fuit abraã Geneſ. xiij.
Qui audita magna diſ=
cordia orta ĩter paſtores ſu
os ⁊ fr̄is ſui loth ꝓpter grec=
gesonium. dixit ad Loth
Ne q̄ſo ſit iurgiuꝫ ĩter te et
me. fr̄es em̄ ſumus Si tu
ad dexterã trãſierꝭ. ego ad
ſiniſtrã vadã. Ecce q̄ꝫ cito
patriarcha iſte reduxit diſ
cordantes ad pacē ⁊ vnita
tem. ⁊ ideo fuit amicus dei
appellat⁹. Modo cõſili fe
cit Moyſes vt habet Exo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

di.ij. Vñ trāſiens p viā vt vidit duos pugnātes. dixit illi qui fecit alteri iniuriam ipm reprehendendo. Qua repercutis primum tuum et ſic pacificauit eos. Cōformiter debet qlibet xpian⁹ q eſt filius pacis diſcordantes ⁊ rixantes ad vnitatez caritatis reducere. ⁊ omes tales filij dei nominantur. Nā filius dei ſumme dilexit pacē. ⁊ in tpe pacis natus fuit. qr vt ait Oroſi⁹ de ormeſta mundi. Duodecim annis añ natiuitatē xpi fuit pax in vniuerſo mundo. In cui⁹ ſignū romani pulcherrimū templū pacis edificauerūt ⁊ in illo ſtatuam Romuli poſuerunt Apollinem cōſuluerūt q̄ꝫ diu ſtarz et acceperūt reſpōſuz. Quo uſqꝫ vgo pareret filiuz. Illi autem credētes hoc eſſe ipoſſibile ſcripſerūt in forib⁹ templi. Hoc templum pacis inetemum. Ipſa vero nocte qua virgo maria peperit xpm templū illō fun-ditus corruit in ſignū q virgo peperit filium. Secūdo filius dei tantū dilexit pacem. q pcepit diſcipul' ſuis. Luc. x. In quācūqꝫ domū intraueritꝫ pmo dicite pax huic domui ⁊ ſi ibi fuerit filius pacis reqeſcet ſup illuz pax veſtra. Si autem ad vos reuertetur Et ideo dicit beat⁹ Auguſtinus ſermone ſecūdo ad fratres ſuos in heremo. Pax eſt ſerenitas mentis. amoris vinculum. ſimulationes tollit. bella ⁊ contentões ſedat. et hominem filium dei efficit Hec ille Unde xps in euāgelio. Beati pacifici quoniā filij dei vocabunt Mathei. v. ¶ Secūdo pncipaliter dixi q quidam ſunt filij hominū per naturā. Circa quod duo ſunt cōſiderāda. Primo quō parētes debent filios ſuos inſtruere et caſtigare. Secūdo quō filij tenent parentib obedite ⁊ ipſos honorare. ¶ Circa pmū eſt ſciendū q parētes

debent p̄mo filios ſuos per
amorē dū iuuenes ſunt in-
formare in virtutib9. Vid-
tis ꝙ tota pulchritudo ar-
boris fructuū ꝛ ramorū con
ſurgit ex naturali boītate
radicis . H ¶ Sic v̄
tus ꝛ bonitas filioꝝ pullu-
lare debet ex bona īforma-
tione ꝛ educatōne parentū
Nā qualis pater tal' filius
Vñ ſi filij bene in iuuētute
educant̄ fiunt v̄tuoſi. et ſi n̄
fiunt mali. Hinc cōſulit ſa
piēs Eccli. vij. Filij tibi ſt̄
erudi illos. In cui9 ſignum
domin9 p̄cepit filijs iſrahel
ꝙ docerent filios ſuos deū
timere ꝛ proximum hono-
rare. vt habet̄ Deutro. iiij.
Unde habet̄ Thobie pri-
mo quomodo Thobias do
cuit filium ſuū ab infantia
deū timere. ꝛ recedere a cō
ſorcio malorū ꝛ habere cu-
ram matris ſue. Itē habet̄
Daniel'. xiij. qūo p̄entes do-
cuerūt ſuſannā deū amare
et ſeruare legē dei. Itē ha-
bet̄ p̄mo Macha. ij. q̄mo-
do Mathathias docuit fi-
lios ſuos pugnare ꝑ lege dei
ſui ꝛ legē moſaycā ſeruare.
Ex qbus hiſtorijs ptꝫ ꝙ fi-
lij ſunt amore ad v̄tutes in
ſtruēdi. Scōo debēt filij a
ſuis mal' operibus caſtigari
Nā ſicut plerūq3 plātule ali
qn̄ volūt ad malā ꝑte᷑ de-
clinare cōtra volūtatē ortu
lani niſi v̄gulis ligent̄ ad ꝑ
tem oppoſitā. Sic filij ho-
minū ſunt ſicut nouelle plā-
tatōnes qui in iuuētute ſua
ſunt proni ꝛ īclinati ad vicia
niſi caſtigent̄ ꝛ inclinent̄ ad
v̄tutes. volūt ad vicia vn-
diq3 declinare. Arbores ei
nō poſſunt leuiter flecti. nec
iuuenes ſine caſtigatōe ad
v̄tutes moueri. Hinc dicit
Salo. Qui pcit v̄ge odit fi
liū. Prouer. xiij. In cui9 ſig
nū dicit phus. x. ethicorum
ca. xij. ꝙ oportet iuuenes i-
mutari ꝛ ſub legibus vari
ari. Nā iuuenibus opa v̄tu
oſa nō ſunt ſm̄ ſe delectabi-
lia. qꝛ cū ſint pleni volupta
tib9 ꝛ paſſionibus nō poſſūt

addiſcere nec delectati in ṽ
tuoſis operibꝫ niſi ſcd̃m le-
ges iformenť ⁊ debito mo-
do caſtigenť. Hinc cõſulit
ſapiẽs. Prouerbi.p̃. Audi
fili mi diſciplinã patris tui
Et ideo ãtiqui reges ⁊ no-
biles filios ſuos magiſtris
diſcretis tradiderũt vt ipos
in moribus ⁊ ſcientia infor
marent. Unde traianꝰ ha-
buit Plutarcũ Alexander
Ariſtotelẽ. Nero ſenecã ha
buit. Dicit apoſtolꝰ ad he
breos.xij. Quis eſt filiꝰ quẽ
non corripit pater. Unde.i.
Regum.iiij.habeť de He
li qui nõ corripuit filios ſu-
os autoritate põtificis.ſꝫ le
uitate patris tam ipſe q̃ꝫ eiꝰ
filij mala morte perierunt.
Ex quibꝫ ptꝫ ꝙ parẽtes de-
bent filios ſuos ĩ bonis mo
ribus educare et a vicijs ca
ſtigare. ¶ Secũdo dixi q̃d
dam circa filios ad paren-
tes. Primo debent eis obe
dire hõrifice · B ¶ Hic
dicit apoſtolꝰ ad Ephe.vi.
Filij obedite parentibꝫ ve-
ſtris. Ad quod quidẽ duo
excitãt.natura ſcꝫ ⁊ ſcriptu-
ra. Natura autem.qꝛ ſcd̃m
philoſophũ.viij.ethicoꝝ.ca.
ij.filius non poteſt repende
re patri ſuo ſm magnitudi
nem beneficioꝝ ab eo rece-
ptorum Concordat autem
ſcriptura.p̃. Regũ.xxij. vbi
habetur quomodo Dauid
habuit curam matris ſue ⁊
poſuit eam in cuſtodiam re
gis Moab dicens. Orote
vt maneant parentes mei
tecũ donec ſciam quid faci
at mihi dominꝰ. Item ha-
betur.iij. Regum.ij.ꝙ Sa
lomõ honorauit matrem ſu
am ⁊ poſuit eam in throno.
Sic ⁊ modo debent filij ho-
norare parentes ſuos. Un
de ſcribitur Malach.p̃mo
Filius honorat patrẽ ſuum
et ſeruꝰ dominum ſuũ. Ez
timẽdũ eſt ꝙ mľti filij ſunt
parentibꝫ inobediẽtes. Un
de p̃mo Regum.xiiij.habe
tur quõ Saul precepit io-
nathe filio ſuo vt non come
deret donec bellum factuꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

fuiſſet qui ꝯtra mandatuȝ
patris comedit fauū mel-
lis. Et iō ſaul voluit eū oc-
cidiſſe. Itē narrat Valeri
us libro ſcd̄o. ⁊ recitat Au-
guſtinꝰ li. p̄. de ciuitate dei.
ꝙ quidam cōſul romanus
Torquatꝰ nomine habuit
filium nobileȝ militem qui
quodā tpe trāſiuit ad bellū
cōtra volūtatem patris ſui
et ꝙuis glorioſaȝ habuit vi
ctoriam ⁊ ſpolia multa ta-
mē iuſſit eum pater ſuꝰ de-
collari iudicans ꝙ meliꝰ fo
ret eum carere filio ꝙ̄ꝫ pa-
terna carē diſciplina ⁊ corre
ctione. Et ideo dr̄ Deutro-
nomij. xxi. Si genuerit ho-
mo filium ꝓteruū ⁊ contu-
macem ⁊ nō obediētem vo
ci pr̄is ſui ducet̄ extra ciui-
tatem ⁊ lapidibꝫ obrueretur.
Vn̄ habetur Judicum. ix.
de Abimelech. qui occidit
lxx. fratres ſuos nō curādo
de offēſa patris ſui. ⁊ ad vl
timū a femina interfectus
fuit Et ideo conſulit ſapiēs
Ecci. iij Fili ſuſcipe ſenectā

patris tui. ⁊ ne contriſtes eū
in vita illius. ¶ Se
cundo filij tenent̄ parentibꝫ
in neceſſitatibꝰ ſubuenire.
Exemplum de hoc habet̄ ī
natura. Dicit em̄ Ambro-
ſius in ſuo exameron. ꝙ cy-
conia vidēs ꝓpꝛios parentes
pre ſenectute deficere ⁊ pen
nis carere eos cum tegmi-
ne alarum ſuarum fouet ⁊
operit. ⁊ collato cibo paſcit.
Hec ille. Cum ergo auis
inſenſata parētes fouet. mlt̄
to magis illi qui ad hoc ſub
pena damnationis obligā
tur. Talis fuit illa puella
de q̄ narrat Valerius libro
quinto. c. iiij. q̄ nutriuit ma
trem ſuam in carcē proprio
lacte ſuo ꝑ multos dies. qd̄
admirās cuſtos carceris vi
dens ꝙ tādiu viueret muli
er illa ſine prandio queſiuit
ab illa quomodo potuit hoc
eſſe. Que reſpondit. Filia
mea lacte ſuo me paſcebat
et ꝑ tot dies. q̄ adducta fu-
it coram iudice ⁊ vitā ma-
tri ipetrauit ꝓpter ſuā gra

titudinem. Sed chariſſimi
timendū eſt ꝙ multi filij in
grati ſunt parentib⁊ ad mo
dum abſolonis q̇ excitauit
populū regni contra dauid
patrem ſuū ⁊ pugnauit cuȝ
patre ſuo vt vſurparet reg
num patris vt habet̃. ꝑ. re-
gum. xviij. qui tandē ſuſpē-
ſus fuit ſuꝑ quercum ꝑ ca-
pillos ⁊ trib⁊ lanceis ꝑfora-
tus. Tales ſunt multi qui
cum parentib⁊ litigāt ⁊ pla
citāt ad habendum eoꝝ bo
na. ⁊ ſi parentes eoꝝ moriā
tur modicum vel nihil pro
eis faciunt. Et ideo paren
tes tales pn̄t dicere illḋ Iſa
ie. ꝑ. Filios enutriui ⁊ exal
taui. ipſi autem ſpreuerunt
me. Dicit ē ī Chriſoſtom⁹
ſuꝑ Mattheum oꝑe imꝑfe
cto. omelia. xx. ꝙ multi de-
ſiderant filios ſuos bn̄ vale
re ī hoc ſcl'o. ⁊ nō curāt quid
paſſuri ſint in futuro. Alij
ornatus filijs ſuis ꝓcurant
Alij militias Alij diuerſos
honores. Sȝ nemo oſtēdit
deū filijs ſuis. cum viderit

eos magnos et diuites tūc
gaudent. ſȝ cū viderint eos
peccātes nihil inde triſtan-
tur. Unde bene ⁊ veracit̃
oſtendūt ꝙ ſunt parētes cor
porum ⁊ nō animaꝝ. Hec
ille. Modo etiam parētes
gaudēt de filijs ſuis cū vi-
dēt eos eē fraudl'oſos ⁊ mū
danos. ⁊ tūc dicūt ꝙ ſapien-
tes erūt in futuro. Econuer
ſo ꝓo mater ſancti Edmū-
di archiepi dum paruulus
erat dedit ſibi mercedeȝ ad
agēdum oꝑa pīne ⁊ inſtru
xit eū in ꝟtutib⁊. Et ideo dt
Tulli⁹ li. i. de officijs ꝙ op-
tima hēditas quam pater
poteſt relinq̄re filio ſuo ē hē
ditas ꝟtutum ⁊ bonoꝝ mo-
rum. ⁊ cauere debent vt cu
ſtodiant filios ſuos a peſſi-
mis. Vn̄ dt Hierony⁹. ſuꝑ
Iſaiam ꝙ aquila intātum
diligit filios ſuos ꝙ in altis
locis ad que null⁹ poſſit ac-
cedere nidum ſuuȝ facit ne
coluber pullos ſuos inficiat
Modo cōſimili debēt parē
tes nidificare in arboribus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

virtutũ ⁊ in illis virtutibus
filios ſuos collocare ne anti
quus ſerpens illos peccatꝫ
inficiat ⁊ cõfundat. Ex qui
bus patet manifeſte ſecun
dum principale. · I ·
¶ Tercio ꝑncipaliter dixi.
ꝙ quidam ſunt filij diaboli
ꝑ culpã. cuiuſmodi ſunt om
nes ſuperbi. mundi. ceteriqꝫ
peccatores. quorũ omnium
pater eſt diabolꝰ Habetur
enĩ in geſtis romanoꝝ. ꝙ q̄
dam mulier habuit tres fi
lios q̄ morti appropinquãs
dixit marito ſuo tantũ vnũ
ex illis eſſe filiũ ſuũ. ſꝫ nolu-
it reuelare quis eſſꝫ. ⁊ ſic tã
dem mortua eſt Maritus
vero ſuperuiuens grauiter
ferẽs ꝟba vxoris ſue. et cui
iſtoꝝ daret hereditatẽ dubi
tans dixit executoribꝰ ſuis.
ordinetis iter' vos vnã cau-
telam ꝑ quam' poteritis ve
nire ad veritatem q̇s iſtoꝝ
trium eſt filiꝰ meus. Unde
mortuo corpore ligauerũt
corpus ſuũ ad quãdam ar-
borem ⁊ dixerunt filijs ſuis
ꝙ quicũqꝫ illoꝝ trium ſagit
taret ad corpꝰ propinquius
paternam haberet heredi-
tatẽ. Primo ꝟo ſenior filius
ſagittauit deinde ſecundꝰ.
tercius vero noluit ſagitta
re. quia timor naturalis pa
terni corporis eum impedi
uit. executores vero filio no
lenti ſagittare dederunt he
reditatem coꝗeſſꝫ filiꝰ na-
turalis. ¶ Cõſimili ꝟo cau
tela ⁊ ſapiẽtia vſus eſt Sa
lomon rex. vt habeť. iij. Re
gum. iij. de duabꝫ mulieri-
bus cõtendentibꝫ coram eo
pro filio viuo. Quarũ vna
dixit. Filiꝰ meus viuit. ⁊ al
tera nõ. ſed filiꝰ meus viuit
Tandẽ rex fecit ſibi gladi
um afferri. ⁊ ꝑcepit diuidi i
fantẽ viuũ. tunc vero ma-
ter compatiẽs filio ſuo nolu
it, ꝙ puer occideret. Alia ꝟo
que nõ erat mať dixit. Nec
mihi nec tibi ſꝫ diuidať. ⁊ ſic
peruenit rex ad veram noti
ciam rei. ¶ Spũaliter pať
celeſtis habet multos repu
tatos ꝑ filijs ſuis quoꝝ ali-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

quiſunt vere filij ⁊ alij igra
ti. ⁊ ſic per imitationem filij
diaboli. ſʒ chriſtꝰ pater om-
nium fuit ꝑ nobis omnibꝰ
ligatus ad arborem crucis
et ideo illi qui iſtum ſagit-
tant ⁊ vulnerant eum mag
nis ⁊ horribilib; iuramētis
cum mendacijs ⁊ detractio
nibus ⁊c. iſti quātuʒ in eis ē
iterum chriſtū crucifigunt
De quibus pſal. dicit. Filij
hominū dentes eorum ar-
ma ⁊ ſagitte ⁊ lingue eoruʒ
gladius acutꝰ. Et ideo iſti
non ſunt digni eterna here
ditate. Sed illi qui compa
tiunť chriſto paſſo ⁊ cuſtodi
unt liguas ſuas a falſis iuc
ramentis ⁊ detractionibus
ſunt veri filij dei. ⁊ heredes
regni celeſtis. De quorum
quolibet habetur ad Gal.
iiij. ꝙ ſumus filij ⁊ heredes
per deum ⁊ i pſal. Ecce he-
reditas dn̄i filij merces fru
ctus vētris. Iſte fructꝰ ē ie
ſus xp̄s q̄ eſt merces oīm fi
lioꝝ ſuoꝝ. Quam nob ꝯce
dat qui ſine fine ⁊c.

Sermo .v.

Vocari Charissimi habeť Jone. p̄. quomodo
Jonas qn fuit cum nautis
omnes q̄ fuerūt in pericu-
lo periclitādi. ⁊ tūc naute di
xerūt Jone. Surge ⁊ inuo
ca deum tuū ſi forte audiat
nos. Sp̄ūaliter loquēdo
nos qui ſumus in mari hu-
ius mūdi ſumus cōtinue in
puncto periclitādi cū tēpta
tionib; ⁊ multis tribulatio-
nibus de die in diem multi
plicať agitati. ⁊ igiť neceſſe
eſt vt adeamus dominum
deum noſtrum ipſum iuo-
cando ne pereamus. Hinc
cōſulit nobis dn̄s ꝑ ꝓphetā
dicēs. Inuoca me in die tri
bulationis ⁊ eruam te ⁊ ho
norificabis me. Et iō in p̄n
cipio huiꝰ ſermonis ꝓ grā
habenda dicamꝰ Pater no
ſter et Aue maria · A ·
Pro ꝓceſſu ſmonis ē ad

uertēdū ꝙ xp̄s vocat nos q̄
duplicit. videlꝫ ꝑ internā
inſpirationē per exteriorem
predicationē. ꝑ beneficiorū
largitionē. ꝛ ꝑ anguſtiam
et tribulationē. Iſto primo
mō vocauit ſanctū Paulꝫ
a malo conſortio peccatorū
ad vitā gratie. ꝛ hoc qn̄ fu-
it ꝯuerſus ꝑ pn̄iam ad deū
et iō dr̄ ad Gal. i. Audiſtis
em̄ ꝯuerſationem meā ali-
qn̄ in iudaiſmo. quoniā ſup̄
modum perſequebar eccle-
ſiam dei. Cum aūt placu-
it ei q̄ me ſegregauit ex vte
ro mr̄is mee. et vocauit me
per grām ſuam ꝛc. Modo
conſimili de⁹ vocat peccato
res ꝑ grām ſuam vt pecca-
ta diu vſitata dimittāt ꝛ cō
firmēt ſe in ꝓpoſito bono. ne
redeāt in peccata preterita
ſꝫ in futuro agant pn̄iam d̄
commiſſis. Et iō dr̄ Jeſus
Luce. v. Non veni vocare
iuſtos ſꝫ peccatores ad pe-
nitētiam. Et d̄ illis qui au-
diūt vocationē magis gau
dium eſt in celo q̄ꝫ de illis q̄
nunq̄ꝫ deliquerūt. Hinc dr̄
xp̄s Lu. xv. Magis gau-
dium eſt i celo ſup vno pec
catore pn̄iam agente q̄ꝫ ſu
per nonagitanouē iuſtis q̄
nō indigēt pn̄ia. ¶ Et no-
tandum ꝙ non dr̄ pn̄iaꝫ co-
gitate ſicut hi qui de anno i
annū excitant ex inſpiratio
ne diuina ad emēdandū ſe
et tamē ex pigricia ſpirituꝫ
extinguūt. Nec dr̄ pn̄iaꝫ di
cite. ſicut hypocrite triſtes q̄
dicunt pn̄iam ꝛ nō faciunt.
ſꝫ dicit pn̄iam agite. ꝛ tales
ſunt qui interiorem dn̄i vo
cationem recipiūt. audiunt
et ope complēt De quibꝫ dr̄
ad Romanos. viij. Quos
vocauit hos ꝛ iuſtificauit.
Iſto mō vocauit Ezechiā
regem qui grauiter pecca-
uit contra deum. Et iō do
minus percuſſit eum gra-
ui infirmitate ad quē miſ-
ſus fuit Iſaias. Qui dixit.
Diſpone domui tue. quia
morieris et non viues. Et
conuerſus Ezechias ad pa
rietem fleuit fletu magno.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Et confeſtim dixit dominus
ad prophetam Uade ꝛ dic
Ezechie. Audiui oratione͂
tuam ꝛ vidi lachrymas tu
as. Addidit ꝗ diebus ſuis
quindecim annos. Et hinc
dicicitur Yſaie. xxij. Uoca-
bit dominus ad fletum ꝛ ad
planctu͂. ad caluicium ꝛ ad
cingulum ſacci. Primo ad
fletum ꝯtritionis in corde.
Scd'o ad planctum co͂feſſi
onis in ore. Tercio ad cin-
gulum ſacci. id eſt humilia
tionis ꝛ ſatiſfactio͂is in ope
re Figura huius habetur
Geneſis. xxi. ca. quomodo
Agar q̄ fuit a͂cilla Abrae
expulſa fuit cum filio ſuo a
domo Abrae per Saram
vxorem ſuam. et tranſiuit
cum puero in ſolicitudinez.
et deficiente cibo ꝛ potu le-
uauit vocem ſuam ꝛ fleuit
Quam angelus domini vo-
cauit. dicens. Quid agis
Agar. Noli timere. Exau
diuit enim deus vocem pu-
eri tui. ¶ Moraliter per
Agar que interpretatur co͂
uertens intelligo peccato-
rem conuerſum ad deum.
per cordis co͂tritionem ꝛ fle
tum. Per angelum intelli
go ſpiritum ſanctum qui co͂
fortat penitentes in ſua co͂-
ſcientia leticia interiori. q̄n̄
confert ſpem firmam ꝺ ve-
nia peccatorum. Tunc ve
ro exaudiuit preces penite͂-
tis cum vocauit illum per
internam inſpirationez ad
relinque͂dum peccata diu
vſitata. · B ¶ Sz ti-
me͂duz eſt ꝙ multi ſunt ita
aſſueti ad peccata ꝙ domi-
ni vocantis vocem no͂ audi
unt. ſꝫ gratiam eius gratis
data͂ repellunt. Tales ſunt
quorum corda in peccatis
ſunt obdurata. Ut habe-
tur in cronicis imperatoruz
rhomanorum. ꝙ Eracli-
us veniens ad regem no-
mine Coſdras. Et videns
mortem imminere. pallo-
rem et ſigna mortis in ſua
facie ſiue in ſuo corpore ap-
parere dixit. Si in domino
ieſu chriſto voluerꝭ credere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

et ad chriſtum cōuerti totū regnum perſarum tibi tradam ⁊ vita ƺ tuā obtinebis. Cui rex Coſdras adqeſcere noluit. ſed in infidelitate perſtitit. Eraclius zelo dei ſuccēſus gladiū ſuum euaginauit ⁊ caput ſuum abſcidit videns eum obſtinatuƺ in ſua malicia. Exēplum ad hoc habet Actuum. vij. quomodo beatus Stephanus increpauit iudeos qui erant obſtinati cōtra dominum. ⁊ noluerūt audire vocem eius vt facerent eius pcepta. Et dixit. Dura ceruice ⁊ idomabili corde vos ſemꝑ ſpirituiſancto reſtitiſtis. Modo conſimili faciunt illi qui ſunt in peccatis obſtinati. nolunt per contritioneƺ cordis ꝯuerti ad dominnm. De quolibƺ tali poteſt dici illud Job. xix. Seruum meū vocaui ⁊ non reſpondit. ore ꝓprio deprecabor illum. Et hoc facit quādo per internā vocationem ſeu iſpirationem

loquit homini vt cōuertat ſe ad illum. Unde ſeptem ſunt inſpirationes ſpiritusſancti quibus vocat nos ad gratiam. Primo igerit peccatori noticiam ſue malicie et iniqtatis. ⁊ quaſi impellēdo ipſum ad pñam idicat ei peccata que cōmiſit. Secundo igerit peccatori magnitudinem penarum ifernalium que nō habent finē et quaſi impellendo ipſum ad penitētiam incutit ei timorē ſupplicij. Tercio monet peccatorem ad cōtritionem cordis incutiendo ſibi dolorem interius ⁊ flumen lachrymaꝝ exteri⁹. Quarte monet ad fugam peccatorum ⁊ occaſionē eoꝝ. videlicet ad loca ſuſpecta ⁊ omnem oportunitatem malā Quinto monet peccatoreƺ ad ſpem venie ⁊ miſericordie oſtēdēs ꝙ benign⁹ ⁊ paratus eſt deus ad remittendū pctā deliquētiū. Sexto monet de⁹ pctōrē ad feruorem charitatis vt ſcƺ faciat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

opera vir tuoſa ꝛ deo placi-
ta. Septimo mittit in coꝛ
humanū dulcoꝛē contēpla-
tionis replēdo ipm̄ ſpiritu-
ali delectatōne ad habēdū
ſuauitatem in dn̄o ieſu ꝛ nō
in alia re tpali. Et ſic deus
iſtis ſeptē inſpiratōnibꝫ vo-
cat peccatoꝛē ad gratiā ha-
bendā. Unde dicit Job. v.
Voco ſi quis eſt qui reſpon
deat mihi ꝑ oꝛis cōfeſſionē
et cōuertat ſe ad vitā ꝟtuo
ſam. In cuiꝰ ſignuʒ habet
Exodi. xxxi. Vocaui beſe-
leel ex noīe ꝛ dabo ſibi ſapiē
tiam ꝛ intelligentiaʒ ad fa
ciendū oꝑa que ego ꝓcipio
ſibi ī arte fabꝛicatoꝛia.
Moꝛaliter ꝑ Beſeleel q̇ i
terꝑtatur egrediēs de egip
to intelligo peccatoꝛeʒ q̇ ad
vocationem dn̄i egreditur
de tenebris peccatoꝝ cui da
bit dn̄s ſpirituʒ ſapiētie ad
ꝑficiendū oꝑa iniūcta in cō
feſſione ad meritū grē ha-
bende ꝛ ſpem venie omniū
peccatoꝛū. Et ideo dicitur
Exo. iij. Vocauit nos ꝛ ibi
mus viam triū dieꝝ in ſoli
tudine vt imolemꝰ domio
deo noſtro. ꝑ cōtritioneʒ. cō-
feſſionē ꝛ ſatiſfactionē. Ex
quibus patet quomō vocat
nos deus ꝑ internam aſpi-
rationē. Secūdo ṗncipalit
dixi ꝙ dominus vocat nos
ad vitam eternā habendā
ꝑ exterioꝛem ꝓdicatōnem.
Dicit em̄ doctoꝛ de lyra. ca
iiij. Math. ꝙ apoſtoli xp̄i q̇
fuerūt maxime ꝓdicatoꝛes
et doctoꝛes populi. vocati
erāt a xp̄o trina vocatione.
V. D ¶ Primo erāt vo-
cati imediate poſt baptiſ-
mum vt patet Joh. i. quā-
do diſcipuli iohānis audie
rūt eū dicēteʒ de xp̄o. Ecce
agnus dei. ꝛ ſecuti ſunt ihʒ
Et ibidē dicit ꝙ Andreas
frater ſymonis petri fuit v
nus ex duobꝫ qui ſecuti ſūt
Jeſum. Et ideo ſubdit q̊-
modo vocauit Symonem
fratrē ſuū ꝛ ait. Tu voca-
beris Cephas. id ē Petrꝰ
¶ Secūdo vocauit eos in
captura piſcium cū relictis

rethibus ſecuti ſunt domi-
nū Quam vocatōnē deſcri
bit Lucas.v.capittulo di-
cens ꝙ chriſtus ꝓpter tur-
bas irruentes ⁊ ſequentes
eū deſcendit in nauem Pe
tri ad p̄dicandum populo
Et cum Petrus ⁊ ſocij eiꝰ
vidiſſent miraculum ī cap
tura piſciū. vbi ceperūt tan
tam multitudinem ꝙ im-
pleuerūt duas naues ſuas
et relictis omnibꝫ ſecuti ſūt
eum. Sed iſte due vocatō
nes nō fuerūt in gradu a-
poſtolatus ſed ad quādaz
familiaritatem vt eēnt diſ
cipuli eiꝰ. Tercio vocauit
eos ab arte piſcatoria et ab
alijs artibꝫ ad quas poſt il
lam vocationē non reuerte
bant. quia tūc erāt electi vt
eſſent apoſtoli chriſti. et pre
dicarēt regnū dei. • E
¶ Sed ſi querit nunquid
chriſtus vocauit ad predi-
cationem ſolum ſimplices
et illitteratos. vl' etiā alios
et ſi ſic quare hoc Dicēdū ē.
ꝙ vocauit tam litteratos ⁊
doctores q̄ȝ etiā ȝ ſimplices
et illitteratos. quia vt habe
tur Joh.iij. Nathanael et
nycodemus docuerūt ⁊ p̄-
dicauerūt populo ⁊ vocaue
runt ad fidem xp̄i. Nā ſi ſo
los illitteratos ⁊ ſimplices
vocaſſet populus potuiſſet
credere ꝙ eſſēt decepti. Be
ne tamen ſimplices magis
in p̄ncipio conſtituit ad pre
dicandum populo. ⁊ ad vo
candū populū ad fidez vt
cōuerſio peccatorū. ⁊ īfideli
um ad fidē ⁊ legem chriſti
magis aſſcriberet diuīe ſa-
pientie q̄ȝ humane doctrīe.
Cōſtituit ergo deus apo-
ſtolos ⁊ eorū ſequaces vt ex
ercerent officiū predicādi
per quos vocat ad grām ⁊
penitentiam. Et iō dicit a-
poſtolus.ij.ad Theſſal'.ij.
vocauit nos per euangeliū
ſuum in acquiſitōez glorie
dei. Unde quilibet pecca-
tor bn̄ poteſt ſignari ꝑ iſtuz
ſeruum quē miſit homo q̄
fecit cenam magnam in
vicos ciuitatis. et vocauit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

multos ad cenam ſuã. Luce.xiiij. Quod exponẽs beatus Gregorius dicit ꝙ ꝑ iſtum ſeruum poteſt itelligi pdicator verbi dei quez mittit dominus ad vocandum populum ad celũ. id eſt ad gloriam celeſtẽ

H Q Sz multi nolũt venire ad ṽtuoſam vitã. ſz tripliciter ſe excuſant. Nã aliqui ſe excuſant ꝑ ſublimitatem dominatõis ꝛ ꝑlatõis Alij propter difficultatem terrene occupatõnis. Et alij propter fragilitatem carnalis corruptionis. Et iſti tres figurant per illos tres quos enũerat euangeliſta Primus dixit. Villaz emi et vado videre illã. Rogo te habe me excuſatũ. ꝑ quez intelligunt ꝑlati ꝛ domini q̃ ꝓpter ſupbiam ꝛ honores temporales nolunt audire vocem domini vocãtis .et ideo excuſant ſe a vita celeſti. vbi dicit Gregori⁹ ꝙ ille q̃ ſe excuſat ꝑ emptõem ville oſtẽdit ſe eſſe fatuum. qꝛ prius dicit ſe emiſſe illam q̃ȝ vidiſſe. Nam qui emit aliquid ꝛ prius non vidit facile decipitur. Et certe ſi homines viderent pericula q̃ ſunt in honoribus non tantam haberent ſolicitudinẽ nec taz chare emerent epiſcopatus et cetera dominia que ſunt trãſitoria. ſed omnia talia vilipenderẽt. Or vulgariter dicit. Quanto gradus altior. tanto caſus periculoſior. Secund⁹ dixit. Iuga boum emi quinqꝫ et vado probare ea. Rogo te habe me excuſatum. per quem ſignificantur auari qui habent omnes ſenſus occupatos circa terrena colligenda. quia aures eorũz magis delectantur audire de auro ꝛ argento q̃ȝ de verbo dei aut de aliquo pertinente ad ſalutem anime. ꝛ eorum lingua magis delectatur loqui de terrenis q̃ȝ d deo. Et ſic de ceteris ſenſibus. Iſte vt dicit Gregorius oſtendebat magnam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

fatuitatem in ſua excuſatõ
ne quia prius debuiſſet bo
ues ꝓbare q̄ȝ emiſſe. Mo-
do cõſimili debet quiſqȝ pro
bare ꝑ̇us quid eſt auaricia
q̄ȝ emere i. amare. Nã aua
ricia eſt idoloꝝ ſeruit⁹. Ter
cius dixit. Vxorẽ duxi ⁊ iõ
nõ poſſum veire. Per quez
ſignificanꝭ luxurioſi ⁊ imũ
di q̇ ſe dãt voluptati carnis
et viuunt tanq̄ȝ beſtie. Iſti
nõ poſſunt intrare in celũ. i.
ad gloriã celeſtem. Et q̇a
tot ſe excuſant per iſta tria
peccata non mirum ꝙ dicit
xp̄s Matthei. xxij. Multi
ſunt vocati pauci vero elcĩ.
In cui⁹ figura legiꝭ Nu
me. iij. de ſex milibꝫ hoim̄ q̇
nõ ceſſerũt in partem domi
ni niſi trigĩta due aĩe. Vñ
tales q̇ ſunt vocati ꝑ̄dicati
one ad regnũ ⁊ iſtis modꝫ
ſe excuſant erunt ſegregati
a cõſorcio beatorũ. quia di-
citur Lu. xiiij. Nemo viro
rũ illorũ q̇ vocati ſunt gu-
ſtabit cenã meã. ⁊ ꝑ̇mo pu-
nieꝭ pena dãni. ſecundo pu
nietur pena ſenſibili eterna
li. ¶ Hic querit Au-
guſtin⁹. cũ libido pcc̄i bre-
uis ſit ⁊ cito ꝑficit ⁊ trãſit. vi
detur iniuſtũ ꝙ peccator ſi-
ne fine puniaꝭ. Reſpondet
Auguſtinus de ciuitate di
ca. viij. dicẽs. Peccator dig
nus eſt eterno maloq̇ in ſe
ꝑimit bonũ ꝟtutis qḋ potu
it eẽ eternũ. Et Gre. xxxiiij
moraliũ. Iuſtũ eſt vt q̇ pec
caꝭo vti voluiſſent eternaľr
ſi potuiſſent eternaliter pe-
nam ſuſtinere cogan̄ꝭ. Vñ
Yſa. vlti. inquit domin⁹ ꝑ ꝓ
phetam. Que timebat ad
ducaȝ eis. i. penas eternas
qꝛ vocaui ⁊ nõ erat q̇ reſpõ
deret. Tales fuerunt filij.
Iuda q̇bus ꝑ̄dicatuȝ fuit
a diuerſis ꝓphetis vt dili-
gerẽt dñm. ⁊ noluerunt au
dire voces ꝓphetarũ. ⁊ ideo
multi coꝝ mala morte peri
erũt. vt habeꝭ. xij. Paralip
xv. Et ideo ne peream⁹ ꝑ
pcc̄m dominus nos vocat
ꝑ ꝑ̄dicatõnẽ exteriorẽ. Ter
cio principaliter dixi. ꝙ de⁹

vocat nos ad ipm̄ diligen
dum p̱ beneficiorū̄ largitia
nem. Tria em̄ dona hoīb⁊
libenter ꝯfert deꝰ bona for
tune. bona nature. et bona
gratie. vt per hec alliciātur
ad diuinum amorem. De
quo loquit̄ dominus p̱ pro⸗
phetam ysaie vltimo. di⸗
cens vocaui. id eſt multipli
caui eum in bonis tempa⸗
ralibus. Sed vocatōni hu
ic multi ꝯtradicūt qui boīs
tempalibus male vtunt̄ et
male ea expendūt. nec vo⸗
lunt de illis pauperib⁊ ſub
uenire. Dicit Chriſoſtimꝰ
omelia ſcd̄a ſup̱ illo euange
lio. Homo quidā erat di
ues. q̱ diues ille non repre⸗
henditur quia abſtulit alie
na. ſed quia noluit dare bo
na propria. Hinc vero ad⸗
uertendū eſt qua pena pu
nietur qui rapit aliena cū
inferni damnatione p̱cutit̄
qui ꝓpria nō largit̄. ¶ Hic
queritur q̄re nomen diuitꝭ
non ponitur in euāgelio ſi⸗
cut nomē pauperis. Reſpō
detur quia pauperis factā
dominus approbauit ⁊ nō
diuitis. Item queritur q̄re
petijt guttam aque ad re⸗
frigerandum linguā ſuā ⁊
nō lagenā. Reſpōdet Gre
gorius. quia minimā rē vi
delicꝫ micā panis negauit
pauperi. ⁊ ideo iuſtum fu⸗
it iudicium vt minima res
ſibi negaretur vt gutta aq̄
¶ Tercio querit̄ quare cru
ciatus fuit in lingua potiꝰ
q̄ꝫ in alio mēbro corpis Re
ſpōdetur quia multipliciꝰ
cū lingua peccauit. videlicꝫ
in loquacitate ⁊ in guſtu. i.
in guſtando delectabiles ⁊
lautos cibos. Et ideo con⸗
ſulit pſalmiſta dicens. Di⸗
uitie ſi affluāt nolite cor ap
ponere. Super qua littera
dicit Auguſtinus. Nō di⸗
cit. nolite habere diuitias.
ſed dicit nolite cor appone⸗
re. Nō damnat diuitias ſꝫ
eū qui eas indebite cuſtodit
et nō expēdit eas ad hono
rē dei. Et iō diuitie nō ſunt
ſimpliciter ꝯtemnēde. ſꝫ ỽ⸗

tuoſe expendēde ſint impe
dimenta virtutum. ¶ Tena
citas eñ diuitum bene rep̄
hēdit per dictū zachei Lu
ce.xix. Ecce dimidiū bono
rū meorū domine do pau-
peribus Et ſi quem aliq̄d
defraudaui. reddo q̄dru-
plū ¶ Ubi nota q̄ nō dicit
dabo ⁊ reddā in futuro. ſi-
cut diuites hu⁹ mundi di
cunt. ſed in p̄ſenti do ⁊ red-
do. Cū ergo domin⁹ vocat
nos ad ſuū amorē p̄ bona
fortune que debemus ex-
pendere prudenter ad dei
honorē iō ei⁹ vocatōem au
dire debem⁹. Hinc ſcribit
Job.xiiij. Uocabis me et
ego reſpōdebo tibi ⁊ ſeq̄tur
Operi manuū tuaꝝ porri-
ges dexterā. ſcȝ proſpitatis
et diuitiarum

¶ Secūdo vocat nos p̄ bo
na nature. Un̄ Ber. O
hō cōſidera quomō creauit
te deus ſine cōmodo ſuo ni
hil eñ promeruiſti. quia ni
hil ante fuiſti Cogita quō
fecit te ſm corpus egregiā
creaturam. ⁊ ſm animam
ad dei ſimilitudinem rōis
participem ⁊ beatitudinis
eterne coheredem. Itē co
gita quomodo fecit te do-
minum omnium creatura
rum. Et ſi iſta bñ ꝯſideras
vocem dñi vocantis exau-
dies. Et ideo dicit. Mat-
thei.xxv. Uocauit ſeruos
ſuos ⁊ tradidit ill' dona ſua
ſcȝ bona nature. ⁊ bona for-
tune. ⁊ bona gratie. vt ope-
rarent̄ cū illis opera ſalutis
et v̄tutum. quia qui operā-
tur mala opera ſunt ocioſi ⁊
non operant̄ ad ſalutē ani-
me. Et ideo quando veni
et domin⁹ ad iudiciū vnū-
quemq; remunerabit ſcd̄m
opus ſuum. Hoc oſtēditur
Math.xx. cū dixit chriſtus
q̄ paterfamilias fecit cōuē
tionem cū operarijs ex dna
rio diurno. ⁊ miſit eos in vi
neam ſuam. Spiritualiter
per iſtam vineā itelligo aīa
mā quā domin⁹ tradidit
ad excolēdā eā tanq̄ vineā
vt portet fructus v̄tutuȝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

ſed poſt hanc vitã quilibet de mercede recipiet ſm laborem ſuũ. ⁊ ideo dicit xps Uoca operarios. ⁊ redde ill' mercedem ſuam. Qui eni3 ſunt bñ operantes ſunt de oui li xpi. ⁊ hmõi vocat ad gloriã Unde Joh. x. proprias oues vocat nominatum ⁊ ſe quunt eu3. ⁊ vadit añ eas ad vitam etrnã poſſidẽdã Ex qbus patet terciũ pncipale. R Quarto pncipaliter dixi q xpus vocat nos ad gaudiũ celeſte p anguſtiam ⁊ tribulatões Unde Gregori⁹ xx. moraliũ. Aure cordis tribulatio aperit quã ſepe pſperitas claudit. Uñ Linconieñ. in ſermone de aquis. In idia eſt lac⁹ qui ter in anno eſt dulcis ⁊ ter amar⁹. Mõ ↄ ſimili eſt de tribulatõe. que ex eius triplici effectu ẽ dulcis. Primo quia tribulatio purgat animã a peccatis p teruis. ſicut fecit Dauid q grauiter peccauit cõtra dominum. Secundo tribula tio pſeruat a malis. ſicut ſti mulus carnis ⁊ temptatio pſeruauit. Paulũ a malis futuris. Tercio tribulatio exercitatio ẽ ad corona3. ſic fuit in Job qui fuit pmpt⁹ in tribulatõibus. Et quia patienter ſuſtinuit habuit coronã glorie. Et ſic pat3 q modo tribulatio ⁊ anguſtia eſt dulcis patiẽtib⁹ ⁊ amara murmurantib⁹. Unde Gregori⁹. i. li. moralium q ritur Job tot tribulatões ſuſtinuit q tantas vtutes habuit. Et reſpõdet. Notũ bñ fuit dño q Job inter pſperitates nouerat deo ſerui re ⁊ ĩdo dignũ fuit vt diſtributio diuine iuſticie ingreret vtrũ patiens int' flagella pmaneret Et ideo dicit' pmo. Pe. ij. Eſt eñ gratia apud deũ vt patiẽter ſuſtineatis tribulatões ⁊ ãguſtias. In hoc eñ vocati eſtis. quia xps paſſus ẽ p nob vobis relinquẽs exẽplũ vt ſeq mini veſtigia eius. vt ſcilicet mala omnia ſuſtinentis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

patienter ſicut ⁊ ipē fecit. qꝛ
vt dicit Gregorius. Ma-
la que hic nos premunt ire
ad deū nos compellūt. Ex
emplum de filio prodigo q̄
deuaſtauit bona patris ſui
in luxuria ⁊ alijs miſerijs
quē famis inedia quā ſu-
ſtinuit ad patrē ſuū reuoca
uit. Modo cōſimili pecca-
tores qui deū patrē relin-
quunt per tribulatōes ⁊ an
guſtias ire ad deū ꝯpellun
tur L V Sz timen
dū eſt ꝙ multi dei vocatōez
per tribulatōnes ⁊ anguſti
as nō audiunt vt tales qui
ſunt in ꝓſperitatibus eleua
ti. Exemplū habet̄. iij. Re.
xij. de Jeroboam. ꝙ quan-
do fuit pauꝑ ⁊ iuuenis fu
it bonus. ſed poſtq̄ʒ eleua-
tꝰ fuit regimīe qd̄ habuit
ſuꝑ decem tribꝫ iſrael. ⁊ cuʒ
fuit ibi in maxima ꝓſperi-
tate fuit malꝰ ⁊ reliquit de
um ſuū. Itez habet̄. iij. Re
gū. x. de ſalomone q̄ habuit
tātam ꝓſperitatē in diebus
ſuis ꝙ aurū ⁊ argentū non
fuit alicuiꝰ precij. Sz iſta
ꝓſperitas fuit cauſa perdi-
tionis ſue. quia iſto tempo-
re nō audiuit vocem domi
ni. ſed reliquit deum facto-
rem ſuum ⁊ adorauit deos
alienos. Itē habet̄. ij. Pa-
ralip. xxvi. ꝙ Ozias dū fu-
it in proſꝑitate noluit ado-
rare deum ſuum. ſed nō fu
it anguſtiatus cū bellis et
tribulationibꝫ tūc īcepit ad
orare deum ſuum. Ex qui
bus ſequit̄ manifeſte ꝙ q̄ʒ-
diu hoīes habent ꝓſꝑitatez
nō orant ad dominum pro
adiutorio. Et ideo dicit pſ̄
Inuoca me in die tribula-
tionis ⁊ eruam te ⁊ honori-
ficabis me. M ¶ De
hac quadruplici vocatione
loquitur ſapiens in perſona
chriſti. Prouerb. i. vocaui.
ſcʒ vos per predicationes ꝓ
phetarum ⁊ apoſtoloruʒ ac
aliorum electorum. ⁊ renu-
iſtis qꝛ citiꝰ aperuiſtis au-
res veſtras ad fabulas au
diēdas. De quibꝫ ſcribit a-
poſtolꝰ. ij. ad Thimo. iiij

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

A veritate quidez auditũ auertẽt. ad fabulas autem cõuertent᷑. Extendi manũ meã. per beneficioꝝ largitionem. ⁊ non fuit q̇ aſpiceret quia dũ ſunt ĩ ꝓſperitate ceci ⁊ ſurdi ſunt nec dominuz agnoſcũt. Deſpexiſtis omne cõſilium meum. ſcʒ internam aſpirationem q̃ moueri debuiſtis peccata deſerere ⁊ pñiam agere. ⁊ icrepationes meas neglexiſtis. i. flagella in quibꝫ increpaui vos. Sicut fecit Pharao rex egypti ⁊ mlti alij. ⁊ maxime his diebus exiſtentes Et ſequitur. Ego quoqꝫ ĩ interitu veſtro ridebo quãdo venerit ſuper vos repentina calamitas. tunc inuocabitis ⁊ non exaudiã vos. De illa inſuper vocatione quarta habetur. ꝑ. Reguz iij. ꝙ dominus tribus vicibus vocauit Samuelem quando dormiuit in templo ⁊ cucurrit ad Hely ſacerdotẽ dicens. vocaſti me. et dixit. nõ vocaui te. reuertere ⁊ dormi. Secundo vocauit. et cucurrit ad Hely cui dixit. Nõ vocaui te Reuertere ⁊ dormi. Tercio vocauit dominꝰ Samuelem et cucurrit tercio ad Hely. et reſpõdit ei ſicut prius. addens. Si deinceps vocauerit te dominꝰ. dices. Loq̃re domine. quia audit ſeruus tuꝰ. ¶ Moralit᷑ per iſtum hely ſacerdotẽ intelligo fortitudinem corporis atqꝫ ſanitatem Hely em̃ interpretatur fortis ſiue aſcendens. Per Samuelem intelligo peccatorẽ quem dominꝰ primo per inſpirationem iternam ſpiritusſancti vocat a dormitione peccati mortal᷑. Secũdo per beneficioꝝ largitionem. Tercio ꝑ predicationem eccleſiaſticoꝝ. Sz ſemꝑ in omnibꝫ iſtis vocationibꝫ currit peccator ad hely id eſt cogitat ꝙ eſt fortis et diu viuet. et ꝙ ſatis habꝫ de tempore adhuc ad agendum pñiam. ⁊ ideo dicit ſibiipſi. Vade ⁊ dormi i pec-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

cato ⁊ non timeas. quia ſa-
tis iuuenis ⁊ fortis es. Sꝫ
quando ſeneſcit ⁊ fortitudo
carnalis deficit. deus vocat
eum quarto immittẽdo infir-
mitates ſiue tribulationes
⁊ ſic cogitur r̄ñdere. Loque
re domine quia audit ſeruꝰ
tuus .ſ. vocem tuam ⁊ tunc
incipit cõuerti ad dominũ.
Ideo triplicem vocationeꝫ
iſtam audite ⁊ ad dñm de
um veſtꝛ̄ ꝯuertimini. ⁊ tunc
illius bñdictionem habebi
tis. quia dr̄. i. Pe. iij. Voca
ti eſtis vt bñdictionem he-
reditate poſſideatis. quam
vobis cõcedat qui ⁊c̄.

Sermo. vj.

SEruire. Cha-
riſſimi
predicator ꝟbi dei
ſeruo poteſt cõpa-
rari ꝑpter diuerſas ratiões
Una eſt iſta. Seruus qui
habꝫ ſeruire domino ſuo. nõ
miſtrat ſibi de bonis ꝓpriis
ſꝫ de bonis dñi ſui. qꝛ quicquid
hꝫ. habet a dño ſuo ¶ A
Mõ ꝯſimili p̄dicator q̄ ha
bet miſtrare pplo ꝟbuꝫ dei
qḋ eſt cibus anime non ha
bet illud a ſeipſo ſꝫ a domi-
no deo. Eccl̄i. i. Omnis ſa-
piẽtia a dño deo eſt. ⁊ iõ ad
eum ꝑtinet miniſtrare au-
diẽtibꝰ ꝟbum dei. Sꝫ opor
tet ꝙ p̄dicator habeat du-
as alias cõditiones ſibi per
tinẽtes rõne ſeruitutis. Pri
mo ꝙ fidelis ſit in p̄dicãdo
ita ꝙ nõ dicat falſa ſeu adu
latoria. ſꝫ planam veritatẽ
Et tunc dicere poteſt cum
apoſtolo. Si hominibꝰ pla
cerem ſeruus dei non eſſem
Secundo predicator debꝫ
eſſe prudens ſeruus. Un-
de non eſt prudẽtia ſeruire
regi ⁊ garcioni de conſimili
bus cibis. Predicator ergo
debet miſtrare populo ſcḋꝫ
eorum ſtatus ⁊ cõditiones.
Quapropt̄ vt poſſim iſtas
proprietates habere ⁊ con-
ditiones populi cognoſcere
eſt orandum. B
¶ Pro proceſſu iſtius ſer-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

monis eſt notandum ꝙ de
bemus ſeruire deo triplici⸗
ter propter tres cauſas. vi⸗
delicet fideliter. quia nos re
demit. prima ad Corinthi
os ſexto. Empti eſtis pre⸗
cio magno. portate ⁊ glori⸗
ficate deum in corpore ve⸗
ſtro ⁊c̃. Secũdo honeſte q̇a
nos condidit. Iſaie quadra
geſimonono. Formans me
ex vtero ſeruum ſibi. Et ter
cio diligenter. quia nos cõ⸗
duxit. Matthei viceſimo
Ite in vineam ⁊ quod iu⸗
ſtum fuerit dabo vobis.
Primo et principaliter er⸗
go dico ꝙ debemus ſeruire
deo fideliter quia nos rede
mit a ſeruitute diaboli. Et
ideo inquit apoſtolus. Nũc
vero liberati a peccato. ſer⸗
ui autem facti deo. ad Ro
manos ſexto. Hoc fuit fi⸗
guratum Joſue vltimo. ꝑ
hoc ꝙ deus liberauit filios
iſrael de ſeruitute pharao⸗
nis et de terra egypti et de
domo ſeruitutis. Seruia⸗
mus ergo domino quia de
us noſter chare nos rede⸗
mit. et ſe ipſum fecit ſeruũ
pro nobis ad Phhilippen⸗
ſes ſecundo. Humiliauit ſe
metipſuȝ formam ſerui ac⸗
cipiens. Et fideliter eſt ei
ſeruiendum cum omnibus
ſenſibus ⁊ viribus noſtris.
dicente apoſtolo ad Rho⸗
manos ſexto. Sicut exhi⸗
buiſtis membra veſtra ſer⸗
uire iniquitati et peccato.
ita nunc exhibete membra
veſtra ſeruire Chriſto. Ex
emplum de maria magda
lena. de qua dicit Gregori⁹
in quadam omelia. Quot
in ſe habuit oblectamenta
viciorum. tot inuenit ī ſe ho
locauſta virtutum. Tales
eligit dominus in ſeruitiũ.
Dicit Ariſtotiles libro po⸗
liticorum ꝙ paterfamili⸗
as ordinabit ſibi duo gene
ra ſeruorum. Unum cura⸗
torem qui habeat curam ſu
pra domum ſuam. Alium
operatorem qui debet labo
rare in agricultura et aliis
laboribus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

¶ V Et dicit Ariſto
tiles q̄ neceſſe eſt domio co
gnoſcē ſeruū curatorez qui
habꝫ alios ſeruos regulare
q̄ ſit fidel'. prudēs ⁊ ſagax i
regimine domus ſue ⁊ alio
rum ſeruoꝝ ſuoꝝ. Hec ari
ſtotiles. Modo cōſimili eſt
de deo qui non eligit ſibi ſer
uos ad habēdum curā ani
marum niſi tales quos no-
uit ſibi eſſe fideles. Talis
fuit btūs paul⁹ quez elegit
deus ad predicandū popu
lo ⁊ adminiſtrādū ſibi. Et
ideo inquit .p̄. ad Thimo.
primo. Grās ago deo meo
qui me exiſtimauit ſeruū fi
delem ponēs in miniſterio
ſuo. Unde Paulus tanq̄
ſeruus fidelis eligebat ali-
os ſeruos fideles ad predi-
candum v̄bum dei. ad Co
loſſenſes. iiij. Omnia nota
faciet vobis Tichicus cha
riſſimus meus frater fidel'
ſeruus in chriſto ieſu. Non
ſic faciunt principes et do-
mini in iſtis temporibus. ſꝫ
magis diligunt ſeruos infi
deles q̄ ſpoliant ⁊ opprimūt
populū ⁊ ſunt ſocij furū pe-
ioreſq̄ꝫ latronib⁹ ac ſerui di-
aboli. Secūdo fidelitas ſer
uorum oſtendit in bonoruz
cōmiſſoꝝ diſpenſatione. hoc
eſt autem quando ſeru⁹ di-
ſtribuit fidelit' bona domi-
ni ſcd̄m voluntatem ⁊ p̄cep
tum domini nihil ſibi reſer-
uās niſi qd̄ ptinet ad ſtrictū
et honeſtum victum ⁊ ve-
ſtitum. Iſtud eſt cōtra aua
ros quibus date ſunt diui-
tie ad diſtribuēdum paupi
bus. qui illas diuitias ī ar-
cha recondunt ⁊ pauperes
pre inopia mori permittūt
Item infideles ſerui ſunt q̄
habēt ſciētiam a deo dataz
ſibi gratis. ⁊ illam nō com-
municant cū alijs indoctis
et inſipientib⁹. Iſti abſcon-
dunt theſauros domini ſui
in damnationez ppriam ⁊
damnū primi ſui. Et ideo
querit apl's. p̄. ad Corinth
iiij. Hic iam queritur inter
diſpenſatores vt fideles q̄s
inueniat'. Reuera q̄ꝫ pauci

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

credo. Cui cōcordat chriſt⁹
in euāgelio. Math. xxiiij.
Quis putas eſt fidelis ſer-
uus ⁊ prudens quem cōſti-
tuit domin⁹ ſup familiam
ſuam vt det illis i tempore
tritici menſuram D
¶ Spiritualiter per tritici
mēſuram intelligo largitio
nem omnium victualium
tam ſpūalium q̈ corpaliū.
Et idō illi qui diuitias ſeu
ſcientias a deo receperūt et
non fideliter expendunt ad
dei honorem ⁊ cōmodum p
ximi diſtricte examinabun
tur a peregre pficiſcente q̇
vocauit ſeruos ſuos ⁊ tradi
dit illis bona ſua. ¶ Mora
liter pſtum hominem ītel-
ligo chriſtū qui peregre p-
fect⁹ eſt quādo cum noſtra
humanitate venit in hunc
mundū qui ſeruis ſuis tra-
didit bona ſua. videlicet q̇n
q̈ talenta. id eſt quinq̈ ſen
ſus. Alij duo talenta vide-
licet intellectū ſcripturaꝝ et
opationem virtutum. Qui
vero iſta bona cōmunicant
cum proximis ad dei hono
rem ⁊ cōmodum pximi ha
bebunt mercedem ſuam. ⁊
vnicuiq̈ eorum xp̄s dicet.
Serue bone ⁊ fidelis ītra ī
gaudium dn̄i tui. Qui ꝓo
iſta male expēdit punietur
pena īfernali. ⁊ dicet ei xp̄s
Serue piger ⁊ infidelis. q̄
re abſcondiſti pecuniaꝫ do-
mini tui. ⁊ tūc mittet eum
vbi erit fletus ⁊ ſtridor den
tium. Cū ergo iſte domin⁹
ita diſtricte quēlibet exami
nabit noſtruꝫ de beneficijs
nobis collatis. neceſſe habe
mus ſibi fideliter ſeruire et
deuote. Vn̄ qui domino deo
ſunt fideles ſerui. hominib⁹
erūt ſerui fideles. E
¶ Vn̄ legitur ī hiſtoria ec-
cleſiaſtica lib. p̄mo ca. vij. ꝙ
Conſtantin⁹ impator cum
eſſet aliquādo infidelis cō-
uerſus fuit ⁊ baptiſat⁹. Vn̄
ſemel cupiēs pbare ſeruos
ſuos qui eſſent fideles ⁊ qui
non. conuocauit vna dieruꝫ
omnes ſimul corā eo in ſuo
palacio. Quibus dixit ille.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Scitis ſerui mei dilectiſſimi. ꝙ aliquādo fui gētilis ⁊ modo ſum ad fidem xp̄i cōuerſus. ſꝫ penitet me de xp̄ianitate mea ⁊ intendo redire ed ritum gētilium. ⁊ idō quicunq̄ ex vobis voluerit deſerē fidem ⁊ ſeruitiū chriſti ⁊ tranſire mecū ad rituꝫ gentiliū illum ditabo ⁊ honorificabo. ⁊ qui noluerint illos incarcerabo ⁊ ſeruitijs ſuis priuabo. His auditis exceptis paucis d̄ ſeruis ſuis omnes dixerunt ꝙ vellēt fidem chriſti ⁊ ſeruitium relinquere. Quibus auditis dixit imperator Vos q̄ ſtabiles eſtis mecum in dei ſeruitio ⁊ fide mecū permanebitis tanq̄ fideles Vos āt qui inſtabiles eſtis nunq̄ ſeruietꝫ mihi Et adiecit notabile v̄bum. Nunq̄ homini erit fidelis amic⁹ qui deo ſuo eſt falſus et fict⁹ ſeruus Et ideo qui ſunt ſerui fideles deo. ſunt fideles homini terreno F V Sꝫ chariſſimum timendū eſt ꝙ iā ſūt pauci fideles ſerui deo aut homini. Nam multi cum ī ſeruitijs dominoꝝ ſunt eleuati ad altos gradus ⁊ honores. ſtatim inſurgūt contra dominos ſuos preſumptuoſe ⁊ illos vilipendūt Cōtra quos loquit̄ apoſtolus. pri. Petri. ij. Serui ſubditi eſtote in omni timore domi nis. non tantum bonis et modeſtis. ſed etiam diſcolis Et ideo valde timēdum ē ne domini tēporales nimis exaltēt ſeruos ignobiles et pauperes ad altas dignitates. quia hoc eſt deſtructio maxima bonoꝝ virtuoſoꝝ. Unde habetur in hiſtoria tripartita ꝙ Dyocletianus imperator fuit progenitus de paupib⁹ ⁊ fuit ꝯditionis ſeruilis. Et ideo quādo fuit ſublimatus ad imperiuꝫ ſuperbiſſimus ⁊ peſſim⁹ fuit. Et etiam ſcribit Ariſtotiles ad Alexandꝝ imperatorem quando erat pugnaturus cōtra perſas. ꝙ ſi haberet victoriam nullo mo-

do exaltaret ſeruos ſuos et
maxime ignobiles ꝑſonas
ad altas dignitates. qꝛ ſer
uoꝝ ꝓmotio eſt comitatꝰ de
ſtructio. Vñ poeta ſic inq̇t
Aſperius nihil eſt humili
cum ſurgit i altum. Cũcta
ferit cum cũcta timet deſe-
uit in oẽs. Et hoc eſt qḋ di-
cit Ariſtotiles ṗmo ethico-
rũ. ꝙ oportet diuites ſuos ꝓ
uocare ad ỽtutes ꝑ punitio
nem maloꝝ ⁊ premiationẽ
bonoꝝ. Ex his concludit. ꝙ
cõmunitas regni ſiue ciui-
tatis deſtruit qñ ſerui exal-
tant ⁊ liberi ⁊ generoſi opṗ
munt. Vñ btũs Anſelmꝰ
dicit i li. de ſilitudibꝫ ꝙ ſer-
ui tribꝫ de cauſis miniſtrãt
dñis ſuis fideliter. Aliquã
do ex timore pene. Aliquã-
do ꝓpter cõmoduꝫ. Aliquã
do ꝓpt̄ honorẽ. Mõ ꝯſimi
li aliq̇ ſeruiunt deo pre tiore
ignis ĩfernal'. ⁊ iſta ſeruitꝰ
nõdũ placet deo. qꝛ ḋt Am
broſiꝰ. Coacta ſeruitia deo
non placẽt. Alij ſeruiũt deo
ꝓpter ꝯmodũ qḋ ſperãt ha
bere in futuꝝ. Et iſta ſerui
tꝰ aliqualit̄ placet deo. Alij
propter amorem cõſideran
do quomodo fuit ſeruꝰ pro
nobis. ⁊ iſta fuitꝰ maxime
placet deo. Ex quibꝫ ſequit
manifeſte principale ꝓpoſi
tum ſiue primũ principale.
¶ Secundo ṗncipaliter di S.
xi ꝙ deo debemꝰ ſeruire ho
neſte ⁊ in ſanctiate mentis.
quia nos de nihilo creauit
In cuiꝰ ſignum ḋt dominꝰ
Iſa. xlix. Seruus meus es
tu iſrael. Ego te formaui.
ne obliuiſcaris me quiñ ſer
uias mihi honeſte. quia ad
honeſta ſeruitia requirũtur
vaſa honeſta ⁊ mũda. quia
domino terreno non placet
niſi ei ſeruiat in vaſis hone-
ſtis ⁊ mũdis. Modo conſi-
mili cum dñs noſter ieſus
xp̄s ſit ſumme mundus et
honeſtus non placent ſibi
ſeruitia niſi fuerint mũdo
corde exhibita ſibi. Et ideo
de criſto dicit apoſtolus ad
Hebreos nono. Semetip
ſum obtulit immaculatuꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

deo viuenti. Videm⁹ chariſſimi ꝙ domini temꝑales dant ſeruis ſuis nouas robas vt per ſectam robaꝝ cognoſcant̃ cui⁹ domini ſerui ſunt. Modo cõſimili domin⁹ noſter ieſus xp̃s dat cuilibet ſeruo ſuo bonam robã duplicẽ in baptiſmo videlʒ mũdiciam interiorem ⁊ exteriorem. Sʒ quia illa mũdicia multotiẽs corrumpit̃ per peccatũ mortale. iđo renouat̃ ſingulis annis ꝑ ſacramentum penitẽtie. Vñ narrat̃ in vitaſpatꝝ ꝙ paulus ſimplex diſcipulus ſancti Anthonij. vidit ĩ ſpũ hominem exiſtẽtem in peccato mortali quẽ trahebãt demones extra eccleſiaʒ et angelum ſuũ bonũ ſequẽtem valde triſtẽ. Paul⁹ autem multũ cõdoluit orãs deũ ꝓ iſto homine vt ip̃m ꝯuertẽt ad pñiaʒ ⁊ ſtatim vidit iſtũ homiem claꝝ ⁊ ſplẽdidum angelo ſuo pcecedente hilari vultu ⁊ cum gaudio magno ⁊ demonib⁹ a longe ſequentib⁹. Paul⁹ vero rogauit viꝝ vt diceret toti populo quare tam cito mũdat⁹ fuit. Ille coram omnib⁹ cõfeſſus fuit ſe peccatorẽ peſſimũ fuiſſe ⁊ fornicariũ. ⁊ cũ legeret̃ in eccleſia illud Iſa. primo. Lauamini ⁊ mũdi eſtote. recogitaui de peccatis meis ⁊ propoſui in corde meo ſpecialit̃ deſerẽ pctũm meũ ⁊ dño in mẽtis mundicia ſeruire. Ecce ꝙ̃ʒ cito per pñiaʒ tunica ſua ĩterior mutata fuit a nigredine peccati in albedinẽ mũdicie. et iõ de ꝗlibʒ tali penitẽte dr̃ ieſ⁹ illud pſal. Ambulãs ĩ via immacnlata hic mihi miniſtrabit. Ex q̇b⁹ ptʒ ꝙ deo ẽ ſeruiendũ mũde ⁊ honeſte. Vñ Rich. d̓ ſcõ victore ĩ li. de exceptionib⁹. Quiſquis deo non ſeruit in mundicia mẽtis eſt v an⁹ ⁊ ocioſus. et pro nihilo reputat̃ vita ei⁹. Quia ſi q̇s poterit ĩ hac vita pñti habere fortitudineʒ ſamſonis. pulcritudinẽ abſolonis. ſapiam ſalomonis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

pꝛobitatem Alexandꝛi.di
uitias ⁊ poteſtatē Octaui-
ani.nihil ſibi ꝓdeſſent niſi
deo i mūdicia ſeruirꝫ Hec
ille ¶ Sed chariſſimi timē
dum eſt ſicut dicit Ber. ꝙ
aliqui ſeruiūt carni ꝑ luxu-
riā ⁊ immūdiciā Aliq̄ ꝟo
mundo ꝑ cupiditatē ⁊ aua
riciam. Aliq̄ vero dyabo-
lo per ſuperbiā ⁊ vanā glo-
riam.⁊ aliqui deo per hone
ſtatē ⁊ mundiciā. H
¶ Caro dat ſeruis ſuis vo-
luptatem nō permanenteꝫ
Mūdus vero dat honoreꝫ
deficientē. Et dyabolꝰ dat
penā īdeſinentē.ſed deꝰ dat
gloriā indeficiētem ¶ Pri
mo dico ꝙ q̇daꝫ ſeruiūt car
ni ꝑ luxuriā Figura habe
tur Geneſ.xxix. quomodo
Jacob tantū dilexit rachel
filiā laban ꝙ ſeruiuit ſibi ſep
tē annis pꝛo illa habēda in
vxoꝛem ſuam. Spūaliter ꝑ
Jacob q̇ interꝑtatur lucta
toꝛ vel ſupplātatoꝛ ⁊ decep
toꝛ ītelligo carnē q̄ multos
taꝫ diuites q̄ꝫ paupes ſuis
blādicijs ⁊ voluptatibꝰ deci
pit ⁊ cōfundit.⁊ ad finē ma
lum perducit.qꝛ facit hoīeꝫ
ſeruire ſeptem annis.id eſt
concludit eum in peccatis
moꝛtalibꝰ. Unde habetur
iij. Regū.xi.quomō Sa-
lomon qui fuit ſeruus luxu
rie dereliquit deum ſuuꝫ ⁊
ſeruiuit dijs falſis ⁊ ydolis
vanis ⁊ mutis. Et ideo dꝛ
ſcđo Eſdꝛe.iiij. Multi de
mētes facti ſunt ꝓpter mu-
lieres.⁊ ſerui facti ſunt ꝓpͤ
illas. Et ideo cōſulit aplꝰs
ad Roma.vi. Sicut exhi-
buiſtis mēbꝛa veſtra ſerui
re immūdicie ⁊ iniquitati.
ita nūc exhibete mēbꝛa vrā
ſeruire iuſticie in ſanctifica
tioneꝫ. Jſto modo fecit ſāc
ta Anna mulier que nō diſ
cedebat de templo.ſed ieiu
nijs ⁊ oꝛationibus ſeruiens
deo die ac nocte. Luc. ſcđo
Modo conſimili debemus
nos facere ſi voluerimꝰ car
nem ⁊ volſptatem eiꝰ ſu-
perare opoꝛtet agere opera
penitētie ⁊ ieiunijs ⁊ oꝛōibꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

va care. ideo ſcribitur Luc̄
ꝑmo. Seruiamꝰ illi ſcilicet
ſcilicet domino in ſanctitate
et iuſticia I ¶ Se
cūdo dico ꝙ multi ſeruiunt
mūdo ꝑ cupiditatem. Vñ
pccm̄ auaricie eſt ſeruitus
ydolorum ꝓpter quod veit
ira dei in filios diffidētie. id
eſt infidelitatis. ad Ephe.
v. Vere ſerui mūdi ſunt in
fideles ⁊ increduli. quia nō
habent confidentiam ī deo
Hinc dicit̄ Lu. xvi. Nemo
poteſt ſeruire deo ⁊ mām̄o-
ne. Mām̄ona ſunt diuitie
Et mūdus incurialiter et
male remunerat ſeruos ſu-
os. quia in fine ſpoliat eos
de oībus diuitijs ꝓ quibꝰ ħ
aſſidue laborauerunt. Et
īō dicit̄ Job. xxvij. Diues cū
dormierit nihil ſecū afferet.
Et ideo fatuum eſt mūdo
et eius cupiditatibus ſerui
re ¶ Tercio dico ꝙ multi ſ
uiunt dyabolo per ſuperbi-
am. ⁊ certe ſeruitus viliſſi-
ma eſt derelinquere deum
et ſeruire dyabolo ſūmo eiꝰ
inimico. Et non mirum q̄ꝛ
deus tales perſequit̄ et con
fundit. Vnde habet̄ Jo-
ſue. xxiiij. quō dixit Joſue
filijs iſrael. Si dimiſeritis
deum ⁊ ſeruieritis dijs alie
nis conuertet ſe a vobis et
affliget vos atq̄ſ ſubuertet
omnia bona veſtra. Vñ q̄
ſeruiunt dyabolo ſunt ī ma
gnis vexationibꝫ ⁊ anxieta
tibus poſiti. vt patʒ de aua
ris ⁊ luxurioſis q̄ nunq̄ȝ ha
bent requiē ſed ſemper co-
gitant ⁊ ymaginant̄ quo-
modo poſſent peccata ſua ī
plere ⁊ occlta cuſtodire Vñ
dicit̄ Hieremie xvi. Ser-
uietis dijs alienis qui non
dabunt vobis requieʒ. Et
ideo fatuū eſt dyabolo ſer-
uire q̄ꝛ nullꝰ ſeruitio p̄t eiꝰ
crudelitas mitigari K
¶ Iſtud bene fuit figura-
ratum Judith. iij. de Ho-
loferne q̄ fuit dux belli regꝭ
Nabuchodo. Iſte veit cū
exercitu magno in terrā fili
orum iſrael. ⁊ exterminauit
vineas ⁊ fruges terre illiꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Populus vero videns eiꝰ
ferocitatem venerūt cū cho
ris ⁊ tympanis ⁊ cytharis.
ꝑmittētes illi ꝙ ſibi vellent
obedire ⁊ ſeruire ſi vellet ꝑ⸗
cere eiꝰ ⁊ vlteriꝰ eos nō vex
are. ſed ille magis ac ma⸗
gis ī illos deſeuit ⁊ bona il⸗
lorum deſtruxit. Cōformi
ter eſt de dyabolo q̇ quāto
magis ac magis illi ſerui⸗
mus ⁊ obediētiā facimꝰ tā
to magis ī nos deſeuit ⁊ ni
tit̃ ad diuerſa pccā trahere.
et finaliter ad penā eternā
deducere. Vñ legit̃ in vi⸗
tis patꝝ. ꝙ abbas Macha
riꝰ ſemel iuit in deſertuȝ ad
meditandū vbi inuenit ca⸗
put hominis mortui paga
ni. tūc queſiuit qualē penaȝ
haberet in inferno. ⁊ reſpon
dit ꝙ erat ī maiori igne ꝙ̄
eſſet totū ſpaciū inter celū ⁊
terrā. Et dixit Machario
ꝙ mali xp̄iani haberēt ma
iorē penā ꝙ̄ pagani Cui ꝯ
cordat ſcriptura dicēs Ser
uus qui ſcit volūtatem dñi
ſui ⁊ nō facit vapulabit pla

gis multis. ¶ Et
ideo querit Auguſtinꝰ de
verb dñi ſermone. xij. Qua
re mūdꝰ nūc magis flagel⸗
lat̃ tribulatōibus ⁊ angu⸗
ſtijs ꝙ̄ alias flagellabatur
Et reſpōdȝ ꝙ q̇libet q̇ ſcit
volūtatē dei ſui ⁊ non facit
multis flagellat̃. Forte dꝛ
hic ꝙ falſa adulatio eccleſia
ſticoꝝ q̇ dicere deberēt veri
tatē dñis ſuis ē cauſa mul⸗
torū malorū. Certe verū ē
et iō narrat̃ in hiſtoria alex⸗
andri. ꝙ miles quidā ſerui
uit ſibi ꝑ multos annos et
nunꝙ̄ increpauit eū de ali
quo defectu. ſed ſempꝫ adu
labat̃ cū tamē vidit eū mlꝰ⸗
ta mala cōmiſiſſe. Alexan
der vero vt prudēs īꝑator
vocauit ad ſe iſtū militem ⁊
dixit ei Nō cupio vlteriꝰ fui
cū tuū Cui miles. quare
dñe nūꝙ̄ diſplicui tibi. cui
īꝑator Scio ꝙ hō peccōr ſuȝ
et multa mala ꝯmiſi dū fu
iſti in ſeruitō meo. ⁊ ſi pecca
re me vidiſti ⁊ ñ corripuiſti
proditor mihi falſus fuiſti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

et ſi ita fatuus fuiſti ꝙ nõ ꝑ
pendiſti ſtult⁹ reputari po
tes. ⁊ ideo mihi vltra nõ ſer
uies. Utinã omnes vellẽt
iſto modo a ſe expellere om
nes ſeruos ſibi adulantes.
Ergo chariſſimi relinqua
mus ſeruicia iſtoꝝ triũ do-
minoꝝ ⁊ ſeruiam⁹ deo ĩte-
graliter qꝛ dicit Iſa. lij. Ec
ce ĩtelliget ſeru⁹ me⁹. ⁊ exal
tabit. ſcꝫ vita gratie. ⁊ ele-
uabit in ſublimi ſcꝫ glorie
eternalis. Ex q̃bus ptꝫ lu-
culẽtiſſime ſecũdũ ꝑncipale
¶ Tercio ꝑncipaliter dixi
ꝙ debemus ſeruire deo di-
ligenter ⁊ aſſidue. Exem-
plũ de Martha ſorore La
zari que aſſidue ⁊ hilariter
miniſtrabat ꝑparando do
mino prãdiũ. ⁊ cõqueſta fu
it de ſorore ſua Maria ꝙ
eã nõ adiuuarꝫ. Lu. x. Cõ-
formiter debem⁹ nos aſſi-
due ⁊ cum magna diligẽ-
tia deo ſeruire ⁊ nõ negligẽ
ter. Unde dicit Ariſto. i. poli
ticoꝝ. ꝙ yconom⁹ q̃ eſt domi
nus dom⁹ debet diligẽter
cõſiderare ꝙ ſui ſui nõ ſint
pigri nec negligẽtes in ſer-
uicijs ſuis. quia ex modica
negligẽtia poteſt graue dã
num euenire. Cõformiter
omnes prelati debẽt diligẽt
cõſiderare ꝙ omnes eccleſi-
aſtici ſeruiãt deo cũ omĩ di-
ligẽtia quia ad hoc ſunt ſpe
cialiter deputati ſeu inſti-
tuti ⁊ ordiati M
Unde eccleſiaſticis loquitur
xps ibidẽ. ij. Paralip. xxix.
Filij mei nolite negligere ſ
uitiũ dñi. qꝛ vos elegit do-
minus vt miniſtretis ſibi.
Unde ſoli deo eſt ſeruiẽdũ
propter diuerſas cauſas. ꝑ-
mo quia non indiget ſerui
cio noſtro ſed nos ĩdigem⁹
ſeruicio eius. Ecõtra eſt de
alijs dominis terrenis qui
magis indigent ſeruitõ ſer
uorum ſuorũ. q̃ꝫ ſerui indi-
gent illorũ dominio. Secũ
do quia nullus domin⁹ tẽre
nus poteſt facere ſeruũ libe
rũ tam mundo q̃ꝫ peccato.
Ioh. viij. Qui facit pccm̃
ſeru⁹ eſt peccati. Sed null⁹

eſt dominus quin peccater go omnis talis ē ſeruꝰ. Vñ dicit .ſeneca epiſtola .lxxix. loquens cuilibet terreno domino. Seruus es. tamē q̄s non eſt ſeruus .alius ſeruit libidini. alius auaricie. aliꝰ ſeruit liuori. Ex quo ergo q̄libet dominus t'renꝰ ſeruꝰ eſt nō poteſt aliq̄s illorum alios liberos facere a peccato ſaltem. Tercio quia nullus dominus terrenꝰ poteſt compellere ſeruos ad ſibi ſ'uiendū niſi voluerint. Deꝰ aūt cū ſit omnipotēs nullꝰ ſibi reſiſtere poteſt. et iō ſcribit. i. Reguꝫ. vij. Preparate corda veſtra dño. ⁊ ſeruite illi ſoli. Quarto q̄z ſeruos ſuos facit heredes regni celeſtis ⁊ magnis honoribꝫ remunerat Quia dicit Gregoriꝰ. Seruire deo eſt regnare. Sibi igit' ſeruire deꝰ concedat omnipotēs.

Sermo. viij.

Stare

Cariſſimi. dicit Grego. ſup Ezechielē omel. ij. q̄ eſt de p̄dicatore v'bi dei ſicut d̄ illo q̄ deputat' ad villaꝫ cuſtodiendā A Si em̄ videret hoſtes veniētes ad deſtruēdū villā ⁊ nō ſteterit ad reſiſtēdū eis .ſꝫ dormit ⁊ p̄mittit hoſtes intrare dignꝰ eſt morte. Et iōo narrat Juliꝰ quartꝰ q̄ ſel' i'ueniens pugilem dormientem occidit eū. eo q̄ inuenit eū negligentē in cuſtodia ciuitatis. Sic inquit Gregoriꝰ. eſt de p̄dicatoribꝫ q̄ ſunt deputati ad ſtandum in templo dei. ⁊ ibi debēt p̄munire populuꝫ de hoſtibꝰ q̄ nitūt' illos deſtruere ⁊ ad eternā damnatōem ducere qui ſi fuerint negligentes ⁊ non annūciant populo v'bा citer peccata eorum .digni ſunt puniri. Et ideo conſulit nobis ſcriptura. Actu .v. Jte ⁊ ſtantes loquimini in templo plebi omnia verba vite huius nullū formidātes. Jn cuiꝰ ſignum chriſtꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

dixit diſcipulis ſuis p̄dica‑
turis illō. Marci.xiij. Dū
ſteteritis ante reges ⁊ p̄re‑
ſides ⁊c̄. Igitur vt poſſim
vobis loqui verba ſalutis.
in p̄ncipio huius ſermonis
orandum eſt. ¶ Pro p̄ceſ‑
ſu ſermonis eſt aduertēdū
ꝙ tripliciter in tribꝰ ſtare de
bemus ⁊ cōtra tria Primo
fortiter in fide ⁊ veritate ꝯ
tra dyabolum. Secūdo ꝑ‑
fecte in iuſticia ⁊ charitate
contra mundum. Et ter‑
cio prudenter in oratōne ⁊
honeſte contra carnem

¶ Primo p̄ncipa‑
liter dixi ꝙ debemus ſtare
cōtra dyabolum qui ē ad‑
uerſarius noſter ⁊ nitit̄ nos
ad eternam damnationez
ducere. Hinc ꝯſulit apoſto
lus p̄ma Petri.v. Fratres
vigilate quia aduerſarius
veſter dyabolus tanꝙ̄ leo
rugiens circuit querēs quē
deuoret. cui reſiſtite fortes
in fide. quia fides nr̄a ar‑
matura eſt contra omnes
temptationes dyaboli. Di
cit eñ Bartholomeꝰ libro
xviij. de proprietatibus re‑
rum. ꝙ aquila quando pu
gnat contra caprā ſilueſtrē
conatur caprā excecare. ca‑
pra tamen cū fortior ſit aq̄‑
la videt eā volātem ⁊ defē
dens ſe cū cornibus ſibi reſi
ſtit Sed ſi capra ſit debilis
ita ꝙ excecatur per aquilā
tunc non poteſt ei reſiſtere
nec ſe defēdere quouis mo
do. Modo conſimili ſpiri‑
tualiter aquila eſt dyabolꝰ
qui nititur pugnare cōtra
hominem quando homo
ſtat fortiter in fide ⁊ vincit
temptationes ſuas. ideo
dyabolus nititur primo ho
minem excecare auferēdo
lumen fidei. ⁊ ſic homo fit
debilis ⁊ non poteſt temp‑
tationibus reſiſtere. Ideo
cōſulit apoſtolus ad Eph.
vi. In omnibus ſumentes
ſcutum fidei. in quo poſſitꝭ
omnia tela inimici nequiſſi
mi ignea extinguere. Dic̄
chryſoſtomus ſuꝑ Matth
oꝑe imꝑfecto. omelia.i. Ar

ma militum chriſti nõ fuũt
ex ferro ⁊ corio ſʒ ex fide vir
tute ⁊ iuſticia ꝑ que arma
pr̃es antiq̃ ⁊ ſancti omnia
delcãbilia cõtempſerũt. om
nia terribilia ſuſtinuerũt. ⁊
omnia celeſtia deſideraue
rũt. Et ideo dicit̃ ad hebre
os. xi. Sancti per fidem vi
cerũt regna. operati ſunt iu
ſticiam adepti ſunt repro-
miſſiones. Et ſapientie v.
Stabũt iuſti in magna cõ
ſtantia. ⁊c̃. Sed hec arma
enumerata a Chryſoſto-
mo int̃ xp̃ianos his diebus
ſunt depoĩta. qꝛ ꝟitas ſuffo
catur per falſitatem. iuſti-
cia diſſimulat̃ ꝑ cupiditatẽ
et fides euertit̃ per carnali
tatẽ. ⁊ ideo dyabolꝰ habet
tantã victoriam ſuper totũ
mundũ qui totaliter poſitꝰ
eſt in maligno. ⁊ nõ imme-
rito. qꝛ fides q̃ ẽ radix om-
nium virtutum deſtruitur
Vñ apoſtolus ad Hebre-
os. xi. Sine fide impoſſibi-
le eſt placere deo. Iſtud ꝓ-
bat̃ ꝑ exẽplũ in natura. Di-
cit em̃ Chryſo. ſuꝑ Math
oꝑe imꝑfecto. omelia. xxxi.
Cũ videris inquit arborẽ
pallentibꝫ folijs marcidam
ĩtelligas ⁊ ꝙ habuit aliquẽ
defectũ circa radicẽ. vñ vir
tus germinis ꝓcedit a ra-
dice. Ergo ſi radix arboris
fuerit humida viuax ⁊ fir-
ma germinabit fructus et
ſtabit iter ꝓcellas vẽtorum
Modo ꝯſimili radix ꝟtu-
tũ eſt fides nr̃a ⁊ fundamẽ-
tũ xp̃ianitatis. cuiꝰ fructꝰ
ſunt oꝑa ꝟtuoſa q̃ ꝓcedunt
ex fide. teſte btõ Augu. ſu-
per Iohãnẽ. Veluti in ar-
bore q̃cq̃d ẽ pulchritudinis
et decoris ꝓcedit ex radice
ſic ex fundamẽto fidei q̃c-
q̃d meriti ⁊ ꝟtutis ẽ ꝓcedit.
Vñ Grego. ij mora. c. xxiiij
Si fides in corde nõ gig-
nit̃ ꝟtutẽ dyabolo reſiſtẽdi
nõ hʒ. Figura huiꝰ habet̃
.i Re. xvij. ꝙ qñ ꝑplus dñi
trãſiſſʒ ad bellũ adũ ꝯtra phi
liſteos ſaul cũ exercitu ſuo
ſtetit ex vna ꝑte ⁊ philiſtei
ex alt̃a. ⁊ vallꝭ erat it̃ eos in

quam acceſſit vnus nomie Golias qui petijt a rege ſaul certamē ſinglare ⁊ null⁹ audebat de filijs Iſrahel pugnare cōtra eū. tandem Dauid puer paruulns pecijt bellū a rege. cui cū cōſtā tia conceſſum fuit. Bello vero inito dauid occidit gigantem cū tribus lapidib⁹ in frōte quo piecto in terrā dauid ſtetit ſupillum vno pede. ⁊ euaginato gladio amputauit caput ei⁹. Moraliter piſtum gigantē intelligo dyabolū q̄ hab3 pugnā quotidianā cōtra filios dei. mō p cogitatōes luxurioſas. modo p cupiditatem. modo p inuidiā ⁊ homicidiū. Unde illud peccatum ſepius temptat hoīem ad quod videt ſe mag᷒ diſpoſitum ⁊ inclinatu3. Per dauid qui interp̄tatur manu fortis intelligo quēlibet virtuoſum qui habet pugnare contra dyabolū ī bello ſpūaliter deuicere ⁊ eius temptatōes. Deinde vero in ꝓpoſito bono firmiter ſtare. ⁊ ſic dyabolum opprimere cum trib⁹ lapidibus. fide ſpe ⁊ charitate. ⁊ ſic conſulit ſcriptura. ij. Paral'. xx. Cōfidenter ſtate. ⁊c. Vn̄ dicit magiſter ſentētiaru3 ⁊ alij doctores. ꝙ ſi homo fuerit tēptatus a dyabolo in aliq̄ vicio. puta in luxuria aut alio vicio. ſi virtuoſe reſiſtat et firmiter ſtet ꝯtra illō cūdem hominem ille idem dyabolus de illo eodē peccato de cetero nūq̄ tēptabit

¶ Et ideo appar3 ꝙ ſi homīes reſiſterēt tēptatōibus dyaboli ptās eius eſſ3 mlťū diminuta. Et iq̄ in exercitium hoīs vt dic̄. Origenes cuilibet homini aſſiſtunt duo angeli. videlicet vnus equitatis ⁊ ali⁹ iniq̄tatis. Unde ſi bn̄ cogitas. vtputa de iuſticia contemplatione ac caſtitate. nō eſt dubiū quin bonus angel⁹ tibi loquitur. Si vero cogitationes male occurrāt angelus malus tibi loquitur

et tūc bonus angelꝰ quan-
tū eſt i ſe ſtat ꝯtra malū an
gelum ⁊ reſiſtit ei. Et ideo
dicit Vincētiꝰ in ſpeculo na
turali. Placuit diuine mi-
ſericordie homini a facie eꝰ
expulſo in hūc mundum la
bilem cōtra tres hoſtes eiuſ
dem nature ordinare adiu
tores. Cōtra diabolum or
dinauit angelum bonum.
Cōtra carnē paſſionē chri-
ſti. Contra mūdum exem-
pla ſanctorum. qui ſcz mun
dum ⁊ eius honores ⁊ diui
tias ꝓpter deum ꝯtempſe-
runt. ⁊ ꝑ bonis cōtinue orāt

Et dicit Vin-
centius ꝙ quattuor coueni
unt archangelo michaeli.
Primum ꝙ pugnat cū dra
cone. id eſt cum diabolo vt
vincat eum. Secūdum eſt
ꝙ venit in adiutorium po-
puli dei. Tercium eſt ꝙ de
ferat animas morientium
in gratia in paradiſum Et
quartum ē ꝙ eſt ꝑpoſitꝰ pa
radiſi. id eſt eccleſie militā-
tis qui ante aduētum eccle
ſie erat princeps ſynagoge
iudeorum. vt habet in Da
niele. Unde a tempore paſ
ſionis domini reliquit iude
os ⁊ factus eſt princeps ſan
cte eccleſie. Ex quibꝰ patet
ꝙ homo habet bonos adiu-
tores ad ſtandum ꝯtra dia
bolum ⁊ eius tentationes.
Dicit enim Ambroſius in
ſuo exameron libro ſexto. ꝙ
ſi lupus videat hominē an-
teqꝫ hō videat ipſum ſtan-
tem fatigat ⁊ ſtat ⁊ non po
teſt ſe mouere Sz ſi homo ꝑ
us videat lupū ſtatim de-
ponit ferocitatez ſuam. nec
poteſt illi nocere. ſed ſtat ⁊
figit pedem ſuū. nec poteſt
homini vltra nocere Mo
raliter per lupum intelligo
diabolum qui ſi hominem
peccato mortali inficiat nō
poteſt tunc a diabolo fuge
re. nec eius tentationibus
reſiſtere niſi ex di gratia fu-
erit ſpiritualiter illumina-
tus. Sed ſi homo prius vi
deat diaboli tentationem ⁊
fortiter ac virtuoſe reſiſtat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

ſtatim diabolꝰ ſtat. nec ho-
minem attigere audet ſed
fugit. iuxta illud metricuȝ
prius dictũ a famoſo poeta
Temptans nõ ledit niſi cũ
temptatꝰ obedit. Si vide-
at cedit ſi non quaſi muſca
recedit. E V Et ido
ſtemꝰ ſimul ĩ bona vita for
titer ad reſiſtendũ diabolo.
habendo bonam fidẽ ꝛ con
fidẽtiam in deo. quia vera
fides eſt quaſi confuſio de-
monũ Marci vltimo. Si-
gna aũt eos qui crediderit
hec ſequent. In nomĩe meo
demonia eijcient id eſt pec
catis mortalibꝫ reſiſtent lin
guis loquentur nouis. id ẽ
ſi ante loquebantur falſita-
tes modo loquentur verita
tem. ſerpentes tollent. id eſt
cogitatiões venenatas ab
ijciẽt. ꝛ ſi mortiferum quid
biberint non eos nocebit. id
eſt ſi alique occaſiões occur
rant non delectabuntur in
illis ꝛ ſic nõ nocebunt. Iſta
ſunt ſigna eorum qui ſtant
fortiter in fide Unde dicit
quidam expoſitor ſup Bo-
etium de diſciplina ſcolariũ
ꝙ quidam ſcolaris ſocratis
accuſauit ſocratem ex hoc ꝙ
librum fecerat de verbo do
mini. ꝛ in noĩe domini mul
ta fecit ꝛ non in nomine fal
ſorum deorũ quos tũc ado-
rabant gentiles. vnde com
pulſus erat haurire herbaȝ
venenatam in nomine vni
us dei ſi eſſet potentior dijs
gẽtilium. qua exhauſta nõ
ſenſit dolorem nec leſionem
et hoc propter fidem quam
habuit in deo vero. ꝛ com-
pulſus tandem bibere vi-
num ĩ nomine falſorum de
orum ſtatim moriebatur ĩ
ſignum ꝙ dij gentium non
erant potentes ad ſaluan-
dum eũ. Et ideo dicit Se
neca epiſtola ſeptima Ca-
lix venenatus Socratẽ trã
ſtulit a carcere ĩ celum. Ex
quibus patȝ ꝙ venenoſum
non nocet illis qui firmiter
in fide ſtant ꝛ reſiſtũt tem-
ptationibꝰ diaboli. Habe-
tur enim ĩ hiſtoria de vita

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

et ortu Alexādri.ꝙ cum ſe-
mel tranſiſſet per quādam
ciuitatem rogauerūt eum
ciues vt videret coꝝ ludū.
et luctamina quibus cōceſ-
ſit venit vnꝰ fortis Theba
nus nomine ⁊ luctando ha
buit victoriam.⁊ ſic cū pal-
ma coronabatur Et tūc di
xit imperator ꝙ nō haberet
victoriam niſi vinceret euꝫ
in tribus generibꝰ certami
nis.videlicet ī certamīe lu-
ctantis.in pugna cū bacu-
lo.⁊ ī pugna cum pugillis.
Iſte Thebanus ſignificat
quemlibꝫ chriſtianum qui
habet vincere in iſtis tribꝰ
pugnis.videlicet in carne.
mundo.⁊ diabolo.Ad quā
quidem triplicem victoriā
habendam oportet primo
contra carnem fortiter ſta-
re ⁊ manu ad manum for
titer reſiſtē ſibi.eam caſtigā
do.⁊ eius voluptates peni-
tentia refrenando.Secun-
do contra mundum debe-
mus luctari.id eſt bonis tē
poralibus quantum ad vo
luntatem habendi renunci
are ac illa paupibꝫ dare ſeu
erogare. Tercio debemus
contra diabolum pugnare
cum baculis vt poſſimꝰ eiꝰ
vincula dirumpere. q̄ vin-
cula ſunt ꝯſenſus.delecta-
tio.⁊ actꝰ peccatoꝝ.quibꝫ ni
titur nos maculare ⁊ ad in
fernū deducere Et ideo no
bis cōſulit apoſtolꝰ ad Ga-
lathas quinto dicens.Sta
te ⁊ nolite iteꝝ iugo ſeruitu
tis contineri. Ex quibꝫ pa-
tet quomodo reſiſtendū eſt
diabolo in fide ⁊ cōſtantia.
¶ Secundo pͥncipaliter di
xi ꝙ debemꝰ perfecte ſtare ī
charitate ⁊ iuſticia ad mū
dum deuincēdū. Dicit eīn
philoſophus ſcd̄o de celo et
mundo.ꝙ quodlibet corpꝰ
in tali loco quieſcit ⁊ ſtat ad
quem naturaliter mouetur
Sicut patꝫ de graui quod
mouetur deorſum.⁊ de le-
ui qd̄ mouet̄ ſurſum F
¶ Spiritualiter loquendo
cor humanū ē quoddā mo-
bile ⁊ ſi fuerit īfectum pc̄tō

moꝛtali aſſimilatur graui.
quod mouetur deoꝛſum. et
ſic coꝛ humanū deſcēdit ad
vana deſideria. ⁊ cū ad de-
lectationē ꝑuenerit ibi ſtat
et quieſcit. Et de iſta ſtatio
ne loquit᷑ ꝓpheta Hiere. li.
Qui fugiſtis gladiū. ſcilicȝ
delectationis venite. nolite
ſtare. Et ſi coꝛ humanū fu
erit extra peccatū moꝛtale
et ī charitate aſſimilat᷑ leui.
quod appetit appēdere ſur
ſum. ⁊ cum ibi fuerit ſtat ⁊
quieſcit. Ita coꝛ humanū ſi
adhereat deo ꝑ charitatem
tunc ibi ſtat ⁊ quieſcit in do
mino. Et ideo conſulit no-
bis apoſtol⁹ dicens Sic ſta
te in domino ſcilicȝ per cha-
ritatem et iuſticiam. Dicit
em̄ Auguſtiuus. iij. de ciui
tate dei capitulo. xij. ꝙ ma-
gna miſeria eſt homini eſſe
ſine charitate qui nō p̄t ſta-
re ſolus. Nā homo ſine cha
ritate non ſtat cum domi-
no nec cum chꝛiſto nec cum
diabolo. ſed ſtat ſub poteſta
te diaboli qui nitit᷑ charita

tem deſtruere. ⁊ ad diſcoꝛdi
as ⁊ ad bella homīes indu
cere. que diſcoꝛdia eſt cauſa
deſtructionis regnoꝛum et
ciuitatum ⁊ cuiuſcūqȝ com
munitatis. Et ideo d̄t chꝛi
ſtus Matthei. xij. Omnis
ciuitas vel domus cōtra ſe
diuiſa nō ſtabit Et ſi ſatha
nas ſathanā eijcit quomo-
do ſtabit regnuȝ eius. qua
ſi diceret. opoꝛtet ꝙ deſtrua
tur. Exemplū ad hoc habe
mus Iudicum. ix. vbi habe
tur quomodo diſſenſio ⁊ diſ
coꝛdia fuit cauſa q̄re Abi-
melech occidit ſeptuaginta
fratres ſuos. qꝛ voluit ha-
bere regnum. poſtmodum
ille combuſſit ciuitates vil
las ⁊ caſtella que fuerūt in
terra ſichem. ⁊ occidit tā vi
ros q̄ȝ mulieres qui ſtete-
runt ⁊ pugnauerunt cōtra
eum. Tandeȝ vna mulier
ſtans in excelſo pꝛopugna
culo turris ad quam Abi-
melech fecit inſultum. ⁊ per
cuſſit eum in capite cū ma-
gno lapide. ⁊ ſic interfectus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

fuit. Item narrat Oꝛoſius
de ormeſta mundi libꝛo qr
to capitulo quito ꝙ ãno ſex-
to ab edificatiõe Rome oꝛ
ta fuit magna diſcoꝛdia in
ter romanos q̇ p̄mo habue
runt bella inteſtina inter ꝓ
pꝛios ciues in ciuitate. Se-
cundo habuerunt bella ſer
uilia ꝙ ſerui ꝓ libertate ha
benda inſurrexerũt contra
dominos ſuos Et tercio ha
buerũt bella ſocialia . quia
ciuitates adiacentes inſur
rexerunt contra romã ⁊ ma
ximã partẽ ciuitatis deſtru
xerunt. Et cauſa fuit. quia
romani non ſteterunt ĩ cha
ritate ⁊ in obſeruãtia legis
diuine ſed mala fecerũt. et
dederunt ſe ſuperbie ⁊ aua
ricie ⁊ aliis peccatis que fu
erunt cõtra iuſticiam ⁊ cha
ritatem. Et iõ dicitur Deu
tero. xi. Si cuſtodieritꝫ mã
data mea non ſtabo con-
tra vos. quia quando nos
non ſtamus ĩ perfecta cha-
ritate deus ſtat contra nos.
G ¶ Et hoc multipli-
citer. ⁊ tamen miſericoꝛdit.
Primo arguit nos de pec-
catis noſtris ⁊ impedit nos
ne cadamꝰ in peccat. Hoc
fuit figuratũ Numeri. xxij
vbi habetur ꝙ cũ Balaam
pergeret ad maledicenduꝫ
populum dei vidit angelũ
dei ſtantẽ aduerſus eũ gla
dio euagiato Cui dixit an
gelus Ego veni ſtare con-
tra te. qꝛ peruerſa ẽ via tua
et cõfeſtim azina ſtetit et vl
tro pꝛogredi non potuit nec
voluit ⁊ tũc verberauit azi
nam ſuã. Dicunt tamẽ ali-
qui ꝙ pꝛius verberauit aſi-
nam q̃ꝫ vidit angelũ ſtantẽ
coꝛam illo. Modo cõſimili
peccatoꝛ nõ videt dominuꝫ
ipſum coꝛripientẽ ⁊ flagel-
lãtem ꝓ peccato ſuo. Et iõ
conſulit tibi ſapiẽs Eccĩ. ij.
Fili accedens ad ſeruitutẽ
dei ſta in iuſticia ⁊ in timo-
re dei. ⁊ ne retrocedas ĩ pec
catum. Secũdo deus ſtat
contra peccatoꝛem quando
pꝛoponit exire de peccato ip
ſum ad penitentiã expectã

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

do. Et ideo dicit Christus
Apocalipſ. iij. Ecce ſto ad
oſtium ſcilicet patienter ex
pectando. et pulſo interius
inſpirando vel exterius pre
dicando. ſi quis mihi aperu
erit ianuam id ē cor ſuum.
ſe cōuertendo ſcilicet ꝛ petē
do veniam. intrabo ad illū
ſcilicet gratiam meam in-
fundēdo. Tercio deus ſtat
cum peccatoribus ipſos ad
iuuādo. quia Christus pu
gnat contra diabolum pro
peccatoribus et iuſtis. Fi-
gura huius habetur Exo.
xvij. vbi dixit Moyſes ad
Joſue Egreſſus pugna cō
tra Amalech. ꝛ ego ſtabo ī
vertice collis habens virgā
dei in manu mea ſcilicet pa
ratus ad adiurandū ꝛ pug
nandum ¶ Spiritualiter ꝑ
Joſue intelligo quemlibet
iuſtum. Per Amalech dia
bolum. Unde quilibet ho-
mo habet pugnare cum di
abolo. quem deus ī pugnā
do adiuuat ꝛ cōfortat Se-
cure igitur potest quilibet
iuſtus pugnare ꝛ nō time-
re quia dicit ꝓpheta Iſaias
ca. l. Iuxta ē qui iuſtificat
me. Quis contra dicet mi-
hi Stem⁹ ſimul. ¶ Quar
to ſtabit xp̄s in futuro con-
tra peccatores ad iudican-
dum. In ſignum hui⁹ dixit
beatus Stephan⁹ Actuū.
vij. Ecce video celos aꝑtos
et ieſum ſtantē a dextris v-
tutis dei. Stetit ꝓ tūc q̄ſi
parat⁹ ad deſtruendum iu
deos qui lapidauerunt be-
atum Stephanū. ꝛ ideo ip
ſe genuflexus orauit domi
nū ꝓ inimicꝭ ſuis dicēs. Do
mine ne ſtatuas illis h̄ pec
catum. quia neſciunt quid
faciunt. Dicitur enimq̄ be
atus Stephanus quando
orauit pro inimicis ſuis ge-
nuflexit quando ꝑ amicis
ſtetit. Et ideo cum venerit
dn̄s ad iudicandum ſtabit
Iſaie. iij. Stabit ad iudicā
dum dominus in ſignū q̄
eſt paratus ad dādam mi-
ſericordiam penitētibus. et
iuſticiam malis Et hinc di

citur ꝙ Maria magdale-
ne quãdo venit ad ieſum ꝓ
miſericordia habẽda ſtetit
retro ſecus pedes dñi. Lu.
vij. Moralit᷑ pedes domi-
ni ſunt iuſticia ⁊ miſericor-
dia. Iuxta q̃s peccator ſtat
quia Chriſtus iuſtus eſt ī
puniendo. et miſericors in
condonando. Igitur chariſ
ſimi iuxta conſilium apoſto
li ad Gala. v. et Ephe. vi.
Stetis perfecti in omni iu
ſticia ⁊ veritate. Et ſic patꝫ
ſecundũ principale ❡
Tercio principaliter dixi ꝙ
debemus ſtare prudẽter in
oratione ⁊ mundicia cõtra
carnem. Figura huius ha
betur Geneſ. xviij. quomo
do Abraam ſtetit ⁊ orauit
pro ſaluatione quinqꝫ ciui-
tatum dicẽs. Si inuẽti fue
rint decem ꝟtuoſi dimittes
Cui reſponſum eſt ꝙ ſic ſed
quia non fuerunt finaliter
decem inuenti. deleuit eos
ꝓpter luxuriã ocium ⁊ gu-
lam que regnauerũt in po-
pulo ciuitatũ illaꝝ. Et ido

habetur Iudith. xiij. ꝙ Iu
dith ſtans coram dño cum
lachrymis orauit quãdo fu
it in cubiculo cum Holofer
ne qui fuit vino inebriatus
ꝙ poſſet eũ deſtruere. ⁊ ſal-
uare populum dei a mali-
cia eius. Et facta oratione
ſtetit coram lecto eiꝰ. ⁊ eua-
ginato gladio caput eiꝰ am
putauit. ⁊ deferebat popu-
lo dei qui ꝑ eius orationem
ſaluus factus eſt. Vñ nar
rat Euſebius de geſtis ro-
manorũ libro. xiiij. ꝙ quidã
rex veniens verſus romam
omnia in via ſua deuaſta-
bat ⁊ romam deſtruere pro
poſuit. Quo audito leo pa-
pa orauit dominũ vt eiꝰ fe-
rocitatem mitigaret Et tã
dem papa ſibi obuians ro-
gauit eum vt a malicia ſua
deſiſteret. Quem cum rex
vidiſſꝫ ita perterritꝰ fuit ꝙ
vix ſibi loqui potuit. Tan-
dem ſui milites queſierunt
ab eo q̃re ita territꝰ eẽt de il
lo ſacerdote Quib; reſpon-
dit. Nõ ſolum fui ꝑterritus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

de illo. ſed de vno ſene q̄ ſtetit cum illo qui habuit gladium euaginatum paratū ad amputandū caput meū et ideo conceſſi ſibi quicq̄d a me petijt. Ex quibus p3 q̄ cōtra omnes inimicos tā corporales q̄3 ſpirituales ſtandum eſt in oratione ⁊ mundicia mentali. ⁊ tunc deus cōfringet inimicos noſtros Iuxta illud pſalmiſte. Cōfringam illos nec poterūt ſtare. II Et q̄ debemus ſtare in mundicia mentali habemus figurā Danielis p̄mo. q̄ nabuchodonoſor rex precepit famulis ſuis vt introducerent in palaciū ſuū pueros ſine macula ⁊ d̄coros forma ad ſtādum in conſpectu regis. vt ſibi miniſtrarent. ⁊ introduxerunt Danielem et ſocios eius. Modo ɔſimili ⁊ multo potiori illi qui deputant diuino miniſterio debēt eē mundi ⁊ immaculati. quia deus non diligit miniſteriū immundorum ⁊ maculatorum. Et ideo conſulit nobis apoſtolus ad Ephe. vi State ſuccincti lumbos veſtros in veritate. Lumbos enim precingimus inquit Gregorius in omelia. cum carnis luxuriā per continentiam coartamꝰ. Ideo ſi voluerimꝰ ſtare in cpnſpectu dei oportet tētationes ⁊ voluptates carnales refrenare per opera penitentie. per que poſſumus ad celū aſcēdere Habetur em̄ Geneſis xxviij. q̄ Jacob vidit ſcala3 ſtantē. cuius ſummitas tangebat celos. Moralit̄ per iſtam ſcalā intelligo penitētiam per quā caro mortificatur. Et habet tres gradꝰ videlic3 contritionē. confeſſionem ⁊ ſatiſfactionē. Primus gradꝰ cōmendatur in Maria magdalena q̄ſtetit iuxta pedes dn̄i ⁊ lachrymis cepit rigare pedes dn̄i et capill̄ capit3 ſui tergebat Luc. vij. Scd̄s g̑dꝰ fuit i fi lijs iſrl̄. vt habet Nūe. v. capitulo. Tercíꝰ gradꝰ fuit in

Zacheo qui ſtetit corã do-
mino ꝛ dixit. Ecce dimidi-
um bonoꝝ meoꝝ. ꝛc̃. Luce
xix. Per iſtos tres grad⁹ ꝑ
uenitur ad regnũ. k

¶ Sed chariſſimi timẽdũ
eſt ꝙ multi timẽt ſtare ſuꝑ
iſtos tres gradus. ſcilicet q̇
timent nimis infirmitatez
corporalem ſi agerent peni
tentiã ꝛ nimis amãt ſeipos
Et hoc bene figuratũ fuit
in ſolio Salomonis ad cu-
ius aſcẽſum fuerũt ſex gra
dus ꝛ in q̊libet gradu fac-
ti fuerunt duo leones im-
pediẽtes eos q̇ voluerũt aſ
cendere in ſoliũ Spũaliter
per iſtos duos leones intel-
ligo inordinatũ amorem ꝛ
inordinatum timorem qui
ſtãt ꝛ imepdiũt peccatores
ne agant penitentiã vl' ali-
qđ opus v̄tuoſum quo ꝓce
deretur ad celum. Et iõ cõ
ſulit nobis apoſtol⁹ ad Co
loſſeñ. iiij. Stetis perfecti ꝛ
pleni in om̃i voluntate dei.
quia quotidie patimur re-
bellionem in carne ꝯtra ſpi
ritũ. Et ideo dicit apl's ad
Gal'. v. Caro ꝯcupiſcit ad
uerſus ſpm̃ ꝛ ſpũs aduerſ⁹
carnẽ. Hec em̃ ſibiinuicem
aduerſant. ꝛ ideo nos pre-
munit apl'us. ꝑma ad Co
rinth. x. Qui ſe exiſtimat
ſtare videat ne cadat. Ille
em̃ ſtat cui⁹ ꝯſciẽtia teſtat
ꝙ ſit in vita grẽ. qꝛ dicit ad
Roma. v. Acceſſum habe
mus ad dominũ ꝑ grãm i
qua ſtam⁹. Et ideo cauen
dum eſt diligenter ne gra
tiã ꝑdamus ꝛ per fragili-
tatem cadam⁹. Igit' cha-
riſſimi trib⁹ mõis debem⁹
ſtare ꝯtra mundũ carnẽ et
dyabolũ vt tandẽ ꝑ labore
nrõ vitã poſſideam⁹ eter-
nam. Amen.

Sermo. viij.

MOri

Chariſſimi.
Dicit beatus
Auguſt in⁹ in. libro de libe
ro arbitrio. ca. x. ꝙ mai⁹ mi
raculũ eſt hoiem ſuſcitare a

ſpūali morte ad vitā grē q̄ꝫ
reſuſcitare hoīnem a morte
corpali. A ¶ Et rō ſua ē
ꝓ̄a. q2 qn̄ corp⁹ morit̄ corpa
li morte in hoc nō peccat q2
eſt ſibi debitū. 7 ideo ſi deus
reſuſcitet eū a morte corpali
ad vitā nō facit ꝯtra iuſti-
ciā q2 de neceſſitate corpus
morit̄. Aia vero ſpūalr̄ non
morit̄ niſi ſpōte. ideo abijcit
a ſe quod ſemꝑ deberet ſer-
uare ex debito. 7 ideo ē con-
tra iuſticiā. Cū ergo null⁹
poteſt reſuſcitare corpus a
morte carnali niſi deus. er-
go nec animā a morte ſpūa
li. Et ideo in ṗncipio hui⁹
ſermonis recurrēdum ē ad
deū ꝓ gratia nobis mini-
ſtrāda. dicēdo Pat̄ noſter
et aue maria ¶ Pro ꝓceſſu
hui⁹ ſermonis aduertēdū ꝫ
eſt ꝙ beat⁹ Auguſtinus in
libro ſuo ad Oroſium poīt
triplicem mortem. videlicꝫ
mortem temporalem ſiue
corporalem. que eſt ſepara-
tio anime a corpore. mortē
culpe que eſt ſeparatio ani-
me a deo per peccatū mor-
tale. 7 mortē gehenne. que
eſt ſeparatio hominis a dō
per penā eterne miſerie.

B ¶ Primo 7 ṗn-
cipaliter dixi ꝙ eſt corpalis
mors 7 illa ē neceſſaria Un
de hec mors incipit quādo
anima ṗmo cōiungit̄ corpi
et durat vſqꝫ ad ſeparatōeꝫ
anime a corpore. Et iō dic̄
ſcriptura. ij. Regum. xiiij.
Omnes morimur 7 qſi aq̄
dilabimur in terram. Ubi
nota ꝙ nō dicit moriemur
ſed morimur in preſenti ita
ꝙ quando incipiamus vi-
uere tunc incipiamus mori
Ad illud valet experientia
que videtur in omnib⁹ cre-
aturis tam ſuperioribus q̄ꝫ
inferioribus que creſcunt 7
decreſcunt. 7 tandē ad finē
perueniunt. Modo cōſimi
li homo quando naſcitur in
cipit creſcere in quantitate
et fortitudine quouſqꝫ per-
uenerit ad ſtatum perfec-
tum. 7 tandem ad mortem
propter debilitatem cōple-

xionis tendit. Et ideo inq̄t
ſapiēs. Eccleſiaſtici .xiiij.
Memor eſto q̄m mors nō
tardat. In cuius ſignū cō-
mentator ſup librū Cyce-
ronis de ſenectute depingit
ymaginem mortis haben-
tem gladium in vna ma-
nu. ꝛ ſagittam in alia ma-
nu. et habet ſimilitudinem
et faciem tyrāni. Prio ima
go mortis hab3 gladiū. in ſi
gnū ꝙ omnes tam p̄teriti
ꝙ̄ p̄ſentes ꝛ futuri. ictu gla
dij mortis interierūt In cu
ius ſignū dicit Auguſtinꝰ
in libro de viſitatione infir-
morum· Audacter inquit
pronuncio ꝙ p̄ncipium hu-
ius vite eſt initium doloris
Fuerunt vt dicunt quidaz
prophete ꝛ ſapiētes iſta nō
ignorātes qui in ortu filio-
ruz lugebāt. ꝛ ī morte gau
debant. ſignificando ꝙ ho-
mo quando naſcit̄ ad mor-
tem diſponitur quam nul-
lus poteſt euadere. Sed ſi
moriatur in gratia tendit
ad vitam. et ideo in morte
puerorum gaudebāt. Hic
Eccleſiaſtes. iij. dicitur V-
nus ē interitꝰ hominū ꝛ iu-
mentorū. ꝛ equa vtriuſq3 ꝯ
ditio quia omnes in terra3
reuertentur ꝛ morient̄. Se
cundo illa ymago habuit
ſagittam in manu ſua in
ſignū ꝙ ſagittarius aliquā
do percutit vltra metam.
aliquādo citra meta3. Sic
ſagittariꝰ ipius mortis ali
quando percutit hominem
in iuuētute. ꝛ aliquando in
ſenectute. aliquādo in opti-
mo ſtatu. Et ideo dicit ſa-
piens Eccleſiaſtes. i. Neſ-
cit homo finē ſuu3. ſed ſicut
piſces capiuntur hamo. et
aues laqueo cōprehendun
tur. ſic capiuntur homines
in tempore malo. Unde di
cit Auguſtinus in libro de
ciuitate dei. Q3 mors dicit̄
mala dupliciter. Primo ex
cauſa precedente. que ē ma
la vita. Unde dicit ide3
beatus Auguſtinus. Nō
eſt putanda mala mors
qua3 preceſſerit bona vita

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Et ideo dicit. Quomodo
poteſt male mori qui bene
viuit. Forte dicit ꝙ mlti iu
ſti ⁊ martyres ꝙ̃ pl'imi hor
ribili morte moriebant. A
lij gladijs interempti. Alij
a latronibus occiſi. Alij a ti
rãnis iugulati. ⁊ alij aquis
ſubmerſi. Certe mors illoꝝ
qui in gratia moriebantur
non poteſt dici mors mala
vl' horrenda vel ſubitanea
ſed mors bona quia vt di-
cit pſalmiſta. Precioſa in ꝯ
ſpectu dñi mors ſanctorum
eius. Sed mors illorũ dici
tur mala qui moriuntur in
peccato mortali ⁊ male diu
vixerunt. Et ideo dicit bea
tus Grego. Nõ poteſt bñ
mori qui male viuit ⁊ ſe nõ
vult emendare. Secunda
cauſa quare mors dicit ma
la eſt propter penam ſequẽ
tem. ſcilicet eternalem ſi diſ
cedat ſine gratia. Tercio
ymago mortis habet faci-
em tyrannicam ⁊ terribilez
in ſignum ꝙ mors eſt vlti-
mum terribiliũ. tercio ethi-
corum. ⁊ vnumquodqꝫ re-
ſoluitur in id de quo fiebat
Cum igitur corpus huã-
num fiebat de terra in illaz
reſoluitur per mortem. et hoc
fit quando anima ſeparat
a corpore. que ſeparatio vt
dicit Auguſtinus tredeci-
mo de ciuitate dei. eſt tam
amara ꝙ nulla ratione ex-
emplificari poteſt. Tanta
enim eſt amaritudo eius ꝙ ani-
ma eam ſuſtinere non po-
teſt. et ideo fugit adueniẽ
te morte. Hec mors eſt a-
mara mala et diuitibꝰ ha-
bentibus proſperitates. et
honores qui nunqꝫ cupiunt
habere aliam vitam ꝙ̃ ha
bent in preſenti.

¶ Et ideo dicitur Eccleſi
aſtici. xli. O mors ꝙ̃ ama-
ra eſt memoria tua homini
iniuſto habenti pacem i di-
uitijs. Sed homini virtuo
ſo vel bonis et virtuoſis eſt
dulcis et delectabilis. In
cuius ſignum dicit apoſto
lus Paulus ad Philippẽ
ſes pmo. Cupio diſſolui et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

eſſe cum chriſto. Hinc dicit
Ecclesi. xli. O mors q̄z bo-
num iudicium tuū homini
iuſto. Et Ariſtoteles in p̄-
mo de pomo. facit rōnes ſu
is diſcipul' q̄rentib9 quō nō
deberēt timere mori oſten-
dēs q nō deberent mortē ti
mere. Et p̄mo ſic. Loc9 na
turalis aīe nō ē h in terr; ſ;
ſupius in celo. ſed ad hunc
locū nō poteſt venire dum-
modo mole corpis dep̄mit
et iō vt aīa habeat ſuu; de-
ſiderium oportet vt ſeparet
a corpe. ⁊ tūc aſcēdet ad lo-
cū ſuū naturalē. ſc; ad celu;
Et ideo ſi fueritis iuſti ⁊ v̄
tuoſi magis debetis opta-
re mortē q̄z vitā. Scōa ratō
phi eſt iſta. Viri v̄tuoſi ex-
pectant remunerationē; p
meritis ſuis. Sed hoc non
datur in hac vita. igitur da
bitur in alia vita poſt hanc
mortem. Juſti ergo mag;
deſiderāt mortem q̄z vita;
vt poſſunt recipe ſui labor;
mercedem. Hec Ariſtote
les. Et iō dicit Hieronim9

Facile ɔtemnit oīa qui ſp
cogitat ſe moriturū. Unde
hec mors deb; frequēter p̄-
meditari. Refert Johes
elemoſynari9 in vita ſua q
fuit quidā imperator q̄ poſt
coronatōem ſuam ordiauit
q artifices ſepulchri ſui por
tarēt corā illo lapides mar
moreos diuerſi coloris ⁊ di
cerēt ſibi. O imperator eli-
ge de quo genere lapidis
vis habere ſepulchrū tuum
Et hoc fuit fcm̄ hac de cau
ſa vt haberet in ſui memo-
ria diē mortis ſue. ⁊ vt hui
liter gubernaret pplm̄ reg
ni ſui. Et ideo inq̄t poeta.

Nō poterit aliter me-
lius caro viua domari
Mortua qualis erit
q̄z ſemper premeditari

Et hinc eſt q dicit Sene-
ca epl'a ſeptima. Quid eſt
quod facit pigros ad mori
endum. Et reſpōdet q ne-
mo noſtrū cogitat quando
de hoc domicilio ſit migran
dum. Unde de hac morte
loquit Auguſtinus. xiij. de

ciuitate dei. Conſtat inqȝ
inter chriſtianos xpianā fi-
demtenētes ipaz corporis
mortem non lege nature.
ſed merito inflictā eē p pec
cato pmi parentis quando
deus vindicando peccatū
pmorum parentum dixit.
Terra es ⁊ in terram reuer
teris. quapropter nō imme
rito vita humana flori ſiue
herbe comparatur. qui pri
mo creſcit de tra. poſtea flo
ret. ⁊ tandem flos decidit ⁊
in terram vertitur. Et ido
dicit Pſalmiſta. Mane ſic
herba trāſeat. mane flo ⁊c.
In quo vſu vt
dicit gloſa diuidit Pſal. vi
tam humanā in tria. ſcilicet
in pueriam. adoleſcentiā.
et ſenectutē. Tempore pue
ricie compatur homo herbe
quia ſicut herba primo de
terra producitur. ſic homo
de matre ſua naſcitur. Et
ideo dicit Pſalmi. de pue-
ro pgrediente pmo in mū-
dū. Mane ſicut herba trā-
ſeat verſus mortem. Sed

tempore adoleſcētie quo p-
ſperatur in honoribus ⁊ di-
uitijs tunc floret decorus et
fortis. quia communiter di
citur qȝ eſt homo in ſuis flori
bus. ſed et tunc cōtinue trā
ſit aduerſus mortem. ſicut
in mari nauis ad uerſ9 por
tum. et ſicut ille qui iacȝ in
naui putat ſe non moueri.
et tamen continue tranſit
ad motum nauis. ſic ado-
leſcentes et iuuenes conti-
nue tranſeunt ad mortem.
Et dicit Pſal. Mane flo-
reat et tranſeat. Nam ad-
huc eſt mane. quia iuuēis
eſt. ſed tempore ſenectutis
decidit in infirmitates di-
uerſas. quia dorſum ſuum
declinabitur ⁊ tunc efficief
cecus ⁊ claudus ⁊ omnib9
oneroſus intantum qȝ eius
filij et cognati ⁊ vxor propa
eius mortem deſiderabūt.
Et ideo dicit Pſal. veſpe-
re decidat. induret ⁊ areſ-
cat. decidit nanqȝ infirmā
do. induratur moriendo. ſȝ
areſcit in ſepulchro putreſ-

cendo. cum oſſa areſcent. et eius caro in puluerem conuertetur. ⁊ tunc bene poteſt dicere quia mundus tranſit ⁊ concupiſcẽtia eius. i. Jo hannis. ij. Quam autorita tem exponens beatus Au guſtin⁹ dicit. vtrū vis ama re temporalia ⁊ tranſire cū mundo aut diligere domi num ⁊ in eternum viuere ⁊ non mori. ⁊ ideo ſi diligitꝭ vitam iſtam miſeram in q̄ ſunt tot miſerie ⁊ anguſtie quanto magis debetis dili gere illam vitam vbi nulla anguſtia nec miſeria inuenitur. Hec ille. Attẽde inquit idem Auguſtinus quomō moritͬ mō vn⁹ rex modo alius. modo vnus dux. modo alius dux. vn⁹ comes. vnus baro. vn⁹ pau per. vnus diues. nulli parcit. quia equa lege oīa ferit Juxta quod metrice ſcri bitur.

¶ Eſt cōmune mori mors nulli parcit honori.

¶ Debilis ⁊ fortꝭ veni ent ad limina mortis

¶ Iſtud bene cōſiderauit Hugo de ſancto victore q̄ ſine licẽtia regis patris ſui fact⁹ fuit religioſus. Quo comperto rex pater illi⁹ miſit ad abbatem monaſterij dicẽs ꝙ combureret monaſterium niſi vellet dimittere filium ſuum. Statīꝫ abbas miſit pro puero ⁊ dixit illi. Oportet te tranſire ad patrem tuum. quia aliter vult deſtruere nos. Cui re ſpondit Hugo. Rogo vt poſſiꝫ reſpōdere patri meo in hac materia. quo conceſſo. acceſſit rex ad monaſterium petens filium ſuum Statim puer accedens co ram patre ſuo ⁊ iſto modo eum allocutus eſt. Pater ē lex in regno tuo et ſi potueris deſtruere illam legem exibo religionem et tecum ibo ad mundum. Cui pa ter reſpondit. Que eſt illa lex. Reſpondit filius et dixit. ꝙ tam cito moritur iuuenis ſicut ſenex. Cui pat

hanc legem deſtruere non
poſſum cnm ſolum ſit in po
teſtate diuina. Tunc dixit
filius patri. Cū ergo mori
ar ⁊ neſcio quando. nec vbi
nec qua morte. preparabo
me ad illam mortem nunc
ſuſcipiendā. Quo audito
rex receſſit et filium ſuum ī
religione manere permiſit.
E ¶ Quia igit̄ nl'
lus ſcit quando morietr̄ nec
quō. nec vbi. ſed certus eſt
quilibet ꝙ morietur. cum i-
quit Ber. Nihil eſt certius
morte. nec aliquid incerti⁹
hora mortis. Bonū eſt igit̄
nos preparare ad mortem
Et hinc dicit beat⁹ Grego
Propterea voluit domin⁹
nos latere finem noſtrū vt
dum incerti ſumus quādo
moriemur ſemꝑ parati ad
mortem inueniri debeam⁹
Et ideo dicitur Job. xiiij.
Conſtituiſti terminos ei⁹
qui preteriri non poterunt
vltra diuinam ordinatōez
prout exponit Gregori⁹. xij
moralium. Non enim eſt in
poteſtate hominis prohibe
re ſpiritum ſuum ne exeat
de corpore. vt dicitur Ec-
cleſiaſtes. viij. Narrat Gre
gorius ſuper euangelium.
omelia. xij. de quodam no-
bili qui vocabatur Ceſari
us. qui fuit plen⁹ vicijs ad
extremum autem mortis
veniens apertis oculis ni-
gerrimos ſpiritus coraȝ ſe
aſſiſtere vidit vt animā e⁹
ad infernum caperēt Qui
cepit tremere. palleſcere. et
ſudare. ⁊ magnis vocibꝫ in
ducias mortis petere. in q̇-
bus vocibus moriebat̄ Et
ideo dicit Gregorius. Non
ꝓpter ſe iſta vidit. ſed ꝑ no-
bis vt eius viſio nobis pro-
ficeret quos ad miſericor-
diam diuina lōganimitas
expectat. F ¶ Et
ideo multum eſt timenda
nobis hora mortis. vbi ma
ligni ſpūs nos infeſtant et
nituntur inducere in deſpe
ratōnem. Unde habetur ī
vita beati Bernā. ꝙ cum in
firmaretur vſqꝫ ad mortē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

affuit diabolus ipſum ac-
cuſans .dicens ſe non habe
re titulum ad vendicandū
celum.et beat⁹ Bernard⁹
pro parte ſua nihil perterri-
tus reſpōdit. Fateor inq̄t ꝙ
non ſum dignus ad haben
duꝫ celum nec proprijs me-
ritis ipſum obtinē poſſum.
ſed Jeſus chriſtus duplici
iure celum poſſidet. Habet
enim ius hereditatis.quia
filius patris celeſtis eſt. et
habet ius emptionis ratio-
ne ſue paſſionis . Primum
ius ſibiipſi retinet. ⁊ ſecun-
dū ius generi humano cre-
denti in ipſum donauit Ex
cuius dono illud vendico.
et in hoc verbo diabolus re-
ceſſit.et ideo in hora mortis
ſperandum eſt valde in di
uīa miſericordia.quia ma-
ligni ſpiritus tunc maxime
occupant nos. B

¶ Forte queritur nunquid
precioſa ſepultura vel pom
pe exequiarum iuuant ani
mas in purgatorio ad alle
uiandum earum penas.

Ad quam queſtionem re-
ſpondet Auguſtinus libro
primo de ciuitate dei.capi-
tulo duodecimo. Pompa ī
quit funeris. agmina exe-
quiaruꝫ. ſumptuoſa diligē
tia ſepulture . viuoruꝫ ſunt
ſolacia non adiutoria mor-
tuorum. Et ſi p̄cioſa ſepul-
tura proſit impio. vilis vel
nulla noceꝛ iuſto. quod fal
ſum eſt. Et recitat hiſtoriā
Auguſtin⁹ de Dyogene q̇
ſepulturam penit⁹ contem-
pſit. Unde vt recitat Tu-
lius in de tuſculanis queſti
onibus.iuſſit ſe proijci ī ſter
quilinium Cui amici eius
dixerunt.ꝙ a feris dilania-
retur. Quibus dixit. Po-
nite iuxta me baculuꝫ quo
feras abigam. Cui amici
eius dixerunt .ꝙ non ſenti-
ret baculum. Quid igitur
oberit mihi tunc ſi fere cor-
pus meum comedāt cum
illud non ſentiam. Itē nar
rat Gregorius .iiij. dyalo-
gorum de quadam mulie-
re ſepulta in eccleſia que fu

it in vita ſua mala in lin-
gua ⁊ tamē i ope bona. No
cte quadam viſum fuit cu
ſtodibus eccleſie. ꝙ corpꝰ ſu
um ſecabatur āte altare cū
quadam ſerra et vna pars
lingue cōburebat̃. alia ve-
ro remāſit illeſa. cuius com-
buſtionis ſignum apparu-
it in craſtino in marmoreo
lapide. Ex qua hiſtoria pa
tet vt dt̄ Grego. ꝙ precioſa
ſepultura in eccleſijs nō pro
deſt animabus in purgato
rio niſi huiōi ſepulti fuerint
boni. ¶ Sʒ forte dicitur hic
quomodo poſſūt anime exi
ſtentes in purgatorio citi-
us a pena liberari vel rele-
uari. H V Dicen-
dum eſt ꝙ tripliciter. videlʒ
per elemoſinas ⁊ orationes
et ſacrificium altaris. Pri-
mo ꝑ elemoſinas ⁊ oratiōes
Hoc oſtendit̃. ij. Macha.
xij vbi habet̃ quomodo iu-
das machabeꝰ miſit. xij. mi
lia dragmas argenti Hie
roſolimaʒ. offerri ea ibi pro
peccatꝭ mortuoꝝ. iuſte ⁊ re
ligioſe de reſurrectione cogi
tans. Niſi enim eos qui ce-
ciderant reſurrecturos ſpe-
raret. ſuperfluū videretur ⁊
vanum orare pro mortuis.
Sancta ergo ⁊ ſalubris eſt
cogitatio ꝓ defunctis exora
re vt a peccatis ſoluantur.
De hiſtribꝫ dicit Auguſti
nus in Encheridion. Ora
tionibꝫ eccleſie ſancte et ſa-
crificio altaris ⁊ elemoſinis
que pro mortuis offerūtur
non eſt dubium eos adiu-
uari. Et ideo narrat Be-
da de geſtis angeloꝝ li. iij.
de q̄dā milite capto qui ha
bebat quendam germanū
abbatem qui ꝓ eo celebra-
uit eſtimans ipm̄ fore mor
tuū. qui quotidie hora ter-
cia diei ab omnibus cathe-
nis quibus erat ligatus e-
rat liberatus et cathene ru
pte. Cumqʒ cuſtodes carce
ris huius rei cauſam quere
rent. Reſpondit. ꝙ tunc ce-
lebrauit pro eo germanꝰ ſu
us. qui poſtea rediens i an-
gliam narrauit oīa germa

no ſuo q̄ ſibi acciderant. Si ergo ſacrificium corpis xp̄i habuit tantā efficaciam in homine quoad vincula corporalia. quanto magis credendum ē ꝙ ſoluat vincula penarū in purgatorio. Cō ſimile narrat Gregorius libro dyalogorum. de ſacerdote qui ſe ex more balueauit in fonte quodam. q̄ quotidie inuenit ibi vnū iuuenem ſibi miniſtrātem Cui ſacerdos ꝓ ſuo ſeruitio portabat panem. Cui reſpondit, iuuenis ille. Nō poſſum comedere panem. Ego em̄ ſum ſpūs illius qui aliquādo fuit dn̄s iſtiꝰ, domus ⁊ ꝓpter mea peccata punior. ⁊ ſi hūc panē volueris deo offerre ⁊ ſacrificare pro me re vera liberabor. Cui ſacerdos. Quomodo ſciam ꝙ ſis liberatꝰ Reſpōdit iuuenis. Quocūqꝫ die huc veneris ad balneādum te ⁊ me non inueneris. ſcito firmiter ꝙ liberatꝰ fuero. Facto igit̄ ſacrificio ꝓ illo a ſacerdote illis, diebus ille ſpiritus vltra non apparuit. Ex quibus ſequitur ꝙ anime defunctorum releuant a purgatorio vel a pena purgatorij ꝑ orationes ſanctorum. Que pena ſcd̄m Auguſtinū excedit omnem penam ſenſibilem huius vite et anime ibidem exiſtentes in tanta indigentia conſtituūtur ꝙ non poſſunt ſeipſos adiuuare cum ſint extra ſtatuꝫ merendi vel demerēdi. I

¶ Sed chariſſimi timendum eſt ꝙ mortui poſſunt conqueri de tribus generibus hominū. videlicet malorum eccleſiaſticorum. falſorum executorum. et iniquorum ſeu ingratorum filiorum. Primo poſſunt conqueri de malis eccleſiaſticis qui bona mortuorum male conſumunt in luxurijs et alijs peccatis qui reddunt ſeipſos indignos vt exaudiantur a domino. Secundo poſſunt conqueri de falſis executoribus q̄ bona

mortuoꝝ diuidunt inter ſe.
et aliquando legata dimi-
nuūt dando vix decem de-
narios vbi obligantur da-
re decem ſolidos. immo to-
taliter aliquādo legata au
ferūt. ⁊ nunq̄ aliquid dant
pro animab⁹ defunctorum
Et tales ſunt ꝓditores de-
functoꝝ et a deo et homini
bus excommunicati ſunt.
Unde habetur ī geſtis ka
roli magni regis francie. ꝙ
fuit quidam miles qui mo
riebatur in bello et habuit
vnum bonum equū quem
tradidit vni ſibi familiari
amico ad hunc effectum ꝙ
venderet illum ⁊ daret pre
cium pro anima ſua. Quo
mortuo cuſtodiuit equum
penes ſe ⁊ nihil fecit pro ani
ma militis Tandem enim
quadā nocte miles ſibi ap
paruit ipſum redarguēdo
pro ſua infidelitate dicens
ſic. quia non feciſti pro ani-
ma mea ſicut precepi tibi.
ideo cras ſubitanea morte
peribis. quod et factum fu

it quia die craſtia fregit col
lum ſuum ſuper eundem
equum Et ideo dicit ſcrptu
ra Eccleſiaſtici. vij. Mor-
tuo ne prohibeas gratiam
R Sed forte que
ritur hic quib⁹ mortuis pro
ficiunt ſuffragia eccleſie.
Dicendum ꝙ tria ſunt ge-
nera mortuorum. quoꝝ ali
qui vitam eternam lucra-
buntur. Aliqui qui eadem
vita priuant̄ eterna Et ali
qui ſub ſpe vitam eternam
preſtolant̄. Primi ſunt illi
qui ab omni peccato ſant i-
munes ⁊ ad nullam penā
ſunt obligati. De quibus
dicitur Eccleſiaſtici primo
Timenti deum bene erit i
extremis. id eſt in morte. et
die defunctionis ſue bene-
dicetur. Illi qui priuant̄ vi
ta eterna. ſunt illi qui ī mor
talibus peccatis moriūtur
De quib⁹ dicitur Prouer-
biorum. xi. Mortuo homi
ne ipio nulla erit vltra ſpes
Tercij ſunt qui decedunt
ſine peccato et in gratia. at-

tamen quia hic non imple-
uerunt penitētiam ad locū
purgatorij mittunt᷑. ⁊ illis
ſolūmodo proficiunt ſuffra
gia eccleſie. Ex quib⁹ patꝫ
ꝙ mors corporalis ⁊ natu-
ralis quam nemo poteſt ef
fugere debet ſemꝑ p̄medi-
tari. L II Scḋo p̄n-
cipalit᷑ dixi ꝙ eſt mors cul-
pe q̄ eſt fugiēda. Dicit enī
beat⁹ Auguſti⁹. li. ij. cōtra
Maximianum. ꝙ aīa hu
mana licet in natura ſua ſit
immortalis. tamen hꝫ mo-
dum ſuū moriendi. quia ſi
iuſte viuat et poſtmodum
in peccatis cadat tūc morit᷑
morte culpe. Et ſi fuērit pec
catrix et poſtea peniteat tūc
moritur peccato. Ex quib⁹
patet ꝙ in anima humana
eſt duplex mors. vna eſt vi
cioſa quando moritur per
peccatū. ⁊ alia glorioſa quā
do morit᷑ peccato. et deficit
peccatū. Vn̄ p̄ma mors nō
eſt multū periculoſa. cū non
eſt vere mors. qꝛ ſm̄ beatū
Gregorium. iiij. moralium
ca. xiij. Mors carnis reſpe
ctu mortis anime ē niſi vm
bra. Et ꝓbat illud ꝑ dictū
p̄s. qui dixit in ꝑſona marti
rum ꝓ chriſto morientium
morte corꝑali. Humiliaſti
nos in loco afflictionis. ⁊ co
operuit nos vmbra mortis
Et bn̄ dicit᷑ mors corꝑalis
vmbra. Dicunt em̄ aſtrolo
gi ꝙ homo exiſtens directe
ſub ſole ex nulla parte facit
vmbram. ſed ſtans cōtra ſo
lem ſtatum facit vmbram.
Moraliter primus parēs
quando fuit in ſtatu innocē
tie obſeruando diuinum p̄-
ceptum. ſtetit directe ſub ſo
le iuſticie id eſt deo. ⁊ nō ha
buit vmbram mortis. quia
dicit Auguſtin⁹. Primus
homo ſi nunq̄ȝ peccaſſet de
us ab inicio nunq̄ȝ mortem
exegiſſet. Sꝫ qn̄ ſtetit ꝯtra
ſolē. i. qn̄ ſtetit contra prece-
ptum dn̄i ſtatim proculdu-
bio fuit coopertus vmbra
mortis. et hoc fuit ſibi prece
ptum a deo. Gene. ſecundo
In q̄cunq̄ȝ die comederitis

de ligno vite morte morie-
min . quantum ad animã.
quia tunc non moriebãtur
ſcđm corpus. ſed vixerunt
poſtea per multos annos.
ſed tunc primo inceperunt
mori morte corporali. ⁊ om
nes ex his procedentes tũc
primo inceperũt eſſe morta
les. ¶ Sꝫ hic queritur qua
re dñs preſeruauit Enoch
et Helyam a morte corpo
rali vſqꝫ ad finem mundi.
Ibi reſpondet Auguſtinꝰ
in libro de mirabilibus ſa-
cre ſcripture. ꝙ hoc fecit ad
oſtendendum homini ꝙ ſi
non peccaſſet vita ſine mor
te in eternum vixiſſet. dato
tamen ꝙ iſti longo tempo-
re viuant. debitum tamen
mortis perſoluent ante iu-
dicium. Hanc mortem tẽ-
poralem deſcribit Johan-
nes Apocalipſ ſexto dicẽs.
ꝙ cum agnus aperuiſſet ſi
gillum! quartũ vidit equũ
pallidum ⁊ qui ſedebat ſu-
per equum illum. nomen il
li mors. ⁊ infernus ſequeba
tur eum. ¶ Spiritualiter
per iſtum equum intelligo
peccatorem qui eſt pallidꝰ
propter defectũ gratie. Et
qui ſedebat ſuper eum dia
bolus eſt qui ducit peccato
rem de peccato in peccatuꝫ.
Nomen illi mors. quia vt
dicit Gregorius tercio mo-
ralium diabolus mortẽ in-
tulit. ⁊ ideo mors vocatur.
Infernus ſequebatur euꝫ
in ſigunm ꝙ illis qui ſeip-
ſos occidunt morte ſpiritua
li infernus eſt paratus ad
deuorandum eos. quia di-
cit pſal. Mors peccatorum
peſſima Ecce ergo cũ mors
iſta eſt ita periculoſa illam
fugiamꝰ. ⁊ moriamur pec-
cato que eſt mors gratioſa
Abſtineat ergo vnuſquiſ-
qꝫ de cetero a peccatis ⁊ tũc
de nobis dici poteſt illð ad
Coloſſẽſes tercio Mortui
eſtis ⁊ vita veſtra abſcondi
ta eſt cum chriſto in deo.
M ¶ Sed cha
riſſimi ſi voluerimus mori
peccato oportet ꝙ carnẽ no

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

ſtram per penitētiam mor
tificemus. ⁊ ipſius concupi
ſcentias refrenemus. quia
dicit Apoſtolus ad Rho-
manos ſeptimo. Uideo ali
am legem in membris me
is repugnantem legi men-
tis mee ⁊ captiuantem me
in lege peccati. Et oportet
carnē acriter punire et ei⁹
deſideria deſtruere. Et ſic
conſulit Apoſtolus ad Co
loſſēſes. iij. Mortificate mē
bra veſtra que ſunt ſup ter
ram. Dicit enim Bartho-
lomeus de proprietatibus
rerū libro. xviij. ꝙ radix hede
re quāuis in ſe ſit mollis ta
men ferrum ⁊ alia metal-
la penetrat que ſunt dura.
Modo conſimili caro no-
ſtra quāuis in ſe ſit debilis
et miſera. eius tamen con-
cupiſcentie ⁊ delectationes
animas ſanctorum ⁊ perfe
ctorum penetrant ⁊ indu-
cunt ad mortem ſpiritualē
Ut patet de Dauid qui vi
ſa muliere in ſuo ſolario cō
miſit adulterium. vt ptꝫ. ij.

Regum. xi. Et. iij. Reguꝫ
xi. de Salomone qui infa-
tuatus eſt per mulieres et
alijs ꝗ̄pluribus Et niſi car
ni reſiſtam⁹ ⁊ eius cōcupiſ-
cētias mortificem⁹ per ope
ra penitētie moriemur mor
te peccati. teſte apoſtolo ad
Roma. viij. Si ſcd̄m carnē
vixeritis moriemini Si au
tē ſpiritu facta carnis mor-
tificaueritis viuetis. A.
¶ Unde peccatum morta
le poteſt dici mors diuerſa
ratione. Prima eſt. quia ſi
cut mortu⁹ primo infirma-
tur. ſecundo moritur. ⁊ ter-
cio induratur ſeu ſepelitur.
Sic anima humana pmo
per peccatum infirmatur ī
delectatione peccati. Un-
de dicit Philoſophus. iiij.
ethicoꝝ. ꝙ delectatio decla
rat q̄lis eſt hō in ꝯditionib⁹
Si ſit ꝟtuoſus delectat̄ in
ꝟtuoſis. Si ſit vicioſus de-
lectat̄ in vicijs. Secūdo aīa
morit̄ ꝑ ꝯſenſum. Jaco. p.
Peccatū cū ꝯſummatū fu
erit. ſ. ꝑ ꝯſenſuꝫ gn̄at mortē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Tercio anima in peccato i-
duratur per conſuetudinē.
quia dicit Anſelmus in li-
bro de ſimilitudinib⁹ ꝙ in-
durati in peccatis compa-
rantur cere que non poteſt
recipere formam quādo eſt
dura. ſic ſimiliter homines
indurati non recipiunt ima
ginem virtutis ꝛ gratie. et
ſic ſepeliuntur totaliter in
peccato. Et ideo hanc mor
tem fugiamus quia eſt dā
nabilis ꝛ periculoſa. ¶ Ter
tio principaliter dixi ꝙ eſt
mors eterna. videlicȝ pena
infernalis. ꝛ hec eſt timēda
Dicit philoſophus. ij. Phi-
ſicorum. ꝙ quilibet qui ope
ratur debet videre finem.
quia finis licȝ ſit vltimum
in executione. tamen debet
eſſe primum in intentione.
quia ſi finis ſit bon⁹ ipſum
totum bonum. et ſi finis ſit
malus ipſum totum malū.
Finis virtutis eſt premiuȝ
eternū. Finis peccati mors
eſt eterna. Et hec mors eſt
paſcua peccatoꝝ in inferno
Quia vt dicunt doctores.
Dānati deſiderabunt mor
tem et fugiet mors ab eis.
Et quāto maior eſt nume
rus damnatorum maior ē
pena ꝛ paſcua illoruȝ. quia
vt dicit Pſal. Sicut oues
in inferno poſiti ſunt. mors
depaſcet eos. Et bene dicit
ſicut oues. vnde ſicut oues
in paſcuis corrodunt ſum-
mitates herbarum ꝛ nō ra
dices. et ideo poſtmodum
herbe iterum creſcunt. Sic
eſt de penis damnatorum.
quāto diuerſioribꝫ peīs ani
me patiūtur in inferno. tā-
to maiores pene creſcunt cō
tinue et nunꝙ̄ deficiunt.
Quia modo ſunt in flam-
mis ignium. modo in ma-
ximis frigoribus niuium.
modo e demonibus baculā
tur. modo audiūt ſtridores
dentium. modo voces vlu-
lantium. ꝛ ideo ibi eſt conti
nua mors ꝛ pena damna-
torum Vnde apoſtolus ad
Roma. vi. Stipendiū pctī
mors eſt. videlicȝ mors ſcd̄a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

et eterna O V Ha
betur in vita beati Hiero.
ꝙ Euſebius epiſcopus ſcri-
pſit beato Auguſtino ypo
nenſi epiſcopo in quadam
epiſtola ꝙ illa hereſis fuit ī
troducta intˀ grecos ꝙ ani-
me damnatoꝛum nō eſſent
cruciande penis infernali-
bus vſqꝫ ad diem iudicij
Et ratio illoꝛum fuit illa.
qꝛ ſicut anima peccauit in
coꝛpe. ſic et punietur cuꝫ eo.
Sed beatus Euſebius q̇
fuit diſcipulus beati Hie-
ronimi multū condoluit de
illa peſtifera hereſi. ⁊ idō ro-
gauit dominum vt digna-
retur iſtā hereſim infra bre
ue deſtruere. Cui apparu
it beatꝰ Hieronimꝰ dicēs
Ne timeas quia iſtam he-
reſim infra breue deſtruaꝫ
Cōtigit autem illo tempe
ꝙ tria moꝛtuoꝛū cadauera
iacebant inhumata in ciui
tate in qua beatus Hie-
ronimus ſepeliebatur. que
beatus Euſebius poſuit iu
ita ſepulchꝝ ſancti Hiero-
nimi ad preceptum eius. ⁊
accepit ſaccum quo beatus
Hieronimus vtebatˀ ⁊ po
ſuit ſuper cadauera. ⁊ ſta-
tim coꝛam toto populo ciui
tatis ſurrexerūt. Et vt ille
refert. Beatus Euſebius
queſiuit ab vno illoꝛum de
penis iferni. Cui dixit om
nes pene ⁊ omnia toꝛmēta
que in hac vita patiuntur
ſolacia ſunt reſpectu illoꝛuꝫ
Mallet eñ quiſqꝫ ſi illas
penas noſceret vſqꝫ ad finē
mundi cruciari ⁊ omnes pe
nas ſuſtinere quas omnes
homines ab Adā vſqꝫ ad
finem mundi pertulerunt
q̄ꝫ vna die eē ī iferno. Et ſic
per dicta illoꝛum trium re-
ſuſcitatoꝝ ceſſauit illa here
ſis. ¶ Igitˀ iſta moꝛs mul-
tum timenda eſt quia eter
na. Unde Gregoꝛius. xix.
moꝛalium ꝑtractans illud
Ubi nullus oꝛdo ſed ſem-
piternus hoꝛroꝛ inhabitās
inqͥt ſic. Ibi cruciatꝰ ſine
termino. quia non habet fi
nem ſed ſemper incipit ⁊ de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

ficere neſcit. Ibi mors ſem-
per perimit ⁊ nõ extinguit
dolorem. dolor cruciat ⁊ pa
uorem non fugat. flamma
comburit ſed tenebras nõ
diſſoluit. Et hinc eſt ꝙ dic̃
beatus Auguſtinus libro
viij confeſſionum. Nulla
maior eſt tribulatio q̃ȝ con-
ſcientia peccatoruȝ in infer
no. vbi horribilis viſio de-
monum. ignis inextingui-
bilis ⁊ intollerabilis. ⁊ ideo
de inuidis ⁊ execratis ⁊ in-
credulis ydolatris menda
cibus ⁊ generaliter omni-
bus peccantibus mortali-
ter loquitur ſcriptura. A-
pocal'. xxi. Pars illoruȝ erit
in ſtagno ardẽti igne ⁊ ſul
phure. O quantus eſt do-
lor damnatorum qui ſemꝑ
ſine fine erunt in luctu ⁊ ge
mitu. quia ſicut dicit Ber.
in ſuis meditationibꝰ. tũc
ſeparabuntur iuſti a cõſor-
tio iniuſtorum ⁊ mali erũt
poteſtati demonum depu-
tati ad comburendum in
igne eterno. Igitur illa et-
na mors eſt timẽda ⁊ peni
tẽtia añ mortẽ eſt agenda
vt vitã habeamꝰ eternam.
Quã nobis ꝯcedat. ⁊c̃.

Sermo. ix.

MOritur.
M Chriſtꝰ. ¶ Pro pro
ceſſu ſermonis ẽ bre
uiter notãdũ ꝙ mors chriſti
habuit tres cõditõnes ſiue
circũſtãtias. Fuit eñi iiu-
rioſa. quia fuit morti adiu
dicatꝰ ex iuidia. doloroſa. qꝛ
fuit plena amaritudĩe ⁊ pe
na. Et p̃cioſa. qꝛ fuit plena
huilitate ⁊ beniuolẽtia
A ¶ Primo dico ꝙ
mors xp̃i fuit ĩiurioſa. ⁊ hoc
ex ꝑuerſitate iudicij. Unde
xp̃s fuit adiudicatus ꝑmo
corã duobꝫ p̃latis Anna et
Cayphа. Secũdo coram
duobus principibus ſcilicet
Herode et Pylato. Nam
ductus fuit ad annam q̃ in
terrogauit eum de diſcipu-
lis ſuis. et de doctrina eius
et quia informabat popu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

lum vtrum predicabat con
tra legem iudeorum an nõ
Cui reſpondit Chriſtus.
Ego palam locutus ſum
mundo et in occulto locut⁹
ſum nihil. ſed in ſynagoga
et in tẽplo ĩ quo omnes iu
dei conueniunt. Quid me
interrogas Interroga eos
qui me audierunt. Hoc cũ
dixiſſet vnus miniſtrorum
aſſiſtens pontifici dedit ei
alapam dicens. Sic reſpõ-
des pontifici. quaſi dicerz
cum ſuperbia et ſine reue-
rentia reſpondes. ¶ Ecce
quomodo inuidioſe et ma-
licioſe ac peruerſe accepe-
runt iudei chriſti reſponſio-
nem. Ipſe enim humiliter
reſpondebat nolens ſeipm̃
commendare. et ipſi in ſu-
perbiam peruerterunt.
Secundo adiudicatus fu-
it iniurioſe coraz Caypha
ꝙ fuit blaſphemus. quia di
cebat ſe filium dei eſſe. Et
chriſtus interrogat⁹ a Ca
ypha. vtrum eſſet filius dĩ
Dixit chriſtus. Tu dixiſti
quia ego ſum. ſcilicet filius
dei. et pro hac veritate ad-
iudicatus eſt morti. et hoc ĩ
iurioſe. Vnd edixerunt iu
dei illud Johannis. decio-
nono. Nos legem habem⁹
et ſm̃ legez debet mori. q2
filium dei ſe fecit. Et ſcribi
tur Luce. xxij. Viri qui te
nebant Jeſum illudebant
ei cedentes. Et velauerũt
eum. ⁊ percuciebant faciez
eius. ⁊ interrogauerunt eũ
dicẽtes. Prophetiza. Quis
eſt qui te percuſſit. Et ma
thei. xxvij. habetur. Et ex-
pueutes in eum. acceperũt
arũdinẽ ⁊ ꝑcutiebãt caput
eius. Vnde hic eſt notãdũ
ꝙ duplici de cauſa velaue-
runt faciem ei⁹. Vna cau-
ſa fuit vt illuderẽt ei. Se-
cunda cauſa fuit vt libere
ſine pietate ꝑcuterẽt eũ. vñ
dicit quidam poſtillator. ꝙ
tante benignitatis erat fa
cies ſua. vt videntes illam
vix poſſent ſibi male velle.
et ideo velauerunt faciem
ei⁹. Et hinc dicit Johãnis

decimooctauo. ꝙ nocte ⁊ in
obſcuris cū laternis ⁊ fuſti-
bus ⁊ armis venerūt ad ꝯ-
ꝑhendēdum eū. Et cauſa
fuit. qꝛ ſi veniſſent ꝑ diem ⁊
clare vidiſſent eius faciem
aut terrore eius fugiſſent.
aut decore vultus eiꝰ allice
rent ad amorē eius. Tercō
fuit iniurioſe adiudicatus
corā Herode quaſi eēt fa-
tuus. vñ miſſus fuit a Pi-
lato ad herodem cupientez
ab eo aliquod ſignum vidē-
re ⁊ quādo venerat corā il-
lo nihil reſpondit. ⁊ iō tanq̄
fatuus reputabatur. In cu
ius ſignum dicitur in euā-
gelio. Spreuit eum Hero
des cum exercitu ſuo. ⁊ re-
miſit illum ad pilatum in-
dutum veſte alba. B

¶ Quarto fuit iniurio-
ſe iudicatus ſub Pilato q̄ q̄
druplex habuit teſtimoniū
ꝙ fuit iuſtus. Primuz ha-
buit de Juda proditore di-
cēte. peccaui tradendo ſang
uinem iuſtum. Secunduz
teſtimonium habuit ab vx
ore Pylati que miſit Pyla
to litteram hec continentez
Nihil tibi ⁊ iuſto illi. Mul-
ta enim paſſa ſum hodie ꝑ
viſum propter illum. Ter-
cium teſtimonium habuit
ab ipſo Pilato dicēte Nul-
lam cauſam mortis inue-
nio in illo. Luce. xxiij. et nō
obſtante ꝙ ſciuit illuz iuſtū
tamen iniuſte condemna-
uit eum morti. ¶ Si forte
dicas que fuit cauſa illius
damnationis. Reſpondet
ꝙ per ſeriem euangelij qua
tuor cauſas obijciebant cō
tra eum. Prima cauſa fu-
it quia ille ſubuertebat le-
gem eorum. Secunda fu
it quia prohibebat tributa
dari ceſari. Tercia fuit. qꝛ
vocauit ſeipſum filium dei
Et quarta fuit quia dice-
bat ſeipſum regem. Unde
quo ad primam cauſam in
iuſte accuſauerunt eum. qꝛ
erat doctor veritatis ⁊ dice
bat Mathei quinto. Nō
veni ſoluere legem ſed ad-
implere. Quo ad ſecundaz

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

cauſam falſe accuſauerunt
eum. q2 vt d2 Math .xxij.
Judei querebāt ab eo an
licet dare cenſum ceſari an
non. Qui dixit eis finaliter
reſpondendo. Reddite q̄
ſunt ceſaris ceſari. et q̄ ſunt
dei deo. Quoad terciam
cauſam pretenſam falſe ac
cuſauerunt eum et iniuſte
quia vt dicit Auguſtinus
Pylat⁹ vidit in facie eius
et inueniebat in eius corde
ꝙ eſſet filius dei. et ideo ti-
muit eum interficere ꝛ vo-
luit eum liberaſſe. Sed cū
dixerūt ei iudei. Si hūc di-
mittis non es amicus ceſa-
ris. Tunc Pylatus ne pri-
uaretur honore ꝛ officio ſuo
et ne accuſaretur apud im
peratoreꝫ tradidit eū mor-
ti. Quoad quartam cau-
ſam ꝙ dicebant eum eē re
gem multum curauit Py
latus. q2 prohibituꝫ fuit iu
deis a romanis q̄ tūc ipſis
dominabant ꝙ nullus dice
ret ſeipm eſſe regem niſi eſ
ſer inſtitut⁹ ab ipſis roma-
nis. ꝛ ꝓpter hanc cauſam q̄
ſiuit ab eo ſi rex eſſet. Et re
ſpondit chriſtus. Regnuꝫ
meum non eſt de hoc mun-
do. ꝛ ſic aſſerens ſe eſſe regē
non dixit aliquid contra le
gem eorum. Ex quibus ſe
quitur ꝙ mors chriſti fuit
iniurioſa quia ex inuidia ꝛ
ſine cā ad iudicauerūt euꝫ
morti. quaꝓpter chriſt⁹ di-
cere potuit illud Danielis
xiij. Ecce morior cuꝫ nihil
horum fecerim. ¶ Secun
do p̄ncipaliter dixi ꝙ mors
chriſti fuit doloroſa. q2 fu-
it plena acerbitate ꝛ pena.
Dicit em̄ Bonauentura
ſuper terciū ſententiarū. ꝙ
tria fecerunt xp̄i paſſionem
doloroſaꝫ. Prima fuit cau-
ſa paſſionis. vnde nullam
mortis cauſam inuenerunt
in eo iudei. ꝛ ideo non pro
ſua culpa. ẜ pro peccato ge-
neris humani mortem ſu-
ſtinuit. Yſaie. liij. Vere lā-
guores noſtros ipe tulit. et
dolores noſtros ipe porta-
uit. ¶ Secūdo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

mors chriſti fuit doloroſa.
qꝛ in omni parte fuit puni-
tus. Nam in eiꝰ corꝑe fuit
pedū ⁊ manuū cōfoſſio cuꝫ
clauis acutiſſimis. latꝰ ſu-
um fuit lancea apꝑtum ⁊ di
laceratū. corpꝰ ṽo eius ꝑ̇us
flagellatū extentū erat ſtri
cte ſuꝑ crucē in tantū ꝙ oīa
oſſa eius poſſent dinumera
ri. ⁊ ſic vt dicit yſaias ꝓpħa
A planta pedis vſqꝫ ad ꝟ
ticem capitis non fuit in eo
ſanitas. ¶ Hic querit̃ qua
re latus chriſti fuit apertū
poſt mortem ⁊ non ante. q̇s
ſenſit doloreꝫ ipſius vulne-
ris. non chriſtus pendēs ibi
quia anima receſſit a corꝑe
nec diuinitas. nec angeli.
quia impaſſibiles erāt nec
diſcipuli. quia omnes in fi-
de tempore paſſionis cri-
ſti dubitabant. ⁊ ideo mi-
nus diligebāt. ⁊ ex ꝯſequē
te minꝰ ſentiebāt. nec iudi
qꝛ ipm̄ morti tradēdo gau
debant. nec diabolus quia
ad ipſum occidendū iude
os inſtigabat. Quis ergo
ſenſit. Dico ꝙ beata virgo
Maria dolorem ipiꝰ vul-
neris ſenſit. cuius animam
gladius pertrāſiuit Iuxta
illud Luce. ij. Et tuā ipiꝰ
animā pertrāſibit gladius
Et ideo quādo q̄ritur q̄re
chriſti latꝰ fuit apertū poſt
mortem ⁊ non ante. dico ꝙ
ī latere chriſti crucifixi om-
nia ſacramēta eccleſie ſum
pſerunt efficaciam . ⁊ ideo
hoc factum fuit propter fi-
guram. qꝛ ſicut eua facta
fuit de latere Ade dormiē
tis. ſic de latere chriſti dor-
miētis in cruce formata fu
itꝰ mater eccleſia vt ꝓphetia
impleret̃ que dicit. Vide-
bunt in quē trāſfixerūt Vn̄
ẜm ſanctos doctores chriſtꝰ
in eternū reſeruabit cicatri-
ces vulneruꝫ vt iuſti vide-
ant quāta charitate ſunt re
dempti. ⁊ iniuſti videāt in
die iudicij quantā crudeli
tatem exercebāt in filiū dei
Deinde querit̃ quare priꝰ
exiuit ſanguis. ⁊ poſtea aq̄
Reſpondetur per Philoſo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

phum. ꝙ in corde humano ſunt tres camere vel recep=tacula. Una eſt exterius ĩ qua eſt aer. Alia eſt interi=or in qua eſt ſanguis. ⁊ ido quia cor erat diuiſum per medium exiuit primo ſan=guis. et poſtea aqua. Ex q̄bus patʒ ꝙ mors chriſti fu it plena acerbitate et pena Et hinc inquit chriſtꝰ illō Trenorū. i O vos omnes qui tranſitis per viam attē dite ⁊ videte ſi eſt dolor ſi=milis ſicut dolor meus. Di citem̄ beatus Bernardus in ſuis meditationibus. ꝙ quādo criſtꝰ fuit adiudica tus morti. p̄mo flagellaue=runt eum quouſq; ſanguis ex omni parte corporꝫ efflue ret. ⁊ tūc induerūt eū clami de coccinea. qua fuit indu=tus quando Pylatus iu=dicauit cum. quo tem=pore veſtis illa conglutina ta fuit carni. et ſanguis eiꝰ fuit infrigidatus. qui poſt ſententiam mortis datam exuerunt cum illa clamide cum qua traxerunt totum corpus. et induerunt veſti=mentis ſuis. et duxerūt euʒ per ciuitatem vt crucifige=retur ad locū caluarie. qui erat locus deputatus pro malefactoribus legis ¶ Sed hic querit̄ quare idu erunt eum veſtimentis ſu=is quibus ſpoliauerunt euʒ prius. Reſpondetur ꝙ hoc fecerunt vt ductus per ciui tatem ad mortem magis cognoſceretur in veſte pro=pria q̄ȝ aliena. vt dicit doc=tor de lyra ¶ Hic queritur quare chriſtꝰ cum fuit om=nipotens non potuit cruceʒ ſuam portare. ſʒ cecidit ſub cruce. ⁊ tunc vt dicitur ĩ euā gelio angariauerunt Sy=monem. id eſt compellebāt crucem ſuam portare. Re ſpondetur ꝙ chriſtus fuit ita fatigatus ex laboribus et vigilijs. et tantū effude=rant de ſanguine in corona tione ⁊ flagellatōe ꝙ fuit to talit̄ tabefactꝰ ⁊ exinanitꝰ ĩ tantū ꝙ defecit in portādo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

tantum pondus. Alia cau
ſa fuit. vt habet in euange
lio nazarenorum. ꝙ quan-
do chriſtus fuit ductus per
ciuitatem tantus fuit con-
curſus populorum ſequēs
eū ad ſpectaculū ꝙ mat ei
non potuit ad eū ꝑtingere
nec eū aſpicere. ſed crinibꝰ
totaliter reſolutis clamādo
et flendo .aliā viā arripu-
it. ꝛ ſubito in āgulo cuiuſdaꝫ
platee ei obuiabat. ꝛ virgo
videns filium ſuū nudum
cruentatū ꝛ crucē magne ꝛ
mire magnitudinis baiu-
lātem p̄ timore cōſternata
in terrā corruit. Filiꝰ āt vi-
dens bn̄dictā matrem ſuā
corruētem ſentiēs magni-
tudinem doloris illius vl-
terius non habuit vires .ſꝫ
corruit de virtute ꝛ fortitu
dine corporali Sed forte h̔
queritur quare chriſtꝰ vo-
luit mori magis morte cru
cis ꝙ̄ꝫ alio genere mortis
Dicendū ꝙ peccatum ho-
minis mortem introduxit
in mundum ꝛ neccitatē mo

riendi corꝑaliter. mors aūt
crucis fuit peſſia mors cor-
poralis. eo ꝙ ſcḋm legeꝫ. ma-
ledictꝰ fuit omnis qui pen
debat in cruce. ꝛ vt chriſtus
faceret illud inſtrumentuꝫ
vite quod fuit peſſimuꝫ in
ſtrumētum mortis. iō mor-
tuus ē morte crucis .q̄ fuit
viliſſiā ꝛ peſſima mors ī ge
nere mortis. vnde factum
eſt ꝙ illud qḋ fuit aliquan
do vindicta peccatorū. mo-
do illius mortis ꝟtute ē in-
ſtrumentum vite ꝛ ꝟtutis.
In cuius ſignum doctor q̇
dam ſuper euāgelia dicit ꝙ
tempore quo chriſtus fuit ī
cruce ſeu crucifixus prope
locum inueniebat q̇dam
ſerpens qui tyrus vocabat
ex quo modo fit tyriaca. Il
le ſerpens in deſpectum cri-
ſti proiectus fuit ſuper cru-
cem ꝛ tetigit corpꝰ xp̄i. Ex
quo tactu datū eſt ſerpēti ꝛ
toti generi ſuo ꝙ ex eius cor
pore eſſet remediū cōtra oē
venenū. Sic aūt poſtꝙ̄ꝫ cri-
ſtus mortuꝰ eſt in cruce da

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

tum eſt tale priuilegiũ cru
ci ⁊ paſſioni chriſti vt eſſꝫ re
medium omnium vicioꝝ
Ex quibus ſequitur ꝙ chri
ſtus ſuſtinuit mortem tur
piſſimam. Et ideo dixerũt
iudei. Morte turpiſſima cõ
demnemus eum. Et ſic ſe
quit̃ ꝙ mors chriſti fuit ple
na acerbitate ⁊ pena et per
conſequens fuit valde dolo
roſa. et ſic patet ſecundum
principale. ¶ Ter
cio p̃ncipaliter dixi ꝙ mors
chriſti fuit precioſa ſiue fru
ctuoſa. quia plena fuit cha
ritate ſiue obediẽtia. In cu
ius ſignum dicit Apoſtol⁹
ad Philipenſes. ij. humilia
uit ſemetipſum factus obe
diẽs vſqꝫ ad mortem. mor
tem autem crucis. Chariſ
ſimi amor aliquãdo diuer
ſimode oſtenditur. videlicꝫ
verbo bene loquendo de a
lijs. ſic chriſtus oſtendit cha
ritatem iudeis quando di
xit Pater dimitte eis. q2 ne
ſciunt quid faciũt. Aliquã
do oſtenditur amor per ma
lorum perpeſſionem et hoc
eſt maximũ ſignum amo
ris. Iſto modo dilexit nos
chriſtus ſuſtinẽdo mortem
pro nobis. Unde chriſtus ĩ
euangelio. Johannis deci
moquinto. Maiorem hac
dilectionem nemo habet ꝙ̃
vt animam ſuã ponat quis
pro amicis ſuis. Sed ĩ chri
ſto fuerunt duo amores.
vnus quo ad ſeipſum na
turaliter. Alius quo ad ge
nus humanũ. quia ipſum
redimere voluit. Int̃ iſtos
duos amores fuit magna
decertatio in morte chriſti.
Amor naturalis quo dile
xit ſeipſum ſubire mortem
noluit. aſſerens ꝙ eius pre
ces ad patrem ſufficiant ꝑ
redemptione generis hũa
ni. Sꝫ amor quo dilexit ge
nus humanum preualuit
et dixit Non mea voluntas
ſed tua fiat. Secũdo amor
naturalis fecit hanc ratio
nem ꝙ non deberet mori.
Mors eſt grauior pena in
iuuene ꝙ̃ in ſene. et eſt odio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

ſa res humane nature. ⁊ ſõ
differas mortem vſq; ad ſe
nectutē quando natura eſt
debilior ⁊ mors propinqui-
or. Reſpondit amor quo di
lexit hominem. Abſit inq̄t
ꝙ totum genus humanuȝ
foret tam diu ī penis quia
tunc forte deſperaret de ad
uentu meo. ⁊ ideo propter
animas redimendas que
ſunt in inferno volo mori.
Sed adhuc amor natura
lis obiecit dicens. Mater
tua eſt tenere complexionis
⁊ ſuper omnia te diligit. vn
de ſi te mortuū viderit pre
dolore ꝑibit. Noli ergo mo-
ri. Quo audito fuit fere de
uictus intantum ꝙ petiit et
dixit. Pater ſi poſſibile eſt
tranſeat a me calix iſte. Et
non obſtante ꝙ mater ſua
pateretur maximum dolo-
rem pro morte ſua. adhuc
potiꝰ voluit mori pro amo-
re generis humani ꝙ̄ ſal-
uare matrem ſuam a mor-
te corporali. vt ꝑ ſuam mor
tem et paſſionem perduce-
ret genus homanum ad re
gnum celeſte glorie eterna
lis. Qđ nobis ꝯcedat q́ ſine
fine viuit ⁊ regnat Amē.

Sermo .x.

Diligere. Chariſſimi in-
telligere debetis
ꝙ nulluȝ verbum ꝓlatum
ab ore predicatoris ſine cha
ritate poteſt placere deo.
A Unde predicator
pronuncians verbum dei ſi
ne charitate comparatur ſo
no cuiuſlibet tinniētis qui
ſeipſum cōſumit ⁊ confun-
dit. nec ſibi proficit. Unde
dicit Apoſtolus. p̄. ad Co
rinthios xiij. Si linguis ho
minum loquar ⁊ angelorū
charitatem autem non ha-
beam. factus ſum velut es
ſonans aut cimbalum tin-
niens. ergo in ſermonis ex-
ordio orandum eſt pro cha

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

ritate. ¶ Pro proceſſu ē bre
uiter aduertendum. ꝙ duo
ſpiritualiter debemꝰ dilige
re. deum videlꝫ ſuꝑ omnia
et proximum ſicut noſmet-
ipſos. Dixi primo principa
liter ꝙ deꝰ eſt diligendꝰ ſuꝑ
oīa. Et hoc tripliciť. Chri-
ſto dicente Matthei. xxij.
Diliges dominum deū tu
um ex toto corde tuo. et ex
tota aīa tua. ⁊ ex tota men
te tua. Hoc eſt maximum
et primū mandatum. Se-
cūdum autem ſimile eſt hu
ic. Diliges proximum tuū
ſicut teipſum. In his duo-
bus mandatis tota lex pen
det ⁊ pphete. Suꝑ qua lit-
tera dicit Chriſoſtomus.
Quare magis diliges ꝙ̄
timebis. quia qui timet de
um amplius ꝙ̄ diligit. per
fectam charitatem non ha
bet Unde. p̄. Johānis. iiij.
ſcribitur Perfecta charitas
foras mittit timorem. Itē
querit Chryſoſtomꝰ Qua
re nō cognoſces dominum
deum tuum ſed diliges qꝛ
cognoſcere deum eſt vnum
proprium humane nature
ſꝫ diligere deum eſt opꝰ bo-
ni ⁊ recti cordis. ⁊ ideo ma-
gis dꝫ diliges ꝙ̄ cognoſces
Tercio q̄rit Chryſoſtomꝰ.
Quid ē diligē deum ex to-
to corde. ⁊ hinc eſt ꝙ dꝫ Au
guſtinꝰ ſuꝑ prima canoni-
ca Johānis. v. Talis quip
pe es qualis eſt dilectio tua
Si diligas deum deus es.
Propheta inquiente Ego
dixi dij eſtis ꝑ charitatem.
et filij excelſi omnes. ⁊ ſi ter
ram diligas terra es. Que
rit inſuꝑ Augꝰ quid ſit di-
ligere deum ex tota anima
tua. Et rn̄det ꝙ ſi habeas
animū certiſſimū in verita
te ⁊ firmiſſimū ī fide catho
lica tūc diliges dn̄m ex tota
aīa. Sꝫ ſi aīa tua fuerit oc-
cupata circa errores ⁊ hēſes
que ſunt ꝯtra fidē. tūc nō di
ligis deū ex tota aīa tua. vt
dicit Auguſtinꝰ in libro de
vera innocētia. ꝙ tenē erro-
res ſiue hereſes nō faciunt
hereticū. ſꝫ erroris tuitio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

B Et ideo dicit Auguſtin⁹ in libro de vtilitate credendi. Hereſis eſt peruerſum dogma. fidei catholice cõtrarium. pertinaciter defenſatum. maxime cauſa lucri vel cauſa gratie temporalis. Unde hereſis grece electio dicitur latine. eo ꝙ vnuſquiſqȝ nouam ſibi eligat viam vel doctrinã quam putat eſſe meliorẽ ꝛ pertinaciter ſuſtinet ipſam eſſe veram ꝙuis ſit falſa ꝛ fidei catholice cõtraria. Et ideo diabolo reſiſtendum ẽ. qui in nobis ſemper nititur deſtruere fidem ꝛ amorem per veram igitur fidem ꝑueniemus ad veram dilectionem qua deum diligamus ex tota anima noſtra. Hinc dicit Apoſtolus ad Galathas. v. Fides per dilectionem operatur. ſuper qua littera dicit glo. Op⁹ fidei eſt ipſa dilectio. et ſine dilectione inanis eſt fides. fides cum dilectiõe chriſtiani eſt. ſine dilectione demonis eſt. Unde Demones credũt ꝛ ↄtremiſcunt. vera enĩ fides operatꝰ per ꝟtutem. ꝛ per opationem viuificatur Apoſtolo teſtante. Jaco. ij. Fides ſine operib⁹ mortua eſt. Et hinc dicit Apoſtol⁹ ꝑ. ad Corinthios. xiij. Si habuero omnem fidem ꝛ ꝓphetiam. ꝛ nouero miſteria omnia. veteris ꝛ noui teſtamẽti. ꝛ omnem ſciam de futuris. charitatez autem nõ habuero nihil mihi prodeſt Attẽde quãta ſit charitas ſine qua fruſtra habentur omnia ſi ante habeantꝰ omnia. Ulteri⁹ querit Chriſoſtom⁹. quid ſit diligere deum ex tota mente tua. Et reſpõdet ꝙ quando omnes ſenſus tui vacãt deo ꝛ intellectus cogitatio ꝛ memoria ponũtur in amore diuino. tũc diligis deũ ex tota mente tua. Si ſint occupati circa voluptates ꝛ diuitias ac delicias tunc non diligis ex tota mente. Unde Auguſtinus exponit iſtam auto-

ritatem ſic. Diliges domi-
num deuz tuum ex toto cor
de tuo.id eſt ex toto intelle-
ctu ſine errore. ex tota ani-
ma.id eſt ex tota voluntate
ſine cōtradictiōe.ex tota mē
te.id eſt memoria ſine obli
uione. Sʒ magiſter Sen-
tentiarū libro.iij.diſ.xxxvij.
ſic dicit.ex toto corde.id eſt
ſapienter contra ſuggeſtio
nes diaboli. ex tota anima
id eſt dulciter contra dele-
ctationē carnis.ex tota mē-
te.id eſt fortiter contra preſ
ſuras mundi. Diliges igitr
dominnm deum tuum ſa-
pienter.quia nichil homini
propinquius corde ſuo. ni-
hil liberius volūtate .⁊ ideo
excuſationem non habem⁹
quin deum diligere debea
mus. Unde Auguſtinus
in quadam omelia. Poteſt
aliquis mihi dicere. Nō poſ
ſum ieiunare. non poſſum
omnes res meas pauperi-
bus dare. et in monaſterio
deo ſeruire. Si dixeris non
poſſum a vino et a carnib⁹
abſtinere credim⁹ tibi . Si
autem dixeris. Non poſſuz
diligere deum modo nō cre
dimus quia nulla nobis re
manet excuſatio dum non
de cellario ſed de corde iſtā
elemoſinam implere debe-
mus vt per illam perueniā
mus ad vitam eternam.
Hec Auguſtinus. In hoc
apparet diuina bonitas ꝙ
non petit ab homine niſi qđ
ſine labore conferre poteſt.
Et ideo dicitur Deutrono
mij.x. Nunc iſrael audi qđ
dominus deus tuus petit a
te niſi vt timeas dominuz
deum tuum ⁊ ambules in
vijs eius ⁊ diligas eum in
toto corde tuo. Exemplum
de hoc habetur Actuū de-
cimotercio in gloſa de bea-
to paulo qui intantum dile
xit dominum ꝙ quingētis
vicibus iſtud nomen Jeſus
nominatur in ſuis epiſtolis
et pro diuino amore mul-
tas tribulationes ſuſtinuit
Et ideo de illo poteſt dici il
lud Eccleſiaſtici.xlvij. De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

di corde ſuo laudauit dn̄m
et dilexit deum q̇ fecit illū.
¶ Sed timēdum
eſt ꝙ aliq̇ ſint q̇ magis dili
gunt dolos et detractiones
ꝗꝫ deū. Talis fuit ille Al⸗
chimus qui ſummus ſacer
dos exiſtens in lege iudeo⸗
rum detraxit Machabeo
ad regem Demetrium di
cēs ꝙ nunq̄ꝫ foret pax ī reg
no ſuo dum Judas macha
beus viueret. et ſic ꝑ mala
ꝟba ꝛ detractiōes excitauit
magnum guerram int̄ re⸗
gem Demetrium et Judā
machabeum. vt habet̄ .ij.
Machabeoꝝ .xiiij. Cuili⸗
bet detractori tali pt̄ dici il
lud Pſal. Dilexiſti omnia
verba p̄cipitatiōis lingua
doloſa. id eſt lingua detra⸗
ctionis. Item aliqui magꝫ
diligunt auariciam ꝗꝫ deū
Talis fuit achor qui fura⸗
tus fuit de anathemate in
iericho. inter ſpolia pallium
coccineum valde bonum. ꝛ
cc. ſiclos argenti. regulam⸗
ꝗꝫ auream. ꝓ quo factꝰ in⸗
terfectꝰ fuit ille ꝛ multi alij
de filijs iſrael. vt habet̄ Jo
ſue. vij. Iſti eīm auari ma⸗
gis volunt vigilare ꝛ mul⸗
ta alta opera grandia face
re pro nummo ꝗꝫ pro deo. ſꝫ
pro dei amore nihil Et ido
dicitur Yſaie primo. Om⸗
nes diligunt munera et ſe⸗
quūtur retributiones. Itē
aliqui magis diligunt ebri
etaem et gulam ꝗꝫ deum.
Talis fuit ille de quo nar⸗
rac trogus pompeius q̇ fu
it quidam tirannus qui in
tantum dilexit ebrietatem
ꝙ viſum oculorum amiſit.
Unde dicit Galienꝰ ꝙ op⸗
tima medicina ꝓ viſu ocu⸗
lorum ac etiam pro ſtoma⸗
cho eſt vti moderate cibis ꝛ
potibus. voracitatem ſectā
tes vitam ꝓpriam abbre⸗
uiāt. ꝛ ſeipſos manibus ꝓ⸗
prijs occidunt. et bona ſua
inordinate cōſumunt. Un̄
dicit̄ Prouer. xxi. Qui dili⸗
git epulas in egeſtate erit
¶ Secūdo debemꝰ
diligere deū ex tota anima

dulciter cōtra delectatiōes
carnis. Unde dicit Beda
in omelia quadam ſup ver
bo illo. Si diligitis me mā
data mea ſeruate. Uere i
quit diligere eſt non ipſam
dilectionem labijs loqui ſed
mādata dei que per doctri
nam chriſti habemus ope⸗
re ſeruare. Unde beat⁹ Jo
hannes dicit. Filioli mei nō
diligamus lingua ⁊ verbo
ſed opere ⁊ veritate. hoc eſt
ꝙ dicit beatus Gregorius
in quadam omelia. Pro⸗
batio dilectionis eſt exhibi⸗
tio operis. Et hinc eſt ꝙ io⸗
hannes in epiſtola ait Qui
dicit diligo deum ⁊ māda⸗
ta eius non cuſtodit mēdax
eſt. Uere inquit Gregori⁹
deum diligimus ſi manda
ta eius cuſtodimus. ⁊ a no
ſtris voluptatibus nos co⸗
artamus. Sed timendum
eſt ꝙ amor carnalis volup⸗
tatis amorem dei extiguit
et multa alia inducit. Exē
plum hui⁹ habemus Gene
ſis xlix. quomodo Ruben
habuit maledictionem pa
tris ſui. vnde dixit ei. Non
creſcas in bonis. ſcilicꝫ tem
poralib⁹. qꝛ violaſti ſtratuꝫ
patris tui. ⁊ hoc fecit qn̄ cō⸗
cubuit cum Bala q̄ fuit cō
cubina patris ſui Jacob.
Item habet̄. iij. Regū. xi.
quō Salomon q̇ fuit rex ſa
pientiſſimus. qꝛ adamauit
muliēs alienigenas reliq̇t
diuinū amorem ⁊ adorauit
deos falſos. ſtatim deſtru⸗
ctus fuit. Itē habet̄ Judi⸗
cū. xvi. quō Sampſon qui
mille viros cū mādibula aſi
ni occidit, ppt̄ amorē inordi
natū mulieris fuit exocula
t⁹ ⁊ tandē int̄fect⁹ Et iō di⸗
cit Ptholome⁹ in ſuo alma
geſto. ꝙ qn̄ accidit in ꝯiūcti
one planetaꝝ planetā mali
uolū hr̄e dn̄m tunc accidit
peſtilentia fames ⁊ bellum
aut aliqd̄ aliud infortuniū
Modo ꝯſimili ex ꝯiunctio
ne adulteroꝝ qui voluptati
b⁹ carnis ſe balneāt tunc ac
cidūt multa mala. vt homi
cidiū. furtū. et huiuſmodi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Exemplum ad hoc habetꝰ.
.ij. Regum.xi.de Dauid q̃
quando cecidit in adulteri
um occidi fecit optimū mi-
litē suum Uriam.et sic vt
communiter dicitur adul-
teri ⁊ fornicatores efficiun-
tur latrones ⁊ fures Unde
Johānis.iij. habetur. Di-
lexerūt homines magis te-
nebras q̄ʒ lucem. Unde lu
xuria bene potest assimila-
ri tenebris.quia semper di
ligit tenebras. Hunc amo
rem carnalē qui diuidit ab
amore dei ⁊ fugit a luce. id
est a sole iusticie vitauit san
ctus Joseph. Habetur em̄
Genesis.xxxix.ꝙ vxor Phu
tifaris videns Joseph pul-
chrum elegantem ⁊ formo
sum concupiuit eum amo-
re inordinato. qui renuens
amorem talem noluit suis
blandis sermonibꝰ acquie
scere. vna tamen dieꝝ dum
Joseph intrauit cameram
solus .eadem mulier insti-
gauit eum ad luxuriam et
pallium eius tenuit.quo re
licto fugit.qui postmodum
fuit falſe accuſatus ⁊ incar
ceratus. Iste enim Joseph
fuit diuino amore inflam-
matus.et ideo amorem car
nalis voluptatꝭ fugit. Un
de Augustinus. Inter om
nia certamina christiano-
rum duriora sunt certami-
na castitatis.quia ibi ē quo
tidiana pugna.sed rara vi
ctoria. Necesse est ergo cui-
libet dominū bene diligen
ti omnes voluptatis occasi
ones fugere si velit palmaʒ
castitatis habere. E

¶ Habetur i historijs Ro
manorū. ꝙ fuit quidā im-
perator qui odiuit societatē
mulierum . Attamē sibi cō
sultum fuit ꝙ communica
ret cum illis per mediatri-
ces diaboli. Tādem tamē
requisitꝰ quare noluit ama
re mulieres. Respondit ꝙ
propter tres causas Prima
erat quia noluit piurus fie
ri.iurauit em̄ ꝙ nunq̄ʒ mu
lierē tangēt Scd̄a causa fu
it q2 noluit seip̄ʒ diffamare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Nam peccatum carnis q̃ȝ-
uis ſit minoris culpe.eſt ta-
men maioris infamie. ſm
Grego. Tercia cauſa fuit
quia noluit ſeipſum macu
lare. Luxuria enim inqui-
nat tam animam q̃ȝ corp⁹.
De hac feditate loquit᷑ Va
le.li.iiij. Quid inquit luxu-
ria fetidius vel damnoſi⁹.
qua virtutes deſtruuntur.
gloria in infamiam cõuer-
titur. vires corporis impug
nantur.et om̄is fortuna bo
norum ⁊ diuitiarum tolli-
tur. Hec ille. Igitur amo-
rem carnalem fugiam⁹ et
dominum tota mente ⁊ ai-
ma diligamus. Unde dic̄
pſal. Qui diligitiſ dominũ
odite malum. Vñ tria de-
berent nos mouere ad do-
minũ diligendũ .videlicet
beneficium creationis.bñ-
ficium redempõis.et bñfi
ciũ gubernatõnis. ¶
N De primo loquitur
Bernardus in quodã ſer-
mone ſic dicens. Cogita q̃
leȝte fecit ſm corp⁹ egregi
am creaturam .corpus ha
bentem rectum .in ſignum
q̄ ſemper tua dilectõ ad do
minum debet eſſe intenta.
quantum ad animam ſm
ymaginem dei creataȝ Et
ideo dicit Hugo de archa
Noe loquẽs ad ſeipȝ. Ma
gno debito es obligatus et
multa a deo accepiſti.et ni-
hil de teipo .⁊ pro omnib⁹
iſtis non habes quid tribu
as niſi tantũ vt diligas do
minum. Nam quod per di
lectionẽ datum eſt non po-
teſt melius rependi q̃ȝ p̱ di
lectiouem. Secundum eſt
beneficium redemptionis
Unde dicit Bernard⁹ ſu
per cãtica. O bone Iheſu
omnia te probant amabilẽ
mihi.ſed mors quã ſuſtinu
iſti hec omnino amorẽ me-
um vendicat ſibi totũ Hec
enim eſt que meam dilec-
tionem blande allicit ⁊ iu-
ſte exigit. Terciũ benefici-
um gubernationis nos mo
uere debȝ ad dei dilectõem
Hãc gubernationem exp-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

uit Auguſtinus de ſpiri-
tu et anima ſic dicens Gra
tia dei ⁊ miſericordia ſem-
per preueniebat me. de mľ
tis periculis liberauit me.
quando errabam reduxit
me. quando ignorabã do-
cuit me. quando triſtabar
conſolata eſt me. quando
deſperabam conſolata eſt
me. quando cecidi erexit
me. et pro omnibus his ni-
hil habeo rependere niſi tã
tum eum diligere. Hec il-
le B V Sed timen
dum eſt multi ſunt deo in-
grati qui poſt beneficia a
deo recepta ab ipſo recedũt
De quibus loquitur ſcrip-
tura Deuteronomij .trice-
ſimoſecundo. Incraſſatus
eſt dilectus et recalcitrauit
incraſſatus. impinguatus
dilatatus. Dereliquit deũ
factorem ſuum. ⁊c̄. Cuius
ingratitudo reprehẽditur
per gratitudinem beſtie ir
rationalis. De qua loqui-
tur commentator ſuper li-
bros de animalibus. dicẽs

ꝙ fuit quidam nobilis qui
domeſticauit ſerpentẽ quẽ
dam nomĩe aſpis. qui quo-
tidie veniebat ad menſam
domini ſui nihil mali faci-
endo. Iſte aſpis per pro-
ceſſuȝ temporis habuit du
os catulos quos duxit ſecũ
communiter ad menſam
domini. Accidit tamen ꝙ
vnus de catulis aſpidis in
terfecit filium domini ſui
quem maxime dilexit. qđ
factum videns mater aſpi
dum coram omnibus qui e
rant in aula proprios catu
los interfecit. Ecce quan-
ta gratitudo et dilectio fu-
it in beſtia irrationali. ideo
a multo fortiori debemus
nos oſtendere dilectionem ⁊
gratitudinem deo noſtro q̄
tot et tanta beneficia nobꝫ
contulit. et prior nos dilexit
vt habetur prima Iohan-
nis quarto. vbi ſic inquit
In hoc eſt charitas. non q̃-
ſi nos dilexerimus deum.
ſed quoniam ipſe prior di-
lexit nos. et miſit filium ſu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

um propiciationem pro pec
catis noſtris. tamen nihil
petit a nobis niſi amorem
cordis noſtri. Oſtendit no⸗
bis inſuper amorem in hoc
ꝙ deleuit peccata noſtra. qꝛ
per baptiſmuꝫ qui cepit ef⸗
ficatiam a chriſti plenitu⸗
dine deleuit peccatum ori⸗
ginale. et per penitentiam
peccatum actuale. H
V Ideo dicitur Apoca⸗
lipſis primo. Dilexit nos ⁊
lauit nos a peccatis noſtris
in ſanguine ſuo. Tercio di⸗
xi ꝙ debemus diligere de⸗
um tota mente fortiter con
tra mundi cupiditatem. qꝛ
dicitur Eccleſiaſtici. viceſi
moſeptimo. Qui querit lo⸗
cupletari auertit oculum.
ſcilicet cordꝭ a deo. Namqꝫ
quicunqꝫ voluerit. id eſt vp
petit amicus fieri huius
mundi vel ſeculi inimicus
dei conſtituitur. Jacobi q̄r⸗
to. Nihil eſt facilius qꝫ de⸗
um diligere fortiter. quia
verus amor dei nec aduerſi
tate deijcitur nec proſperita
te ſubijcitur. nec timet fluc
tus mundanarum ſolicitu
dinum. nec formidat tem⸗
ptationes demonum. Et
ideo dicitur Canticorum.
Fortis eſt vt mors dilec⸗
tio. ſcilicet dei. dilectio vera
dei fortior eſt ipſa morte.
quia nec morti nec vite par
cit. vt patuit aliquando in
ſanctis martiribus. Et iō
dicit Apoſtolꝰ ad Roma⸗
nos octauo. Quis nos ſepa
rabit a charitate chriſti. an
tribulatio. id eſt corporis af
flictio. An anguſtia ſcilicꝫ
mētis anxietas. An pſecu⸗
tio q̄ eſt de loco ad locū fu⸗
gatio. An fames. id ē carē
tia victus. An nuditas. id
eſt carentia veſtium. An
periculum. id eſt aſperitas
mortis. An gladius. id eſt
mors. Certus ſum enim ī
quit ꝙ neqꝫ mors. neqꝫ vi⸗
ta. neqꝫ fortitudo. neqꝫ pfū
dū. neqꝫ creatura aliq̄ ſepa
bit nos a charitate dei q̄ ē
in xp̄o Jeſu. Exemplū hu⸗
ius habetur in arte picture

Si pannus fuerit intinct⁹
colore coccineo non poteſt il
lo colore ſpoliari. quãuis la
uetur. quãuis verberetur.
quia citius pannum corrũ-
pes q̄ ſuſceptum auferas
colorem. Modo conſimili
eſt de charitate dei. Si eñ
anima humana fuerit in-
tincta diuino amore citius
moreretur q̄ illum amorē
dimitteret. Iſto modo fue
runt multi martyres intin
cti. vt Laurentius Bar-
tholomeus. et ceteri qui pro
chriſti nomine mortem ſu-
ſtinuerunt. Unde experiẽ-
tia docet ꝙ cera calefacta ſi
imp̄matur ſigillū. figura
ſigilli remanꝫ in cera. ⁊ ſi fu
erit frigida ⁊ dura non reci
pit impreſſionē ſigilli. Mo
do conſimili cor quod eſt ca
lefactum igne diuini amo
ris ſi fuerit applicatū xp̄o
per memoriam paſſionꝭ ei⁹
ſtatim remanet impreſſio
vulnerum chriſti in corde
eius ¶ Sed ſi
cor fuerit induratum ꝑ pec
catum mortale. ſigillum di
uini amoris in tali corde im
primi non poteſt. O q̄ mł-
ti ſunt tales qui habent cor
da indurata. ⁊ ideo dilectio
domini non poteſt impri-
mi in cordibus ipſorũ. Ta-
les ſunt amatores mundi.
qui nunq̄ de deo cogitant
nec de celeſtibus. ſed ſemꝑ
de terrenis. ac ſi nō eēt ſpes
future glorie. Talis fuit il
le Calippus q̇ fuit maior
ſarracenorum. de quo nar-
rat Marc⁹ paulus de ge
ſtis Indorum. cuius ciui-
tatem obſedit rex tartarorꝫ
et tamē intra ciuitatē erãt
quinq̄ milia equitum. Ca
lippus predictus habuit v
nã turrim plenã auro ⁊ ali-
am plenam argento ⁊ lapi
dibus p̄cioſis. intantū nã-
q̄ dilexit theſaurum ſnum
ꝙ noluit aliquid de eo expē
dere circa armatos ad de-
fendendũ ſe ⁊ ſuam ciuita-
tem. Et ideo rex tartarorꝫ
cepit illum et oīa bona ſua
et clauſit illũ ⁊ omnia bona

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

ſua in vna turri ſine cibo ⁊
potu. Et ait illi. Si hūc the-
ſaurū nō tam auide reſer-
uaſſes. teipſum ⁊ ciuitatē
defendiſſes. Nunc adiu-
uet te theſaurus tuus quē
tantum dilexiſti. Sic ergo
quarto die fame periit. ⁊
miſerabiliter mortuus eſt.
Talis fuit ille Nabal. q in
tantū dilexit diuitias ſuas
ꝙ Dauid in magna neceſ-
ſitati exigenti noluit de bo-
nis ſuis cōmunicare. et ido
nimio timore ⁊ duricia cor-
dis ſubito moriebatur. vt
habetur. i. Regū. xxv. Igi-
tur iſtam duriciā ⁊ tenaci-
tatem cordis relinquite. et
amorē dei in cordibus ve-
ſtris imprimite. quia dicit.
Deutero. xi. ꝙ dominus di-
xit filiis Iſrahel. Si dilexe-
ritis dominum deū veſtrū
et ſeruieritis ei in toto corde
veſtro dabo vobis pluuias
temporibus veſtris. arbo-
res veſtre replebuntur fru-
ctibus. dormietiſq̧ et non e-
rit qui vos exterreat. Iſtis
igitur tribus modis deum
diligatis. vt vitam eternā
poſſideatis. ¶ Secundo
pncipaliter dixi ꝙ proximus
eſt diligendus tripliciter.
videlicet veraciter ſine ſi-
mulatione. ſapiēter ſine pec-
cati nutritione. ⁊ perſeuerā-
ter ſine ceſſatione. R

P Primo dico. ꝙ debe-
mus diligere proximū ve-
raciter ſine ſimulatione. vt
ait Apoſtolus ad Roma-
nos xii. Dilectio ſine ſimu-
latione. hec ſit in vobis. Si-
mulatio eſt quando q̄s ore
oſtendit amiciciā ⁊ in corde
machinatur dolū ſiue frau-
dem. Et ideo dicit Sapi-
ens. Prouerbiorū. xi. Si-
mulator ore decipit amicū
ſuum. Figura huius habe-
tur. ii. Regum. xx. de Io-
ab qui fuit miles nobilis cū
Dauid venit quondā ad
militem quendam nomine
Amaſa. oſtendens ei ami-
ciciam dicens. Salue mi
frater. Et tenuit manu de-
xtra mētū Amaſe q̄ſi oſcu-

lans eum et percuſſit eum in inguine ⁊ mortuus eſt. Talem fictam amiciciam oſtendit Judas proditor oſculū dans chriſto in ſignū dilectionis ⁊ amicicie. tamē in corde odiuit eū ⁊ occulte prodebat eū iudeis. vt habetur Luce. xxij. Et ĩō chriſtus volens trahere eū ad veram amiciam dixit ſibi. Amice ad qd veniſti Talis fuit dilectio Amō q̃ dilexit sororem ſuam Thamar. qui oſtendit ſibi blanda verba dilectionis donec compleret voluptatem ſuam cum illa. Sed completa voluptate ſua odiuit eā plus q̃ ante dilexit. vt habetur. ij. Regum. xiij. Itē habetur quomodo Saul oſtendit multa ſigna dilectionis Dauid. ⁊ dedit illi Michol filiam ſuam in vxorē in ſignū dilectionis ⁊ amicicie. ⁊ tamē occulte oderat illum ⁊ voluit eum occidiſſe. vt p₃. i. Regū. xviij. ⁊ xix. Et. ij. Regum. xiij. Quomodo Abſolon oſtendit amiciciam frī ſuo amon vocando ipſum ad cōuiuiū. et dummodo fuit in conuiuio occidit eum fraudulēter. L Et ĩdō beatus Auguſtinus dicit q̄ melior eſt inimicus public⁹ q̃ fictus amic⁹. quia de publico inimico poteſt homo precauere ⁊ eius maliciam fugere. ſed amicum fictū non poteſt cognoſcere. Et ĩō tales ficti ⁊ falſi amici maxime ſunt timendi. et eorū dilectio pretenſa maxime fugienda eſt. eo q̄ eſt ſimulata. Econtra vero ex vera dilectione multa bona proueniunt. vt refert Tulius de vera amicicia q̄ olim erant duo amici fideles qui ſe mutuo veraciter dilexerunt quorum vnus vocabatur Damon. et alter Pitheas. Contigit autem q̄ Dyoniſius tyrannus Pytheā perſecutus fuit vſq₃ ad mortem. in tantum q̄ i carceratus fuit. vnde alter

amicus Damon vidēs ſu‑um amicum ita iniurioſe i‑carceratum adiuit Dyoni‑ſium tyrannū. rogans qua‑tenus dignaretur recipere ipſum in carcerez loco ami‑ci ſui. quouſqȝ tranſiret ad vxorem ſuam et diſponeret pro bonis ſuis. Dyoniſius conſenſit ſub tali conditiōne qȝ ſi non rediret mortem ꝑ illo ſubiret. Quo peracto re‑dijt Pytheas die ſtatuto ad carcerem pro liberatio‑ne amici ſui Unde Dyoni‑ſius conſiderans fidelem animum ⁊ verā amicicia3 inter illos omnem malicia3 ſuam amiſit. rogans illos recipere illum in terciū gra‑dum amicicie ſue. Et ideo dicitur Eccleſiaſtici ſexto. Amico fideli nulla eſt cō‑paratio. ⁊ nō eſt digna pon‑deratio auri ⁊ argenti con‑tra bonitatem fidei illius. Hinc eſt qȝ dicit Quintili‑anus libro ſecundo. ca. viij Quid eſt humano generi facilius q̄ȝ ſi omnes homi‑nes eſſent amici. quia tunc nō eſſent latrocinia nec bel‑la nec contentiones. Hec amicicia eſt voluntatuȝ cō‑munio ⁊ facultatum ac tri‑ſticie ſolacium. Hec ille. Unde Ariſtotelis probat viij. Ethicoruȝ. qȝ amicicia eſt tam neceſſaria cuilibet communitati ⁊ perſone qȝ nullus eligeret viuere ſine amicicia Et ideo amicicia eſt neceſſaria diuitib⁹. pau‑peribus. iuuenibus. ⁊ ſeni‑bus. Primo diuitibus. q̄a diuites ſi careant amicicia ſiue dilectione amicoꝝ. bre‑uiter poſſunt ſpoliari et pro diuitijs ſuis interfici. vnde raro inter diuites inuenitur charitas. Figura hui⁹ ha‑bet Gene. xiij. de Loth et Abrahā q̄ habuerūt mlta pecora. ⁊ iō orta fuit mag‑na diſcordia īt paſtores eo‑rū. Itē diuitib⁹ mlti īſidiāt practicādo ⁊ imaginādo q̄‑lit pñt diuitie illoꝝ auferri. Et iō ꝯſulit ill⁹ xp̄s Lu. xvi Facite vobis amicos. ⁊c̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Secundo dilectio eſt neceſſario pauperib⁹. quia pauperi eſt ſingulare ſolacium habere amicum qui vult ꝛ poteſt illum in penuria ſua releuare. Tercio dilectio ē. neceſſaria ſenibus cuꝫ ſint debiles ꝛ impotētes ad ſeipſos iuuandos. Et idō dicit Ariſtoteles in ſua rethorica. ꝙ ſenes ſunt miſeratiui ꝛ cito remittunt culpas iuuenum quando ſciunt ſe indigere eorum amicicia. Quarto dilectio eſt neceſſaria iuuenibus. quia vt dic Ariſtotiles ſecundo rethorice. cap̄. xxvij. narrando ꝯditiones iuuenum. ꝙ iuuenes inclinantur ad voluptates. amāt honores. ꝛ idō vt communiter ſunt pſumptuoſi. ſunt amatores riſus et ludorum. ꝛ ideo idigent amicis qui ab iſtis iniquitatibus illos cohibeant ꝛ caſtigent. alioquin nunꝗ̄ fierent virtuoſi. Item cuilibꝫ ciuitati neceſſaria eſt amicicia. in tantū ꝙ dicit Ariſtoteles. iiij. Ethicorum. ꝙ multi legiſperiti in correctionibus ſuis faciendis dimittūt iuſticiam legis vt ꝯſeruent dilectionem ꝛ amorem. ne lites ꝛ diſcordie oriantur inter ciues. quia vbi eſt diſcordia ibi eſt deſtructio. Et ideo dicit Ariſtoteles ꝙ amicicia eſt mag ne ceſſaria inter ciues et communitates ꝗ̄ꝫ iuſticia. Unde Auguſtinus libro. xix. de ciuitate dei dicit. ꝙ non ē populus ſiue cōmunitas niſi ſit inter eos charitas et dilectio. qꝛ populus eſt mltitudo hominum in amica communitate aſſociata Hec ille. Unde Auguſtinus ſup Joh. omelia. lxv. Chriſt⁹ dilectionem proximi cōmemorat dicēs. Mādatum nouum do vobis. vt diligatis inuiceꝫ ſicut dilexi vos. vbi vt dicit Auguſtinus. non facit dilectionē del. ſed bene intelligentib⁹ vtrunqꝫ mandatum inuuitur in ſententijs. quia

qui diligit deum nō poteſt ipſum contemnere quē deus diligi precipit. et qui diligit proximū quid in eo diligit niſi deum. Hec Aug⁹. Et ideo poteſt bene intelligi quod null⁹ poteſt meritorie diligē deum odiendo proximum. Et hoc videtur dicere ad Roma .xiij. vbi dicit quod omne mandatum legis impletur in hoc verbo. Diliges proximum tuum ſicut teipſum. id eſt eo ordie quo teipſum. hoc eſt infra deū et ſup omnia bona temporalia qđ eſt contra illos q̇ pl⁹ diligunt canes vel animalia bruta quam proximū. Vel ſic debꝫ exponi. vel ad id qđ teipſum diligis. ſcꝫ ad vitā gratie et glorie. et ſic qui diligit dominum eſt verus obſeruator legis diuine. Unde dicit apoſtolus ad Romanos .xiij. Qui diligit proximum legem impleuit.

¶ Secūdo dixi quod debemus diligere proximuꝫ ſine peccati nutritione ſapienter. Vn̄ Auguſtin⁹. Sic diligendi ſunt homines vt non diligātur eorum errores. Unde amatores viciorum in ſuis amiciciis ſimiles ſūt demonibus. qui in hoc tantum cōueniūt vt homines fallant ſiue ſubuertant ſicut maligni amicos ſuos. vt iuuent ipſos adeundum in infernum. quia quicq̇d fecerint pro amore inordiato ſic excecantur quod reputāt beneficium. Figura huius dilectionis inſipiētis habetur in euangelio Lu. xxiij. de Herode et Pylato. Cōtra iſtum amoreꝫ loquitur Apoſtolus .i. Corinth. xiij. Charitas nō agit perperā id eſt peruerſe. non eſt ambicioſa. id eſt non vult aliis preponi. non cogitat malū. id eſt nō vult nocere alicui. nō gaudet ſuper iniquitate id eſt dolet vidēs aliquem irruere in iniquitatem. congaudet autem veritati. id eſt operibus iuſticie et veritatis. Iſto igitur modo dili

gendus eſt proximus vt ſꝫ
diligamꝰ eius animam et
non eius vicia. Hinc dicit
Apoſtolus ad Roma. xiij.
Dilectio primi malum nō
operatur. Glo. Qui diligit
hoīes quia iuſti ſunt aut
iuſti fiant ſapienter diligit
Quilibet enim debꝫ dilige-
re ſeipſum quia iuſtus eſt.
vel quia iuſtꝰ fiat. Qui em̄
aliter diligit ſe iniuſte dili-
git ſe. qui autē diligere ſe
neſcit. nec primum ſcit dili-
gere ſicut ſeipſum. Vn̄ Au-
guſtinꝰ ſicut prius. Si no-
ueris diligere teipſum cō-
mitto tibi proximū vt eum
diligas tanq̄ȝ teipſum. Si
autem non ſcis diligere te-
ipſum timeo ne decipias ꝓ-
ximum ſicut decipis teip-
ſum. Hec ille. In bono er-
go primus eſt diligendꝰ et
nō in malo. Vnde Ariſto-
teles nono Ethicorū ſoluit
tres queſtiones notabiles.

¶ Prima eſt ponatꝰ
ꝙ aliqs coniungatꝰ cum vno
bono in amicicia et poſtea
peruertatꝰ. ꝛ fiat malꝰ. vtrū
ſocietas eius ſit relinquen-
da an non. Secunda ē iſta
an ſtatim debet quis eius
amiciciā relinquere. an ex-
pectare eius conuerſionem
ad ꝟtutes. Tercia queſtio
eſt. vtꝝ poſt diſſolutionem
amicicie debet homo ſe ha-
bere magꝭ extranee ei q̄ȝ ſi
nunq̄ȝ fuiſſet eius amicus
Ad primam queſtionē re-
ſpondet dicēs primo. ꝙ non
eſt poſſibile ꝙ ille diligatur
a virtuoſo cuiꝰ malicia eſt
virtuoſo manifeſta. quia ſo-
lum bonum honeſtum di-
ligitur a virtuoſo. Secun-
do dicit ꝙ non debet vir ho-
neſtus talem viciosum dili-
gere ſed omnino diſſoluere
eius amiciciam. Et ratio ē
quia non eſt poſſibile vt ve-
ra amicicia conſeruetur in
malo. quin in amāte gene-
retꝰ aliqua ſimilitudo mali-
cie ꝛ peccati. Ad ſecūdam
queſtionem reſpondet diſti-
guendo vtrum talis pecca-
tor petit reduci ad virtutē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

vel non. et ſic non debet ho-
mo ſtatim abijcere amicū
ſuum ſed adiuuare vt re-
ducatur ad bonum. Si ve
ro nō petit reduci ſicut ſunt
illi qui ſunt indurati ꝛ inue
terati dierū malorum ſta-
tim debet eius ſocietatem
relinquere. ꝛ hoc non eſt in-
conueniens. quia tunc non
fuit amicus huic vicioſo ſꝫ
virtuoſo. ideo dicit Ariſto-
tiles. Qui ſimulant ſe ꝟtu-
oſos eſſe vt habeant amici-
ciam cum bonis ꝛ ꝟtuoſis
et latenter ſunt mali. ſunt q̄
ſi proditores et falſi amici.
Ad terciam queſtionem re
ſpondet ꝙ ſi diſſolucio ami-
cicie fiat propter habundā-
ciā peccati vel malicie. ho-
mo debet ſe magis redde-
re extraneū ſibi q̄ȝ alij quem
nunq̄ȝ cognouit. pro tāto ꝙ
eum decepit et ſibi verecū-
diam fecit. Ex quibus pa-
tet manifeſte. ꝙ amicicia
malorum eſt fugiēda ꝛ re-
linquenda. et dilectio virtu
oſorum eſt amplectenda.

O V Dicit enim Tuli
us i libro de amiciciis. ꝙ ve
ra amicicia non poteſt eſſe
niſi inter bonos ꝛ virtuoſos
Unde narrat ꝙ quidā no
bilis habuit tres amicos q̄s
ſemel inuitauit ad prandi-
um ꝛ in fine prandij poſuit
ante eos tria poma quorū
quodlibet erat ex vna par-
te corruptum. Primꝰ ami-
cꝰ noluit aliqđ illoꝝ tangē.
et ideo fuit reputatꝰ incuri-
alis. Secundꝰ amicꝰ guſta
uit vnū pomū totalr̄ nō di-
mittēdo ꝑtē corruptā plꝰ q̄ȝ
ꝑtē integrā. ꝛ iō fatuꝰ dice-
batur. Sed terciꝰ guſtauit
vnū pomū ſꝫ tantū comedit
partē ſanā. corruptā relin-
quēdo. ꝛ ideo curialis ſapi-
ens ꝛ doctꝰ dicebatr̄. ¶ Mo
raliter ꝑ iſtos tres amicos ī
telligo tria genera hominū
vnde quidam ſunt in tāta
malicia obdurati ꝙ quāq̄ȝ
homo fuerit virtuoſus nun
q̄ȝ eum diligerent. immo ſi
quid boni fecerit ſemꝑ eis
diſpliceret ꝛ nunq̄ȝ placeret

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

talis fuit ille Saul q̄ post victoriam David de Golia habitā. quia mulieres ciuitatis magis David cō mendabāt q̄ȝ ipſum Saul nunq̄ȝ rectis oculis inſpicie bat eum. vt habetur .i. Regum. xviij. Secūdo aliqui ſunt ita infatuati per amorem inordinatū ꝙ quicq̄d homines fecerint ſiue bonū ſiue malum ſemper reputant bene factum. ⁊ ita fatue diligunt ꝙ neſciunt diuidere corruptum ab incorrupto. Tercio ſunt aliqui q̄ ſapienter ⁊ diſcrete diligūt in proximo virtutem et odiunt maliciam et vicia ī eodem. Diſcrete igitur ⁊ ſapienter proximus eſt diligendus. ¶ Tercio principaliter dixi ꝙ debemus diligere proximum fortiter ⁊ conſtanter ſine ceſſatione. Vn̄ Salo. Prouerbiorū. xvij. Omni tempore diligit qui amicus eſt. Talis fuit dilectio inter Jonathan et David Jonathas enim in omni aduerſitate ⁊ perſecutione David fuit ſemper ei fidelis amicus ⁊ premonuit eum de malicia patris ſui Saul. vt habetur .i. Regū xix. Item habetur Exodi. xxxij. quomodo Moyses ī tantum dilexit populum iſrael ꝙ dixit domino Dimitte eis hanc noxam aut ſi nō facis dele me de libro queȝ ſcripſiſti id eſt de libro vite. Item habetur Luce decimo. quomodo Samaritanus commēdatur de charitate et compaſſione quam habuit ſuper proximum ſuum alligando vulnera eiꝰ et ducendo in ſtabulum. Hinc inquit Johannes in epiſtola .i. Johānis. iij. Si quis habuerit ſubſtantiam huius mundi. ⁊ viderit fratrem ſuū neceſſitatem habere ⁊ clauſerit viſcera ſua ab illo. quomodo charitas dei manē cum illo. quaſi diceret. nullo modo. P.

¶ Sed timendum eſt ꝙ multi diligant proximū in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

conſtanter.ſicut hi qui dili-
gunt ꝓpter vtilitatem tan-
tum. contra quos loquitur
Seneca in quadam epiſto
la ſic dicens. Illa eſt falſa
amicicia. que commodum
intendit ⁊ non amorem Et
ideo inquit Ariſtotiles. viij
Ethicorum. Diligẽtes pro
pter vtilitatem ſunt amici
nummi. Et hͦ plãgit Oui
dius libro ſecundo de pon-
to dicens.
¶ Turpe quidẽ dictu etem̃
modo vera fatemur
¶ Vulgus amicicias vti-
litate probat.
Ceſſante ergo vtilitate et
proſperitate ceſſat talis di-
lectio ⁊ amicicia. Poeta ſic
inquiente.
¶ Exemplo didici ꝙ vtili-
tatis amici
¶ Res amplectunt̃. nõ nos.
ſed noſtra ſequũtur.
¶ Non ſunt perſone ſʒ ꝓſpe
ritatis amici.
Et ideo dicit Gregori⁹ in
moralibus. Cum quis ſit
politus in proſperitate ⁊ di
ligitur. incertum eſt an ꝓ-
ſperitas an perſona diliga-
tur. Qui in aduerſitate pro
ximum deſerit aperte mon
ſtrat ꝙ hunc in proſperita- ſʒ bona ſua
te non amauit. Tales dili
gunt proximos ſicut canis
diligit os. qui diligit illud
ꝙ̃diu poteſt ex illo aliquid
carnis accipere vel lucrari.
deficiente vero carne os de
ſerit et relinquit. Sic faciũt
amici, tales ficti. de quibus
dicitur Eccleſiaſtici ſexto.
Eſt amicus ſcđm tempus
ſuum. ⁊ non permanebit in
die tribulationis Talis nõ
fuit Abiathar qui dilige-
bat Dauid non tantũ tem-
pore proſperitatis ſed etiaʒ
aduerſiatis nunciauit eĩ
Dauit maliciam Saul re
gis. quomodo occidit ſacer
dotes domini et deſtruxit
eorum ciuitatem. eo ꝙ rece
perũt Dauid hoſpicio vna
nocte. vt habet̃ .i. Regum.
xxij. Item conſtanter dili-
gebat armiger ſaulis do-
minũ ſuũ Saul. qui vidẽs

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

eum interfectum et mortu
um noluit vlterius viuere.
ſed ſeipſum gladio interfe-
cit. vt habet. i. Regũ. xxxi.
Unde Apoſtolus ad Ro
manos tredecimo. Nemi-
ni quicq̃ debeatis niſi vt in-
uicem diligatis. conſtanter
ſcilicet et fideliter. Narrat
enim Auguſti⁹ libro. v. de
ciuitate dei. de quodam ci-
ue Romano Fabricius no
mine. quem Romani mi-
ſerunt ad regem Epirota-
rum pro captiuis Roma-
norũ redimendis. quos ha-
buit predictus rex Epiro-
tarum in carceribus diuer
ſis. Audiens autẽ rex Epi
rotarum ꝙ ipſe Fabricius
erat pauper ⁊ indigẽs mul
to auro ⁊ pecunia obtulit ei
quartam partem regni ſui
eo pacto ꝙ ciues ſuos Ro-
manos relinqueret. et ſibi ad
hereret et ipſum ſuper om-
nia diligeret. Sed iſte Fa-
bricius noluit ſibi conſenti-
re. ſed omnia ſibi promiſſa
contempſit. quod rex valde
admirabatur et ipſum con
ſtantem amicum et fidelez
amatorem conſiderãs. om-
nes captiuos Romanoruʒ
tribuit ſibi ac pacem ⁊ dile-
ctionem cum Romanis de
cetero petijt. quam per ip-
ſum obtinuit. Ex qua hi-
ſtoria habetur quãta bona
proueniũt ex fideli amore

¶ Sed timẽdum
eſt ꝙ duo genera hominuʒ
impediunt veram dilectio
nem. videlicet iracundi et
inuidi. Dicit enim Ariſto-
teles quarto Ethicorum. ꝙ
tria ſunt genera iracundo-
rum. Quidam ſunt acuti ⁊
tales ſunt illi qui leuiter ira
ſcuntur et cito quieſcunt. et
illud eſt bonum et optimuʒ
quod habent ꝙ non reti-
nent iram in corde celan-
do maliciam vſq; ad tem-
pus vindicte. Secũdo qui
dam ſunt amari. qui in ira
ſua diu perſeuerant. ſed oc-
cultant et non oſtendunt ex
terius donec poterunt vin-
dicare. et iſti indigent mul-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

to tempore vt deleant me=
lancoliā ſuam. Tercij ſunt
difficiles qui nunquam ceſ
ſant ab ira concepta donec
vindicent. et iſti ſunt peſſi=
ſimi et vindicatiui ⁊ deſtru
ctores charitatis. Unde re
fert Seneca libro ſuo đ ira
de quodam iudice furore ⁊
ira ſuccenſo. qui condemna
uit tres milites innocentes
iſto modo. vnum iuſſit occi=
di. quia venit ad illum ſine
commilitone: imponens ei
falſe ꝙ ſocium ſuum interfe
cit. Cum ergo alius miles
ex precepto iudicis duceret
ipſum ad mortem obuia=
uit ſocio militis ſano et inco
lumi. qui rediens ad iudi=
cem preſentauit ſibi militē
damnatum ⁊ ſocium com=
militonem. quod videns ty
rannus omnes tres occidi
iuſſit. Primum quia dam
natus fuit. Secundum
quia cauſa damnatiōis fu
it. Et tercium quia iudicio
non obediuit. Et ideo ſub=
dit Seneca. O ꝙ̄ prona ē
iracūdia ad fingēdum cau
ſas vindicte. Habet ergo
iracūdia hoc malum ꝙ nō
vult regi veritate nec iuſti=
cia. nec ratione. ſed ſi aliqđ
ſit contra eius voluntatem
ſtatim nititur ſe vindicare.
Et ideo conſulit nobis Ja=
cobus apoſtolus Jacobi. i.
Sit omnis homo tardꝰ ad
iram. Ira enim viri iuſtici
am dei non operatur. Ira
enim in puniēdo neſcit mo
dum ⁊ ideo iudices ⁊ prela=
ti nō debēt ſe vindicare ſtā=
te motu iracūdie ſue. Hinc
narrat Valeriꝰ libro quar
to de quodaʒ philoſopho ſa
piente. qui iratus ſeruo ſuo
dixit ei. De te ſumerem
vindictam ſi iratus non eſ=
ſem ⁊ ſic diſtulit iuſticiā cor
rectiōis donec habuit patiē
tiam. Unde đt Ariſto. li. đ
animalibꝰ ꝙ apis poſtꝙ̄ ꝑ=
didit aculeum ſuū cito mo=
rit. Modo cōſimili ē de ho=
mine iracūdo qui exercēdo
maliciam contra proximū
ſuū ꝟbo vel ope. ledendo eū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

in bonis temporalib⁹. in fa-
ma aut ꝑſona. ipē ſpiritua-
liter interficit ſeipſum. Et
ideo dicitur Job. v. Uiruȝ
ſtultum interficit iracūdia
et paruulum occidit iuidia
Unde habetur Apoca. vi
ꝙ Johāncs vidit eqnū ru-
fum ⁊ qui ſedebat ſuꝑ eum
data fuit ei poteſtas ſume-
re pacem de terra. Mora
liter per iſtum equum intel
ligo iracūdum ſuper quem
diabolus habȝ poteſtatem
adducendi de peccato ī pec
catum. quia tāta eſt mali-
cia in cordib⁹ hominū ꝙ dia
bol⁹ habet poteſtatem ſuſci
tandi bella ⁊ diſſenſiōes q̄-
ſi in toto orbe. Et ideo co-
cluſit Sapiens Prouerb.
xxij. Noli eſſe amic⁹ homini
iracundo. Inuidi etiam vt
dixi impediūt veram dile-
ctionem. Unde dr̄ Petrus
rauēnenſis. omelia. iiij. ꝙ in
uidia fec̄ ꝙ tota latitudo t̄-
re duob⁹ fratrib⁹ erat angu
ſtata. ipſa cōſuluit germa-
num occidē. Et ſubdit Oī

bus malis peior eſt inuidia
Hec Petr⁹. Un̄ habet̄. ij.
Machabeo. xiiij. ꝙ Nicha
nor dux exercit⁹ regis De
metrij vidēs animi audaci
am Jude machabei petiuit
ab eo amiciciam ⁊ percuſſe
rūt fedus. quod perpendēs
Alchimus q̄ fuit ſummus
ſacerdos in iudea narrauit
regi Demetrio ꝙ Nicha-
nor aſſentiret alienis regib⁹
ꝙ inſidiatorem regni facēt
ſuum ſucceſſorem. Qḋ au-
diēs rex Demetrius iuſſit
Nichanori ſub pena ſui ca-
pitis ꝙ caperet Judā ⁊ vin
ctum ꝑduceret ad eū Qui-
bus auditis fugit Judas
et poſtea amputauit caput
Nichanoris. Ex qua hiſto
ria patȝ ꝙ ex inuidia multa
mala oriunt̄. ⁊ iō ipſam fu-
giendo veram dilectionem
capiamus vt vitam poſſi-
deam⁹ eternam. Quā no-
bis cōcedat qui ſine fine vi
uit ⁊ regnat Amen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Sermo. xi.

Venire. Chariſſimi. Dicit btūs Auguſtinus. q͡ tria genera hominū veniūt ad ſermonem ¶ Aliq̄ em̄ veniunt q̄ nō delectant audire v͛bum dei. imo vix timent penas et͛nas. cuiuſmōi ſūt iduratī in pccīs. ꝛ iſti non referūt fructū ſermonuꝫ. q2 nō habēt humorē grē. Secūdo aliq̄ veniūt ꝛ delectātur audire v͛bū dei. timent q̄ penas ſꝫ nō pctā deſerūt. q2 ſuffocantur diuitijs huius mundi ꝛ voluptatib9. ꝛ ideo non referunt fructum vt dicitur Luce. viij. Tercio veniunt aliqui cum bono propoſito recedendo a peccatis ꝛ perſeuerandi in virtutibus. de quibus dicitur in euangelio Luce ſexto. Venerant vt audirent eum. et ſanarentur a languoribus ſuis. Et iſto modo omnes boni ꝛ v͛tuoſi veniunt. Ut ergo poſſimus iſtam conditionem habere oremus. ¶ Pro proceſſu huius ſermonis ē breuiter aduertendum ſm Bernardum ſermone. iij. de aduentu. q͡ triplex ē aduentus chriſti ſecūdū tria tempora Chriſtus em̄ venit ad homines in preterito humanam naturam aſſumendo humiliter. veīt ad homines in preſenti gratiā ſuam nobis copioſe infundendo. et veniet contra homines in futuro peccata in iudicio potenter puniendo In primo aduentu veīt generaliter propter homines tam bonos q̄ꝫ malos. In ſecundo aduentu venit tantummodo in bonos. Et in tercio aduentu veniet contra malos. In primo aduētu filius dei per ſuā incarnationem filius hominis efficitur. In ſecundo aduētu filius hominis filius dei

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

per gratiam dei efficitur ſi
ue conſtituitur. Et in tercō
aduentu ille qui inuentus
fuerit filius dyaboli penis
eternis deputabitur. Prio
et principaliter dixi q̄ chri-
ſtus venit ad homines hu
manam naturā humiliter
aſſumēdo. Unde circa ad
uentum chriſti tres poſſunt
queri queſtiones. Prima
quis eſt et qualis fuit q̄ no
ſtram naturam aſſumpſit
Secunda queſtio eſt quo-
modo naturam humanaȝ
aſſumpſit. Et tercia ē qua
de cauſa venit in hunc mū
dum vt fieret homo morta
lis. Ad primam queſtionē
reſpondetur q̄ erat fili⁹ dei
et non angelus. nec aliquis
alius ſanctus exiſtens in h̄
mundo. Et cauſam ponit
beatus Anſelmus libro. ij.
Cur deus homo. Nam an
gelus non potuit quia ex ſe
ipſo inſufficiens fuit ſatiſfa
cere pro peccato ꝓprio. Nec
purus homo eadem ratio-
ne. Ideo venit chriſtus de-
us factus homo. quia ſicut
fuit verus deus eternalit̄.
ita temporaliter factus fu
it verus homo. In quantū
erat deus potuit ſatiſface-
re pro peccato humāo Cō-
ueniens eñ erat vt homo
ꝑ homine ſatiſfaceret. Sȝ
quia nullus homo purus h̄
potuit. conuenientiſſimum
erat vt deus homo hoc face
ret. B Sed hic
querit̄ lr̄aliter qualit̄ vna
perſona diuina potuit īcar
nari non incarnata alia. cū
opera trinitatis ad extra
ſint indiuiſa. et tunc ſi ſic. q̄
re magis filius fuit incar-
natus q̄ꝫ pater et ſpiritus-
ſanctus. Exemplum quā-
tum ad primum habetur ī
experientia de tribus puel-
lis induentibus vnam illa
rum. quarum quelibet ad
illam induitioneȝ fecit idē
quod altera. et tamen ſola
vna illarum induitur. Eo
dem modo eſt de chriſti in-
carnatione quam quelibet
trium perſonarum opera-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

batur in filio. Unde quan
doq3 ipſa incarnatio attri-
buitur patri. vt patet ꝑ illō
Apoſto. ad Gala. iiij. Mi
ſit deus filium ſuū natū ex
muliere. Et aliqñ attribui
tur ſpūi ſcō. vt habet Lu. i.
Spūſſanct⁹ ſuꝑueniet in te.
Et aliquando attribuitur
ipſi filio Joh. xvi. Exiui a
patre ⁊ veni in mundum. ⁊
tamen ſolus filius fuit īcar
natus. Et hoc propter va-
rias rationes. Prima ratō
quia ſm ꝙ dicunt doctores
filius dei eſt ymago patrꝫ
et ſimilitudo. et homo quā
do peccauit deſiderauit ſili
tudinem dei. ⁊ dyabol⁹ qñ
do temptauit hominem i-
miſit ſibi ꝙ fieret ſimilis deo
vt patet Geneſis. iij. Ita ꝙ
dyabolus in tēptando ⁊ hō
in deſiderādo ſpeciali⁹ deli
quit cōtra filiū qui eſt ſimi-
litudo pris ꝙ̄ ꝯtra patrē
vel ſpm̄ ſanctū. ⁊ iō filio dei
magis conueniebat veni-
re ꝙ̄ ſpiritui ſancto. Secun
da ratio eſt. qꝛ in tranſgreſ-
ſione parentis primi iniu-
ria facta cōcernebat filiū
ſpecialiter. quia erat cōtra
ſapientiā appropriatā filio.
Unde dixit dyabol⁹. Eri-
tis ſicut dij ſcientes bonum
et malum. Nō dixit poten-
tes vel clemētes. ⁊ ideo cō-
ueniēter filius poti⁹ ꝙ̄ pa
ter vł ſpūſſanctus fuit īcar
natus. vt miſereretur ho-
mini ⁊ vindicaret de dya-
bolo. Tercia ratio fuit vt
ille qui fuit filius dei in di-
uinitate eſſet filius homi-
nis in humanitate. Cū er
go queritur primo ⁊ princi
paliter qualis fuit qui fuit
incarnatus. Dico ſicut pri-
us ꝙ verus filius dei in ꝓ-
pria ꝑſona. nō angelus nec
homo tantum. ſed verus fi
lius dei. Ad hoc admonet
ratio ſpecial'. et eſt hec. Nā
homo quando fuit factus.
primo fuit creatus ad liber
tatem ⁊ dignitatem ꝙ nul
li fuiſſet ſubiectus niſi ſoli
deo. ſed omnia alia deberēt
ſibi ſubijci. Iuxta illō pſal.

Omnia ſubiecisti ſub pedi
bus eius oues ⁊ boues. ⁊c̄.
Et cauſa fuit. vt ipſe dili-
geret deum ſuper omnia.
Sed poſtq̄ꝫ cecidit ab illa
dignitate. ſi homo vl'ange
lus redimeret. oportetꝫ ho-
minē eū diligere ſupreme.
et ſic tūc nō fuiſſet reſtitut⁹
ad tantā libertatem ad q̄n
tam creatus fuit. ⁊ ideo de
us venit ꝓ illo in carnem.
vt totum amorem huma-
num vendicaret ſibi vt ho
mo nullum preter deū ſum
me diligeret. Iſtud teſtat̄
euangeliſta dicens. In pro
pria venit. Et ſequitur qđ
dolendum eſt Et ſui eum
non receperūt. id eſt illi qui
per ſuam creationē ⁊ redēp
tionē ſunt ſui. ipſum non re
ceperunt. per bonam vitaꝫ
ſed vilipenderunt per ſup-
biam inuidiā. accidiā. ⁊c̄.
Nec habent in memoria fi
dem ſue incarnationis quo
modo humiliauit ſeipſum
pro generis gumani ſalu-
te ad ſuſtinenduꝫ tot iniuri
as ⁊ miſerias. famem. ſitiꝫ
et opprobria. detractiones.
infirmitates ⁊ penas. ⁊ tan
dem mortem duriſſimam.
et ideo de talibus ingrat⁹
peccatoribus conqueritur
dominus Johannis. v. di-
cens. Ego veni in nomīne
patris mei. ⁊ nō accepiſtis
me. Si alius venerit in no
mine ſuo. illum accipietis.
quaſi diceret filij regum et
dominorum mortalium et
ſeruientes illorum cum ho
nore recipientur a vobis. ſꝫ
me qui ſum dei filius regis
eterni non vultis recipere
L V Sed hic que
ritur q̄re filius dei per tan-
tum temp⁹ diſtulit ſuā in-
carnationem . Dicitur ſm
ſanctum Thomam de ve-
ritatibus theologie. ꝙ pre-
ter cauſas in ſermone de fi
liatione aſſignatas hec eſt
precipua. videlicet vt mai-
feſtaret diuinam iuſticiaꝫ
Per hoc em̄ ꝙ per tantum
tempus ſuam incarnatio-
nem diſtulit. in primos pa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

rentes exulantes a paradi ſo ſuam iuſticiam in puniẽ do oſtendit. ſed ꝙ illos tan dem per ſuam paſſionẽ ꝛ re demit ſuam gratiam ꝛ mi ſericordiam demonſtrauit Et ideo apoſtol⁹. i. ad Thi motheum. i. Jeſus chriſtus venit in hunc mundũ pec catores ſaluos facere. Ad ſecundam queſtionem reſ pondet ꝙ quatuor modis homo ꝓducitur in hũc mũ dum. Primus modus eſt ſine viro ꝛ femina. Et iſto modo fuit Adam creatus a deo. Secundus modus eſt de viro ſine feīna. Et ſic Eua fuit facta de coſta a de. vt habet Geneſis. ſecũ do. Tercius modus eſt de viro ꝛ femina. ꝛ iſto modo genus humanum produ citur totum. ſed cum pecca to originali. Quartus mo dus eſt de femina ſine viro Et iſto modo fuit ꝓduct⁹ filius dei. per operationem ſpũſſancti. et iſte modus in carnatōis fuit mirabiliter prefiguratus in antiqua le ge. Primo ꝑ virgã aaron. de qua dicitur Nuẽri. xvij ꝙ ſine arte ꝛ ſtudio alicui⁹ floruit et produxit amig dola. Modo conſimili ma ria que per virgam aaron deſignatur floruit per virgi nitatem et ſanctitatem. et protulit filium ſine coniũc tione virilis conſortij. Se cundo fuit prefigurata ꝑ rubum Moyſi. de quo ha betur Exodi. iij. Cum ve nit Moyſes ad montẽ do mini ꝛ apparuit ei domin⁹ in flamma ignis in medio rubi. ꝛ videbat ꝙ rubus ar debat ꝛ non comburebat. Modo conſimili Maria virgo ardebat intus igne ſpiritusſancti. quando cõci piebat in ſeipſa verum deũ et hominem ſine ꝯbuſtione et corruptione carnalis vo luptatis. Item iſte aduen tus fuit ꝓphetatus per yſa iam. vij. dicentem. Ecce vir go concipiet ꝛ pariet filium ꝛc. Item fuit prophetat⁹ ꝑ

Jacob dicentē. Geneſ. xlix. Non auferetur ſceptruȝ de iuda. id eſt de illa tribu. nec dux de femore eius. donec veniat qui mittendus eſt. Unde chriſtus incarnat⁹ fuit in tempore Herodis alienigene. qui fuit de nati one ydumeorū. q2 poſt x̄pi natiuitatem nullus regna uit ſuper iudeam qui fuit de tribu illa. ¶ Itē iſte ad uentus fuit mirabiliter oſ⸗tenſus per euidentiā mul⸗torum miraculorum. Di⸗cit em̄ Oroſius de ormeſta mundi et etiā Methodi⸗us ꝛ magiſter in cronicis ſuis. ꝙ in aduentu domini tanta pace vniuerſalis or⸗bis gaudebat. ꝙ toti mun⸗do vnus imperator roma⸗norum pacifice dominaba tur. ita ꝙ aduentus ei⁹ pa⸗cificus pacē omnibꝫ demō⸗ſtraret. Et ideo dicit apo⸗ſtolus ad Ephe. ij. Ueni⸗ens euāgelizauit pacē his q̄ lōge ꝛ his qui prope. In cuius ſignum angeli in ſuo aduentu clamauerunt pa⸗cem dicentes Gloria in ex celſis deo. ꝛc̄. Luce. ij. Et iō Romani templum paciſ conſtruxerunt pulcherrimū in quo ſtatuam poſuerunt Rhomuli. qui conſulentes Appollinem quem pro do colebant q̄ꝫ diu ſtaret illud templum. ꝛ reſponſum fuit ꝙ duraret quouſqꝫ x̄go pa reret filium. ꝛ tunc ſcripſe⸗runt in foribus templi lris aureis. Templum pacis eternum. Quod templuȝ eadem nocte ꝛ hora qua cri ſtus naſcebatur corruit. in ſignum ꝙ virgo peperit. Item habetur in hiſtoria ſcolaſtica. ꝙ ante aduēruȝ domini tres ſoles apparue runt in oriente. qui paula⸗tim in vnum corpus ſolare redacti ſunt. Et hoc fuit fa ctum ad deſignandum ꝙ chriſtus fuit natus. in quo fuerunt tres nature que in vnam perſonam conuene⸗runt. videlicet caro. diuini⸗tas. et anima. Iteȝ iſte ad⸗

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

uentus fuit denunciatus
paſtoribus vigilantib⁹ ſu-
per gregē ſuū. ſicut bis i an
no cōſueuerunt. videlicȝ in
vtroqȝ ſolſticio. p̄io eſtiuali
circa feſtum ſancti Johan-
nis baptiſte. et ſecundo hie
mali circa feſtum natiuita
tis chriſti. Quia ſolem gen
tiles tanq̄ȝ deum colebant.
Apparuit eis angelus do
mini et chriſtum natum de
virgine nunciauit. Et quo
modo cū ꝯgnoſcerent. di-
dit eis ſignū dicens. Jte in
behleem ⁊ inuenietis infan
tem pannis inuolutum et
poſitum in preſepio. int̄ bo-
uem ſcȝ ⁊ aſinum. Luce. ij.
Ex quibus ſequitur mani
feſte ꝙ modus ſue incarna
tionis fuit mirabiliter pre-
figuratus ⁊ multipliciter
ꝓphetatus nec non per mi-
racula et euidentias mira
biles demōſtratus ¶ Ter-
cio p̄ncipaliter querebatur
de cauſa quare veīt in mū-
dum hūc vt fieret hō mor-
talis. ¶ D Rūdet

ꝙ ꝓpter diuerſas cauſas
Prima fuit ꝙ natura diui
na non potuit ſuſtinere op-
probria ⁊ penas. cum ſit im
mortalis ⁊ ſemꝑ ꝑmanēs. ⁊
iō oportuit illā induere ali-
am naturā in qua poſſet ſu
ſtinere. ⁊ genus humanuȝ
redimere. Secunda cau-
ſa fuit vt tanta foret humi
litas in chriſto qui redemit
genus humanum quanta
fuit ſuꝑbia in Adam q̇ ſcȝ
infecit genus humanum. ⁊
quia tanta ſuperbia fuit in
eo ꝙ voluit equiparari ipſi
deo in ſciencia. econtra tan-
ta fuit humilitas in chriſto
ꝙ voluit eſſe hō mortalis
Tercio cauſa fuit ad redi-
mendū genus humanuȝ a
poteſtate dyaboli in q̄ erat
ligatuȝ a tempore quo pec
cauit Adam vſqȝ ad ad-
uentum dñi. Et tria erant
vincula quib⁹ hō erat liga
tus vinculum ſcȝ peccati o-
riginalis. vinculū pene in-
fernalis. ⁊ vinculum miſe-
rie corꝑal'. Jſta tria vicula

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

chriſtus poſt ſuum aduen-
tum in paſſione diſſoluit. ⁊
ianuam celi aperuit q̄ om-
nibus erat clauſa. et illi qui
fuerunt detenti ſub his vi-
culis multum deſiderabāt
aduentum domini. Unde
dicit propheta Aggeus ca.
ij. Ueniet deſideratus cūc-
tis gentibus. Unde añ ad-
uentum chriſti totum ge-
nus humanum errabat a
via que ducebat ad celum
Figura hui9 habetur Exo
di. xvi. quomodo filij Iſra
hel errauerunt in ſolitudie
quadraginta annis nec po
tuerunt intrare terram ꝓ-
miſſionis quouſqꝫ Joſue fi
lius Nun ſucceſſoꝛ Moyſi
eos introduxit. Unde ⁊ ge
nus humanum in erroꝛe ꝑ-
manſit donec Jeſus filius
dei venit ⁊ naturam noſtrā
aſſumpſit. in qua moꝛtem
ſuſtinuit. per quam nos in
celum introduxit. Et ideo
dicitur Luce. xix. Uenit fi
lius hominis querere ⁊ ſal-
uum facere quod perierat.

Dicunt doctoꝛes ꝙ anime
ſanctoꝛum ſine peccato mo
rientium deſcenderunt ad
limbum patrū ante chriſti
aduentum. vbi nullam ſē-
tiebant penam coꝛpoꝛalez
ardoꝛis vel frigoꝛis. ſed tā
tum fuerūt in vno loco ob-
ſcuriſſimo. carentes viſione
beatifica dei. quam maxi-
me deſiderabant ⁊ expecta
bant. cuius quidem viſio-
nis carentia fuit illis maxi
ma. Nam ſm̄ ſanctuz Au-
guſtinum. maximum gau
dium ſanctis in celo erit vi
ſio dei beatifica. Et ideo cla
mat eccleſia in ꝑſona eoꝛuz
qui erant in limbo rogans
patrem celeſtē mittere fili-
um ſuum ad redimenduz
genus humanū ab illa ſer-
uitute dicens. Excita dn̄e
potentiam tuam ⁊ veni vt
ſaluos facias nos. Cui cō-
coꝛdat antiphona. O ado
nay. ⁊ dux dom9 iſrael. ⁊c̄.
veni ad redimenduz nos
in brachio extēto. ⁊c̄. hēt em̄
i hiſtoꝛijs romanoꝝ ꝙ q̄daz

īpator hēbat filiā quā tener rime diligebat. q̄ dolo ⁊ fal lacia cuiuſdam militis rap ta, ⁊ violata tādem per bo⸗ num virum ⁊ valentem re ducta fuit ad imperatorez qui eam cuiuſdam nobiliſ⸗ ſimi regis filio deſponſauit In nuptijs autez dedit im perator filie ſue tunicā pur puream. in cuius extremi⸗ tate erat ſcriptum Omnia dimiſi tibi ne adijcias Se⸗ cūdo dedit ſibi anulum au reum. in cui⁹ circuitu erat ſcriptum. Quid feci tibi, et quare attendas. Moraliter per imperatorem iſtuz intelligo chriſtum dei filiuz et ꝑ filiam animaz que fu⸗ it rapta a dyabolo per pec⸗ catum. tandem per chriſti ī carnationem ⁊ paſſionē re⸗ conciliata fuit ⁊ deo coniū⸗ cta. Per tunicam intelligo chriſti corpus rubricatum ī paſſiōe. In hac tunica erat ſcriptum. omnia dimiſi tibi q2 te redemi. ⁊ ideo ne adij cias. In cuius figura ſcri⸗ bitur Johānis. viij. q᷑ poſt⸗ q̄ꝫ digito ſcripſit in terram dixit mulieri ī adulterio de prehenſe. Vade ⁊ iam am pli⁹ noli peccare. Per anu⸗ lum aureum intelligo vul⸗ nus chriſti laterale in quo erat ſcriptum. quid feci ti⸗ bi memēto. q᷑ meipſum ex⸗ inaniui formam ſerui acci piens. Sed quare. vt a po teſtate dyaboli te liberarē. et ad regnum perditum in troducerem. Sed quid fe⸗ ci. nunquid me humiliaui hominem vt hominem per ditum redimerem. ⁊ idō di xit xp̄s in euangelio. Mat thei. xx. Non veni miniſtra ri ſed miniſtrare ⁊ dare ani mam meam in redemptio nem ꝑ multis ¶ In iſto nāqꝫ aduētu chriſt⁹ oſtē dit mirabilem humilitatē. mirabilem paupertatem. ⁊ mirabilem penalitatem cō tra tria peccata. ſcilicet ſu⸗ perbiam. auariciam. et lu⸗ xuriā. quia dicitur. p̄. Johā nis ſecundo. Omne quod ē

in mundo aut eſt concupi-ſcentia carnis. aut concupiſcentia oculorum aut ſuperbia vite. Ad deſtruendum vero ſuperbiam vite oſtendit mirabilem humilitatez Dicit enim Ptholomeus i ſuo almageſto. ꝙ ſol eſt centies ſexageſies maior ꝙ̄ tota terra. ⁊ tamen apparet i conſpectu noſtro vix bicubite quantitatis. Modo conſimili chriſt⁹ eſt maior omni creatura. non tantum cēties ⁊c. ſed infinities excedit omnem creaturam i potentia ⁊ virtute. et hec fuit mirabilis humilitas ꝙ ille qui ſua diuinitate replet totum mundum in tam paruo corpore voluit concludi. Nam dicūt doctores ꝙ chriſtus fuit minimus homo q̇ fuit vnꝙ̄ vel erit. quia in pᷣmo inſtanti quo conceptus fuit de virgine fuit perfectus homo ſicut perfect⁹ deus. Inquantum fuit homo humiliauit ſe ⁊ fecit ſe inferiorem patri celeſti. ipomet dicente in perſona hominis Pater maior me eſt. ſed fuit ei equalis in diuinitate. Secundo fecit ſe inferiorē angelo. inquātum fuit homo mortalis ⁊ angelus eſt immortalis. Tercio fecit ſe inferiorem homine. quia vt dicitur Luce ſecūdo. Subditus erat illis. ſcilicet Joſeph et Marie. Ex quib⁹ patet ꝙ chriſtus in ſuo aduentu ſummam ⁊ mirabilem humilitatem oſtendit. Et ideo dicit Johannis. vi Deſcendi de celo nō vt faciam voluntatez meam ſed voluntatem eius qui miſit me. Secundo oſtendit in eius aduentu mirabilē paupertatem. Unde Chryſoſtomus ſuper Mattheum opere imperfecto. omelia ſecunda. Nunquid inquit viderunt magi venientes ad chriſtum palaciū auro ſplēdidum. nunquid viderunt matrem diademate coronatam aut in lecto aureo recumbētem. Nunqnid vi

derunt puerum auro ꝛ pur
pura indutum. quaſi dice-
ret. nō. ſed viderunt diuer-
ſorium tenebroſum ꝛ ſordi-
dum. magis animalibꝰ ap
tum ꝙ̄ hominibus. in quo
nemo erat contentus iace-
re niſi coactꝰ Et ideo dꝛ Lu
ce. ij. Mater eiꝰ reclinauit
eum in pſepio. quia nō erat
ei locꝰ in diuerſorio. Diuer
ſorium vt dt magiſter hiſto
riarum erat diuiſum in du
as partes. operimētum ha
bens. ſub quo ciues ad col-
loquendum pro aeris intē-
perie diuertebāt Uel ſcd̄m
quoſdam habetur ꝙ ruſtici
et ſimplices patrie qui veni
ebant ad forumˢ animalia
ibi ligabant. ꝛ ibi erat pre-
ſepe cōſtructum ¶ Sꝫ
querit doctoꝛ de lira. quare
chꝛiſtus voluit naſci in tan
ta paupertate. Et reſpōdet
propter duas cauſas. Pri-
ma eſt ꝙ chꝛiſtus venit ad
predicandū veritatē populo.
ipſo dicente. Johannis
xviij. Ego ad hoc natꝰ ſum
et ad hoc veni in mūdum.
vt teſtimonium ꝑhibeā ve
ritati. Cum ergo predica-
tio veritatis multū impedi
tur ꝑ ſolicitudinē tꝑalium.
idō elegit pauꝑtatem vt li-
berius vacaret p̄dicationi.
Secūda cauſa fuit vt pec-
catores cōuerteret ad peni
tētiam Unde ipſemet dicit
Math. ix. Nō veni vocare
iuſtos ſꝫ pctōres ad pn̄iam.
Et ideo ne iudei ſuſpicarē-
tur ꝙ ꝓpter diuitias tempo
raliū pctōres cōuerterenur
potius elegit paupertatem
ꝙ̄ diuitias temꝑales. Ter
cio chꝛiſtus oſtendit in ſuo
aduentu maximā penalita
tem ꝯtra carnis laſciuiam.
Unde experientia docet ꝙ
quanto alicuius caro ſit te-
nerioꝛ tanto pena acerbioꝛ
Sed caro chꝛiſti fuit tener
rima. qꝛ ſuſcepit carnē de
puriſſimis guttis ſangui-
nis virginis glorioſe. vt di-
cit Auguſtinꝰ ſuꝑ pſalmū.
In te domine ſperaui ꝛc̄.
Uenit celeſtis medicus ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

terram. ſuſcipere contumeli
as ⁊ dare honores. Hauri
re dolores ⁊ preſtare ſalutē
Subire mortem ⁊ dare vi
tam. vt vitam habeāt ⁊ ha
bundantius habeant.

B Secundo princi
paliter dixi ꝙ chriſtus pro
tempore venit in homines
mentem humanam copio-
ſe ſua gratia illuſtrando.
Circa iſtuꝫ aduētum ē ad-
uertendum ꝙ Chriſtus ve
nit in mentem humanā tri
plici de cauſa. videlicet ad
informādum quid facien-
dum ⁊ quid fugiēdum ſit.
et hec eſt prudentia que eſt
virtus cardinalis. fugere
videlicet ⁊ cauere malum ⁊
viciosum. ⁊ imitari bonum
et virtuoſum. Iſtam lectio
nem ſumme deſiderabant
boni ⁊ virtuoſi. Et ideo ec-
cleſia iſto tempore clamat ī
antiphona. O ſapientia q̄
ex ore altiſſimi prodiſti ⁊c.
veni ad docendum nos vi-
am prudentie. Et quare
quero viam prudētie. quia

prudentia ſpiritualis eſt re
gimē vite virtuoſe. eo ꝙ do
cet hominem quid eſt ma-
lum. quid placꝫ deo ⁊ quid
diſplicet deo. Ex quibus ſe
quitur ꝙ ē neceſſaria ad ſa-
lutem. Et ideo dicit Sapi
ens Prouerbiorum. ij. pru
dentia. ſcilicꝫ ſpiritualis ſer
uabit te vt eruarꝫ a via ma
la. et ducet te ī vias bonas
docendo te fugere peccata.
et facere ea que ſunt neceſ-
ſaria ad ſalutē anime Iſtā
prudentiam Chriſtus do-
cuit Johannis. iiij. Scio qꝛ
Meſſias venit. ſcilicet per
carnis aſſumptionem. ⁊ cū
venerit per ſalutis īforma
tionem. annunciabit nobis
omnia. celeſtia ad appeten
dum. ſed terreſtria ad relin
quendum ⁊ iudicium vlti-
mum ad metuēdum. Un
de Seneca ī libro de copia
verborum. Si inquit pru-
dens eſſe cupis preſentia or
dina. preterita recordare. ⁊
futura preuide. Unde qui
nihil premeditatur. omnia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

mala incaute icurrit. Hec
ille. Unde hanc prudentiā
docuit angel⁹ domini Da-
nielem. vt habetur Danie
lis q̄rto. vbi ſic inquit Ego
veni vt indicarem tibi ⁊ do
cerem te quoniam vir deſi-
deriorum es. id eſt vir deſi
derans doctrinam. Unde
dicit Ariſtoteles in ethicis
ꝙ ſicut ad ſanationeꝫ ⁊ me
dicinas requiruntur virtu
tes. vt prudentia. iuſticia et
humilitas. ſic iſta doctrina
chriſti nō poteſt habitare ni
ſi in mentibus puris ⁊ ſan-
ctis que mandata di cuſto
dinnt. dicente Chriſto. Jo
hannis. xiiij. Si quis dili-
git me ſermonē meum ſer-
uabit. ⁊ pater meus diliget
eum. ⁊ ad eum veniemus
et manſionem apud eū fa-
ciemus. h Sed
timēdum eſt ꝙ multi iſtis
diebus magis addiſcūt do
ctrinam ⁊ prudētiam mun
dialem q̄ꝫ ſpiritualem pru
dentiam. quia iam nullus
reputatur prudens niſi ſci-
at multas diuitias ꝑ ſuas
cautelas falſas acquirere.
et proximum defraudare ⁊
deſtruere. magis vero ad-
diſcunt homines ad ban-
cum regꝫ placitare q̄ꝫ ad ec
cleſiam dei ꝯuenire. ſeu ibi
orare. immo qui ſic faciunt
reputantur ſtulti ſiue fatui
Et ideo dicitur Johannis
tercio. Qui maleagit odit
lucem ⁊ nō venit ad lucem
vt nō arguātur opera eius
Fures enim ⁊ latrones ma
gis diligūt tenebras et no-
ctem q̄ꝫ diem: ⁊ lumen Sic
mali nunq̄ꝫ vellent audire
enormitatem peccatorū ſu
orum. De talibus conque-
ritur Chriſtus. Johannis
iij. Lux venit in hunc mū-
dum ⁊ dilexerunt homines
magꝫ tenebras q̄ꝫ lucem. et
ideo venit Chriſt⁹ in men-
tem humanam ad letificā
dum ⁊ cōfortandum. ſicut
habetur in ſcriptura ꝙ mul
te tribulationes ⁊ anguſtie
frequenter accidunt ꝓpter
peccata hominum. Et ne

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

peccatores in tempore tri-
bulationis inciderent in de
ſperationem ⁊ deſolationē.
chriſtꝰ venit per ſuam gra-
tiam interius nos per patiē
tiam conſolando. Dicit eñ
Boetius de conſolatione
philoſophie proſa ſeptima.
ꝙ apud iuſtum ⁊ ſapiētem
nulla fortūa eſt mala. quia
quilibet p̄t ſi voluerit tra-
here fortunam ſuam ad bo
num. quia ſi ſit aſpera ⁊ ple
na anguſtijs tūc poteſt tra
here ad bonum patiēdo et
ſuſtinendo. ⁊ tūc eſt ſibi me-
ritum. ſi ſit leta ⁊ beneplaci
ta diſcat illa bñ vti ⁊ in deo
regulari. Et ideo dı̇ Boe-
tiꝰ. Omnis fortuna aſpera
aut exercet ꝑfectos aut cor
rumpit imꝑfectos ſiue pu-
nit iniuſtos. ⁊ ideo nō cōtri-
bulanꝭ quicq̇d tribulatiōis
eis acciderit. ſi ſint peccato-
res frequēter triſtanꝭ et tūc
niſi conſolentur per diuinā
aſpirationem caderent i de
ſperationem. Hinc dı̇ pſal.
Letetur mons ſyon ⁊ exul
tent filie iude ꝓpter iudicia
tua domine. Moraliter ſy
on ſignificat animam iuſti
que alte ſituatur in cōtem-
platione ⁊ deſpectu terre-
norum. ⁊ ideo habꝫ magnā
materiam letandi. ⁊ idō di
citur. Letabitur iuſtus in
domino. Filie iude vocātur
penitentes et confeſſi. quia
Iuda confeſſio interpreta-
tur. Peccatores qui habēt
cōtritionem ⁊ lachrymas ꝑ
peccatis. ⁊ veram confeſſio
nem bene poſſunt letari et
dicere cum pſalmiſta. Se-
cundum multitudinem do
lorum meoꝝ in corde meo.
conſolatiōes tue letificaue-
runt animam meam. Fi-
gura huiꝰ habetur. iiij. Re
gum. xix. quomodo ſerui re
gis Ezechie qui peccaue-
runt cōtra deum venerunt
ad ꝓphetam Yſaiam dicen
tes ꝙ rex Aſſirioꝝ veniſſet
cū magno exercitu ad de-
ſtruendum regem Ezechi
am. ⁊ ſtatim ne caderet in
deſperationem confortauit

regem ꝓpheta dicens. Va
de ⁊ dic Ezechie qđ ego fa
ciam eos couerti ad terraȝ
ſuam ⁊ deijciaȝ eos gladio
Quo audito rex eſt confor
tatus ⁊ cepit orare. Itē ha-
betur in ſcriptura ꝙ filij Iſ
rael ꝓpter ſua demerita fue
rūt capti ⁊ ducti ad babilo-
nem. Et ne caderent in de
ſperationem. dominus mi-
ſit ad eos Hieremiā Ba-
ruch et Ezechielem ⁊ alios
ꝓphetas ad confortandum
eos ⁊ conſulendum vt pete
rent veniam ⁊ miſericordiā
a deo ſtatimq̄ cōpuncti cor
de fleuerunt ⁊ dominus li-
berauit eos de anguſtijs ſu
is. Et ideo loquitur Yſaias
cuilibȝ anime peccāti. Sur
ge illuminare Hieruſaleȝ.
Per hieruſaleȝ figuratur
anima humana que debet
ſurgere a peccato et recipe-
re lumen gratie et ſpiritua
lis conſolationis. que conſi-
ſtit in contritione et effuſio-
ne lachrymarum quā chri
ſtus venit ad dādum vere

penitentibus de ſuis pecca
tis. et ideo nullus debet dif
fidere de eius miſericordia
vt dicit Ambroſius. Ne-
mo cōſcius peccatorum ve
terum diffidat. Deus no-
uit mutare ſentētiam. ſi tu
vis emendare vitam. Hec
ille. Et ideo Chriſtum ve
nientem ad animam no-
ſtram firmiter cuſtodiamꝰ
⁊ non permittamus eum a
nobis recedere. Unde dici
tur in euangelio Johannis
iij. Spiritus vbi vult ſpi-
rat. ⁊ vocem eius audis. ſed
neſcis vnde veniat aut quo
vadat. Neſcis inquit vnde
venit. quia forte ſpiritꝰ ve-
nit in animam tuam nō ra
tione proprij meriti. ſed ra-
tione meriti alterius boni
et virtuoſi qui orat pro te.
Et quando recedit neſcis
quo vadit. nec quomodo
eum recipies. ⁊ ideo bonuȝ
ſpiritum tenete vobiſcum.
Unde dicitur Johannis.
xiiij. ꝙ quando chriſtus re-
ceſſurꝰ erat a ſuis diſcipulis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

corporaliter mortem pro nobis patiendo et aſcendendo ad celum. ſui apoſtoli triſtabantur de ſui receſſione et ideo ad eorum conſolationem dixit. Non vos relinquam orphanos. Vado et venio ad vos. Et ſequitur in. xvi. c. Iterum autem videbo vos. ſcz poſt reſurrectionem. et gaudebit cor veſtrum quod fuit impletum quando miſit eis ſpiritū ſanctū qui in omni tribulatiōe cōſolabatur eos. ¶ Tercio venit chriſtus in mētem humanam ad ſuggerendum et defendendū. Qualiter enim poſſet anima humana ſuſtinere tot inſultus demonum niſi haberet deum protectorem ſuū. Et ideo dicitur Yſa. xl. Ecce dominus deus in fortitudine veniet. et brachium eius dominabitur. ſcz ſuper omnem poteſtatem demonū. Unde dicit Vincentius in ſpecl'o naturali. iiij. ca. xviij. quod filius dei. qui eſt ſumme miſericors homini propter peccatum a facie eius expulſo in hoc exilium lachrymarū contra eius tres hoſtes tres ordinauit defenſores. Cōtra malum angelum ordinauit bonum angelum ad ſuam cuſtodiam et defenſionem. Cōtra carnem ordinauit ſuam mortem. Et cōtra mundum ordinauit exempla ſanctorum. qui mūdum et eius diuitias contēpſerūt. et ſic chriſtus venit vt ordinaret nobis defenſores cōtra inimicos nr̄os. Un̄ dr̄ Daniel. x. quod Michael archāgelus venit vt adiuuaret pro ſe et miſtros ſuos ad defendēdū hoīes ɔtra īſultus demonū. Cū ergo gratant exſua infinita boītate veīt ad nos ſpūalit. videlz ad docendū. cōformādū. et defendēdum nos dēmus gratāt veīre ad eū tripl'r. videlz per cordis ɔtritionē. oris ɔfeſſionez et opis ſatiſfactōez. Prio inquam per cordis ɔtritionē que ſm doctores ē dolor volūtarie acceptus

cum propoſito firmo nō re-
cidiuandi et cōfitendi quē
dolorem oportet peccatorē
habere in caſu quo vult ve
niam peccatorum obtinere
Exemplum huius poſuit
Holkoth ſuper primum
ſapientie dicens ꝙ natura-
les dicunt ꝙ eſt auis q̄daꝫ
habens faciem humanaꝫ
ſed eſt auis nimis crudelis
et ferox intantum ꝙ inter-
dum pre famis inedia ho-
minem inuadit et occidit.
et poſtq̄ꝫ ſitiens ad aquam
vadit ⁊ potuꝫ ſumit vbi fa-
ciem ſuam propriam intu-
ens in aqua videt ſimilitu-
dineꝫ faciei hominis ⁊ me-
mor ſibi ſimilem occidiſſe.
tantum doloreꝫ in corde pa
titur ꝙ vltra cibum non ſu
mit ſed moritur. Spiritua
liter hoc quidem faciet pec
cator quando videt filium
dei pro ſe incarnatuꝫ ⁊ paſ-
ſum. ad cuius ymaginem
conditus fuit. ⁊ ꝑ ſui pecca-
ti maliciam quātum in ipſo
eſt occidiſſe quod iutime co
gitans deberet plāgere et
dolere R ij Sicut
conſuluit ꝓpheta dicens Ve
nite ploremus coraꝫ domi-
no qui fecit nos. pro noſtra
ſcꝫ ingratitudīe debemus
venire ad chriſtum ꝑ oris
cōfeſſionem. Unde pari-
ſienſis iu libro de ſacramē-
tis facit talem ratione͂ ad ꝓ
bandum ꝙ peccator tenet
peccata ſua homini confite
ri dicēs ꝙ impoſſibile eſt ali
quē iudicare in cauſa quaꝫ
ignorat. Cū ergo confeſſor
tuus ſedet inter te ⁊ deū. er
go ille non poteſt bene iudi
care in cauſa tangente tuū
peccatū niſi ſciat quid feci-
ſti. ſed non poteſt ſcire niſi
dicas verbo ſigno. vel aliq̄
alio modo. q̄a peccata tua ī
te et deum cognoſcunt. er-
go oportet vt tu cōfitearis
peccata tua et poſtea iudi-
care habet et penitentiā ſa
lutarem imponere. Unde
ſic conſuluit chriſtus in euan
gelio. Mathei vndecimo.
Uenite ad me omnes q̄ la

boratis ⁊ onerati eſtis. one-
re peccatorum. ⁊ ego refici-
am vos. videlicet mundā-
do ſalubriter ⁊ peccata mi-
ſericorditer condonando.
Tercio debemus veire ad
chriſtum per operis fatiſfa
ctionem. dicite eīm Augu-
ſtino libro de eccleſiaſticis
dogmatibus. ꝙ ſatiſfacere
eſt cauſas peccatorum ex-
cludere. ⁊ eorum ſuggeſtio
nibus viam ꝑcludere. Un
de licet contritio ſatiſfaciat
et confeſſio quoad deletio-
nem culpe. ⁊ homo per pec-
catum meruit penam eter
nam. ſed virtute cōfeſſionꝫ
et cōtritionis cōmutatur il-
la penꝰ eterna in penā tem
poralem a qua tamen pe-
na temporali liberatur per
opera ſatiſfactionis. q̄ ſunt
ieiunium. peregrinatō. ele
moſyna. ⁊ cetera huiuſmo-
di. Hinc conſulit propheta
dicens. Venite filij audi-
te me. timorem domini do
cebo vos. quia qui timꝫ do-
minū faciet bona ſatiſfacto
ria ꝑ peccatis. ⁊c. Iſtis tri-
bus modis debet homo ve
nire ad deum. ⁊ cū eo gau
dere in eternum. Tercō pn
cipaliter dixi. ꝙ chriſtus ve
niet in tempore futuro ad
iudicium ad iudicandum
bonos a malis iuſtiſſime ſe
parando. Dicunt Aſtrolo
gi ꝙ in firmamento ſunt di
uerſa ſigna in quibꝰ ſol fa-
cit circulum ſuūꝫ de vno in
aliud ſed inter illa tria ſig-
na. ſcꝫ Leonis. Virginis.
et Libre. ſol currit ſucceſſi-
ue ¶ L Spiritua-
liter per ſolem intelligo xp̄ꝫ
dei filium qui anteq̄ꝫ fuit ī
carnatus fuit in ſigno leo-
nis. quia in ātiqua lege fu-
it ſicut leo crudelis ſuꝑ pec-
catores. quia ſtatī vindica
uit. vt patet in ſcriptura de
ſodomitis ⁊ mltis alijs. Sꝫ
poſtea tranſiuit in ſignum
virginis quando naturaꝫ
humanam aſſumpſit de ꝟ
gine. tunc fuit humilis et
miſericors cum peccatoribꝫ
vt patet de muliere que fu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

it apprehēſa in adulterio. Johannis. viij. ⁊ mlt̄ꝭ alijs Sed tráſibit in ſignum libre quando veniet ad iudicium ponderans op̄a bonorum ⁊ malorum. ⁊ diuidēdo oues ab hedis. Dicit em̄ Albumazar in ſuo introductorio q̄ in ſigno libre aſcendit vir iracundus in ſiniſtra manu habēs libraꝫ et in dextra pondera. Spiritualiter per illud ſignum intelligo aduentum Chriſti ad iudicium in quo ponderabit omnia peccata viuorum et mortuorum. tūc apparebit terribilis peccatoribus. ⁊ manſuetus electis. et nulli parcet quia non flectetur timore cum ſit potentiſſim⁹. Nec cecabitur muneribus. quia eſt ſapientiſſimus. nec placabitur precibus. quia eſt iuſtiſſimus. Ideo dicitur Malachie tercio. Ecce veniet dominus exercituum. Et quis ſtabit ad videndum eum. et cetera. ¶ Unde dicit Chryſoſtom⁹ ſuper Matheum. Filij pro parentib⁹ non intercedent. nec angeli pro hominibus. quia natura iudicij preces non recipiet. eo q̄ ibi erit iuſticia ſumma. Nam ſicut gladius abſconditur in vagina ſic iuſticia domini abſconditur in vagina miſericordie. Et ideo amota miſericordia apparebit iuſticia. quia omnes ſancti et omnes angeli venient cum eo ad iudicium contra peccatores. Et ideo nullus poteſt ei reſiſtere. Unde dicitur Sapientie. duodecimo. Quis ſtabit contra iudicium tuum. quaſi diceret nullus. Et hoc eſt quod dicit ſanctus Auguſtinus in epiſtola ſua ad Voluſianū comitem premonendo ipſum de equitate iudicij dicens. Cū venerit ille iuſt⁹ iudex q̄ nulli⁹ p̄ſonā accipit quia nec imperator. nec rex nec epiſcopus ipſum auro corrumpere poteſt. tunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

ſtabunt omnes anime' vt
referant quid fecerunt ī cor
pore ſuo ſiue bonū ſiue malū
luz. Ibi aſtabit dyabolus
recitans verba profeſſionis
quam feciſti in baptiſmo. ⁊
ſi vitam finiuiſti in pecca-
to mortali dicet dyabolus.
O iuſte iudex iudica iſtuz
eſſe meum ob culpaz quaz
fecit. quia noluit eſſe tuus
per gratiam. ibi nullus ef
fugiet quin reddat ratōez
de operib⁹ ſuis. Et ideo di-
citur Matthei. xxv. veniet
dominus et ponet rationez
cum ſeruis ſuis. quia de oī
verbo ocioſo reddet quis ra
tionem in die iudicij. Hinc
dicit Anſelmus in ſuis me
ditationibus. O anguſtie
excūt vndiq;. quia ibi erūt
peccata accuſantia intus ī
cōſcientia. deſup iudex ira-
tus. foris totus mundus
vrens. infra infernus hor-
ridum chaos. peccator iſtis
circūuolutus quo vel quo-
modo fugiet. quaſi diceret
nullo modo. Ibi null⁹ po-
terit excuſari. quia ibi erit
denudatio omnium pecca-
torum. et libri erunt aperti
in quibus quilibet leget p-
pria peccata. Unde Apo
ſtolus. i. ad Chorinthios.
quarto. Ueniet domin⁹ et
illuminabit abſcondita te-
nebraruz. et manifeſtabit
conſilia cordiuz. De iſto ad
uentu ad iudicium loqui-
tur beatus Hieronimus.
Siue comedo ſiue bibo. ſi-
ue aliquid aliud facio ſem
per videtur ſonare in auri
bus meis illa vox terribilis
Surgite mortui veite ad
iudicium. Iſtud iudicium
eſt merito precauendūm.
quia veniet ſubito cum nō
ſperatur. Matthei. xxiiij.
Sicut fuit in diebus Noe
erant homines edentes et
bibentes ⁊ nuptui traden-
tes. et non cognouerunt do
nec diluuium ſubito venie
bat. Ita erit aduentus fi-
lij hominis. Hinc conſulit
nobis Chriſtus dicens.
Eſtote parati. quia qua

hora non putatis filius ho
minis veniet. Nã neqꝫ an-
geli neqꝫ ſancti in celo ſciũt
aduentum dñi ad iudiciũ
Unde xp̄s in euãgelio di
cit. de die illa ⁊ hora nemo
ſcit. ⁊ cauſam reddit Au-
guſtinus vij li. de ciuitate
dei dicẽs. Sicut p̄ncipium
mũdi fuit a ſolo deo cogni-
tum. ita ⁊ finis a ſolo deo ē
cognitus vt homines ſem-
per vigilent in obſeruatõne
mãdatorum dei. ⁊ ſint pa-
rati ad iudiciuꝫ. qꝛ ſi ſcirẽt
tũc deputarẽt partem vite
ſue ad bene viuendũ. ⁊ p̄tẽ
ad male viuendum. ⁊ ideo
voluit a ſenſu humano oc-
cultare diem aduẽt⁹ ſui vt
ſemꝑ eẽnt parati. qꝛ ſi ſciret
paterfãilias qua hora fur
vẽturus eſſet. vigilaret vti
qꝫ ⁊ nõ ſineret ꝑfodi domũ
ſuam. Mathei. xxiiij
D Nã diſcipuli xp̄i q
ſierũt a xp̄o ſedẽte in mõte
oliueti. Dic nobis quando
hec erũt. ⁊ qđ ſignũ aduẽt⁹
ſui ⁊ cõſummatõnis ſeculi.
Quibus chriſt⁹ reſpondit.
Surget gens ↄtra gentẽ
et ſeducẽt multos dicentes
Ego ſum xp̄s. ⁊ cum vide
ritis hoc fieri ſcitote qꝛ pro-
pe eſt regnũ dĩ. Dicit Hie
ronimus ꝙ añ deſtructõeꝫ
hieruſalẽ multi ſurrexerũt
q̄ dicebãt ſe eẽ xp̄m. Unde
añ aduentũ xp̄i ad iudiciũ
veniet antichriſtus q̄ mul-
tos ſeducet. Et vt dicit ſãc-
tus Thomas de ꝟitatib⁹
theologie. li. vij. c. viij. qtu-
or mod' armabit antixp̄s
Prima callida ꝑſuaſione ⁊
miraculorum operatione.
Secũdo donorum largitõ
ne. Tercio tormẽtorum ex
hibitione. Quarto ficta ad
ulatione. Per p̄mã ſcꝫ calli
dam ꝑſuaſionem predica-
bit nouam legem eẽ pecca-
tum ⁊ falſiter eẽ repertã. et
ſic legem chriſti ꝑm ſuũ poſ
ſe deſtruet ⁊ caſſabit. Se-
cũdus modus ꝑuertẽdi po
pulum erit ꝑ falſa miracu-
la. quia parte magicã faci
et multa miracula. Tercĩ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

decipiet per munera. Ipſe
em̄ inueniet theſauros ab
ſconditos. ⁊ ſic ditabit mul
tos qui ꝓpter auariciã ad
ipſum conuertent̄. Quarto
compellet populum per mi
nas quos aliter conuertere
non poteſt. Tanta em̄ erit
tribulatio ante aduentũ
xp̄i ad iudicium ꝙ in erro-
rem cõuertentur ſeu indu-
cent̄ ſi fieri poteſt etiã electi
Et iõ aduẽt⁹ ei⁹ ẽ timend⁹
qꝛ dicitur in canonica Iu-
de. Ecce veniet domin⁹ in
ſanctis milibus ſuis facere
iudicium cõtra oĩes. ⁊ ar-
guere omnes ĩpios de om-
nibus operibus impietatis
eorum ꝟ Sed ti
mendum eſt ꝙ multi iſtũ
aduentũ nõ timent nec ꝓui-
dent qui ſibi tempus hui⁹
vite conceſſũ a deo agẽdi
penitentiã ianiter ⁊ inutili
ter cõſumunt dãdo ſe ocioſi
tati ⁊ accidie que eſt cauſa
luxurie ⁊ multorum malo-
rum. vt dicit ſcriptura .ij.
Regum. xi. quomodo Da
uid cum ſe ocio dederat cõ-
miſit adulteriũ ⁊ homicidi
um. Item Auguſtinus li-
bro. iij. de ciuitate dei. dicit
ꝙ ciuitas romana quando
fuit dedita ocio ⁊ accidie po-
pulus ciuitatis factus fuit
libidinoſus ⁊ vicioſus Vñ
dicit ꝙ accidia eſt tediũ bo
ni ſpiritualis. ex quo ſequit̄
ꝙ nec in deo nec in diuinis
laudibus homo delectatur
Quando em̄ q̇s reſpuit bo
nũ ſpirituale ⁊ q̇ꝛit carna
lem appetit. tunc ſine deuo
tione orat ⁊ legit. nec curat
qualiter cũq̃ dies tranſeat.
Cauendum igitur eſt pec
catum accidie. ⁊ virtuoſe o
perandum eſt propter mer
cedem ꝓmiſſam operanti-
bus ⁊ laborãtib⁹ ĩ vinea do
mini. Quia vt dicit chriſt⁹
Apocal. xxij. Ecce venio ci
to. ⁊ merces mea mecũ eſt.
reddere vnicuiq̃ ſm ope-
ra ſua. qđ eſt ꝯtra illos q̇ re
tinẽt mercedẽ laborãtiũ et
nõ ſoluũt qđ q̇de pccm̄ cla-
mat vindictã a deo. Chri-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

ſtus eīn nō retinebit merce
dem maloꝝ nec bonoꝝ. q̇a
malis ⁊ ociosis dabit penā
eternā ꝑ mercede. bonꝭ ꝟo
et ꝟtuoſꝭ vitā eternā. cū ma
lis dicet. Ite maledci in ig-
nē eternū. Istud ē ꝟbū ter-
ribile. qꝛ tria mali patienꝭ
Primo ꝑuabunꝭ ꝯſortō di
ideo dicit Ite. Scd̄o habe-
būt maledictionē dei. iō di-
cit maledicti. Tercio habe
būt penā ſenſus infinitā ꝫ. ⁊
ideo dicit in ignē eternum.
Bonis ꝟo ⁊ ꝟtuoſis dicet.
Venite benedicti pr̄is mei
ꝑcipite regnū qd̄ vobis pa
ratū ē ab origīe mdi. Ma
thei. xxv Isti ergo habebūt
tria cōmoda. Nā ꝑmo ha-
bebūt diuinā p̄ntiā. qd̄ no-
taꝭ cū dicit veite. Secūdo
habebūt dei benedictōnem
qd̄ notaꝭ cū dicit benedicti
Et tercio habebūt vitam
ſempiꝭnā ſiue itermīabilē⁊
h̊ notaꝭ cū dꝛ. ꝑcipite regnū
ad qd̄ nos ꝑducat ⁊c̄

Sermo. xij

Ambulare

a Charissimi Docto
res dicūt ꝙ via ꝑn-
cipalis ꝑ quā ambulanduꝫ
est ꝟſus celum est via incre
ata que est deꝰ. Vñ dicit
Ego ſuꝫ via ꝟitas ⁊ vita.
Joh. xiiij. Ipe ē via ſine er-
rore. ꝟitas ſine fl̄itate. vita
ſine morte. Per hāc vitā. ſ.
xp̄ꝫ dī filiū ⁊ ꝑ fidē ⁊ iuſtici
am dēmꝰ ābulare. hāc vitā
deſiderās ſcire ꝓpha dꝭ No
tā fac mihi viā in q̄ ābuleꝫ
Sꝫ hāc vitā ñ poſſumꝰ ꝯg
noſcere ſine grā ſpēali. ideo
orandū eſt A ¶ Pro
ꝓceſſu ē breuiꝭ. aduertēdū
ꝙ ābulare debemꝰ triplicitꝭ
Prio caute q̊ ad noſmetip
ſos. Scd̄o honeſte q̊ ad ꝓxi
mū. ⁊ ꝭcio digne q̊ ad deuꝫ
¶ Primo ⁊ ꝑncipalꝭr dico ꝙ
debemꝰ caute ambulare q̊
ad noſmetipſos. Circa qd̄
tria ſunt notanda. ꝑmo ꝙ
viator cautus caueat ma-
lorum cōſortiuꝫ. Scd̄o ꝙ re
ſpiciat ad pedes qñ trāſit in

via ſtricta. Et tercio ꝙ ꝓui
deat de cibarijs ⁊ veſtimen
tis que ſunt ſibi neceſſaria.
Primo dixi ꝙ viator tranſi
ens in via verſus celū caue
re debet a conſortio maloꝝ
qui nitunᷣ ipm frequenter
a bono ꝓpoſito per ꝟba ma-
la ⁊ opera impedire. Dicūt
naturales ꝙ ſerpēs vtitur
iſta prudētia qñ audit vo-
cem incātatoꝝ volentiū ipꝫ
capere propter venenū ha-
bendum ad faciendū tyri
acam. ſerpens idustria na
turali hoc ꝑcognoſcens. ca-
put ſuū inter ſpinas ſui cor-
poris abſcondit. ⁊ vnā aurē
apponit terre ⁊ aliam cau-
da ſua obturat. Mo-
raliter ꝑ iſtos īcātatores in
telligo peccatores ⁊ vicōſos
allicientes alios ꝑ verba lu
xurioſa ⁊ alia opera mala ⁊
exempla ad diuerſa pecca-
ta ad luxuriā homicidiū et
cupiditatem. Cōtra tales
debem⁹ hrē prudētiā ſerpē
tis ſcꝫ obturare aures rōna
les. vnā aurē obturare de-
bemus cū memoria mortꝭ
noſtre. ne ꝯſentiam⁹ eorum
falſis blādicijs. ⁊ aliā aurē
obturare debemus meōria
paſſionis xp̄i. ⁊ eorū blādici
as debem⁹ caute ꝑcauere.
vt cōſulit ſapiēs. Prouerb.
ꝑmo. Fili mi ſi te lactaue
rint peccatores ne acq̇eſcas
eis. Figura ad hoc habeᷣ
Gen. xxxiij. qñ Jacob nolu-
it ambulare cū frē ſuo. quia
ſciuit ipm eē malū ⁊ iratuꝫ
contra ſe. ⁊ ideo prudēter de
clinauit ſocietatē ei⁹ dicens
Noſti dñe mi ꝙ paruulos
habeam teneros. ⁊ ſi vltra
facerem eos ambulare mo
rerenᷣ in via. In cuius ſig-
nū domin⁹ nō apparuit a-
brae qꝫ diu habitauit cum
malis. ⁊ iō fugit de caldea
q̄ hoīes terre illi⁹ erāt ydo
latre. vt habeᷣ. Geneſ. xiij.
Itē habeᷣ Numeri. xvi ꝙ
dominus ꝑcepit filijs iſrael
ꝙ recederēt a cōſortio malo
rū. ſcꝫ Dathan ⁊ Abirō di-
cēs Recedite a tabernaculꝭ
īpioꝝ. ⁊ nolite tangere ea q̄

ad eos pertinent ne moria
mini in peccatis eorū. Isto
modo fecit Thobias quan
do homines terre illi⁹ ibant
vt adorarent vitulos aure
os quos fecit Hieroboam
hic solus fugiebat cōsortia
illorum. Thobi i. Sic sara
vxor Thobie filia raguel
fecit. que vt habet Thobie
iij. dixit sic. Nunq̄ cum lu-
dentib⁹ miscui me neq̄ cū
his qui ī leuitate ambulāt
participē me prebui. Con-
formiter q̄ cupiūt ambula-
re viam rectam versus ce-
lum ⁊ nō preponētes retar-
dare. oportet q̄ caute ⁊ pru
denter ambulēt fugiēdo cō
sortia malorum adulatoꝝ.

B ¶ Vnū adulatio fit
tribus modis. Primo mo-
do quando aliquis laudat
alium de virtute quā non
habet. Secundo modo qn̄
aliquis nimis commendat
illud qd̄ habet. Tercio mo
do quando quis approbat
malum quod habet. ⁊ hoc
est peccatū mortale. De ta-
libus ad propositū loquit̄
Isaias ca. v. dicens. Ve q̄
dicitis malū bonum. et bo-
num malum. Adulatores
dicunt q̄ superbia est hone-
stas. Luxuria ē naturalis.
Gula ⁊ ebrietas ē bona soci
etas. De istis loquitur Io-
hānes in policraticon. dicēs
q̄ isti adulatores qui princi
pes ⁊ dominos suos in va-
nitatibus cōmendant. faci
unt eos nō q̄ cognoscunt se
ipsos nec proprios defect⁹ ⁊
ideo imitantur ferocitatē
bestialem ⁊ iam fiūt crude
liores bestijs ⁊ ideo pericu-
losum est habere tales adu
latores in aliqua societate.
Et conformiter in luxurio-
sis ⁊ latronibus qui frequē
ter ducūt socios suos ad su
spendium et confusionem.
Ideo dicit sapiens Prouer
bioꝝ. iiij. Ne delecteris in se
mitis impiorū. nec tibi pla-
ceat malorum via. ¶ Vnū ex
mala societate accidūt mul
ta mala. quia dicitur Iudi
cum. ij. q̄ filij israel q̄ ambu

l 3

lauerunt cum amorreis et
iebuſeis ad bellum qui fu
erūt mali ⁊ idolatre. iō dn̄s
precepit eis vt deſtruerent
eos ⁊ nullo modo habitarēt
cum eis. ne inciderent ī pec
catum idolatrie, ⁊ quia am
bulauerunt cum illis iō de-
ſtructi fuerunt ⁊ mala mor
te perierūt. Item habetur
ṗ. Machabeoꝝ. ix. ꝙ Iu-
das machabeꝰ ambulauit
cum romanis qui fuerunt
mali ad bellum. ⁊ quia iudas
cum eis habuit ſocietatem
ideo in bello captꝰ fuit ⁊ ce-
cidit ꝓpter peccata roma-
norum qui fuerūt idolatre
Ex quibꝰ ſequitꝰ ꝙ ſocietas
maloꝝ nocet bonis. et ideo
merito fugienda eſt. Et ſic
non eſt periculoſum ambu
lare cum bonis ſanctis ⁊ iu
ſtis vt habetꝰ Mat. xxvi. ꝙ
q̄ diu Petrus erat cū ſocijs
id ē apoſtolis fuit ſatis fir-
mus in fide ſed ſeparatꝰ ab
eis negauit xp̄m Item ha
betꝰ Actuū. xxvij. ꝙ omnes
qui erat in naui cum beato
paulo adueniēte tempeſta
te erant ſaluati propter eiꝰ
ſocietatem. Ex quibus patꝫ
ꝙ qui ambulāt cum bonis
et virtuoſis non peribunt.
Unde in ṗs. Cum ſancto
ſanctꝰ eris ⁊c̄. Scd̄o dico ꝙ
ſi caute ⁊ prudēter volumꝰ
ambulare oportet reſpicere
ad pedes noſtros et maxi-
me cum ambulemꝰ per vi-
as lubricas et tenebroſas.
Unde dicit Auguſtinꝰ li-
bro ſermonum parte ṗma.
ſermoe. iij. ꝙ ambulatio aīe
eſt recta delectatio. qui per
carnalia ambulat ſc̄m car-
nem ābulat. Qui ergo vo-
luerit ambulare prudēter
oportet reſpicē ad ſuos pe-
des. i. affectiones anime. quia
ſi anima magis afficiatur
et delectatur ī diuitijs ⁊ vo
luptatibus q̄ȝ in domino am
bulat in vijs tortuoſis et lu
bricis. ⁊ tunc leuiter cadet ī
penam eternam. Hinc cō-
ſulit apoſtolus ad Ephe. v.
dicens. Uidete ⁊ conſidera
te quomodo caute ambule

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

tis non quaſi inſipientes ſʒ
vt ſapiẽtes ¶ Unde
ille ſapienter ambulat. qui
non relinquit viam et figit
pedes ſuos. id eſt affectões
in ſolida terra que eſt amor
dei ⁊ p̱ximi. Et ideo conſu
lit apl'us ad Ephe. v. Am
bulate in dilectione ſicut et
Chriſtus dilexit nos. Un
de tres ſunt vie que abdu⸗
cunt a tramite veritatis. vi
delicʒ via cupiditatꝫ ⁊ aua
ricie. via iniq̇tatis ⁊ immũ
dicie. ⁊ via guloſitatis ⁊ ac
cidie. ¶ Primo dico ꝙ via
cupiditatis ⁊ auaricie ab⸗
ducit a tramite veritatis.
Gloſa ſuper illud Lu. viij.
Aliud cecidit inter ſpinas.
⁊c̄. dicit ꝙ diuitie dicuntur
ſpine. qꝛ pungunt mentem
et faciunt in acquirendo la
borem. in cuſtodiẽdo timo⸗
rem. in amittendo dolorem
ideo dicitur Prouerbiorꝫ
xv. Iter pigrorum quaſi ſe
pes ſpinarum. Quantum
fugiendum eſt a ſpina cu⸗
piditatis ⁊ diuitiarum que
ita fallaces ſunt ꝙ mentis
inopiam non repellunt. nec
in maxima neceſſitate. pu⸗
ta in morte iuuant quouis
modo. Et ideo fatuum eſt
ambulare ꝑ hãc viam que
ducit ad mortem qualis ē
via auaricie que dicitur ſpi
noſa. Unde ſpina auaricie
triplicit' pungit ⁊ tria mor⸗
tifera vulnera infert. Pri⸗
mo pungit vſqꝫ ad oſſa per
ſolicitudinem acquirendi.
quia multotiens ſunt oſſa
ſatis feſſa ambulãdo ⁊ eq̇⸗
tando pro temporalibꝰ. qꝛ
multis periculis ſe exponũt
periculis latronum. pericu
lis in mari. multotiens eti⸗
am proximos decipiunt. et
ideo dicē poſſunt illud Sa
pientie. v. Laſſati ſumus ī
via iniquitatis ⁊ ꝑditionis
et ambulauimꝰ vias diffici
les. Refert Iſidorꝰ li. viij.
ethimologiaꝝ ꝙ antiq̇ mer
curiu vnu planetaꝝ depin
gebãt ad ſilitudinē merca
toris hñtis ī ore liguã ſerpē
tinã. iduturꝗꝫ pēnis vſqꝫ ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

talos ⁊ ſuper caput eius ponebatur gallus Mercurius dicitur quaſi medius aureus. ⁊ talis poteſt eſſe homo cupidus qui ad congregandum diuitias currit de foro ad forum. Per linguam ſerpentinam intelligunt verba deceptionis ⁊ falſa iuramenta ⁊ mendacia quibus cupidi mercatores vtuntur propter lucrum. Per pennas quibus induitur deſignatur quod volat de patria in patriam. de regno ad regnum ad decipiendum populum. Per gallum deſignatur quod volans de patria auarus ſeruat omnes vigilias ſicut gallus. ⁊ in tantum ſolicitus eſt quod vix dormire poteſt ſed in galli cantu ſe percutit ⁊ reſurgit. De quibus dicitur Job. vi. Inuolute ſunt ſemite greſſuum eorum. ambulabunt in vacuum ⁊ peribunt. Uni cupidi talpe comparantur. Talpa enim quamdiu moratur in terra ſemper fodit ⁊ diuerſos tramites ſiue vias facit ex omni parte ſui. ⁊ tamen non ſatis capit de terra pro cibo ſuo. Modo conſimili eſt de iſtis cupidis. qui quantumuis habuerit ſufficienter de pecunijs ⁊ poſſeſſionibus adhuc neſciunt contentari. quia tunc illi ſunt magis ſoliciti. ⁊ tunc diuitias magis appetunt quam prius ⁊ magis indigentes ſe oſtendunt quam pauperes qui nihil habent. Iſti non ambulant ſapienter quia non incedunt directe ſed per circuitum. Nam toto tempore vite ſue circueunt circa temporalia. ⁊ maxime in ſenectute. Tunc enim cupiditas inualeſcit quando cetera peccata deficiunt. De quibus loquitur pſalmiſta dicens. In circuitu impij ambulant. ⁊ non per viam rectam. Multi numquam ſciunt dicere ſufficit nec inuenire finem. Iſti autem ambulant ſicut ambulauit Sathan qui dixit Job. i. Circuiui terram ⁊ perambulaui eam.

¶ Secundo via que abducit a via veritatis quam debet homo prudens precauere est via in

uidie ⁊ iniqͣtatis q̃ eſt tene
broſa. Vñ inuidi ſunt intã-
tum excecati cum malicia ⁊
vindicta ꝙ neſciũt ambula
re i via recta veritatis. Vñ
ꝑ. Joh. ij. Qui ſodit frẽm ſu
um in tenebris eſt ⁊ in tene
bris ambulat ⁊ neſcit q̊ eat.
Et .i. Joh. iij. Ois qui odit
fratrez ſuum homicida eſt.
Jſtam inuidiaz habuerũt
philiſtei erga Samſonem
qui inuidebãt ei ⁊ ꝑ eorum
maliciam ⁊ iuidiã mulierꝫ
exoculatꝰ fuit. vt habet̃ Ju
dicum .xvi. Jtẽ babilonij in
uidebãt danieli qm̃ habuit
ſpũm ꝓphetie ⁊ ei mortẽ cõ-
minabant̃. ⁊ tandẽ in lacuz
leonum miſſus ẽ vbi ordia
tione diuina ſaluabatur vt
habetur Dañ. xiiij. Jtem ꝑ
illam viã ambulabãt frẽs
Joſeph coꝙ plus eis a pa-
tre amaret̃ ⁊ cogitauerunt
eum occidẽ. Geñ. xxxvij. ſu-
per quo textu dt̃ doctor de li
ra. ꝙ Joſeph accuſauit frẽs
ſuos de crimie peſſimo. Et
crimen hoc vt dicit doctor d̃
lyra. fuit inuidia ſuperne g̃
tie. Et dicit Auguſtinus.
ꝙ inuidia eſt deteſtatio ali
ene felicitatis ⁊ exultatio al
terius ruine ⁊ aduerſitatis
Et ideo inuidus cuidam
monti comparatur qui dici
tur ethna. De quo dicit au
tor de naturis reꝝ. ꝙ ſemꝑ
ardet ⁊ nulli nocet niſi ſibi-
ipſi. Vñ poeta ſic inquit me
trice.
Nil aliud a ſe valet ardens
ethna cremare.
Sic ſe non alios inuidꝰ ig-
ne cremat.
Omnia ſemper igne malicie
inuidus ſeipſuz cremat cũ
viderit proximos ſuos dita
ri ſiue ad honores eleuari.
quouſqꝫ ſe poterit vindica-
re. vel ꝑ diffamationem. vl'
ꝑ falſaz ſuggeſtionẽ ꝓ primũ
deſtruere. Vñ ſapiẽ. ij. ſcri-
bit̃. Jnuidia diaboli mors
intrauit in orbẽ terrarũ. Et
Gregorius inquit in mora
lib. Cum inuidi augmẽta
audierint aliene ꝓſperitatꝫ
incipiũt apud ſeipſos anxiꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

afflicti cordis ſui peſte mo-
ri. Hec ille. Et tamē quod
mirum eſt. quicq̄d per inui
diam ad deſtructionem p-
ximi faciunt. dicūt q̄ eſt p-
pter bonum cōmune euētu
rum. Talis fuit ille Dyo-
niſi⁹ tyrānus. d̄ quo narrat
Valerius libro primo. c. iij
q̄ ipſe intrauit templum ido
lorum vidēs ibi iouem pal
lio indutum aureo abſtulit
illud et induit enim pallio la
neo. Scd̄o vidit eſculapiū
habentē barbā auream et il
lam abſtulit. Tercio vidit
ibi vnam imaginem coro-
nam auream int̄ ſuas ma-
nus ꝑtenſas tenentē. et illā
ſil'iter ſpoliauit. Cūq̄ de h̄
ſcelere a ſacerdote tēpli ar-
gueret̄. reſpondit q̄ palliū
iouis fuit nimis ponderoſū
pro eſtate et nimis frigidū
pro hyeme. Secundo excu
ſauit ſe de ablatione barbe
auree ab Eſculapio filio ap
pollinis. dicens q̄ indecens
erat q̄ eſſet barbatus. dum
modo pater eius nunq̄ ha
buit barbam. Tercio excu
ſauit ſe de ablatione corone
auree. dicens q̄ gratāter et
libere illa imago ſibi obtu-
lit illam coronā auream et
porrexit. ideo potuit illam iu
ſte accipe. Modo conſimili
eſt de iſtis inuidis. q̄ domos
religioſoꝝ ſpoliant. et habēt
occaſiones et cautelas excu
ſantes ſe et dicentes q̄ poſ-
ſeſſionati nimis habent in
poſſeſſionibus. et ideo chari
tatiuū eſt illorum bona au
ferre. Si ſint religioſi men
dicantes dicūt q̄ peccatum
eſt illis ſubuenire cum ſint
optimi edificatores pulcra
rum domoꝝ. Si ſit iuuenis
mercator in ciuitate vel vil
la prouid⁹ et ſapiens et ince-
perit diuicijs abundare. di-
cunt inuidioſi quomodo in
tam breui tempe diues ef-
fici poſſit niſi eſſet latro l' fur.
et ſtatim machinantur ad
eius confuſionem dicentes
Nos cognouim⁹ eius parē
tes. qui fuerunt ſimplices
et pauperes. iſte tamen abū

dat diuitijs. Item ſi fuerit
magnus cum rege vel cuꝫ
epiſcopo. inuidi dicent ꝙ ſit
proditor vel raptor paupe-
rum̄. tūc eijcient eum ab of
ficio ſuo niſi dederit quicq̇d
habuerit. tunc dicent ꝙ libe
re hoc eis obtulit quod non
eſt verum. Unde de iſtis i
uidis dicit ſapiens Prouer
biorum. ij. Relinquūt iter
rectum. ⁊ ambulant ꝑ vias
tenebroſas. ¶ Ter
cia via que etiā ducit a re-
cta via verſus celum ē via
accidie ⁊ guloſitatꝭ. ad q̄m
oportet prudenter inſpicere
Nam qui ambulant i hac
via cito fatigant̄ quia om-
nia que fuerint ad diuinaꝫ
laudem ⁊ ſalutem anima-
rum nimis tedioſa eis vidē
tur. Tales diligūt lōga ſō-
nia. exultatiōes, plixas. ve-
nationes ⁊ ludos. ſpectacu-
la ⁊ vanitatas. ⁊ breues miſ
ſas. ⁊ p̄dicatiōes deteſtant̄.
Quibꝫ loquitur Salomon
Prouer. ix. Relinqnite in-
fantiam. id eſt opa infanti

um et venite ⁊ ambulate
per vias prudentie. Que-
rit Ariſtoteles in pbleuma
tibꝫ pbleumate. v. vtꝝ ho-
mo magis laborat trāſeun
do cōtinue viam planā. q̄ꝫ
qn̄ trāſit planam qn̄qꝫ ⁊ qn̄
qꝫ montoſam. Et reſpon-
det. Ille qui tranſit ꝯtinue
viam rectam ⁊ planam ci-
tius fatigatur. ſed ambu-
lās mō viaꝫ montoſam. mō
viam valloſam. aliqn̄ aſcen
dit aliqn̄ deſcēdit ⁊ mutat
motum in tibijs ⁊ genibꝫ.
et ita non tam cito fatigat̄.
Et cauſam reddit q̄re am
bulās viam rectam citius
fatigat̄ dicens ꝙ ambulās
viam planam ſempꝫ habet
eundem motum in crutibꝫ
et in tibijs. ſꝫ ambulās mō-
toſam viam mutat motuꝫ
et ideo membra ꝓpter diuer
ſitatem motuū non tm̄ fati
gant̄ ſicut q̄ hn̄t motū vni-
formē. ſic eſt in ſpūali ābu-
latiōe huiꝰ vite vt ſi hō ꝯti-
nue vacaret vigilijs ⁊ orōi
bꝰ ⁊ ieiunijs aliquādo eſſet

tediosum. Eodem modo ſi cõtinue laboraret circa temporalia ⁊ nunq̄ quieſceret. tederet hominem vite ſue. Et ideo ne ĩ vita noſtra fatigaremur bonum eſt ꝙ aliquando daremꝰ nos deuotioni ⁊ oratiõi ⁊ ceteris actibus ſpiritualibus. aliquando vero circa temporalia occuparemur Vñ ſcribit Haymo de ſancto Paulo apoſtolo ꝙ vnam ꝑtem temporis dici expendebat in oratione. ⁊ aliam in predicatione. ⁊ terciam in labore manuũ ⁊ ideo qꝛ fragilitas humana magis accidiatur circa ſpũalia q̄ circa temporalia. ideo debemꝰ neceſſario orare cum pſalmiſta Uias tuas domine demõſtra mihi. Multum em̄ confortat ambulãtem ꝯgnoſcẽ viam per quã ambulare debꝫ Et ideo q̄rit Ariſtoteles in probleumatibꝫ parte. v. ꝓbleumate. xxv. q̄re ambulãtes viã quã ignorãt iudicant ⁊ putant ipſam eſſe longiorẽ q̄ eſt. Et reſpondet dicens ꝙ eſt ꝓpter inexperiẽtiam. Nam homo viã quam ignorat ſemꝑ eſtimat longiorem q̄ eſt. quia menſuram vie nõ eſt expertus. ⁊ ſic fallitur in iudicio ⁊ eſtimatione ⁊ citius fatigat̃. Simili modo accidioſi ⁊ vicioſi iudicant ⁊ eſtimãt ꝙ nullꝰ poteſt in vita iſta ꝟtuoſe viuẽ et cum deuotione deo miniſtrare. Vñ guloſus mirat̃ q̃uo aliq̄s poteſt viuere cuꝫ abſtinẽtia. Cupidꝰ mirat̃ quõ quis p̄t contemnere diuitias. ⁊ q̇libet vicioſus eſtimat quemlibet eſſe talem qualis ipſe eſt Vñ Chryſoſtomꝰ ſup Mat. ope imperfecto omelia. xxxiij. Ecce fornicator eſtimat neminẽ eſſe caſtũ. ⁊ ſic de alijs Cauſa q̄re via reputat̃ difficilis et laborioſa ẽ. qꝛ pauci ſciũt eã viã. ⁊ ideo inexꝑti. ſꝫ ſi cognoſcerẽt q̄ leuis via p̄me eſt ⁊ q̄ meritoria. non dubium q̇n multi ambularẽt ꝑ eã. Unde dicit̃ Hiere. vi.

State ſuper vias ⁊ videte et interrogate de ſemitꝭ antiq̇s que ſit via bona. ⁊ ambulate in ea. ⁊ inuenietis refrigerium animabꝫ veſtrꝭ

¶ Tercio dixi ꝙ ſi voluerimus caute ambulare oportet ꝓuidere de indumentis et cibarijs que ſunt nobꝭ neceſſaria. prudens nāqꝫ viator longam viā trāſiens ꝓuidet ſibi indumēta contra pluuias ⁊ tēpeſtates ne forte pereat in via. Modo cōſimili quilibet iturus viā rectā verſus celum oportet ꝓuidere ſibi indumēta ꝟtutum quibꝫ anima tegat̄ cōtra tēpeſtates diaboli ne cadat in peccatum. Nā ſi q̇s iret ad nundinas ⁊ videret multa venalia proficua et neceſſaria. ⁊ ꝓuideret ſibi d̾ illis que nō valerēt fatuus reputaretur. Modo conſimili dum ſumꝰ in hac vita poſſumus emere regnū celeſte qđ in eternū durabit ꝑ opa charitatis. Sꝫ illi q̇ in hac vita ꝓuidēt ſibi res tpales honores quoqꝫ et diuitias quibus ſpoliantur ī morte fatui ſunt. Et ideo qui vult prudent̄ ambulare oportꝫ ꝙ faciat prudētiā pro anima ſua vt ipa induat̄ ꝟtutibꝫ. Vn̄ conſulit Apl's ad Romanos. xij. Nolite eſſe prudētes apud voſmet ipos. Nulli malum ꝓ malo reddētes ꝓuidētes bona nō tātū coram deo. ſed etiā coram omnibus hominibus

¶ Secundo ꝑncipaliter dixi ꝙ debemus honeſte ambulare quo ad primum.

¶ Circa quod notandum eſt ꝙ ambulandum ē honeſte tripliciter. ſcꝫ in via charitatis. in via eq̇tatis. ⁊ in via caſtitatis. ¶ Primo dico. ꝙ debemꝰ honeſte ambulare in via caſtitatis. Dicit enī doctor de lyra ſuper epl'am. Pauli ad Hebre. xiij. ꝙ via charitatis ꝯſiſtit in tribꝫ ad primū ſcꝫ in largiendo. in ꝯſulēdo. ⁊ in docēdo. Pro ꝑmo q̇ vult ambulare honeſte oportꝫ primis

indigentib⁹ ſubuenire. Exemplū ad hoc habet̃ Thobie pmo. quomodo fratribus captiuis qui erāt ex genere ſuo omnia que habere potuit diſtribuit. hoīes interfectos in via ſepeliuit de nocte. nudos veſtiuit. ⁊ plura alia opera charitatis faciebat cōtinue que in iſto verſu continentur.

Viſito. cibo poto. redimo. tego. colligo. condo

In hac vita ambulauit abraam q̇ pauperes ⁊ pegrinos in domū ſuā introduxit ⁊ eis hoſpiciū miſtrauit. et ideo meruit hoſpitari angelus dei. vt dicit̃ Geneſis. xviij. Cōſimile fecit Loth qui fuit cognat⁹ Abrae et ī domo ſua a iuuētute ſua nutritus. vt habet̃ Geneſ. xix. Item habet̃ q Raab meretrix in ſcriptura mltū commendatur eo q recepit hoſpites exploratores filiorū iſrahel qui aliter interfecti fuiſſent ab habitatorib⁹ terre illius. vt habetur Joſue. ca. ij. Item habetur q Symō coriarius recepit Petrū ⁊ ceteros apoſtolos chriſti Actuū. x. Modo cōſimili nos debemus exemplo illorum qui recte ambulauerunt verſus celum implere opera miſericordie. quia dicit apoſtol⁹ ad Romanos xiiij. Si pter cibū tuū frater tu⁹ cōtriſtatur. iam nō ſm charitatē ambulas. H

¶ Sed timendum ē q multi magis ambulant p viā crudelitatis q̄ pietatis cuiuſmōi ſunt oppreſſores paupeꝝ pupilloꝝ. ⁊ viduarum. Unde apparet mihi q quatuor generibus hoīnum maxime eſſet parcendum ſm dictamen rationis et compaſſionis naturalis. ſcilicet pauperibus propter inopiam ⁊ impotentiam. ⁊ ſenibus propter reuerentiā iuſtis propter innocentiam et viduis pter inſufficientiam. Sed iſti raptores peſſimi maxime ɔtra tales aſpirāt vt illos opprimant di

centes illud ſcripture Sa-
pientie.ij. Veite opp̄mamꝰ
pauperē. quātuz ad p̄mū.
et iuſtū. quātum ad ſecun-
dum. ⁊ non parcamꝰ vidue
quātum ad terciū. nec reue
reamur canos multi tem-
poris. quantū ad quartum
De quibus etiam dicitur
Job.xxiiij. Subuerterunt
pauperū viā ⁊ oppreſſerunt
pariter māſuetos terre. Figu
ra huius habetur Exod.i.
quomodo egiptij oppreſſe-
runt filios iſrael. ⁊ intantuz
illos p diuerſos labores af-
flixerunt ꝙ vitam ſuā ama
riſſime duxerunt. Unde d̄
talibus oppreſſoribꝫ loqui-
tur Ambroſius in p̄mo li.
de officijs in pſona chriſti.
Diuitē te feci. qua de cau-
ſa aliena potiꝰ ꝙ̄ tua rapis
egeſtas em̄ non te compel-
lit. ideo em̄ te diuitem feci.
vt excuſatōem nō haberes.
Non te feci potentez vt op-
primeres pauperes ſed vt
eos defenderes Iſti nō co-
gitāt quod dicet eis iudici
um duriſſimū. quia contra
eos clamabūt multi. q̄t em̄
bona iniuſte abſtulerūt. tot
contra illos clamabunt. q̄t
lachryme quot ſuſpiria pu
pillorum. quaſi tot accuſa-
bunt accuſatores. Et ideo
dicitur Eccleſiaſtici.xxxv.
Nōne lachryme vidue ad
maxillā deſcendūt. ⁊ excla-
matio earū ſuper deducen
tes eas. A maxilla em̄ aſcē
dunt vſqꝫ ad celum. ⁊ dn̄s
exauditor non delectabit i
illis ſcilicet oppreſſoribus
Iſti non ambulant viam
rectam verſus celuz. quia
faciunt opera tenebrarum
Hinc conſulit nobis apo-
ſtolus ad Romanos.xiij.
Abijciamꝰ opera tenebra
rum ⁊ induamur arma lu-
cis ſic vt in die honeſte am-
bulēꝰ ¶ I Scd̄o q̄ vult
hoēſte ābulare i via caritatꝫ
oꝫ ꝯſolari d̄ſolatos Exēplū
hēt iudith.xiij. q̄ cū āputa-
uit caput olofer. trāſiuit ad
filios iſrl' q̄ erāt i mag̃ d̄ſola
tōne ⁊ ꝯfortauit eos dicens

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Laudate dominũ deũ no⸗
ſtrum qui non deſeruit ſpe⸗
rantes in ſe ꝛc. Item habe
tur Exo.xiiij.quomõ Mo
yſes conſolabaẗ populũ Iſ⸗
rahel dicens. Nolite timere
State ꝛ videte magnalia
domini q̃ facturus ẽ hodie
Dominꝰ pugnabit ꝓ vob̃
et vos tacebitis Item ha⸗
betur Geñ.xiiij.ꝙ cũ Abra
hã audiſſꝫ ꝙ captꝰ fuit loth
cum tota ſubſtantia ſua ſta
tim conſolatus eſt eũ.ꝛ per⸗
ſecutus eſt inimicos eiꝰ.ip⸗
ſumqꝫ reduxit ꝛ omnẽ ſub⸗
ſtantiam eius. Itẽ habeẗ
Iudicum.viij.ꝙ cũ Gede⸗
on ꝑſecutus fuiſſet ꝑncipeꝫ
madian viri ſui pre laſſitu
dine nõ poterãt vlteriꝰ am
bulare ſtatim Gedeon ha⸗
buit compaſſionẽ de illis.ꝛ
petijt panes pro illis licꝫ nõ
obtinuit. ¶ Modo conſi
mili debemꝰ nos ꝓrimꝭ no
ſtris exiſtentibus in tribu⸗
lationibꝰ ꝛ anguſtijs ſubue
nire ꝛ illos cõfortare.ꝛ illud
eſt opus miſericordie ſpiri⸗
tualis. Unde poeta ſic inq̃t
connumerãdo ſeptẽ opera
miſericordie ſpiritualis.
Conſule.caſtiga.ſolare.re
mitte.fer.ora. Et ĩdo
cõſulit ſapiẽs Ecci.vij. Nõ
deſis plorantibꝫ in conſola⸗
tione.ꝛ cũ lugientibꝫ ambu
la. ¶ Tercio qui vult am⸗
bulare in via charitatis o⸗
portet docere ignorantes.
Exemplũ huius habeẗ .ij.
Paral.xvij. de Ioſaphat.
rege q̃ ambulauit in via ca
ritatis quando ordiñauit
ſacerdotes ꝛ ſapientes ad
docẽdum filios iſrahel pre⸗
cepta ꝛ cerimonias Itẽ ꝑ⸗
mo.Machabeoꝝ.ij.habeẗ
ꝙ mathathias cõſuluit fili
is ſuis vt ſtarẽt ꝛ pugnarẽt
vſqꝫ ad mortẽ ꝓ lege dĩ ſui
dicẽs. Cõfortamini ꝛ viri⸗
liter agite qꝛ cũ feceritꝭ iſta
que p̃cipio vobis glorioſi eri⸗
tis in cõſpectu totius popu
li. Modo cõſimili debemꝰ
conſulere ꝛ docere populuꝫ
per viam charitatis ad bñ
et virtuoſe viuenduꝫ.iuxta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

conſilium ſapiētis Prouerbioꝝ.iiij. Uiā ſapiētie mōſtrabo tibi ⁊ ducā te p ſemitas equitatis R Sz timendū eſt ꝙ mlti nolunt trāſire p viā rectā ꝯſilij boni. qualis fuit aſahel cui cōſultū fuit ab abner ne perſeq̄ret eū dicēs. Recede ⁊ noli me ſeq̄. ne forte ꝯpellar ꝯfodere te in terrā Qui audire ꝯtēpſit. ⁊ iō gladio ſuo tranſfodit ipſum. vt habet ij. Regum ij. Item habet iij. Regū .xij. de Roboā q̄ noluit adquieſcere cōſilio ſeniorū ſed adheſit cōſilio iuuenū. ⁊ ideo depoſitus fuit a regno ſuo. Tales ſūt mlti qui nolūt regulari conſilio ſapientū ⁊ ideo in diuerſa vicia prolabunt. De quibus pōt dici illud Baruth iij Uiā ſapientie nec ſcierūt neqꝫ cōmemorati ſunt ſemitas ei⁹ ſed ambulauerunt poſt peccata ſua. Ex q̄bus patet ꝙ ābulās p viā charitatis debet docere ignorantes. ⁊ ſpēalit opa miſericordie docebūt que in ꝓximos ſuos exerceri debent. q̄ opa docent p legem nature prout declarat Bonauentura ſuper quartū ſentētiarū ſic dicens. Hō ē animal ratōnale ⁊ mortale. ⁊ inquātū eſt animal indiget cibo potu hoſpitio ⁊ indumēto. inquantū eſt rationale nollet conſtringi in carcere nec infirmitate. ⁊ indiget viſitatione ⁊ cōſolatione. inquantū eſt mortale indigꝫ ſepultura. ⁊ ideo oīa iſta debet quis exhibere ꝓximo ſuo. et tunc ambulat in via recta charitatis R Secūdo dico ꝙ debem⁹ ambulare honeſte in via iuſticie et equitatis. In hac via ābulauit Dauid. vt habet. i. Regū .xxx. qui in diuiſione ſpoliorū tantū dedit ⁊ equalit diuiſit ill' qui pugnauerūt in bello. ⁊ illis q̄ remāſerūt ad ſarcinas Sarcina vocātur victualia que ordinant pro bellatorib⁹ Et factū ē hoc ex die illa ⁊ deinceps cō

ſtitutum ⁊ prefinitū ⁊ quaſi lex in iſrael Itē in hac via ābulauit Thobias vt habet Thob. ij. In cuiꝰ ſignū illius vxor ſemel induxit vnā ouē cuiꝰ vocem balātis Thobias audiuit q̇ erat cecus ⁊ dixit vxori ſue. Vide ne furtiua ſit ſed eā redde domino ſuo quia nō licꝫ comedere aliquid furti. et ideo de eo poteſt dici illud pſal. lxxxiiij. Iuſticia añ eū ābulabit. ⁊ ponet ī via greſſus ſuos. In hac via ābulauit quidā rex noīe Paulinus de quo narrat Marcus paulꝰ in libro ſuo d̄ moribus orientaliū. ca. ij. Iſte rex fuit potentiſſimꝰ inter omnes reges orientales et iuſticiā diligebat. Vnd̄ in toto regno ſuo tanta fuit iuſticia ꝙ nullus aliū offenderet. ſepe ſtationes artificuꝫ fuerūt dimiſſe a pte. nec erat qui ꝑſumebat illis dānum inferre Mercatores etiā die ac nocte ꝑ totū regnū ſecure ambulauerunt ⁊ hoc fuit quia iuſticiaꝫ rigoris iuris ſeruabat ſine fauore. Sed timendū eſt ꝙ mlti ab hac via deuiant. cuiuſmodi ſunt latrones ⁊ falſi iudices. Vnde narrat Helinandus libro ꝑmo ca. v. ⁊ Valerius libro. vi. quomō quidam imperator nomīe Canbiſes ordinauit ꝙ ſedes iudiciaria eſſet coopta pelle patris ſedentis ad iudicandum populum. vt videndo pellem paternaꝫ cogitaret de equitate iudicij ⁊ ſcripſit hos verſus

Sede ſedens iſta iudex inflexibilis ſta
A manibus munus reice. ab aure preces
Sit tibi lucerna lux lex pelliſq̄ paterna.
Qua reſidet natus ꝑ patrie iure datus

Vnde omnes illi falſi iudices poſſunt dicere illō ſapiētie. v. Errauimus a via veritatis ⁊ lumē iuſticie nō luxit nobis. M

¶ Tercio debemꝰ ambu-

lare honeſte in via mundi-
cie ⁊ caſtitatis. In hac aūt
via ambulauit nobilis vi-
dua Judith. que poſt virū
ſuum alterum non accepit
et ideo bn̄dicta fuit a domi
no eo ꝙ caſtitatem adama
uit. Judith. xv. In hac via
ambulare debēt omnes mi
niſtri eccleſie. In cui⁹ ſignū
Dauid precepit leuitis et
ſacerdotib⁹ atqꝫ Sadoch ⁊
Abiathar qui portarēt ar
cham domini ꝙ ſanctifica-
rentur ⁊ mūdarētur a pec-
catis ſuis. vt habetur p̄mo
Paralippomenō. xv. Etiō
dicitur in pſalmo. Ambu-
lans in via īmaculata hic
mihi miniſtrabit Jſtud fu
it bene figuratuꝫ Thobie
quito p angelum quem vi
dit Thobias quaſi iuuenē
candidum ſtantem ⁊ p̄cic
tum et paratum ad ambu
landum. Per iſtum iuue-
nem intelligo miniſtrum
altaris qui debet eſſe ſplen
didus honeſtate. precinct⁹
charitate. et paratus volū-
tate ad implendum legeꝫ
diuinam. Et idō dicit pſal
miſta. Beati immaculati
in via qui ambulant in le-
ge domini. ⁊c̄. ¶ Sed ti-
mendum eſt ꝙ multi deui
ant a via caſtitatis. hi ſcili-
cet qui recipiunt in anima
immundas cogitationes ⁊
luxurioſas. Dicit autor qui
dam de proprietatibus re-
rum ꝙ ſi carbonem non om
nino mortificatum cande-
le extincte proijcias in ſul-
phure. ſtatim candela reac
cendetur. ¶ Modo conſi-
mili eſt de fomite facto in
carne que non poteſt morti
ficari in hac vita. cui ſi pro-
ijciantur cogitationes im-
munde in corde ſtatim ac
cenditur caro ad luxuriaꝫ.
Forte dicitur ꝙ nullus po-
teſt vitare quin habeat co-
gitationes immundas.
Reſpondet Gregorius. ca
pitulo. viceſimo. moraliuꝫ
dicens ꝙ non culpatur ho-
mo quia veniūt cogitatōes
imūde in corde. ſꝫ qr morāt

Exemplū ſi habeas arbo-
rē in orto tuo non potes vi-
tare qn aliquando ſedeat
coruus ſuper illaꝫ. ſed ſi vo
lueris poteris prohibere ne
ibi nidificet. Et ideo dicit
ꝓpheta Yſaias. c. lv Dere-
linq̄t ipiꝰ viā ſuam. ⁊ vir ini
quus cogitatōes ſuas
Tercio ꝑncipalr̄ dixi ꝙ de
bemꝰ ambulare digne quo
ad deū. ⁊ hō ꝑ triplicē viam
Prio ꝑ viā do
loris ⁊ ꝯtritōis. Debet em̄
homo de peccato confiteri.
qꝛ filij iſrahel nō potuerunt
intrare terrā ꝓmiſſionis ni
ſi ꝑus ambularent ꝑ mare
rubeū. vt habet̄ Exo. xiiij.
Spūaliter ꝑ mare qḋ oīa
corꝑa mortuorꝫ proijcit a
ſe intelligo contritionem q̄
proijcit oīes ſordes pecca-
torum ⁊ nihil amarū retinꝫ
in ſe. ē pura qꝛ nihil tꝑale ſa
pit. Per hāc cōtritōnem o-
portet penitentem ambula
re Et nūc poteſt dicere illḋ
Eccleſiaſtici. xxiiij. In fluc
tibꝫ maris ambulaui. ⁊ i oī

terra ſteti. hoc eſt oīs circū
ſtantias peccatorum colle-
gi in memoria ꝓ illis fleui
et dolui. ſicut fecit Achab.
vt habet̄. iij. Regū. xxi. q̄a
em̄ defraudauit naboth ḋ
vinea ſua ⁊ occidit eū. Ideo
ꝓpha Helias nūciauit ſibi
ꝙ in eodē campo in q̊ canes
comederūt carnes Naboth
in eodē loco comederēt car
nes ſuas Quo audito ach
ab contritꝰ erat ⁊ fleuit ⁊ ve
niā meruit. In hac via am
bulauit Manaſſes q̊ effu
dit ſanguinē ꝓpheta ꝝ in ci-
uitate hieruſalē. queꝫ deus
tradidit in manꝰ inimicoꝝ
ſuorū ⁊ reſtitutꝰ erat ad re-
gnū. vt habet̄. ij. Paralip.
xxxiij dicit autor ḋ naturis
rerū. ꝙ eſt quedam auis q̄
vocatur auis paradiſi. que
ſic vocat̄ ꝓpter pulchritudi
nē pennaꝝ. cuiꝰ quidē vox
eſt taꝫ dulcis ꝙ exercitat ho
minem ad deuotōem. que
ſi laqueo capta fuerit irre-
mediabiliter plāgit. nec vn
q̄ꝫ deſinit donec reſtituta fu

erit libertati ſue. Moralit̃ per auem hanc intelligitur anima humana. que ſi laqueo dyaboli capta fuerit. quid eſt tunc faciēdum. reuera nihil aliud niſi plangere ꝛ flere ſua peccata donec reſtituta fuerit ad gratiaȝ Sic planxit latro in cruce. dicens. Memento mei domine cum veneris ī regnū tuum. Cui chriſtus reſpondit. Hodie mecum eris in paradiſo. Lu. xxiij. Iſto modo planxit Ezechias quando dictum fuit illi. Diſpone domui tue ꝛc. Iſaie. xxxviij Non habuit heredem tunc fleuit non timore mortis. ſȝ propter defectum prolis. timens ꝙ propter peccatum ſuum Chriſtꝰ de ſemine eiꝰ non deſcenderet. ꝛ ideo ipſo orante additi ſunt vite ſue anni quindecim. ꝛ tunc genuit Manaſſen. ꝛ ſic ꝑ contritionem cordis quādo dixit. Memēto domine quomodo ambulauerim coraȝ te. habuit nedum proleȝ verum etiam remiſſioneȝ omnium peccatorum. Et dicitur Baruch. iiij. Ambula per viam ſcȝ cōtritionis ad ſplēdorem gratie et finalis glorie

¶ Scdō debemꝰ ambulare ꝑ viam pudoris ꝛ confeſſionis. Dicit enim Auicenna libro. iiij. c. xvi. ꝙ poſt morſum venenatarum beſtiarum prohibet̃ ſanatio vulnerꝫ quouſqꝫ venenum extrahatur per medicinas attractiuas qꝛ maius periculum eſt claudere vulnus cum veneno intus quia tunc ſanguis ītra vulnus cōgregatus in ſaniem cōuertitur. et fit magis periculoſum. Unde ſepe vulnera clauſa cuȝ magna pena aperiuntur. Moraliter peccans mortaliter eſt ſpūalit̃ vulneratꝰ vſqꝫ ad mortem. ꝛ niſi illud venenū peccati per contritionem extrahatur corrumpetur interiꝰ et ſaniem aliorum malorū ad ſe trahet. dicente Gregorio. Peccatum quod ꝑ con

feſſionem nõ delet mox ſuo
pondere aliud ad ſe trahit
Et ideo ꝯfitẽda ſunt pecca
ta ne in iudicio cum maiori
verecũdia demonſtrentur.
Dicit em̃ Auguſtin⁹ in li‑
bro ſcđo de viſitatione infir
moꝝ. Sunt em̃ quidam q̇
ad ſalutem ſufficẽ putãt ſi
ſoli deo ꝯfitent cui nihil eſt
occultum. ſꝫ erubeſcũt ſiue i
dignant oſtendere pctã ſua
ſacerdoti. quem tamẽ con‑
ſtituit diſcernere int̃ pecca‑
tum et peccatum. Sꝫ nolo
dicit Auguſtin⁹ vbi ſupra
vt huic adhereas opinioni.
ſed ꝙ ꝯfitearꝭ peccata tua
coram ſacerdote ⁊ recipias
eius iudicium quem domi
nus ordinauit eius vicariũ
Et ideo conſulit ſcriptura.
Iac. 5 Confitemini alterutrꝝ pec
cata veſtra. ⁊ reuela eis vi‑
as tuas ⁊ reconciliabit te.
Hec Auguſtin⁹ ¶ .P
¶ Unde duo ſunt q̇ impe‑
diũt cõfeſſionem et volẽtes
cõfiteri. Primo pudor reue
landi. Secundo delectatio
peccandi. Primo pudor re
uelandi. Habet em̃ in vitꝭ
patrum ꝙ quidam ſanctus
vidit ſemel diabolum am‑
bulãtem int̃ penitẽtes ⁊ in
ferẽtem pudorem de pecca
tis dum ſe diſponerẽt ad cõ
feſſionem. quem ſanct⁹ ad
iurauit in nomine crucifixi
vt diceret ei quid faceret int̃
eos Qui reſpõdit diabolus
Iam reddo illis quod ab‑
ſtuli ab illis quando pecca
uerũt. ⁊ iam reſtituo vt con
fuſi verecũdia nõ confiteã‑
tur peccata ſua. Sꝫ attẽde
quid dicit Auguſti⁹ ſup pſal‑
mũ. O homo q̇d times ꝯfi
teri cum illud qđ ſcio p con
feſſionem min⁹ ſcio ꝙ̃ illud
qđ neſcio. Cur erubeſcis cõ
fiteri mihi peccata tua cum
ego pctõr ſum ſicut tu. Eli‑
ge qđ vis aut oportet te hic
confiteri vni ſoli et ſaluari.
aut in die iudicij cõfiteri co
ram toto mũdo ⁊ damnari
Secundũ qđ impedit ꝯfeſ
ſionem eſt delectatio peccã
di. Unde pctõr qñ recolit dele

ctationem adhibitam ī pec
cato ⁊ videt ſibi placē in mē
te talis delectatio carnalis
impoſſibile eſt hominem ve
raciter ↄfiteri. Et ideo di⸗
cit Chryſoſtomꝰ in libro de
compunctiōe cordis. Quā
impoſſibile ē vt ignis iſtā⸗
met aqua. tam impoſſibile
eſt habere ↄfeſſionem ve⸗
ram oris in delicijs carnali
bus Hec ille Hec igit duo
impedimēta relinquite. ⁊ i
via vere ↄfeſſiōis ambula⸗
te. ¶ M Tercio de
bemꝰ digne ābulare in via
laboris ⁊ ſatiſfactiōis. Vnī
dr Michee vi. Indicabo ti
bi o homo qd ſit bonū ⁊ qd
dñs reqrat a te. Vtiqꝫ facē
iudicium ⁊ diligē miſericor
diam. ⁊ ſolicitum ambula⸗
re coram deo. Nō ſi volue⸗
ris facē eris de familia dñi.
Requirit etiam a te iuſtici
am ſcꝫ ſatiſfactiōis in tribꝫ.
qꝛ ↄtra tria deliquiſti. Pri
mo cōtra deum. ſecūdo con⸗
tra primū. ⁊ tercio ↄtra te
ipſum Satiſfacere ergo de

bes ꝑ honores deo eo ꝙ ſibi
honorem debitum abſtuli⸗
ſti ⁊ dediſti creaturis. Sa⸗
tiſfacere debes primo ꝑ ele
moſinam. qꝛ de bonis ſuis
ipſum defraudaſti. Et ſa⸗
tiſfacere debes tibi ipſi per
carnis maceratione nam
ſicut laboraſti ī culpa ita
laborare debes ī penitētia
et ſic deo placebis. Hinc cō
ſulit apl'us ad Col'.i. Am⸗
buletis digne deo ꝑ oīa pla
centes Et ſic in hac vita dū
tempꝰ habemꝰ laboremꝰ in
opibꝫ penitētialibꝫ vt quietē
⁊ requiem habeamꝰ eternā
qꝛ vt dr Iſidorꝰ in quadam
epl'a. Nullꝰ labor durꝰ. nul
lum tempꝰ vite nr̄e dr lōgū
quo gl'ia celeſtis acqrit Ad
quā nos ꝑducat Ieſus xp̄s
bñdictꝰ in ſecula Amen

¶ Sermo .xiiij

SUrgere.

Dicit mgr̄ de ꝓ
prietatibꝫ rerū. ꝙ elephas nō
hꝫ tibias ſiue iūcturas. ⁊ iō

non poteſt bene flecti. vnde
quãdo vult quieſcere appo
diat ſe forti arbori ⁊ tunc ve
niunt venatores ⁊ pſcindũt
arborem ⁊ ſic cadit in terrã
et ſic capit̃. quia non poteſt
ſurgere. Moraliter per iſtuz
elephãtem intelligo pecca-
torem q̃ de ſe non poteſt fle
cti ad virtutes ſed multotiẽs
labit̃ in peccatuz. a quo ſm
Auguſtinũ nõ poteſt ſurgẽ
per ſeipm̃ niſi gr̃a dei adiu
uet̃. ⁊ ideo orandũ eſt A
¶ Pro pceſſu ſmonis hui⁹
eſt aduertẽdum q̧ peccator
ſurgere debet a peccato tri-
pliciter. ſ. velociter. veracit̃.
et cõſtanter. ¶ Primo ⁊ pn
cipaliter dixi q̧ peccator de
bet ſurgere a peccato velo-
citer ⁊ nõ pcraſtinare de die
in diem. q2 dum iacet i pec-
cato mortali ſtelle ⁊ oĩa iſta
inferiora q̃ fuerũt ordiata
ad ſeruitiũ hoĩs ipſo peccan
te oẽs creature fiũt ſibi pu-
blici hoſtes. Hinc dĩt Ori-
genes ſup Joſue. omelia. iiij
peccatori oĩs terra ⁊ omnia
ſuperceleſtia ſunt hoſtes. ſi
cut de egyptijs ſcptũ eſt. ter
ra iſtos impugnabat. ma-
re iſtos impugñbat. Juſtis
vero loca inacceſſibilia pla-
na efficiunt̃. rubꝝ mare tan
q̃ꝫ per aridam terrã iuſt⁹ per-
trãſiuit. Egypti⁹. i. pecca-
tor voluit trãſire ⁊ ſubmer-
ſus ẽ. Si iuſt⁹ heremum in
grediat̃ horribilem ⁊ vaſtã
cibus ei miniſtrabit̃ de celo
Nihil enim eſt quod metu
at iuſtus Vñ per pphetam
Jſaiam. ca. xliij. pmiſit dñs
iuſto dicẽs. Cum trãſieris
per aq̃s tecum ero. ⁊ flumina
nõ operiẽt te. Cum ambu-
laueris i igne nõ cõbureris
et flãma nõ ardebit in te. q2
ego dñs de⁹ tu⁹ ſcũs iſrl̃ ſal-
uator tu⁹ Pctõr aũt oĩa ti-
meat. q2 dĩt ſcriptura Sapi
entie. v. Armabit̃ creatura
ad vltionẽ inimicorũ. Vñ
narrat Gregori⁹. iiij. dyalo
goꝝ de q̃dã q̃ peccauit pctõ
luxurie i ſancta eccleſia qui
noluit ſurgere de peccato. ſꝫ
ſꝫ ſub ſpe venie penitẽtiam

vide in antidotario ai̅e. tractatu quīto ca° p° et infra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

procraſtinabat.ſ3 morte ſu-
bitanea ꝑuent⁹ fuit.quo ſe
pulto tot⁹ popul⁹ vidit ſuu3
tumulũ ardentem ac mira
bilem fetorem ex eo ꝓgredi
entem nec poterãt ſuſtinere
qua in re dr̃ Gregori⁹.pen-
ſandum eſt q̃nta pena aĩa
pctõris puniat̃ cum corpus
mortuum igne corꝑali cre-
mabat̃.ꝛ ideo velocit̃ ſurgẽ
dum eſt a pctõ. Figura hu
ius habet̃ Actu.xij.de bea-
to petro apoſtolo iacente in
carcẽ int̃ duos milites vin-
cto cathenis duabus ꝛ duo
cuſtodes cuſtodiebãt oſtiu3
carceris.ꝛ ecce angel⁹ domi
ni aſtitit ꝑcuſſoq3 latere pe-
tri excitauit eũ dicẽs Sur-
ge velociter ꝛ ceciderunt ca
thene de manib⁊ eius. Per
Petꝝ dormiẽtem in carce-
re moraliter intelligo pecca
torem dormiẽtem in pctõ ſi
ue in carcere pctĩ. Nã ſicut
dormiens dicit̃ ſemimortu
us ꝯſemiuiu⁹.ſic peccator ẽ
mortu⁹ ſpũaliter lic3 viuat
temꝑaliter Et iſte peccator
dormit inter duos milites.
videlicet mortem ꝛ diabo-
lũ.qꝛ ſicut mors inſidiat̃ cor
pori.ſic diabol⁹ inſidiat̃ aĩe
ad occidẽdum eam.iuxta
illud p̃ma Petri.v. Aduer
ſari⁹ veſter diabolus tanq̃
leo rugiẽs circuit q̃rẽs quẽ
deuoret. Peccator ligatur
duab⁊ cathenis.p̃ma eſt cõ
ſuetudo pctĩ B ¶ Dicit
Ariſtoteles.iij.ethicoru3 q̃
hõ aſſuet⁹ peruerſis morib⁊
violenter in illis detinetur.
Nam illud qđ fuit aliquã-
do volũtarium fit inuolũtari
um ꝑ ꝯſuetudinẽ Et ponit
exemplum Nam q̇.ꝓijcit la
pidem nõ habet in ptãte iã
ꝓiectu3 reſumẽ ꝛ tñ ꝓiectio
fuit volũtaria.qꝛ in ipſo fu
it libertas ꝓijcere lapidem
et non ꝓijcere Figura hui⁹
habet̃ de Samſone. Iudi-
cũ.xvi. q̇ fatue ſe copulauit
mulieri.ꝛ iõ philiſtei ceperũt
eum ꝛ vinctum cathenis i
carcẽ poſuerũt. Moraliter
per hãc feminam intelligo
volũtate3 carnis cui homo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

voluntarie ⁊ libere ſe tradit
eſtimans ꝙ aliquo tempo⸗
re poteſt libere deſiſtere qñ
vult. ſed certe quando gra
tia priuatur ⁊ cathenis dia
boli illaqueatur que eſt īcli
natio ad illecebras. tunc ſer
uire cogitur diabolo ꝑuerſe
conſuetudinis vinculo alli⸗
gatus. Et ideo nō ſine ma⸗
xima difficultate ⁊ gr̄a po
teſt reſiſtere et a peccato ſur
gere. Et ideo dicit Iſidor⁹
in libro ſoliloquioꝝ. Praua
vſus vix aboletur. aſſidua
conſuetudo ad vicia in na⸗
turam cōuertitur. Anim⁹
in ſceleribus conſtitut⁹ vix
euelli poteſt ab eis. Et ideo
dicit Auguſtin⁹ in ſuo en⸗
cheridion ca. lxxxij. Pecca⸗
ta q̄uis ſunt magna cum ī
conſuetudinē venerunt par
ua aut nulla creduntur. et
ideo dirumpendo iſtam ca
thenam ſurgēdum eſt velo
citer. Secunda cathena eſt
pudor ſiue verecundia con⸗
fitendi. Dicit Ariſtoteles
quarto ethicoꝝ. ꝙ verecun⸗
dia eſt timor ꝑdendi honorē
ſiue famam. que quidē ve⸗
recūdia in iuuene eſt ↄmē⸗
dabilis. nā decet ipſum ve⸗
recūdum eſſe. ⁊ in ſenibꝫ eſt
vituperabil'. quia ſenex non
debet aliquid committere
propter quod debet verecū
dari. Unde eſt ſignum ob
ſtinacie non verecūdari de
turpibus. cuiuſmodi eſt pec
catum. que verecūdia in cō
feſſione. vbi homo reuelat
peccata ſua ē maxima ꝑs
penitentie. vnde in cōfeſſio
ne penitentes non debēt ti⸗
mere cōfuſionem ⁊ verecū⸗
diam ſed modicum ſuſtinē
ad habēdum eternam ve⸗
lationē. vt habeť in canone
de penitētia diſt. iij. ꝙ ↄfeſ⸗
ſores ꝓhibentur ſub pena ḡ
ni reuelare cōfeſſiones. Et
ideo hec eſt ſecunda cathe⸗
na que detinet peccatorē in
peccato. ſcilicet verecundia
confitendi. contra quos lo⸗
quitur pſalmiſta. Surgite
poſtq̄ ſederitis qui mādu⸗
catis panē doloris ¶ C

¶ Duo ſunt cuſtodes car-
ceris illius. ſcꝫ p̄ſumptio ve
nie. ⁊ diuturnitas lōge vite
Iſtam ſpem habuit Amō
vt habetur. iiij. Regū. xxi.
Qui malū coꝛam domino
operatus eſt ob ſpem vite ꝓ
lixe ſed preuentꝰ fuit moꝛte
ſubitanea. qꝛ occiſus fuit in
domo ſua a pꝛoprijs ſeruis.
Secundus cuſtos eſt pꝛe-
ſumptio veīe. Dicit Alber
tus in libꝛo de ꝓprietatibꝰ
rerum. ꝙ coꝛuꝰ nitit̃ infeſta
re aquilam. ſꝫ aq̄la vt auis
generoſa diſſimulat percu-
tere coꝛuū. vnde coꝛuꝰ effici
tur nimis pꝛeſumptuoſis ī-
tantum ꝙ aquilam nō ceſ-
ſat infeſtare. tādem aquila
ira mota coꝛuū inuadit et ī
terficit. Moꝛaliter ꝑ iſtum
coꝛuū intelligo peccatoꝛem
qui cōtinue offendit deum.
ſed deus qui eſt miſericoꝛs
ad modum aquile diſſimu
lat ⁊ non ſtatim vindicat ſe
ſuꝑ peccatoꝛē ſꝫ expectat eū
ſi voluerit ſurgē Peccator
autem videns dei patien-
tiam. et ex hoc pꝛeſumptu
oſus addit peccatum ſuper
pctūm. tandē deꝰ videns p̄
ſumptionem peccatoꝛis ir-
ruit in eum ⁊ occidit. Et ſi-
iſti duo cuſtodes ſcilicet pꝛe
ſumptio venie ⁊ diuturni-
tas vite cuſtodiūt peccato-
rē in carcere pctī vt neq̄at
ſurgere. Chꝛiſtus igit̃ allo
quēs aīam humanaꝫ dicit
illō. Cāti. ij. Surge ꝓpera
amica mea ⁊ veī in foꝛami
nibꝫ petre Foꝛamina petre
ſunt vulnera xp̄i q̇ eſt petra
ſupꝛa quam fundata eſt ec
cleſia ſancta catholica. Co
gita de vulneribꝫ chꝛiſti cō-
tra pꝛeſumptionem ⁊ deſꝑa
tionē. Surgenduꝫ eſt igit̃
velociter. Nā aliter diabolꝰ
vult facere hominem ſalta
re de peccato in peccatum.
videlicet a cogitatione in
delectationem. a delectati-
one ad conſenſum. a conſen
ſu ad. actum ſiue opationē
ab operatione ad conſuetu-
dinem. a conſuetudie ad de
ſꝑatōem. iuxta illō metricū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Principijs obſta ſero medicina parat̄.

Cum mala ꝑ lõgas cõualuere moras

Dicit Ariſtoteles libro ſecũdo politicoꝝ ꝙ ſurgẽ tẽpeſtiue de mane ẽ cauſa ſanitatis corꝑalis ⁊ facit hoīem habere ingenium acutũ et bonum. ⁊ ille q̇ dormit diu ī lecto ſuo poſt naturalem digeſtionem patit̄ dolorẽ carnis. Modo ꝯſimili qui iacet diu ī pctīs incidit ī multas īfirmitates ſpirituales ſed q̇ cito ⁊ velociter ſurgit ī principio qñ peccatum inualeſcit leuiter recipit ſanitatem ſpūalem. Exemplū ad hoc habet̄ Ione .iij. vbi habet̄ ꝙ rex niniue poſtꝙ̄ offendit deum. audita voce ꝓphete ꝯminãtis Adhuc q̄draginta dies ſunt ⁊ niniue ſubuertet̄. Cito ſurrexit de ſolio ſuo ⁊ abiecit veſtimẽta regalia ⁊ induebat̄ ſacco et cinere petens a deo veniã quã obtinuit ob eiꝰ velocẽ cõuerſionem. Modo conſimili quilibet peccator poſtꝙ̄ cognouerit per dictamẽ conſcientie ſue ꝙ deum ſuũ offenderit cito debꝫ ſurgẽ a peccato ⁊ abijcere a ſe indumenta pctõꝝ per fletum et cordis ꝯtritionem. ⁊ induere veſtimenta doloroſe penitentie. ⁊ ſic lumẽ recipiet de cetero vitandi pctã Hic conſulit apoſtolꝰ ad Ephe. quinto. Surge q̇ dormis. ꝑ cordis ꝯtritionē. ⁊ exurge a mortuis. id eſt a boꝑibus que aīam mortificãt ⁊ illuminabit te xp̄s. ꝑ ſuam gratiam ⁊ miſericordiã. Exẽplum habet̄ de trib' mortuis reſuſcitatis ꝑ xp̄m. De pͦmo habet̄ Matth. ix. de filia archiſinagogi quã reſuſcitauit in camera ꝑuate apprehendens manũ eiꝰ q̄ ſtatim ſurrexit prius mortua.

D E Spūalit̄ ꝑ iſtam puellam ī camera reſuſcitatam intelligo peccatorẽ occulte peccantẽ. quẽ xp̄s ſtatim reſuſcitat per cordis cõtritionẽ. ⁊ facilit̄ ei dimittit

Secundo Chriſtus reſuſ-
citauit filium vidue in por
ta ciuitatis patẽter. Unde
portãtes feretrũ iuſſit ſtare
et aliqualiter tardãdo xp̃s
dixit. Adoleſcens tibi dico
ſurge. ſtatiʒ ſurrexit puer ſa
nus. vt habet Luce. vij.
Moraliter ꝑ iſtum pueruʒ
intelligo peccatorem publi
ce peccantem vt fornicato-
rẽ vl' cõſimilem quem xp̃us
reſuſcitat per cordis contri-
tionem. ſed tamen cum ali-
quali difficultate. ⁊ cauſa ẽ
vt ipe frequẽtius petat vei
am ⁊ nõ leuiter recidiuet in
conſimilia. ¶ Tertio xp̃s re
ſuſcitauit lazarum quatri-
duanum. ſed cũ fremitu et
fonte lachrymarũ ⁊ ad pre
ces ꝯtiuas Marie ⁊ Mar
the. Uni Chriſt⁹ dixit La
zare veni foras. ⁊ ſurrexit d̃
monumento ligatis mani
bus ⁊ pedibus. quem tradi
dit diſcipulis ſuis ad ſoluẽ-
dum. Moraliter per iſtuʒ
Lazarum intelligo pecca-
torem conſuetudinalit pec-
cantem. qui raro aut nunꝗ̃
dimittit peccata. queʒ xp̃s
ex ſua gratia ⁊ miſericordia
ſpeciali ad preces ſanctorũ
reſuſcitat a peccato. ſed hoc
facit cum difficultate ad oſ
tendendum grauitateʒ pec
cati. quando trahitur ad ꝯ
ſuetudinem peccati. quia i
qualibet recidiuatione pec
catum aggrauatur ⁊ ma-
gis abilitatur peccator ad
peccandum. ſed ꝙ Chriſt⁹
tradidit ligatum diſcipulꝭ
ad ſoluendum fuit ad de-
ſignandum ꝙ q̃uis homo
per cordis contritionem di-
mittat culpam. tamen ma
net ligatus ad penam debi
tam quam penam conceſ-
ſa poteſtas beato Petro ⁊
eius ſucceſſoribꝰ abſoluit et
remittit in debita oris con-
feſſione et operis ſatiſfactõ
ne. Unde dicit beat⁹ Au-
guſtinus ſuper pſal. Qua
ꝓpter periculoſuʒ eſt diu ia
cere in peccato. quia ꝑ tunc
Chriſtus non vigilat in a
nima humana per gratiaʒ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

nec reſpicit ad facta noſtra
Et ideo clamat pſalmiſta
Exurge q̃re obdormis do
mine ⁊ ne repellas in finez.
quia ſi xp̃s dormiret in nob
tūc ſum⁹ q̃ſi periclitātes.
¶ E Vn̄ habetur
Math. xiiij. ꝙ modica dor
mitatione xpi in naui cum
diſcipulis fere om̄es piclita
bantur. Et ideo beat⁹ Pe
trus compulſus fuit ad ex-
citādum eum dicens. Dn̄e
ſalua nos perim⁹. tunc ſur-
gens xp̃s imperauit vēto ⁊
mari ⁊ ſtatim ceſſauit tēpe
ſtas. Cui concordat hiſto-
ria d̄ Jona q̇ dormiuit ī na
ui ⁊ ſtatiz magna tēpeſtas
ſurrexit. ita ꝙ nauꝭ fuit ita
propinqua piclitacōi ꝙ gu-
bernator nauis excitauit io
nam dicens. Surge inuo-
ca deū tuū. ſi forte recogitet
deus de nobis Jone p̄mo.
Moraliter ſi nauis anime
noſtre ſit in periclitando o ex
periculis demonū meli⁹ re
medium non poteſt haberi
q̄ȝ per cordis contritionem
et deuotā orationē auxiliū
dei inuocare ⁊ ſic ſurgere a
peccato. Surgendū eſt igi
tur velociter ¶ F Se-
cundo p̄ncipalit̄ dixi ꝙ debe
mus ſurgere a peccato v̄a-
citer ⁊ nō fallaciter quātuȝ
ad apparentiā mundanaȝ
vt ſimus interius mali ⁊ ex
terius boni. Nā ficte reſur
gere eſt falſa ypocriſis. ⁊ de
fraudatio populi. ⁊ damna
tio nobiſipſis. Iſto mō ſur-
gunt qui ficte in eccleſia tē-
pore quadrageſimali confi
tentur. et non reuelant inte
graliter peccata ſua ſacer-
doti. ſed de minimis confi-
tentur dimittendo grauia
Tales bene poſſūt aſſimi-
lari fatuo. qui mlt̄iplíciter
vulneratus oſtendit vnuȝ
vulnus medicor om̄ia alia
abſcondit. Modo cōſimili
eſt de ficta confeſſione que
aliq̄ peccata reuelat ⁊ aliq̄
abſcondit. Hinc ſcribit̄ me
trice
Larga dei pietas veniam
nō dimidiabit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Aut nihil aut totum propi ciando dabit

¶ Tales confitentes ſunt ſimiles parietib⁹ dealbatis Unde Chriſtus Mathei xxiij. aſſimilat ypocritas ſe pulchris mortuorum deal⸗ batis interi⁹ turpibꝫ. exteri⸗ us vero imaginibꝫ depictꝫ et ornatis. Modo conſimi li eſt de falſis chriſtianis q̇ in vita eoꝝ oſtendunt ſanc⸗ titatē ſcilicet in victu ⁊ ge⸗ ſtu ⁊ apparatu ⁊ ſunt quaſi dealbati. ⁊ interius ſunt fe tidi p luxuriā. ꝑuerſi p inui diā. De quibus verificat̃ illud Math. xxiiij. Multi pſeudo prophete ſurgent et ſeducent multos ſimulata ſanctitate. Unde timen⸗ dū eſt ꝙ talibus eueiet ſicut cōtingebat ananie ⁊ vxori ſue q̇ vendebāt agrū ſuū et omnia bona ſua. ⁊ ſimula⸗ bant ſe precium ponere an⸗ te pedes apoſtolorū. ⁊ ſic nō fecerunt. nam maiorem ꝑ⸗ tem precij ſibiipſis reſerua⸗ bant. vt habet̃ Actuum. v.

Talis fuit ille Simō ma⸗ gus qui ſuis magicis arti⸗ bus erat ſeducens gentem ſamarie. dicēs ſe eē magnū cum deo. ⁊ populus terre il⸗ lius auſcultabat illū mlti in eū crediderūt. Iſte ſymō audiens Philippū deū ꝑ⸗ cantē ⁊ ⁊ regnū dei ⁊ vidēs multos cōuerſos per ipſum ſimulabat ſeipꝫ Philippo credere. ⁊ ficte recepit bap⸗ tiſmū cū alijs ad fidē ꝯuerſ et promiſit pecuniam dare apoſtolis ſi ipm docerent ꝙ modo darent ſpūm ſanctuꝫ vt iponeret man⁹ ſicut Pe⸗ trus ⁊ ceteri apoſtoli. Cui petrus dixit. Pecunia tua tecum ſit in perditioneꝫ Et poſtmodum ꝓpter ſimula⸗ tā ſanctitatē ſuā mala mor te interijt vt habet̃ Actuuꝫ viij. Timēdū ē igit̃ d̄ talibꝫ q̇ exteri⁹ apparēt ſancti ⁊ ī teri⁹ mali. Vn̄ hāc ſanctita tē ſimulatā ꝓhibꝫ xp̄s i mlt̃ tis locis ſcripture. ⁊ ꝑcipue Math. vi. dicēs. Cū facis elemoſynaꝫ neſciat ſiniſtra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

quid faciat dextera. Item
Mathei. vi. Nolite fieri ſi
cut ypocrite triſtes. exter-
minant eni faciem ſuas vt
appareant hoīb9 ieiunātes
et ꝯſequēter de omnibꝫ ope
ribus iuſticie ꝓhibet chriſt9
ne fiāt ſimulatorie aut fic-
te. Math. v. Niſi abunda
uerit iuſticia vrā pl9 q̄ʒ ſcri-
barum ⁊ phariſeoꝝ non in
trabitis in regnū celoꝝ. vn̄
phariſei omnia opa ſua fe-
cerunt ꝓpter honorem mū-
danum ⁊ nō ꝓpter deum. iō
mercedem ſuā perdiderūt.
De talibus loquitr apoſto-
lus. ij. ad Thimo. iiij. Inſur
gent homines ſeipos amā-
tes. ſupbi. cupidi. auari. pro
terui. habentes ſpeciem. id
eſt ſimilitudinē pietatis. vir
tutem aūt ei9 abnegantes
hos deuita. qꝛ in fine deci-
piēt te ⁊ in errorē deducēt. ⁊
iō iſti ypocrite non ſurgunt
a peccatis veraciter. ſʒ ſimu-
latorie Figura huius ha
betr. i. Regū. xxviij. vbi ha-
betur q mortuo Samuele
quem rex Saul mltū dilex
it contigit ſemel tranſire ad
bellū q̄ ꝯſuluit cū quadam
phitoniſſa ⁊ ſuſcitauit vnū
ſenē ſimilē Samueli quem
rex credēs eſſe veruʒ ſamu-
elem adorauit ⁊ decept9 fu
it. Modo cōſimili timēduʒ
eſt q multi ſurrexerūt non
veraciter ſʒ ſimulatorie. ⁊ ta
les ſeipos ⁊ alios decipiunt
iō nō illo mō ſurgatis ſʒ ve-
raciter. ⁊ ſic veniā pctōrum
recipietis ¶ Tercio pncipa
liter dixi q debem9 ſurgere
a pctīs ꝯſtanter. ita q i pec
cata p̄terita nō recidiuem9

B ¶ Et ad ſic ſurgen
dū ꝯſuluit nob xps. Joh. v. i
figura q̄ dixit cuidā lāgui-
do iacēti in ſua infirmitate
Surge tolle grabatū tuū ⁊
ābula. q̄ ſurrexit ſan9. poſt-
ea iuenit eū Jhs in teplo ⁊
dixit illi. Ecce ſan9 factus
es iā noli peccare. ne deteri
us tibi aliq̄d cōtingat. Et
hinc eſt q angeli miſſi ad ſo
domā ⁊ gomorrā prohibue
runt loth dicentes. Surge

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

tolle vxorē tuā ⁊ noli reſpice
re retro. quoꝝ pceptum vx
oꝛ loch non ſeruauit. ⁊ verſa
fuit in ſtatuā ſal'. vt habet.
Gen̄. xix. Modo cōſimili q̄
dam ſurgūt a pctis ſ꜡ rede
unt ſicut canes ad vomitū
et ſerpēs ad venenū poſtq̄ꝫ
generauit cū lampꝛeda. et
peioꝛes fiūt q̄ꝫ ꝑus fuerūt ⁊
in obſtiatōez ꝯuertunt. ita
ꝙ citi⁹ vn⁹ homo eradicaꝛ꜡
vnā arboꝛē magnā d̄ terra
vel molliret dura ſaxa q̄ꝫ ta
les ꝯuerteret ad ꝯtritionez
q꜠ poſt indurationē coꝛdis
nō curāt q̄d mali fecerint.
Et ideo ꝯſulit xp̄s Math.
xxvi. Uigilate ⁊ oꝛate vt n̄
intretis in tēptatōez. Que
rit doctoꝛ de lyra ſup. xxi. ca
Joh. q̄re Petrus poſtq̄ꝫ vo
catus fuit ad apoſtolatum
rediȷt ad piſcādu꜡ ⁊ Ma-
theus nō rediȷt ad artē the
lonei. q꜠ ars illa vix aut nū
q̄ꝫ vl' raro exercet ſine culpa
adiūcta. Et idō Mathe⁹
nunq̄ꝫ poſt vocationem dei
rediȷt ad artē thelonei ſ꜡ to
taliter reliquit. In ſignū ꝙ
poſtq̄ꝫ homo ſemel reliquit
peccatū nō debet poſtea re-
dire ad idē H ¶ Sed ꝯ
tigit ꝙ multi ſurgūt a pec-
catis ⁊ ea relinquūt ſicut pu
er ludit cū aue. Dicit enim
Anſelm⁹ in li. de ſilitudib꜡
ca. v. ꝙ ſemel dū tranſiret ꝑ
viam vidit puerū ludentē
cum aue habentem filum
circūligatum pedi auicule
et lȷ̄ ſibi placuit dimiſit a-
bu are. ⁊ quando voluit cū
filo retraxit. Qui compati
ens Anſel. fregit filū ⁊ au꜡
auolauit. Moꝛal'r ꝑ auem
intelligo peccatū quod de-
lectabile ē. ſed ꝑpe q̄dra-
geſimali vl' tempe infirmi
tatis ſeu aduerſitat꜡ dimit
tunt auolaꝛe ⁊ tūc ꝯuertunt
ſed quod dolendum ē tran
ſeūte infirmitate retrahunt
ad ſe diuerſa peccata ꝑ filū
cōſuetudinis ⁊ ꝑuerſe vo-
luntatis. Et idō ſi velimus
conſtanter ſurgere. opoꝛtet
filum peruerſe conſuetudi
nis abſcindere et non ad

bene

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

peccata redire q; dicit Au
gustinus in li. soliloquiorū
vulnus iteratū ⁊ frequent
lesum tardiꝰ sanat̃ ⁊ cū ma
xima pena. Sic frequēter
peccās ⁊ iterū lugens ⁊ rei
terās peccatū vix veniā vi
detur obtinere. Nā nō valz
veniā poscere ⁊ mala semꝑ
renouare. ⁊ ideo standū est
fortiter in virtute. Vñ dr
Ysa. lij. Cōsurge cōsurge i-
duere fortitudine tua
I C. Unde sicut corpꝰ in
duit vestibꝫ ꝯtra tēpesta-
tes. sic anima indui dz ꝟtu-
te fortitudinis spūal' ad di
micandū ꝯtra dyabolum.
Sz ad obtinendū istā forti
tudinē oportet tria habere.
videlicet memoriā domīce
passionis ꝓprie mortis. ⁊ ex
tremi examinis. Et iō ꝯsu
lit ꝓpheta Isa. ca. xxi. dicēs
Surgite ⁊ arripite clypeū
triangularē videlicz tripli
cē memoriā p̄fatā. ⁊ pugṅte
fortiter ꝯtra dyabolū ⁊ ini
micos spūales. ⁊ nolite da-
re eis locū ne ducāt in mor-

tem spūalez. Vñ refert hu
go de sācto victore libro ex-
ceptionū ꝙ Valerianꝰ im-
perator sanctos dei intātuz
venerabat̃ ꝙ eiꝰ domꝰ eccle
sia dei vocabat̃. postmodū
ꝑuersus erat ꝑ quendā iu-
deum ad relinquendū fi-
dem catholicā ⁊ ꝑmanere i
infidelitate sua. Valeria-
nus āt iudeo ꝯsentiēs itātū
sanctos dei ꝑseq̄bat̃. ꝙ illos
compellebat adorare deos
falsos. Et ista vindcā suꝑ
eū cecidit ꝙ qñ rex ꝑsarum
equū suū ascēdebat ponerz
pedē suū suꝑ dorsuz Vale-
riani. iō iuste miserā vitam
sustinuit q̇ in ifidelitatē re
cidiuauit. Vñ dicit beatꝰ
Ber. i quadā epl'a ad quē
dam abbatē sic dicēs. Si ǒ
bonis ad meliorē vitā ꝯsur
gerem vl' de malis ad ꝟtu-
tem ascenderē. ⁊ postea ꝑ ꝑ
uersam voluntatē meā ad
illa mala que deserui redi
rē cruciari ꝑtimescerē Hec
ille. Qua ꝓpter sapiēs cōsu
lit filio suo Ecci. xxi. dicens

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

ſic. Fili peccaſti. nō adijcias
iterū. Ex qb9 ptz quō qlibet
penitēs dz tripl'r ſurgere. et
ſic ad vitā introire. Quam
nobis concedat. ꝛc̄.

Sermo .xiiij.

R Eſurge
r Uñ xp̄s tripl'r
reſurrexit. Pri
mo a morte corpali ṽaciter
Scd̄o velociter. ꝛ tercō ꝯſtā
ter. Prio dixi q xp̄s reſurre
xit ṽaciter cū eodē corpe in
q̊ mortē ſuſtinuit. ꝛ hoñdit
ſuis diſcipul' de ſua reſurrec
tione dubitātib9 p multas
euidētias. vt dt doctor de li
ra ſup act9 aploꝝ. A
C Prio oſtēdit eis q nō
habuit corp9 fantaſticū per
aliquā artē magicā cōpoſi-
tum. ſed veꝝ corp9 tāgibi-
le licz ipaſſibile. ꝛ ido pbuit
eis ad palpādū dicēs Lu-
ce. vl. Palpate ꝛ videte q̊-
niā ſpūs carnem ꝛ oſſa non
habet ſicut me videtis ha-
bere. Secūdo oſtēdit eis ci
catrices vulnerū ſuorū. vt
habet Luc. vi. Uidete in
qt man9 meas ꝛ pedes me-
os qꝛ ego ipe ſuz. Tercio oſ-
tēdit ſe eis p eſuz qꝛ mādu
cauit poſt reſurrectōem ſuā
cū diſcipul' ſuis. vt habetur
Luce. vl. xp̄s dixit illis ha-
betis aliquid ad māducā
dum. at illi obtulerūt ei ptē
piſcis aſſi ꝛ fauum mellis.
Quarto oñdit ſe eis p loq̄-
lam. vt patz Luc. vl. qꝛ diſ
ſerebat cū illis de regno dei
In ſignū omniū dicit Ac-
tuū. i. Prebuit ſeipm viuū
in multis argumētis. p. xl.
dies apparēs eis ꝛ loquēs
eis de regno dei. Et ideo
xp̄s ſurrexit veracit. Qua
ꝓpter dz Luce. xxiiij. Sur-
rexit dn̄s vere ꝛ appuit Si
moni B C Iſtā eē
verā ꝛ nō ſimulatā reſurrec
tionē oſtēdebāt corpa ſuper
celeſtia ꝛ terreſtria. qꝛ i ei9
reſurrectione fact9 ē tre mo
tus magnus. ꝛ fulgur deſ-
cendebat de celo intantū q

milites qui cuſtodiebant ſe-
pulchꝛ facti ſũt velut mor-
tui. ⁊ merito eo ꝙ ỏ malicia
iudeoꝝ fuerũt deputati ad
cuſtodiendũ corpus Jheſu
vt habeẗ Math. xxvij. vbi
habeẗ ꝙ phariſei dixerũt pi-
lato. Recordati ſumꝰ ꝙ ſe-
ductoꝛ ille dixit adhuc vi-
uẽs poſt tres dies reſurgaȝ
Jube ergo cuſtodiri ſepul-
chrũ. ne forte diſcipuli eiꝰ fu
renẗ corpus eius ⁊ dicãt ple
bi ꝙ ſurrexit a mortuis Et
hoc oſtẽdit angelꝰ mulierib'
xp̄m tanꝙ mortuũ querẽti
bus dicẽs illud Luce. xxiiij
Quem queritis viuentem
cũ mortuis. Nõ eſt h̄ ſȝ ſur-
rexit. Et Math. vl. Veni-
te ⁊ videte locũ vbi poſitus
erat dominus. Ecce quo-
modo angelꝰ vocauit xp̄m
dominũ poſt reſurrectioneȝ
Hoc fuit in ſignũ ꝙ habu-
it dominiũ ſup vitã ⁊ mortẽ
Et cito poſt intulit Ite di-
cite diſcipulis eius ⁊ Petro
qꝛ p̄cedet vos in galileã. ibi
eũ videbitiȝ ⁊c. ꝙ h̄ petꝝ no

minauit ⁊ nulliũ alium fuit
ad cõfortãdũ eũ. qꝛ nõ aude
bat velociter p̄ cõfuſione ve
nire ad diſcipulos. ¶ Secũ
do dixi ꝙ xp̄s ſurrexit veloci
ter a mortuis ad vitã qꝛ nõ
iacuit in ſepulchro per vnũ
annũ aut ꝓ dimidiuȝ anni
ſed ſolũmodo per triduum.
Et ideo dicit ſanctꝰ Tho-
mas q̄ſtione. liij. Ita diu fu
it xp̄s in iferno ꝙ diu corpꝰ
iacuit in ſepulchro. ⁊ de hac
dormitione mortis ſurrexit
Et ideo dr̄ Marci vltimo
Surgens ih̄s mane p̄ma
ſabbati appuit prio Ma-
rie magdalene. orto iã ſole.
Dicit ſanctꝰ Thomas de
xp̄o q̄ſtione. xiiij. ꝙ xp̄us qñ
ſurrexit. ſol icepit aerẽ illu-
ſtrare tñ ſol nõ appuit ſup ter
rã. ſȝ erat in primo orituꝛ.
Et iõ pt dici illd̕ Judicũ. xix
mãe fcõ ſurrexit hõ Sȝ h̄ q̄
riẗ q̄re xp̄s ſurrexit ita cito.
Dicendũ eſt duplici de cau
ſa. Vna eſt vt daret exem
plum ſurgendi a peccatis.
quia magna verecundia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

eſt vt domin⁹ ſurgat mane et ſeru⁹ dormiat i lecto. Et licet xp̄s iter omnes patres antique legis tardi⁹ dormiuit. tamē prim⁹ omniū ſurrexit vt alios a ſomno excitaret. Et inde dicit apl'ſ. i. ad Chorinth. xv. ꝙ xp̄s ſurrexit a mortuis p̄mitie dormiētium. ⁊ ſicut i Adā omnes moriunť ita ⁊ in chriſto omnes viuificabūtur. Secunda cauſa fuit vt aperiret nobis ianuam regni celeſtis quaꝫ null⁹ potuit aperire ante illum. Et ideo dicit Cāti. v. Surrexi vt aperirem dilecto meo. id eſt homini quem dilexi et redemi. Eſtimēdum eſt ꝙ multi hn̄t tam magnum pōd⁹ peccati ex vna parte ⁊ tam modicam vitam ⁊ ꝟtutem ex altera ꝑte ꝙ oſtium celi itrare nō pn̄t. Exemplū de oue que hꝫ mediam ꝑtem tonſam ⁊ aliam ꝑtem cum vellere que ſi debeat trāſire per pontē ſtrictū ⁊ in via lutoſa leuiť caderet i foueam de qua ſurgere nō poſſet. et ideo mergereť. Modo cōſimili eſt de ablata p̄ma ⁊ ꝟtute ab anima. quia ſic pond⁹ peccati intātum dep̄mit petōrem verſus infernum ꝙ ſurgē non valet. Et ideo dicit Iſa. xxiiij. grauabit eū iniquitas ſua ⁊ non adijciet vltra vt reſurgat. qꝛ ꝑpter illud xp̄s ſurrexit vt pond⁹ peccati deſtrueret. ⁊ ianuaꝫ celi nobis aperiret. ⁊ hoc cito et velociter. quia non tardauit. Modo conſimili debet peccator ſurgere a peccato cito ⁊ nō tardare. qꝛ vulgariter dicitur ꝙ mora trahit periculum. ¶ Tercio dixi ꝙ xp̄s ſurrexit a mortuis cōſtanter ita vt nunq̄ꝫ de cetero erit moriturus. Et ideo dicit apoſtolus ad Romanos. vi. Chriſt⁹ reſurgens ex mortuis. iam non moriť. mors illi vltra non dn̄abiť. Vn̄ in reſurrectione ſua benedicta cōmutauit morteꝫ eternam i mortem tempalem quam meruim⁹ ex pctō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

primorum parentum. ſed in die iudicij omnes reſurgemus corporalem mortem totaliter relaxantes. et implebitur de nobis illud apoſtoli. prima ad Corinth. xv. Omnes quidem reſurgemus in ictu oculi. et mortale hoc induet immortalitatem. Per hoc inſinuat apl'us quod poſt generalem reſurrectionem que erit in die iudicij nunquam de cetero moriemur. Modo conſimili debet peccator ſpualiter ſurgere a peccato et non vltra recidiuare in mortem ſpualem. Et ideo conſulit apl's ad Romanos. vi. dicens quomodo xps reſurrexit a mortuis per gloriam patris. ita et nos in nouitate vite ambulemus. Et ſi ſic fecerimus ad gloriam perueniemus. Quam nobis concedat qui ſine fine viuit et regnat Amen.

¶ Expliciunt quottuordecim materiarum ſermones notabiles

¶ Sermo deuot⁹ de paſſiōe dn̄i noſtri Jeſu chriſti

QUe vtilitas ī ſanguīe meo. ps. Reuerēdiſſimi Sicut nouerūt ſcolaris qui fuerūt Oxoni vel Cātabrigie qn̄ mgr̄ in theologia debet incipe ponit̄ ꝑmo in cathedra ⁊ tunc ponit̄ pileū ſuꝑ caput eius. deinde leget vnā lectionez. et poſt lectionē lectā diſputabit vnā q̄ſtionē Spūalit̄ loquēdo xp̄s di fili⁹ iſto tp̄e loq̄bat̄ diſcipul' ſuis dicens Vos vocatis me mgr̄ ⁊ domine ⁊ bn̄ dicitꝫ. ſum eteni. Joh. xiij. Et hodie vt mgr̄ ꝑmo eſt ingreſſus cathedrā crucis ⁊ iſto die ī ſignū ſue īceptiōis fuit pileū aſperaꝝ ſpinaꝝ poſitū ſuꝑ caput ei⁹ Lectio quā legebat in iſta cathedra fuerūt ſeptē ꝟba q̄ loq̄bat̄ in cruce pēdens. q̄ ſeptē ꝟba ſunt lectōes ꝯtra ſeptem vicia. Primū ꝟbuz int̄ cetera ꝓpꝛie matri ⁊ beato Joāni. ⁊ fuit iſtō Mulier ecce filius tu⁹. denotās btm̄ Joānem. Deinde ad Joānem dixit Ecce mater tua demonſtrans Mariā Et hoc ꝟbum poterit eē notabilis lectio cōtra ſuꝑbos. qui tātum reputāt de ſeipſis ꝙ dedignant̄ habē pauperes de parentela ſua. Nā in hoc ꝟbo Chriſt⁹ qui fuit rex regum ⁊ domin⁹ dominātium de⁹ ⁊ rex non obſtāte ꝙ Joannes non fuit niſi pauper in hoc verbo non ſolum ꝯfitebat̄ ipſum eſſe de parentela ſua ſed frēm ſuū ¶ Aliud ꝟbum qō pendēs in cruce. i. ī cathedra loquebat̄ fuit latroni qui pendebat iuxta ipſum. ⁊ fuit hoc. Amen dico tibi. hodie mecum eris ī paradiſo. Iſtud verbum fuit notabil' lectio contra auaros qui vt communiter nō largiunt̄ bona indigentib⁹ ſine magna inſtancia ⁊ ſolicita inq̄ſitione

n 4

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

latro non loquebatur ſibi ni
ſi vnum ꝟbum dicēs. Me
mēto mei domine dum ve
neris in regnum tuū. ⁊ ſta-
tim ſine aliqua difficultate
non obſtante ꝙ fuit latro in
toto tempore vite ſue cōceſ-
ſit ſibi celum. Sic ⁊ vos q̄-
cūq̄ fuerit ſiue latro ſiue ho
micida ſi a vobis petat ele-
moſinam deuote ꝓpter deū
cum īdigeat. cum bona vo
lūtate ⁊ ſine difficultate da
te ei elemoſinā ꝑ amore eiꝰ
qui hodie dedit ſemetipſuꝫ
ad mortem ꝑ amore noſtro
Nō enim ſemper habes cō
ſiderare perſonam que pe-
tit. ſed indigentiam. ⁊ ꝑ cu
ius amore petit. Et propt̄
amorem eius non permit-
tas eum tranſire vacuum.
Iſta eſt lectio omnibꝰ aua-
ris ⁊ durꝫ. quomodo dabūt
ſuam elemoſinam ex hoc ꝙ
chriſtus tam leuit̄ ⁊ ſine dif
ficultate aliqua conceſſit la
troni gaudiuꝫ celi quod pe
tiuit non obſtante ꝙ fuit la
tro dicens. Amen dico tibi
hodie mecum eris in para-
diſo. Ultimum verbum q̄d
chriſtꝰ locutus eſt in cruce q̄
ſi finis lectionis ſue ī cathe
dra crucis iſto die fuit. Cō
ſummatum eſt. Et hoc ver
bum eſt notabilis lectio cō-
tra accidioſos qui ſepius in
cipiunt opera penitentie et
alia bona opera. ſed ceſſant
diu anteq̄ peruenerunt ad
effectum finis. Utinam ta
les cogitarent q̄ doloroſus
q̄ penoſus. q̄ verecundus
fuit labor chriſti paſſionis.
et non obſtantibus omnibꝰ
doloribus ⁊ penis ⁊ verecū
diis quos chriſtus ſuſtinu-
it tempore ſue paſſionis nō
ceſſauit quouſq̄ ꝑuenit ad
perfectum finem. ⁊ tunc di
xit ⁊ non ante Conſumma
tum eſt. Sic ⁊ vos qui inci
pitis opus bonum ſcilicꝫ pe
nitentie pro nulla verecun-
dia nec pro aliquibus ma-
lis ꝟbis. nec ꝑ pena quam
ſuſtinetis in medio tempo-
re ſi pena fuerit conueniens
et tolerabilis nō faciatis fi
nem. ⁊ tunc poteritis dicere
cū chriſto. Cōſummatum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

eſt. Hec verba vt iam dixi
ſunt notabilia contra pecca
ta mortalia et fuerūt lectio
quam chriſtus legit hodier
no die in cathedra crucis.
Sed queſtio diſputanda ē
hec. Que vtilitas i ſangui
ne meo. Et poterunt ratio
nes ⁊ euidentie fieri ꝓ vtra
ꝗ parte Primo ꝙ nō eſt vti
litas in chriſti ſanguine po⸗
teſt fieri euidētia talis. Nā
cōmuniter res que eſt me⸗
diocris precij eſt modice vti
litatꝫ. Sed chriſti ſanguis
eſt diebus iſtis inter maio⸗
rem partem populi modici
precij. quare apparꝫ ꝙ chri
ſti ſanguis eſt modice vtili
tatis. Et ꝙ ſanguis chriſti
eſt mediocris precij diebus
iſtis inter peccatores appa
ret. Nam veniat vnus in
forum vel in tabernam vbi
iſti canes īfernales ſunt iu
ratores ⁊ īueniet chriſti ſan
guinem inter eos in tā mo⸗
dico ꝑcio ⁊ reuerentia ꝙ vix
tranſiet vnum verbum de
ore ſiue verum ſiue falſum
quin cum hoc erit nomina⸗
tus ſanguis chriſti per iu⸗
ramētum. ⁊ ſine dubio hoc
eſt in verecundiam ⁊ deſpe
ctum ſui ſanguinis. ⁊ dam
nationem illorum Vix eīn
ſciunt vendere vnum obu⸗
lum mercimonij niſi etiam
vendant cum eo chriſti ſan
guinem. ⁊ nō ſolum chriſti
ſanguinem ſed omnia mē⸗
bra chriſti. Cum igitur xpi
ſanguis ſit ī tam modico ꝑ⸗
cio inter peccatores. apparꝫ
ꝙ non eſt niſi modice vtilita
tis. Sed iam ad aliaꝫ par
tem queſtiōis ꝙ chriſti ſan
guis ſit maxime vtilitatis.
probatur. Illud cum quo
totum genus humanum ꝑ
ditum. fuit redemptum et
ſaluatum. oportet omnino
ꝙ ſit magne vtilitatis. Sꝫ
per ſanguinem chriſti vt te
ſtat̃ Apaſtol⁹. ꝑ. Petri pri
mo. Totum genus huma
num qđ fuit ꝑditum eſt ſal
uatū ⁊ redemptū. Igit̃ ꝗ⸗
uis iſti īfernales canes. ſ. iu
ratoēs habuer̃t xpi ſangui
nē in tā modico nō eſt mino
ris vtilitatis his q̃ fuerunt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

ſaluati. Hec eſt ergo q̄ſtio
hodie diſputanda. Et hec
ſunt argumēta ꝑ vtraq; ꝑ-
te facta. Ad quam queſtio
nem ego ſum ordinatus q̄ꝫ
uis indignus iſto die reſpō-
dere. ſed ſcio meipſum tam
inſipiētem ꝙ ex me nō ſum
ſufficiēs. ⁊ ideo rogo ⁊c̄.

¶ Que vtilitas i

ſanguine meo. vbi ſup̄ Rn̄
ſio ad queſtionem. Confi-
dens in gr̄ia ⁊ bonitate dei
potius q̄ꝫ igenio meo reſpō
deo ponēs tres cōcluſiones
ad queſtionem reſpōſiuas.
Prima hec eſt. Sanguis
xpi animaꝫ a peccatis mor
talibus cuſtodit Secunda
Sanguis chriſti deum et
hominem qui erant diſcor-
des vnit. Tercia Sāguis
chriſti ad ſummum gaudi
um quod deus eſt ducit.
Prima concluſio ſupponit
ꝙ peccatum mortale detur
pat animā humanam. Et
ꝙ ita ſit ꝓbat̄ Auguſtinus
dicit ꝙ āgel⁹ ⁊ anima ſunt
natura pares intātum ꝙ ſi
poſſes animaꝫ beatam ab
omni peccato purgatam vi
dere cum angelo celi vix co
gnoſceres vnuꝫ ab alio. nec
mirum cum anima huma
na ad imaginem ⁊ ſimili-
tudinem dei ſit creata ſicut
et angelus. Ex quo igitur
ita eſt vt angel⁹ ꝓ vno ſolo
peccato mortali. immo pro
vna ſola cogitatiōe vicioſa
tantum deturpat̄. ꝙ q̄ꝫuis
haberes audaciam omniū
hominum ⁊ videres eum ī
turpi ſpecie ſua inſanires.
q̄ꝫ turpis igit̄ credis eſt ani
ma tua que nō ſoluꝫ detur
pat̄ vno ſolo pctō mortali. ſꝫ
forte mille. Apparet ergo
ex quo demon ꝑ caſu vnius
peccati mortalis tm̄ detur-
pat̄ ⁊ anima tua cecidit in
mille peccatis mortalibus
quare apparet ꝙ aīma tua
ſit milleſies turpior in aſpe
ctu q̄ꝫ dyabolus. De hac
turpitudine et mortali pec-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

cato hominis cadentis lo-
quitur Anſelmus dicens.
Si accenderetur ignis ma
ximus ex vna parte. ⁊ vide
res animam propriam in
alia parte peccato mortali
maculatam tam turpis et
terribilis efficeret tibi ani-
ma tua ꝙ fugere in ignem
potius eligeres teipſum cō-
buſturus in cineres ꝙꝫ pro-
priam animam inſpiceres.
Et ideo in peccato mortali
exiſtentibus loquitur pſal-
miſta dicēs. Corrupti ſunt
et abhomīabiles facti ſunt
in iniquitatibus ſuis. Ex
quo igitur peccatum mor-
tale facit animam ita terri
bilem ⁊ abhominabilez ap
paret mihi ꝙ homines mł-
tum timerēt cadere in pec-
catum mortale. ſicut time-
rent videre totum diabolū
et plꝰ. Timuit enim vene-
rabilis Anſelmus cadere ī
peccatum mortale qui di-
xit. Si hic peccati turpitu-
dinem. et illic cernerem in-
ferni horrorem. et neceſſa-
rio vni eorum oporteret me

immergi. prius me ī infer-
num immergerem ꝙꝫ pec-
catum in me committerem
Per hoc patet ꝙ peccatum
mortale horribiliter animā
maculat. Sed ꝙ ſanguis
chriſti mundat animam a
peccato mortali: ꝓbatur per
exemplum. Legit Leuiti
ci. xiiij. ꝙ quādo aliquis ho
mo in veteri lege incidiſſet
in immundiciam lepre iſto
modo mundaretur de ſua
lepra. ſacerdas legis acci-
peret duos paſſeres. quo-
rum vnum interficeret. et
alium illeſum permitteret
volare. ⁊ tunc acciperet ſan
guinem interfecti paſſeris
et cum eo aſpergeret lepro-
ſum. et virtute illius mun
daretur de immūdicia ſue
lepre. Spiritualiter totum
genus humanum de luto
cciderat in immundiciam
lepre peccati. ⁊ ideo ad mū-
dandum genꝰ humanum
de iſta lepra nobilis ſacer-
dos chriſtꝰ accepit duos paſ
ſeres. corpus ſcꝫ. ⁊ animam
De quibus duobus vnum

permiſit occidi in iſto die .ſ.
corpus. ⁊ alium permiſit il-
leſum ſcꝫ animam. quia vt
teſtatur chriſtꝰ Matthei .x.
Animam nullus poteſt oc-
cidere. Et ſic de virtute ſan
guinis de hoc paſſere chri-
ſti. ſcꝫ xp̄i corꝑis egrediētis
totum genꝰ humanum qđ
fuit abile ad mundādum
et voluit mūdari. fuit mun
datuꝫ ab immūdicia lepre
peccati. De iſta mundatio
ne etiam habeo teſtimoniū
de Paulo lege noua ⁊ i an
tiqua Numeri .xix. quando
aliquis de populo tetigiſſet
aliqđ mortuū cadauer ſm
legem reputaret immūdus
in corꝑe. ⁊ tūc veniret ad ſa
cerdotem offerēs ei taurum
vel hircum q̄ occideret ⁊ il-
lo ſanguine aſpergeret ⁊ ſic
mundaret ab immundicia
corporis. Sup iſtam legeꝫ
fundat beatꝰ Paulꝰ in no-
uo teſtamēto argumētum.
Hebre .ix. Si emī inq̄t ſan-
guis hircoꝝ aut taurorum
aſperſus inquinatos ſancti
ficat ab immūdicia carnis

quāto magis ſanguis chri
ſti emūdabit cōſcientias no
ſtras ab operibus mortuis
Iſtud etiam ꝓbat ſimilr̄
per naturam. Nam vt phi
loſophi dicunt. Sanguis ē
amicꝰ nature in tātum ꝙ q̄ꝫ
uis homo fuerit valde īfir-
mus ſi habuerit intra ſe ſan
guinem ꝑ aliquod tempus
durās tunc bonus ſanguis
finaliter expellet de corpore
infirmitatem vel ꝑ ſudoreꝫ
vel ꝑ alium modum ſuperi
us vel inferius. Spūaliter
loquēdo vnꝰ de maioribus
amicis quem habet natu-
ra eſt ſanguis chriſti. qꝛ ſan
guis chriſti. quia ſanguine
chriſti fuit anima huma-
na redempta. Et iſte ſan-
guis fuit optimꝰ ſanguis
qui vnq̄ꝫ fuit ī natura. Iſte
ſanguis eſt ſic viuificans a
nimam humanaꝫ ꝙ q̄ꝫuis
anima fuerit valde īfirma
peccato mortali ſi voluerit
tenere iſtum ſanguinem ꝑ
aliquod tempꝰ durās ītra
memoriaꝫ iſte ſanguis om
nē infirmitatē peccati expel

let et anima mundabit ab omni immundicia ſpiritua li. Iſtud idem probo per ar tem. Sic eſt in arte q̧ ſi ſāg uis propter nimiam moraꝫ in vaſe vel panno fuerit de ſiccatus ꝛ induratus qua re non poterit leuiter mun dari. ſi quis acceperit recen tem ſanguinem ꝛ calidum ſicut exiuit de animali ꝛ po ſuerit ſuper induratum ſan guinē in panno vel vaſe il le calidus ꝛ recens ſanguis ſic reſoluet ſanguineꝫ indu ratū cum adiutorio modice aque vas ſiue pannus mū dabitur de illa macula ita munde ſicut vnq̄ꝫ fuit per prius. Spiritualiter loquē do Dauid petiuit iſtā mū dationem in pſalterio dicēs Libera me de ſanguinibꝰ deus deus ſalutis mee. et exultabit lingua mea iuſti ciam tuam. Si autem ita euenerit q̧ iſte ſanguis pec cati mortalis propter nimꝫ magnam conſuetudinem et nimiam moram in pecca to induratus fuerit in ani ma quare anima non pote rit leuiter mundari capias tunc iſtum chriſti precioſuꝫ ſanguinem qui iſto die ca lide et recenter exiuit de cor pore chriſti ꝛ per recentem memoriam quam habebꝫ de chriſti paſſione in corde et anima tua virtute illius ſanguinis et chriſti paſſio nis cum modico adiutorio aque lachrymarum quam permittis cadere de oculis tuis. pre dolore quem habe bis pro peccatis tuis aīma tua mundabitur ab omni ſorde peccati. De quo teſta tur beatus Petrus in cano nica ſua pͥma. capitulo pri mo. Sanguis inquit iheſu chriſti mundat nos ab om ni peccato. Sed hic atten dite ſicut inuenitur in lege q̧ quamuis epiſcopus ha beat ſecundum legem po teſtatem ſanctificandi ec cleſiā vl' cimiterium. opor tet agere quod ex commuī catum corpus exhumetur ꝛ de luto ſanctificando proij ciatur. Sed quāuis ſepelia

tur ſiue in eccleſia ſiue in ci-
miterio epiſcopo hoc igno-
rante epiſcopus habet pote
ſtatem ſanctificandi eccle-
ſiam vel cimitcrium et ſan
ctificatur. Modo ad pro-
poſitum ſicut iam probaui
tibi Chriſtus habet virtu-
tem et poteſtatem ſanctifi
candi animam humanaʒ
de peccato mortali. Si igi
tur volueris in anima tua
ſanctificari vel virtute chri
ſti paſſionis emundari o-
portet omnino exhumari il
lud corpus excommunica-
tum ſcilicʒ illud peccatum
mortale qđ forte longo tpe
ſciẽter fuit ſepultum in aïa
tua. ⁊ pijcere illđ de aïa tua
p ↄfeſſionẽ. ⁊ cũ h̃ fit tũc hʒ
ſanguis xpi ṽtutẽ ⁊ ptãteʒ
mundandi ⁊ ſanctificãdi
aïam tuã. Ex alia pte licet
ſepeliant̃ centũ pctã morta
lia tua. ſic tñ q ſit te ignoran
te. tũc xpi ſanguʒ ẽtãte ṽ-
tutis ⁊ poteſtatis q pcedẽ-
te generali ↄfeſſione ⁊ ↄtri
tione quam homines ſolẽt
facere in die abſoluunt̃ vir
tute chriſti ſanguinis. non
obſtantibus omnibus illis
peccatis mortalibus in ani
mabus veſtris ſepultis ig
noranter. ⁊ mundantur et
ſanctificantur ab omni pec
cato mortali ⁊ veniali. Et
ſic verificatur prima ↄclu-
ſio que eſt hec. chriſti ſang-
uis emũdat aïam ab omĩ
peccato mortali. Et non ſo
luʒ mundat ſed etiã mun-
datã mũde cuſtodit. Nar-
rat q rex Alexanđ. habuit
dextrariũ cui⁹ conditõ erat
iſta. q quãdo fuit armat⁹
nullum voluit pmittere ſu-
per eũ eqtare niſi ſolũ regẽ
Alexandꝝ. Sed quando
non fuit armatus minimũ
gracionẽ curie regis pmit-
tebat ſup eũ equitare ⁊ du
cere eũ quecũqꝫ voluerit
Spũaliter loquẽdo piſtuʒ
dextrariũ aïa humana itel
ligit̃ qꝛ aïa humana ẽ iſti⁹
ↄditõis q q̃diu armatur
xpi ſãguie ⁊ paſſione nullũ
vult ſinere hrẽ regimẽ ſiue
ptãtẽ ſup eã niſi ſolũ regẽ ce
li. ſed ſi nõ armatur chriſti

paſſione nec habet memori
am de chriſti paſſione tunc
ſinit minimum dyabolum
inferni habere magiſteriũ
ſuper eam ducendi eam in
aliquod peccatum morta-
le. Et ideo ſitis ſemper ar-
mate chriſti paſſione in aĩa
bus veſtris ⁊ ſic virtute xp̄i
ſanguis ⁊ eiꝰ paſſiōis ſꝑcu
ſtodietis aĩas vrãs ab om̄i
pctō mũdas. ſpēaliter ab oĩ
ſorde pctĩ mortal'. Iſtud cō
ſiliũ dat nobis ap̄l'us. i. Pe
tri. iiij. Chriſto paſſo in car
ne ⁊ vos eadē cogitatōe ar
mamini. Item paulus ad
Eph. vi. dic̄. Induite vos
armaturã dei. q̄ ē xp̄i paſſio
vt poſſitis ſtare aduerſꝰ in
ſidias dyaboli. Et ſic ꝓbat'
vltia pars ꝯcluſionis ꝑme
q̄ ē iſta ꝙ ſãguis xp̄i nō ſo-
lũ mũdat aĩaȝ huãnã a ſor-
de peccati mortalis ſꝫ etiã
nde mundatã cuſtodit. Se
cũda concluſio. Dicit ꝙ xp̄i
canguis vnit ⁊ cōcordat de
um ⁊ hoīeȝ q̄ erãt diſcordes
Nihil eñi cauſat diſcordiaȝ
inter deum ⁊ homines niſi
ſolum peccatum mortale.
Et ideo propheta loquens
peccatoribus. Iſaie. quinq̄
geſimonono. dicit Iniqui-
tates veſtre diuiſerunt in-
ter vos et deum veſtrum.
Nec mirum. nam ex parte
iuris hoc auſus ſum dicere
ꝙ deus tantum odit pecca
tum mortale ꝙ non eſt ali-
quis amicus carus ſibi in
celo nec in terra quin ipſum
odiret et tanquã ſui inimi-
cum expelleret eum de ſoci-
etate ſua ſi ſciret ip̄m eſſe in
mortali peccato. Uis vide
re illud manifeſte oſtenſuȝ
Quis vnq̄ꝫ fuit deo ita ca
rus ſicut lucifer. nullus ſine
dubio. quia fuit nobiliſſi-
ma et pulcherrima creatu-
ra quã vnq̄ꝫ deus fecerat ⁊
tamen non obſtante ꝙ fu-
it deo ita carus. ſic pulcher.
ita nobilis. tamen ratione
peccati mortalis ĩ quod ce-
ciderat expulit eum de ce-
lo ⁊ de ſua ſocietate in penã
inferni. Ex quo igitur ra-
tione peccati mortalis deꝰ
accepit tantam vindictam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

de illo qui ſibi fuerat ita ca
rus.et qui fuit tam nobilis
creatura ꝛ tã pulchra quã
viudictam credes accipiet
de te qui factus es de turpi
nigro luto. Si autem fina
lit ceciderĭs in peccato mor
tali ſine dubio non euades
ſine vindicta. Nam lex ter
re eſt ꝙ ſi quis ſcienter rece-
perit regis proditorem ꝛ re
gis feloniam ratione ipſi⁹
receptionis ille idem effici-
tur regis proditor et felo-
nia.intantum ꝙ ſi miniſter
regis poſſet eum capere cũ
tali proditore ſimlͥ irent ad
carcerem ꝛ ad mortez. Spi
ritualiter loquẽdo maxim⁹
proditor ꝛ felonia qui vnꝗ̃
fuit in terra regis celi fuit
peccatum mortale. Nã pec
catum ſpoliauit celum de
meliori theſauro ꝛ de meli-
oribus iocalib⁹ q̃ fuerũt i ce
lo poſt ditatẽ.q2 de pulcher-
rimis angel' celi. Ipm etiã
ſcz peccatũ mortale fuit qđ
tradidit xpm ꝛ ſpoliauit cri
ſtũ de vno diſcipulo xij ſuoꝝ
ſcz de iuda. Etiam ſi ma-
ior gratia non fuiſſet mag-
ne ſtrictionis ſpoliaſſet chri
ſtum de principe eccleſie.ſ.
de ſancto Petro quando fe
cit ipſum denegare chriſtũ
trina vice. ꝛ adhuc cõtinue
iſte latro ſcz peccatum mor
tale ſpoltat chriſtũ de aĩa bꝫ
chriſtianis q̃s idẽ chriſt⁹ tã
care emit hodie ſuo ſangui
ne precioſo. Et iõ q̇cũq3 fue
rit q̇ ẽ intra dominia regis
celi ꝛ terre q̇ recipit iſtũ fe-
loniã ſiue iſtũ ꝓditorẽ reg̃
celi ꝛ terre ſcz peccatũ mor-
tale in hoſpiciũ aĩe ſue ratõ
ne ſue receptõnis efficit dei
felonia ꝛ ꝓditor.itãtũ ꝙ ſi
poterũt inueniri ſimul pec-
catũ mortale ꝛ aĩa qñ mors
que eſt dei baliuus venerit
ad areſtandũ eos ſimul du
centur ad carcerẽ inferni.ſi
mulq3 ponent ad mortẽ ꝑ-
petuã. Et iõ ſi aliquis ve-
ſtrũ receperit aliquod pec-
catũ mortale feloniã dei in
hoſpitiũ aĩe ſue añꝗ̃ mors
chriſti baliu⁹ venerit deli-
beretis aĩas veſtras de ſo-
cietate ſua per oris cõfeſſio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

nem ſpiritus contritionem
et hoc feſtinãter. quia qua
hora non putatis mors ve-
niet. Statim addit ſi ſecu-
ri vultis eſſe conteratis ip-
ſum vt poſt eijciatur in loco
de quo dicã vobis. ſicut ha-
betur in anciqua lege. De-
us ordinauit quinqꝫ ciui-
tates que vocabantur ciui
tates refugij. que ciuitates
fuerunt ſic priuilegiate ꝙ
certi malefactores ſi poſſẽt
hrẽ grãm fugiendi ad ali-
quam earum antequam
caperentur inuenirent re-
fugium ſecurum ⁊ ſalua-
rentur a morte quãdiu te-
nerent ſe intra ciuitates
Modo ad ꝓpoſitum tales
quinqꝫ ciuitates permiſit
chriſtus fieri illo die in ſuo
proprio corꝑe. que ſunt qn-
qꝫ vulnera chriſti. Iſte enĩ
quinqꝫ ciuitates. ſcilicꝫ qn-
qꝫ vulnera chriſti ſunt ſic ꝓ-
uilegiate a deo ꝙ quicunqꝫ
contritus peccator exiſtens
in propoſito confitendi pec
cata ſua ⁊ ea dimittendi. et
fugerit ad iſtas ciuitates
per intimã memoriã paſſio
nis chriſti ſaluabitur. Ad
iſtas igitur quinqꝫ ciuita-
tes fuge o tu peccator. quã-
uis liberaueris animam
tuam de proditore ⁊ felone
regis. ſcilicet peccato mor-
tali per oris confeſſionẽ q̄
propter latam ⁊ longã mo-
ram eꝫ hoſpitium eius tecũ
ſi capereris cũ eo dignꝰ eſ-
ſes ꝙ poſſes ſuſpendi cum
eo in inferno. ⁊ poni cum eo
ad mortem eternam Cũ
igitur ciuitates vulnerum
chriſti intraueris ibi morã
facito per intimam recor-
dationem ⁊ durantem quã
habebis de peña quã chri
ſtus ſuſtinuit quando paſ-
ſus eſt hec vulnera in ſuo te
nero corpore ꝓ amore tuo ⁊
ſi exieris de iſtis ciuitatibꝰ
per obliuionẽ vulnerũ xp̄i
niſi citius habueris gratiã
ad eas reuertendi poteris
leuiter a dei baliuo. ſcilicet
morte ꝓ tua ingratitudine
qua obliuiſceris totũ bene-
ficium tibi factũ a deo po
teriſqꝫ poni ad mortem per

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

petuam. Et ideo ſi volue-
ris eſſe ſecutus de vita ani
me tue teneas te intra ciui-
tates predictas per duran
tem memoriam paſſionis
chriſti. quia q̄ꝺdiu tenueris
te intra ciuitates has eris
ſecurus vite anime tue Et
videas ꝙ non abutaris p̄-
uilegio chriſti ſanguinis et
paſſionis. quia vt habetur
in lege. Qui abutitur pri-
uilegio carebit priuilegio.
Hoc verbum oſtenſum fu
it Londonis. Fuit enim
vn⁹ londonus q̇ cogitauit
interficere hoīem ⁊ ordina
uit ſe tali loco interfectuꝝ. ⁊
tamen prope locum priuile
giatum ꝙ ſtatim quando ī
terfecerat eū poſſet libere ⁊
ſine impedimēto īgredi lo-
cū p̄uilegiatum vbi ſm̄ p̄-
uilegia loci ſaluaret̃ a mor
te ſicut cogitauit ſic fecit ve
nit poſtea iuſticiari⁹ dn̄i re-
gis inquirēs diligēter quō
hō intficiebat̃. ⁊ cū audiſſ3
ꝙ homicida ille abuſus eēt
priuilegio loci in quo fuit ⁊
in eo ꝙ occidit hominez pp
ter audaciam ꝙ eſſet ſalua
tus in loco priuilegiato cū
ad eum fugiſſet ſtatim iu
ſticiarius precepit eum ad
duci ad ſe ⁊ ſedens pro tri-
bunali adiudicauit eum
morti et damnatus eſt pro
homicidio. et pro eo ſꝙ abu-
ſus eſt p̄uilegio loci non eo
gaudebat. Ad propoſituz
noſtrum ſpiritualiter priui
legium quod conceditur
chriſti ſanguini et paſſioni
ad ſaluandum homīes ad
eum fugientes a morte et̃
na non conceditur niſi his
qui ex propria fragilitate
cadunt in peccata. ſed illi
qui peccant in ſpe ꝙ erunt
ſaluati ꝟtute paſſionis cri-
ſti ⁊ ſanguinis. ⁊ ideo non
curant in quod peccatum
cadant nec quādiu in pec-
catis iaceant. cuiuſmodi
ſunt qui dicunt. quicquid
enim fecerimus deus qui
ita corc nos redemit precio
ſo ſuo ſanguine non vult ſi-
nere nos perdi pro aliquo
Et pro hac ſpe audaciores
ſunt ad diutius peccanduz

et ad diutius manendum in ſuis peccatis. Dico talibus breuiter ꝙ non eſt aliquis talis qui ſaluabitur virtute vel priuilegio Chriſti ſanguinis niſi habuerit gratiam maioris contritionis. Quia ſicut predixi priuilegium conceſſum Chriſti ſanguini ⁊ paſſioni ad ſaluandas animas a morte eterna non eſt datū niſi ꝓ his qui ex fragilitate peccant ⁊ poſtea conteruntur ⁊ confitentur peccata ſua et deinde fugiunt ad has qn ꝗ ciuitates ſcilicet chriſti qn ꝗ vulnera per memoriam chriſti paſſionis. Illi ſunt q̄ q̄ꝺ diu tenuerunt ſe intra iſtas ciuitates per continuā memoriam chriſti paſſionis et quam habent de chriſti paſſione ſaluabūtur a morte perpetua et nulli alij niſi habuerint gratiam maioris contritionis. Sed redeundo magis ad propoſitum noſtre cōcluſionis probatur ꝙ chriſti ſanguis vnit et concordat deum ⁊ homines qui erant diſcordes

Hec eſt communis conſuetudo dominorum ꝙ quando duo domini fuerunt diſcordes ⁊ debent concordare ad faciendum durantē concordiam vtuntur iſto modo faciendi. vadunt et alligant conſanguineos ſuos et cognatos ⁊ cognatas per matrimonium ſimul ⁊ ſi non fiat diuortium illud matrimonium eſt vinculū perpetue pacis inter eos et cauſa. Si autem fiat diuortium inter eos ſicut poteſt contingere tunc eſt cauſa maioris diſcordie inter eas ꝗ prius fuit. Modo ad propoſitum noſtrum inter deum et peccatorem ratione peccati mortalis fuit lōga diſcordia. Et ideo ad faciendum durantem concordiam inter deum et hominem. bonum eſt facere affinitatem inter deum et hominem per matrimonium. Et hec erit illa affinitas ꝙ memōria humana et Chriſti ſanguis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

deſponſantur ſimul. ⁊ quã-
diu illud mattimonium ñ-
fuerit diuortiatum dura-
bit nox inter deum ⁊ homi-
nem. Si autem fiat diuor
tium inter memoriam ho-
minis ꝑ chriſti ſanguinem
et paſſionem illud diuorti-
um erit cauſa maioris diſ-
cordie ⁊ vindicte qꝫ vnqꝫ fu
it prius inter deum ⁊ homi
nem. Et ideo vt poſſitis e-
uadere vindictam dei nũ-
qꝫ permittatis diuortium
fieri inter chriſti paſſionez
et veſtram memoriã. Cuz
hoc concordat hiſtoria Ex
odi. xij. vbi inuenio ꝙ fuit
quondam magna diſcor-
dia inter deum ⁊ homines
Egypti propter malaz vi
tam ſuam inter quos ma-
nebant filij Iſrahel dei ele
cti qui renuerunt vitã ma-
lam et modum viuendi e-
gyptiorum et dederunt ſe
bone vite. ce cogitans deus
vindicare ſe de omnibꝫ egi
ptijs pro ſua iniq̇tate ⁊ ꝑde
re. Filijs autem ſuis q̇ mã
ſerunt inter eos pro ſua bo
nitate dedit tale ſignum
precepit eis ꝙ acciperẽt ag
ni ſanguinem quo vngerẽt
ſuperliminaria ⁊ alterum
poſtem hoſtiorum domoꝝ
in quibus manebant ⁊ per
illud ſignum euaderẽt vin
dictam filij Iſrahel quã de
us cogitauit egyptijs īfer-
re inter quos manſerunt. ⁊
ſicut deus eis precepit fece
runt. Contigit ꝙ deus ac-
cepit magnam vindictam
de egyptijs ſed vbicunqꝫ d̊
us vidit illud ſignum ſan-
guis factum ibi parcebat
et non accepit vindictam ⁊
vbi non vidit illud ſignuz
ſunguinis factum ibi acce
pit vindictam. Modo ad
propoſitum per egiptuz qđ
interpretatur tenebra intel
ligo mundum iſtũ plenũ te
nebris viciorum in quo ſil'
manent boni homĩes ⁊ ma
li. De malis aũt vult deus
vindicare pro ſua iniquita
te. ⁊ poſſunt bñ vocari egip
tij Boni vero vocantur be
ne filij Iſrahel. hijs enim
vult bonum facere pro ſua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

bonitate. Ideo Ecclesiasti-
ci.xij. dicitur ꝙ impijs ꝛ pec
catoribus reddet deus vin
dictam custodiens bonos ī
die vindicte. Sed signum
per quod custodiētur boni
a dei vindicta est hoc ꝙ ac-
cipient sanguinem agni ꝛ
ponēt super liminare ꝛ su-
per alterum postem domo-
rum suarum. quia per hoc sci-
et vbi accipiet vindictaꝫ et
vbi non. hoc est dictum. de
betis ītelligere per ostium.
ostiū aīe ꝑ quod vicia ꝛ vir-
tutes ingrediūtur ꝛ egredi
unt. ꝛ fit hoc ostium ex tri-
bus scꝫ memoria. intelligē-
tia. ꝛ volūtate. Memoria
est quasi liminare. Intelli-
gentia ꝛ volūtas quasi duo
postes ostij. Sanguis ag-
ni cum quo memoria ꝛ in-
tellectꝰ debent vngi quasi
duo postes ē christi sanguis
immaculatꝰ effusꝰ isto die
ad postes anime tue vngē
dum ꝛ ad te redimendum
et mundādum. Si igitur
vis vt deꝰ parcat tibi quan
do capiet vindictam de ini

micis vngas memoriam ꝛ
intelligētiaꝫ tuam xpi san-
guine ꝑintimam memori-
am ꝛ ꝑfectam ītelligētiam
xpi sanguis ꝛ passiōis ī aīa
tua qꝛ ita secure sicut tu es
hō in die iudicij qñ deꝰ capi
et vindictam de pctōribus
vbicūqꝫ illud signū sangui
nis factum ī anima huma
na fuerit ibi parcet nō capi
ens vindictam. ꝛ vbi nō vi
debit illud signum sui san-
guis factum in aīa huma-
na ibi capiet vindictā. Et
ideo si aliqs vestruꝫ relinqt
viciosam vitam suam et ꝑ
bonam vitam faciat seip-
sum de filijs isrl. ꝛ in hoc si-
gnum ꝙ sicut vnꝰ de filijs
isrl signet vitam suam per
memoriam ꝛ intelligētiam
de xpi sāguie ꝛ passiōe quā
amodo habebit de ista pas
sione. tūc iste euadet illam
vindictam ī die iudicij. Et
ideo si aliqs vestrum in vi-
ciosa vita fuerat añ illa tpa
sicut egyptij. consulo ꝙ reli-
quat viciosam vitam suaꝫ
efficiendo seipsum de filijs

o 3 f

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

iſrael. Et tunc licet deus et
ipſe ꝓpter malam vitam ſu
am fuerunt diſcordes ante
modo tamē propter matri-
monium chriſti ſanguinis
cum memoria ſunt concor-
des ⁊ viuet. Et iō illis pec
catoribus qui ſic concordan
tur virtute chriſti ſāguinis
loquit̄ Apoſtolꝰ ad Ephe.
.ij. dicens. Vos inquit qui
aliquando eratis longe fa
cti eſtis prope in ſanguine
chriſti. Et ſic verificatur ſe
cunda ꝯcluſio. que fuit iſta
The blood of criſte knytt yth
got ā man that vuere at-
vuynne. Tercia concluſio
eſt iſta. Criſtys bloede le-
dich mā to blyſſe that god
ys yn. debetꝫ intelligere ꝙ
via ducens homines ad ce
lum eſt via penitentie. Et
ideo Joannes baptiſta do-
cuit viam verſus celum.
Matthei.iij. dicens. Peni
tentiam agite appropinq̄-
bit enim regnum celorum.
Hec eſt illa via penitentie
de qua loquit̄ Yſaias.c.xxx.
Hec eſt via ambulate i ea

et nō declinetis neqꝫ ad dex
teram neqꝫ ad ſiniſtram. ni
mis modicam faciendo pe
nitentiam nec nimis mag-
nam. ſꝫ tenebitis vos in me
dio. quia in medio conſiſtit
virtꝰ ſcd̄m philoſophum .ij.
Ethicorum. Et attendite
ꝙ ſuper hoc ꝙ dicitur. Hec
eſt via debetꝫ intelligere ꝙ
in iure ciuili differentia eſt
inter hos tres terminos iter
vicum actum ⁊ viam. Per
iter nō poſſunt aliqui ire ni
ſi peditando ſecundum iu-
ra. Per actum .id eſt vicū
pn̄t homines tranſire ſc̄m iu
ra tam equites q̄ꝫ pedites.
ſed bige non poſſunt legit-
time ibi ire. Sꝫ ꝑ viam pn̄t
omnes homines ire tam eq̇
tes q̄ꝫ domini cum ſuis cur
ribꝰ. per iſtas tres vias va
dunt diuerſi homines ad ce
lum. Per ſtrictum iter per
quod nemo poteſt ambula
re niſi peditando ad celum ē
via quattuor ordinum mē
dicantium qui vadunt ad
celum peditando. ⁊ hoc iter
ducit homines citius ad ce

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

lum. Sed actus per quem
equitantes poſſunt venire
ad celū ſunt religiones poſ
ſeſſionatorum epiſcoporum
monachorum ꝛ canonicoꝝ.
et iſta eſt propinquior quaȝ
alia via penitentie commu
nis omnibus que ducit ad
celuȝ. via enim communis
penitentie recipit pauperes
peditātes. poſſeſſionatos.
equites ꝛ domīos cum cur
ribus ſuis. Et nō eſt homo
alicuius gradus quin ſi vo
luerit hāc viam tenere quin
hec via perducet eum ad ce
lum. Modo attende. pro-
pheta Iſaias dicens viam
verſus celum noluit dicere.
hoc eſt ſtrictum iter ad ce-
lum. ambulate ī eo. ac ſi di-
ceret. nullus poteſt venire
ad celum niſi per ingreſſuȝ
alicuius quattuor religio-
num mendicātium qui pe
ditant. nec voluit dicere hic
eſt actus. id eſt vicus ad ce
lum quod oportet vos face
re ſicut religioſi poſſeſſiona
ti faciunt ſi intrare velitis
celuȝ. ſed dixit. Hec eſt via
ambulate in ea. quaſi dice-
ret. pauperes peditando.
poſſeſſionati equitando. et
domini cum curribꝰ ꝛ plau
ſtris et omne genus homi-
num per viam penitentie ī
trare poteſt celum. vbi citi-
us ꝛ ſecurius itur ꝙ̄ in via
communi. ſaltem teneatis
hanc viam ꝛ hec perducet
vos ad celum. In hac via
ambulaſtis per totam qua
drageſimā. ꝛ vt timeo mul
ti veſtrum ex debilitate la-
boris ex vna parte. ꝛ ex fra
gilitate carnis ex alia par-
te laſſeſcunt in hac via qua
re iam poſt paſca intēdunt
facere finem de hac via pe
nitentie. ac per hoc inten-
dunt facere finem de eun-
do verſus celum. tales qui
faciunt finem penitētie an
te tempus trahuntur potiꝰ
a celo ꝙ̄ ad celum. iuxta il-
lud. In via dei non ꝓgredi
eſt regredi. Et idō videatis
oīno ne excidatꝭ a via pn̄ie
Sed poteſtis mihi dicere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Sic velles nos cōtinue ha-
bere ieiunātes ⁊ penitenti-
as agētes ſicut fecimꝰ iam
in quadrageſima. Dico ꝙ
non. Sed ſemper eſſetis ſic
facientes aliquam peniten
tiam ꝙ non incideretis i cul
pam. Nollem etiam peni-
tentiaꝫ eſſe ſempꝑ eque ma-
gnam. Nam qui vadūt ro-
mam aliquādo tardius ali
quādo velocius. non em̄ ſꝑ
pn̄t currere. ⁊ tamē ſicut bn̄
ſcitis vltimate ꝑueniūt ad
terminum itineris. Sic di
co in ꝓpoſito in quadrageſi
ma ⁊ in aduentu ieiunatis
⁊ poteſtis ſuſtinere. ⁊ i alijs
temporibus anni poteſtis
quieſcē a talibꝰ magnis pe
nitētijs. Semꝑ tn̄ ē bonū pe
nitētiam facē quātumcūꝗ
paruam ꝯtinuādo viam ꝓ
ſus celum ne in nō ꝓgrediē
do viam dn̄i regrediat. Sꝫ
forte poteſtis dicē peniten-
tias in q̄dragesima fecimꝰ
ꝙ ſumus feynt et feble In
cipiemꝰ eē ſtrong et mizthi.
Sic dico in propoſito ſpūali
ter loquendo chriſtus eſt ca
put noſtrum ⁊ omnes ſan-
cti martyres ſunt membra
chriſti. ſic ꝙ chriſtus ⁊ nos ⁊
ſancti martyres quaſi faci
mus vnum corpus. Si er-
go incipimus debilitare et
deficere in hac via peniten
tie. permittamus ſangui-
nem chriſti qui eſt caput no
ſtrum ⁊ ſanctorum marty-
rum cōcurrere ad cor noſtꝝ
per intimā memoriam q̄m
habebimus de chriſti ſan-
guine ⁊ ſanctorum marty-
rum ⁊ memoria chriſti ſan
guinis ſic confortabit nos ⁊
refrigerabit ꝙ nos qui pri-
us ꝑ ambulationem in via
penitētie fuimus feynt et
feble icipiemus eſſe a ſtron
ge aud mizthi. et ſic ꝯtinue
debemus ambulare in viā
verſus celum. Adhuc alio
modo ꝓbo cōcluſionem chri
ſtus dicit in euāgelio Non
omnis qui dicit mihi domi
ne dn̄e intrabit in regnum
celoꝝ. ſꝫ qui fecerit volūtatē
patris mei qui ē in celis hoc
eſt dictum Non omnis qui
dicit corde ⁊ cogitat benefa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

cere vel ore domine vel pro
mittit bn̄facere intrabit in
regnū celoꝝ. ſed ꝙ facit vo
lūtatem patris mei ⁊c̄. Ita
ꝙ qui vult venire ad celuꝫ
nō oportet bn̄ cogitare ⁊ bn̄
loqui. ſꝫ oportet ꝙ bn̄faciat.
ita ꝙ bn̄facē eſt via verſus
celum. Modo attēdite nar
rationem i cronicis ꝙ ē vna
terra in mūdo in qua nun-
q̄ꝫ pluit ſꝫ eſt fons in terra il
la ⁊ certis temporibus ān̄i
fluit ita habūdant ꝙ hume
ctat totam terram circum-
quaqꝫ ⁊ facit herbas flores
et fruct⁹ creſcē. Aliqn̄ tn̄ cō-
tigit ꝙ fons iſte retrahit ſe
ſcꝫ aquam ſuam ifra ripam
quare terra illa eſt arida et
nō ꝓferēs neqꝫ herbas neqꝫ
fruct⁹ neqꝫ flores Et tūc eſt
illa fontis ꝯditio. ꝙ ſi q̇s va
dat ⁊ induat ſe rubeis pan
nis ⁊ ſtet iuxta fontem. rōe
rubeoꝝ pannoꝝ quib⁹ hō il-
le induit. aqua fontis ſuper
effluet eum ⁊ totam terrā
humectabit circumq̄qꝫ vn̄
dabit fructum. Sp̄ualiter
terra illa eſt aīa humana d̄

qua ī pſal. Aia mea ſicut t-
ra ſine aq̄ tibi. In medio tn̄
iſti⁹ terre eſt fons vnus ſci-
licꝫ de⁹ ipſe q̇ eſt fons miſeri
cordie ⁊ manet in corde cu-
iuſlibꝫ boni chriſtiani. Hic
fons certis temporib⁹ ſuꝑef
fluit ⁊ humectat terram a-
nime humane aqua deco-
ctionis que germinat in ter
ra anime humane radices
bonarum et ſanctarum co-
gitationum. herbas bono-
rum operum ⁊ v̇borū. Con
tingit tamē aliquādo ꝓpter
aliquod peccatuꝫ perpetra-
tū ꝙ fons iſte retinet aquā
ſuā infra ripam. quare nec
radices bonarum cogitati
onum nec herbas bonoꝝ v̇
borum. nec fruct⁹ bonorum
operuꝫ creſcūt de terra ani
me humane. et tūc nihil ali
ud eſt faciendum niſi ꝙ ho
mo iſte induat ſe pannis
rubeis. Iſte pannus nihil
aliud eſt niſi memoria paſ
ſionis xp̄i ⁊ ſanguis ieſu xp̄i
pro nobis effuſi. ⁊ rōne iſti⁹
indumēti fons iſte emana
bit aquam deuotiōis i terrā

aie tue circũquaq̧ Vñ ter-
ra illa germinabit radices
bonaꝝ cogitationũ. herbas
ſcõꝝ ꝟboꝝ. ⁊ fructus bonoꝝ
opeꝝ. ita vt ꝟtute xp̄i paſſio
nis ⁊ ſanguis hõ potius mo
uebitᷣ ad bñ opandum. q̄re
ducetᷣ ad viã rectã verſus
celũ. Dicũt etiam iſti vena
tores ꝙ p ſanguinẽ pñt pci
pere qñ ſunt ꝓpe beſtiã ⁊ qñ
lõge. Beſtia q̄ iſto die ꝟbe
rabatᷣ ⁊ vulnerabatᷣ a perfi
dis iudeis fuit xp̄s dei fili⁹
et iſta beſtia poſtq̄ȝ fuit vul
nerata i aſcẽſione aſcẽdit i
celi gaudiũ. Si ergo volue
ris pueníre ad hãc beſtiam
pervenies ad eã p ſuũ ſan-
guinẽ. ſcies quoq̧ qñ es ꝓpe
iſtã beſtiã. ⁊ qñ lõge diſtas.
Nam qñ ita eſt ꝙ iuuenis
iſtũ ſanguinẽ frigidũ ⁊ du
rum in mẽte tua. hoc eſt qñ
nõ habes ardẽtem amoreȝ
ſȝ mollem compaſſioneȝ er-
ga xp̄m qñ non recordaris
de chriſti paſſione ſignum ē
ꝙ multum diſtas a chriſto.
Et ex alia parte quãdo re-
cordaris in anima tua de

chriſti paſſione ⁊ de hoc ha-
bes magnam compaſſio-
nem. quia patiebatur tan-
tum pro factꝭ tuis. propter
hoc incipis eſſe nouus ho-
mo per bonam vitaȝ ſi ma-
lus homo per prius fuiſti. ⁊
in iſta bona vita fideliter p
ſeueras tunc virtute iſtius
ſanguinis venies ita prope
iſtam beſtiã Chriſtum ſcili
cet ꝙ rccte eris preſens cum
illo in gloria. Amen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

HUgo
de viēna ſup il-
lo Geneſ.i. Fa-
ciam⁹ hominē ⁊c̄. ait Cre
ator homīs de⁹ in his ꝟbis
hoīem trib⁹ honorauit dig-
nitatib⁹. quarū prima eſt ꝙ
hoīem fecit cum deliberati
one. ⁊ nō ſicut alias creatu-
ras. dixit ⁊ facte ſūt. Et no
tat̄ cum dixit ſācta trinitas
Faciam⁹ hominem. Secū
da eſt ꝙ hominē creauit ad
imaginem toti⁹ ſancte trini
tatis. Vn̄ Holcoth in lectu
ra ſua ſup libꝝ Sapientie.
lectione.xxx. Cetere creatu
re ab homīe veſtigium dei
habent. i. quādam obſcurā
notificationem. ſꝫ homo ſo-
lus inter ceteras creaturas
imaginem dei habet. q̄ ꝯſi
ſtit in memoria intellectu ⁊
volūtate Memoria correſ-
pondet patri. intellect⁹ filio
et volūtas ſpūi ſancto. Hec
holcoth. Hec dignitas ē ex
preſſa ꝑ ꝟba ſubiūcta. Ad
imaginem ⁊ ſimilitudinem
noſtram. Tercia dignitas
eſt ꝙ hominem inſtituit do
minū oīm creaturaꝝ in ter
ra mobilium. ⁊ hoc innuit cū
ſubdit preſit piſcibus maris.
volatilibus celi. beſtijs ter-
re. omniqꝫ reptili quod mo
uetur in terra. Et homini
in plaſmatione ſua attribu
it deus iuſticiam originalē.
que duos nobiles habuit ef
fectus. quos recitat. Ma-
giſter ſecundo ſententiaꝝ.
diſtinctione.xxix. ſub his ꝟ
bis. Primus effectus iuſti
cie originalis eſt facere ꝑfe
ctam trāquillitatem in ani
ma quātum ad omnes po
tentias. ita ꝙ nulla inferior
inclinaret contra iudicium
ſuperioris. aut ſi inclinare-
tur quantum erat ex ſe. poſ
ſet tamen a ſuperiori ordīa
ri ⁊ regulari ſine difficulta-
te ex parte potētie ſuperio-
ris ⁊ ſine triſticia inferioris
Alius fuit ei⁹ effect⁹ videli
cet immortalitas. ⁊ illa im
mortalitas nō fuit īpoſſibi
litas moriēdi ſꝫ poſſibilitas
nō moriendi. q̄ poſſibilitas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

cõſeruata fuiſſet ꝑ eſum li
gni vite. ꝑ cuſtodiam ange
loꝝ. ꝑ ꝓtectionem diuinam
et bonum regimẽ extrinſe-
cum. q. d. Inſuꝑ in hoc ſta-
tu innocẽtie hõ fuit dotatꝰ
ſeptem dotibꝫ aĩe. de quibꝰ
Fulgẽtiꝰ in ſuo numerario
ca. vij. Anima inq̇t in ſta-
tu innocẽtie ſeptem radijs
vniuerſis decorabat̃ q̄ ſunt
humilitas. veritas. eq̇tas.
charitas. ſtabilis ſanctitas
virtuoſa ſocietas. ⁊ pacis cõ
cordia. q̇bꝫ in hoĩe cõiun-
cte erãt ſeptem dotes corꝑis
que ſunt recitate ab yſido-
ro de numero. c. vij. corpꝰ in
quit humanũ ex ſua p̃ma
cõditõe habuit fortitudinẽ
pulcritudinẽ. ſanitatẽ. agili
tatẽ. lõgeuitatẽ. ⁊ libertatẽ.
et cordis iocũditatẽ. Beda
in exhortatõibꝫ ſuis. c. xcviij
Nihil hoi nocẽ potuiſſet niſi
prius ipſe ſibimet nocuiſſet.
trãſiſſet eñ flumĩa ſine na-
uicula. ventis ⁊ mari impe
raſſet. beſtijs terre aſtris et
igni p̃cepiſſet fac hoc ⁊ feciſ
ſent. Si eñ ab ordie inno-
cẽtie hõ nõ apoſtotaſſꝫ ⁊ de-
um nõ irritaſſꝫ nequaq̃ꝫ ali
qua creatura corruptibilis
neqꝫ celi cum lumĩaribꝫ q̄
terre miniſtrãt obedire tar
daſſent. aut nocẽ potuiſſent
Hec ille. Veꝝ etiaꝫ homo
creatꝰ in agro damaſceno
trãſlatꝰ eſt ĩ paradiſum vo
luptatis. Vñ Berñ. ſuꝑ cã
tica ſer. xxxv. Habitabat
homo in paradiſo in loco vo
luptatis. ꝯuerſatio eius ni-
hil moleſte nihil indigentie
ſentiebat. odoriferis ſtipatꝰ
malis. fulcitꝰ floribus. glo-
ria ⁊ honore coronatꝰ ⁊ con-
ſtitutꝰ ſuper opera manuũ
plaſmatoris. magꝫ autem
obiectum inſigne diuine ſi-
militudinis p̃cellebat ⁊ illi
ſocietas cũ plebe angeloruꝫ
cũ omni militia celeſtis ex-
ercitꝰ Iſte hoĩs ſtatꝰ funda
tꝰ erat ſuꝑ dei dilectionem.
Vñ Augꝰ. de archa Noe.
Primi hoĩs natura ita a deo
ordinata ⁊ inſtituta erat vt
aĩa q̄ corpori p̃erat. intẽtõeꝫ
et deſideriũ intꝰ ad ſolum
creatorem dirigeret et nihil

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

foris ageret q̄ð ex ei⁹ dilec
tione nō pcederet ⁊ ad eius
dilectionem non ptineret.
ita q̄ omnē actū ei charitas
imperaret. ratio diſponeret
et ſenſus impleret atq̄ ꝑfi-
ceret. Sed proch nephas
dyabol⁹ inuidens hōis ex-
cellētie. ⁊ ſpēaliter q² vidit
q̄ hō trāſlat⁹ fuiſſꝫ in glāam
quā ipſe ꝑdidit ꝑ pctm̄ ho-
mīeꝫ tēptauit. ac finalit̄ in
ruinā deduxit. Vn̄ ber. de
diſpēſatōne ⁊ p̄cepto. Quid
erāt eloq̄a demonis cū eua
p̄ma matre niſi ignite ſcin-
tille ardentis inuidie. Vi-
dit em̄ q̄ illā glāꝫ fuiſſꝫ hō
habitur⁹ quā ꝑdidit ille an
gel⁹ lucis. vidit ⁊ inuidit.
Mod⁹ tēptatōis atq̄ dece
ptōis colligit̄ ex li. Geñ. ca.
iij. ⁊ ex dcis magiſtri H. ſu
per eodē Ait em̄ ſic. Dya-
bol⁹ timēs ſe app̄hēdi a vi-
ro aggreſſus ē mulierem ꝑ
ſerpētē q̄ erat calidior cūct̄
animātibus terre ⁊ natura
liter ⁊ incidentalit̄ q² plen⁹
erat demone habēs virgi-
neum vultū. ſequit̄ in textu

Ait ſerpens ad mulierem
Cur p̄cepit vobis deus vt
non commederitis ex omni
ligno paradiſi. Cui mulier
Ne forte moriamur. Et a-
it ſerpens. Nequaq̄ morie
mini. ſed cum comederitis
de ligno hoc. eritis ſicut dij
ſcientes bonum ⁊ malum
Ex qua occaſione mulier
elata et volens deo aſſimi
lari ſerpenti conſenſit. et tu-
lit de fructu arboris prohi-
bite et comedit. deditq̄ vi-
ro ſuo qui comedit. Sꝫ om
nipotens deus iudex iuſt⁹
nullam tranſgreſſioneꝫ di
mittens impuniendam ſe-
cundum modum deceptō
nis reddidit et penam. Vn
de magiſter Hugo ſuper
illo. Ait deus ad ſerpenteꝫ
⁊c. Serpens inuidit men-
titus eſt. ⁊ decepit. His tri
bus reddite ſunt tres male
dictiones. quia eniꝫ inuidit
hominis excellentiam dem̄
eſt ei a domino. Super pec
tus tuum gradieris prius
enim erectus erat ſicut ho-
mo. Et q² mētit⁹ ē puniuit

cum deus in ore quo men-
titus eſt dicens. Terram
comedes omnibus diebus
vite tue. immo abſtulit ab
eo vocem. vt dicit. M. Et
ſecũdo quia decepit per blã
dum vultum dixit dominꝰ
Inimicicias ponam int͛ te
et mulierẽ. inter ſemẽ tuũ ꝛ
ſemẽ ipiꝰ. ꝛ ipa conteret ca
put tuũ. Mulier in duobꝫ
peccauit qꝛ ſuꝑbiuit ꝛ veti-
tum fructum comedit. q̃a
ſuꝑbiuit humiliauit eã deus
dicẽs. Sub viri ptãte eris.
et ipe dominabit͛ tui. qꝛ fru
ctũ ꝓhibitũ comedit. in fru
ctu vteri ſui punita ẽ. cũ di-
xit deus. In dolore paries
Adam vero q̃ in ſolo vno
peccauit in labore querẽdi
edulũ ſuũ punitus ẽ. cum
ait deus. In ſudore vultꝰ
tui veſcerꝭ pane tuo. Et ſb
infertur doloroſa cõcluſio
Emiſit eũ dñs deꝰ de para
diſo voluptatis vt operaret͛
terram de qua ſumptus eſt
Hanc eiectionem comme
morat Lathbury lamẽta-
biliter ſuper illud Trenoꝝ
primo. Migrauit iudas
propter afflictionem. Ei-
cut tribus inquit iuda de
montanis iudee et hieruſa
lem migrauit captiua ad
regionem babilonis. pari
modo genus humanũ ml'-
tis miſerijs vinculatum mi
grauit de paradiſo in mun
dum quaſi ad regnum con
fuſionis. tot eñ vinculis et
cathenis genus humanuꝫ
conſtringitur. quot penis ꝛ
paſſionibus tam corpore q̃ꝫ
anima ſubijcitur. quamob-
rem de homine ſic de para
diſo eiecto poteſt dici ꝛ litte
raliter ꝛ miſtice quod ſcri-
bitur Yſaie primo. A plan
ta pedis vſqꝫ ad verticeꝫ ca
pitis non eſt in eo ſanitas.
intelligendo per plantam
pedis appetitum ſenſitiuũ
et per verticem capitis ſu-
premum rationis. Tanta
eñ eſt repugnantia atqꝫ re
bellio appetitꝰ ſenſitiui ad
dictamen rationis. ꝙ Apo-
ſtolus dicebat ad Roma
nos. ſeptimo. Video ali-
am legeꝫ in membꝛꝭ meis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

repugnaptem legi mentis mee. ⁊ captiuantem me in lege peccati. Ecce deperditio primi effectus iuſticie originalis. Similiter homo perdidit ſecunduȝ effectum iuſticie eiuſdem videlicet immortalitatem. Unde doctor de lyra ſuper illud pſalmi octuageſimioctaui' Quis eſt homo qui viuet ⁊ non videbit morteȝ ait Poſt peccatum ſtatutum eſt hominibus ſemel mori. Cui conſonat Petr' bleſenſis ſuper illud Job. vltimo. Mortu' eſt ſenex et plenus dierum. vbi ayt. Uniuerſas felicitates hominum mors concludit. q2 cū p̄dicauerꝫ fidē Abrahe pietatem Joſeph. charitatē Moyſi. fortitudinem Sāpſonis. v̄tutē Dauid. miracula Eliſei. prudētiā ⁊ diuitias Salomonis. vna ē cōcluſio ⁊ mortuus ē Hec ille Perdidit etiā hō dominiuȝ in aīalib' vt patȝ in maxis vt in leonib' ⁊ in minimis vt in culicibus ⁊ pulicibus

et retinet dominium in me diocribus. ad oſtendenduȝ q' habuit etiam in aliis. hec. M. Hugo. Corporis dotes perdidit homo ꝑ peccatum. De hac amiſſione dicit Anſelmus de ſimilitudinibus. capitulo. quinquageſimo. Corpus humanū poſt peccatum induit diſſormitatem. debilitatem. infirmitatem. ponderoſitatē. vite breuitatem. ſeruituteȝ et continuam cordis anxietatem. quas miſerias attēdens ſanctus Job ait Job xiiij. Homo natus. ⁊c. Super quo Grego. xix. Pena hominis breuiter eſt expreſſa. Ipi em̄ corruptōi carnis miniſtrare neceſſaria miſeria eſt. vt cōtra frigus veſtimēta. contra famem alimenta. contra eſtum frigida. Magna etiam cautela cuſtoditur ſalus corporis. et amiſſa cum graui labore reparatur. tamen reparata ſemper eſt in dubio. Quid hoc aliud eſt quaȝ mortalis vite

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

miſeria. Hec Gregorius. Hunc p̄mi hominis caſuꝫ miſerum ⁊ miſerias in q̄s cecidit ſemꝑ an̄ oculos mentis voluamus. vt ad celeſtem paradiſum peruenire poſſimus ad quam homo fuit finaliter tranſlatus ſi dei p̄ceptum non fuiſſꝫ trāſgreſſus. Unde Bernar. ī ſpeculo peccatoꝛis. Inſipiens eſt qui a paradiſo ſe expulſum peregrinum eē nō conſiderat et qui ſe exulem in hoc ſeculo non attendit. Huius peregrinationis atq; exilij meminit rex Dauid p̄mo paralipomenō. capitulo. xxix. vbi ait. Peregrini ſumus coꝛam te ⁊ aduene ſicut omnes prēs noſtri. Huiuſq; recoꝛdatō ad dei auxilium imploꝛanduꝫ nos excitat. Unde Linco. ſuper illud pſalmi ſexti Laboraui in gemitu meo. ⁊c̄. Stimulus ad oꝛanduꝫ vt ab infirmitate liberemur ē eiuſdem infirmitatis ſenſatio. Dico igit̄ cuꝫ ꝓpheta. Pſal. nonageſimoquarto.

Uenite adoꝛemus. vbi doctoꝛ de lyra. venite ad oꝛationē latrie ⁊ pꝛocedam⁹ humiliter adoꝛando et ploꝛemus peccata noſtra confitendo ante deum qui fecit nos ad ymaginem ⁊ ſimilitudinem ſuaꝫ. quia ipſe eſt dominus deus noſter. dās ſe nobis per ſuam benedictam incarnationem. Oꝛate igitur pꝛo tribus eccleſie ſtatibus per tres perſonas in ſacra ſcriptura deſignatis. Pꝛimo pro ſtatu ſpirituali per ſamuelem deſignato. Samuel enim interpꝛetatur nominatus a domino. Cuius interpꝛetatō competit chꝛiſti p̄mo vicario. Unde Joh. i. Intuit⁹ in eū ih̄s dixit. Tu es ſimō filius Joanna tu vocaberis cephas qđ interp̄tat̄ petrus i. ſupꝛa petrā q̄ eſt xp̄s firm⁹. Sic eēnt omnes viri eccleſiaſtici radicati in fide et charitate chꝛiſti illos cōſolidantes per bona exempla. Fuit et ſamuel ꝓpheta per ethimologiaꝫ. id eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

ꝓcul fans. Et ſic viri eccle-
ſiaſtici ⁊ maxime prelati ac
paſtores eſſent ꝓphete. in p̄-
dicando p̄mia virtutum et
penas condignas peccami
num. Secūdo orandum ē
pro ſtatu tempali ꝑ dauid
regem connotato. Dauid
em̄ interp̄tat̄ manu fortis.
ſic rex ⁊ ſui milites iuramen
to aſtricti defenderent ma
nu valida iura eccleſiaſtica
viduas ⁊ pupillos ab iniu-
rijs. Tercio orem⁹ p aīab⁹
in pena purgatorij deten-
tis per. Salmanaſar inſi-
nuatis Salmanazar ei int̄
pretat̄ ſentiēs carcerē. De
grauitate ignis purgato-
rij dr̄ Aug⁹ de vera ⁊ falſa
pn̄ia. Purgand⁹ eſt purga
tionis igne q̄ hic diſtulit tē-
pus ↄuerſiōis. q̄ ⁊ ſi etern⁹
nō eſt. in hac vita nunq̄ȝ in
carcē tāta inuēta ē pena. liȝ
mirabilia paſſi ſunt marty
res tormēta.

Ambulare i dilectiōe. ad ephe.
.v. et i pn̄tis dn̄ice epl̄ari of
ficio Ad imitatōeȝ xp̄i nos
īuitat apoſtol⁹ i epiſtola ho
dierna dicēs. Eſtote imita
tores dei ſicut filij chariſſi-
mi ⁊ ambulate in dilectiōe
ſicut ⁊ chriſtus dilexit nos.
Ambulāti ſeu peregrināti
lux eſt neceſſaria vt carpe-
re poſſit viam mūdam ⁊ di
rectam ad terminū ad quē
ambulat. Vn̄ chriſt⁹ Joh.
duodecimo. ca. Ambulate
dum lucem habetis. Illud
ambulare eſt per fidem ad
xp̄m accedē. Hāc fidē pmi
ſimus in ſacramēto baptiſ-
matis ꝑ qō lauati ſum⁹ ab
originali pctō. Vn̄ ad He
bre. xi. Credē oportet acce-
dentē ad deū qr ē. ⁊ q inqui
rētibus ſe remunerator ſit.
reuera nr̄a fides magne ē
autoritatꝭ qr a ſūmo autore
ieſu xp̄o deo ⁊ homine. teſte
Aplō ad Heb. xij. Per pa-
tientiā curram⁹ ad ꝓpoſitū
nobis certamē. aſpiciētes ī
autorem fidei ⁊ ↄſumma-
torem ieſum. vbi doctor de
lira. Jeſus dr̄ autor fidei in
quantum de⁹. ipſam fidem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

infundēdo. Dicitur etiam
autor fidei inquantum ho-
mo ipſam fidem p̄dicando
Dicit̄ ↄſummator ipſi⁹ per
miracula ↄfirmādo. et fidi
premiū reddēdo. Ad fidei
autoritatem valet qđ dicit
Ariſto. in p̄ncipio ſcđi libri
ſue rethorice. Tria inq̇t red
dūt dictum alicui⁹ credibi-
le quanq̄ȝ nō demōſtratiue
loquat̄. videlȝ prudētia. vir
t⁹. beniuolētia loquētis ad
audiētes. q̄ꝛ ꝓpter oppoſitū
hoꝝ trium diſcredim⁹ nō de
mōſtratiue loquenti. Hec
tria veriſſime in xp̄o p̄dicā-
te fidem nr̄ām extiterūt. P̄-
mo i eo viguit ſapiētia. Vn̄
doctor de lira ſup illud Ec-
cleſiaſtici. i. Dis ſapia a do
mino deo ē. Ait. Dis ſapia
id eſt fili⁹. q̄ꝛ tenet ſupemi-
nēter oēs modos ſapientie
create. Preualuit etiam in
eo virtus. eo q̄ nemo poteſt
opari v̄tuoſe niſi ꝑ virtutē.
Nam virt⁹ diffinit̄. ij. Ethi
coꝝ. v̄tus ꝑficit hominem ꝛ
eius op⁹ bonum reddit. Sȝ
chriſtus omnia bene fecit.

Marci. vij. Ex quib⁹ ſub-
infero q̄ chriſt⁹ fuit virtuo-
ſus. Fuit etiam nobis beni
uol⁹ ꝛ maxim⁹ amicus. Nā
Joh. xv. dt Maiorem hac
dilectionem nemo habȝ q̄ȝ
vt aiam ſuam ponat quis
pro amicis ſuis. Sed chri-
ſtus dilexit nos et tradidit
ſemetip̄m ꝓ nob̄ ad Ephe.
quinto. ergo fuit nobis be-
niuol⁹. quas ob res dicam⁹
cum pſalmiſta Pſalmo no
nageſimoſecūdo. Teſtimo
nia tua credibilia facta ſūt
nimis. Amplius quattuor
nobis cōfert vtilia. Primū
eſt q̄ ꝓcurat peccatoꝝ re-
miſſionem. Luce. vij. dixit
chriſt⁹ ad mariam magda
lenam. Fides tua te ſaluā
fecit. Et Mar. ij. Cum vi
diſſet ieſus fidem illoꝝ di-
xit paralitico. dimittunt̄ ti-
bi peccata tua. Huius exē
plū habetur Jone. iij. Cre-
diderūt viri niniuite domi-
no. ꝛ ſtatim ſequitur. Mi-
ſertus eſt dominus ſup om
nem maliciam quam locu
tus eſt facere eis ꝛ nō fecit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Secũdum eſt q̄ operatur
demonum cõfuſionem. vn
de de vere credentibus dici
tur Marci vltimo Signa
autem eos qui crediderint
hec ſequentur. In nomine
meo demonia eijciẽt ꝛc̄. Fi
des aliquando dicitur ſcu-
tũ ſpirituale. ad Ephe. vi.
In omnibus ſumentes ſcu
tum fidei ĩ quo poſſitis om
nia tela nequiſſimi ignea
extinguere. Ad cuius con-
firmationem refert Hol-
coth lectione centeſimano-
nageſimanona quod habe
tur in expoſitione ſuper Iu-
uenalem. Numa pompilio
ſacrificante cecidit ſcutum
de celo. datumqꝫ eſt reſpon
ſum quia illic foret romã-
num imperiũ. vbi illud ſcu
tum foret ſeruatum. Mo-
raliter dicit ſcutum de celo
cecidit quando chriſtus de
celo veniens fidem omnibꝫ
predicauit ꝛ vbicũqꝫ fuerit
ſcutum illud ſeruatum de-
monis extirpare dominiũ
et dei perſeuerat imperiũ.
Tercium quod confert eſt
legitime petitorum conſe-
cutio. vnde centurioni dep̄
cãti p̄ ſalute ſerui dixit chri-
ſtus Matthei. viij. Vade
ſicut credidiſti fiat tibi Eti
am Marci. xi. Quecunqꝫ
orãtes petitis credite quia
accipietis ꝛ venient vobis.
Vñ refert magiſter Hu-
go ſuper li. Heſter q̄ cum
Alexander magnus veniſ
ſet ad montes caſpios miſe
runt ad eum filij captiuita
tis decem tribuũ egredien
di licentiã poſtulantes Cũ
qꝫ queſiſſet cauſam captiui
tatis. ꝛ audiuit eos ĩfideles
eſſe recedendo a deo iſrael.
vitulis aureis immolando.
Reſpondit Alexãder q̄ ar
tius eos includeret. q̇ cum
humanum laborem vidit
non poſſe ſufficere rogauit
deum iſrael vt illud opꝰ cõ-
pleret ꝛ diuĩo nutu prerup
ta montium ad ſeinuicẽ ac
ceſſerunt. ꝛ factus eſt locus
mirabilis. Quartum ẽ dei
benedictio. Vnde chriſtus
Johãnis. xx. Beati qui nõ
viderunt et crediderunt.

vbi Auguſtinu s ſuper Io
hannem omelia centeſima
vigeſimaprima. Preteriti
temporis vſus eſt verbis tā
ꝙ ille qui quod erat futuꝝ
in ſua nouerat predeſtina-
tiōe iam factum. Hora ſu
per illud Luc̄.i. Beata q̄
credidiſti ait. Sicut aper-
ta dī viſio eſt beatitudo pa
trie. ſic perfecta cognitio eſt
beatitudo vie. Sꝫ dicet mi
hi aliquis. Credo ſingulos
articl'os fidei. nunquid igi-
tur habeo hec quattuor vti
lia. Reſpondit Auguſtinꝰ
prima parte ſermonum. ſer
mone. xxviij. Fides noſtra
appellata eſt a duobus. ſcꝫ
quia fit quod dicitur. vnde
due ſyllabe ſonant cum di-
citur fides. prima eſt effe-
ctio. ſecunda eſt dictio. Fac
ergo quod dicis ⁊ fides eſt
tu dicis ꝙ diligis iuſticiam
et odis iniquitatem. fac qd̄
dicis ⁊ fides in te operatur
Cui ſentētie alludit Chry
ſoſtomꝰ ſuper Mattheum
opere imꝑfecto. omelia. lij.
Fatui ſunt omnes qui hoc

ſolum eſtimant ſufficere ad
ſalutem ꝙ credunt chriſtuꝫ
et chriſtiani dicūtur. nec fe
ſtinā t ſemetipſos bonis ope
ribus commendare. nec au
diunt Iacobum dicentem
Fides ſine operibus mor-
tua eſt. ſicut corpus ſine ani
ma mortuum eſt Sꝫ opus
fidi eſt ipſamet dilectio. vn
de cōmunis gloſa ſuper
illud apoſtoli ad Galathas
quinto. In chriſto Ieſu nec
circūciſio aliquid valet ne-
qꝫ prepuciuꝫ. ſed fides que
per dilectionem operatur.
Opus fidei ipſa dilectio ē.
ſine dilectione fides inanis
eſt. fides cū dilectione chri-
ſtiani eſt. Ideo dico cū apo
ſtolo ad Epheſios quarto.
Obſecro vos ego vinctus
in domino. vt digne ambu
letis vocatione qua vocati
eſtis cum omni humilitate
et manſuetudine. cum pa-
tientia ſupportantes inui-
cem in charitate. Et ſic in-
fero verba thematis. Am
bulate in dilectione.
¶ Pro proceſſu huiꝰ inculti

ſermonis duplex ē dilectio: videlicet dei ⁊ proximi pro pͥma ſcribit Deutro. vi. Diliges dominum deum tuū Pro ſcđa habet Ecci. xxvij Dilige proximū. ⁊ coniungere fide cum illo Primo dixi q̄ de⁹ eſt a nobis ſumme diligend⁹. q2 ſumme bonus. ⁊ bonum eſt qđ omnia appetūt. p̄. Ethico. ca. i. Diligam⁹ ergo deum liberalit. integralit ⁊ ꝑpetualit. Liberalit ꝓpt ſeipm ⁊ nō ꝓpt noſtꝝ vtile. vnde philoſoph⁹. viij. Ethico. diuidit amiciciam in amiciciam ꝓpt vtile. ꝓpt delectabile. ⁊ ꝓpt honeſtuꝫ. Et ōtq̄ amantes ꝓpt vtile ſunt in īferiori gradu dilectiōis. q̄ de re q̄ diligūt deū ꝓpter vtile vel ꝓciſe p tgali proſpitate. ⁊ q̄n eis ſubtrahit murmurāt ꝯtra deum tales aſſimilant porcis q̄ q̄ꝫ diu habundāt furfure ⁊ ſiliquis nō murmurāt ꝯtra ſuū dn̄m. ſꝫ horum defectu murmurāt. Cōtra tales dicit ſapiēs Prouerbio. xxiij. Prebe fili mi cor tuū mihi. nō dicit accōmoda vel vende mihi cor tuū. ſed prebe. Scđo debem⁹ dare deo cor noſtꝝ integralit diligendo Vn̄ Mathei. xxij. Diliges dn̄m deum tuū ex toto corde tuo. Eſt eīm xp̄us velut homo zelotip⁹ qui nō ꝑmittit vxorem ſuam alios diligē. Exo. xxxiiij. dn̄s zelotes nomē ei⁹. Eſt em xp̄s ſicut falco generoſus q̄ cum diu volauerit ⁊ ſe fatigauerit p̄ damq̄ ceperit cor ſue p̄de. p mercede reqrit. Sic xp̄s p nobis volauit de celo in vterum v̄gis. de vtero in patibulum. de patibulo ad īfernum. de īferno ad mundū. de mūdo in celum captiuā ſecum ducēs captiuitatem Et iō merito vendicat ſibi cor. ⁊ hoc ītegraliter. ⁊ ſicut cor p̄de extrahit. lauat. ⁊ niger ſanguis exprimit. ⁊ demū in ꝑtes deſcindit. ſic extrabam⁹ cor noſtꝝ ꝑ pctōꝝ occultoꝝ recordationē. deinde lauet ꝑlacrimaꝝ ſupinfuſionē. ⁊ exp̄mat ꝑ oris cōfeſſionē. ⁊ deinde deſcindat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

ꝑ penoſaꝫ ſatiſfactionē. ꝛ ſic
dicē poſſum⁹ cū pſalmiſta.
pſalmo q̄nq̄geſimo. Cor cō
tritum ꝛ humiliatū de⁹ non
deſpicies Tercio diligam⁹
deum ꝑpetualiť. ſolēt hoīes
qui volūt ꝑpetualiť amico
aliq̄d dare facē cartā ſcp̄tā
et ſigillatā et eādem ponūt
eā in ſecura cuſtodia. Mo
do pari faciam⁹ deo cartaꝫ
de corde noſtro ſcribēdo ī eo
legem dei q̄ cōtinet decem
mādata. Prouer. vij. Scri
be illam ſcꝫ legem ī tabulis
cordis tui. Deīde ſigilletur
paſſiōe xp̄i. ip̄am ꝑ deuotio
nem ad nr̄am memoriam
reuocādo. Canticorum. viij.
Pone me vt ſignaculū ſuꝑ
cor tuū. Et demū ponam⁹
eam in ſecura paſſiōe in bo
norꝫ operꝫ ꝑſeuerātia quia
qui ꝑſeuerauerit vſq; ī finē
hic ſalu⁹ erit. Mathei. x. et
xxiiij. Et ſic diligam⁹ deuꝫ
ex toto corde. Aug⁹ li. d̄ ſpō
et aīa nō vales exp̄mē quā
tuꝫ deū diligē ait. Miſer
ego quātum debeo diligē
deum meum. q̄ me fecit cū
nō eram. redemit cum peri
eram vocauit me nomine
ſuo vt a chriſto dicerer chri-
ſtian⁹. Duas igiť cerui pro
prietates habeamus quas
ponit Bartholomeus de ꝓ
prietatib⁹ rerū. libro. xviij.
capitulo. xxviij. Una eſt q̄
cum cerui flumina immen
ſa vel mare trāſeunt fortior
in natādo precedit cui⁹ clu-
nibus debiliores capita ſu-
perponūt. Alia eſt q̄ vigē-
te vi canum ad hoīem qua
ſi ad animal māſuetuꝫ cer-
ui confugiūt. Hic moraliť
nos debiles innitemur deo
per dilectionem quia fortis
eſt. ꝛ tūc tute poſſumus flu
mina. id eſt tribulatiōes hu
ius ſeculi pertrāſire. ac cum
infeſtamur a demonib⁹ mū
danis tribulationibus. vel
carnis cōcupiſcentijs. debe-
mus per deuotionem ad de
um tanq̄ꝫ ſumme miſericor
dem fugere. dicētes cū pſal
miſta pſalmo. xvij. Diligā
te domine fortitudo mea.
domin⁹ firmamētum meū
Pro p̄mo. domin⁹ refugiū

meum. et liberator meus. pro
secūdo. Sed multi hunc ordinem dilectiōis peruertūt.
de quibus presper pmo libro
de vita cōtemplatiua sic cō
querit. Ordinem dilectōis
illi peruertūt qui aut mundum qui cōtemnendus est di
ligunt. aut seipsos plus q̄
deum diligūt. vnde mūdanarum rerū inordinata dilectio nobis phibetur. i. Johānis. ij. Nolite diligē mūdum neq̄ ea que in mūdo
sunt. super quo ait Augustinus. Talis est omnis homo qualis est eius dilectio. si
nihil diligis. nihil es. si terram diligis terra es. si deum diligis deus es. quia ego
dixi dij estis. Hec Augustinus.
Qua ī re dilectio dei aque
fontali assimilat que naturaliter ī hyeme est calida et
in estate calore exterius inualescēte frigescit. sic dei dilectio in hyeme paupertatis
et tribulationis feruet. sed
cum exterius honor mūdi inualescit. tepescit dilectio dei
Teste Gregorio sup Eze.

omelia. ix. Si inquit pn̄ti seculo inheres. et terrenis voluptatibus delectaris. amare
non potes gaudia que audis. Ergo viam mūdanarum allectionum deserite et
viam deum diligēdi eligite. quā nobis ostēdit Apl's
p. ad Corinth. xij. dicens.
Excellētiorez viam vobis
demōstro. Ubi remigius.
Per hāc viam intelligit caritas que nobis precipit. q2
per eam ad patriam celestem puenit. Et sic ambulate in dilectiōe. Alia est dilectio qua q̄s diligit pximū
sicut seipm. cuius pprius actus
vt ait Linconiēsis de mandatis. ē vt faciat quisq̄ ad
vnum quēq̄ alterū quod sibi vellet debere fieri ab eodem altero si esset in cōditionibus alterius. quare hoc preceptum omnia pcepta scde
tabule includit. ad Roma.
xiij. Nō adulterabis. nō occides. nō furaberis. non falsum testimonium dices. nō
cōcupisces rem proximi tui
et quodcumq̄ fuerit aliud

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

mandatum. In hoc ꝟbo in-
ſtauratˀ. Diliges proximū
tuū ſicut teipſum. ſed certe
qui ſe nō diligit ꝓximū ne
quit diligē. Sed dicet mi-
hi aliqs quis ſeipm̄ non di
ligit. Ad qđ rn̄det Aug⁹ i
li. de doctna xp̄iana hoc mō
Homo inqt ſi te īterrogem
vtꝝ diligas te. Reſpōdes.
diligo me. qs em̄ ſe odit. nō
ego dico ſꝫ pſalmiſta. Qui
diligit iniqtatem odit ani-
mam ſuam. Diligas ergo
te tuam neqciam penitēdo
et tūc diligēdo ꝓximum tu
um ſicut te. Hec duo mem
bra dilectiōis ſcꝫ dei ꝛ proxi
mi ita ad inuicem cōcathe
nantˀ ꝙ vna ſine altera eſſe
nequit. dicēte Chryſoſt. ſu
per Mattheū oꝑe impfe-
cto. omelia. xxxij. Utilitas i
quit omniū mādatoꝝ vna
eſt ꝛ oīa mādata vnū eē vi
dentˀ. qꝛ illa ſibiinuicē adhe
rēt ꝛ alteꝝ ſine altero eē nō
poteſt. Eidem ſnīe concors
eſt. Linco. de mādatis in-
uēs. Omnia mādata di-
uina ſapiētia in vnum rede

git ſcꝫ charitatis. Hoc mā
datum etiam eſt vnicum ꝟ
bum. ſcꝫ Ama. Aug⁹. in đ
laude charitatis ait. Si nō
vacat tibi omnes ſacras pa
ginas ꝑtractare. omnes re-
gulas iuris in codice īterp̄
tari. omnia volumīa ſermo
num ruminare. tene chari-
tatē. q̄ ſola ſupplet vniuer
ſa. qꝛ finis felix oīm eſt dili
gē deum ꝛ ꝓximū. Ille ergo
tenet qđ latet ꝛ qđ patꝫ in di-
uinis ſermonibꝫ q̇ charita-
tem tenet in moribꝫ. Hie-
ronym⁹ in ſuo cōmentario
ſuꝑ epl'am ad Ephe. Ioh.
cum vſqꝫ ad vltimam ſene
ctutem moram trahēt. ſin-
gulis diebꝫ ſolebat ꝑ verbo
dei finalitˀ ꝓferre. Filioli di
ligite inuicem. tādem diſci
puli verecūdia inuecti ꝛ te-
dio affecti dixerūt iohāni q̄-
re hoc ꝟbum totiēs repetis.
quibꝫ iohā. Nihil dulci⁹. ni
hil vtilius. nihil ſecurius ne
qꝫ breuius docere decet.
quia charitas preceptum
domini eſt ſine qua nihil ꝓ-
ficit. et ſi ſolum fiat ſufficit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Ad idē Hugo de viēna ſu
per pſal.lxxvij. Lex euāge
lia eſt dilectio dī ⁊ ꝓximi ſi
vtraqꝫ dilectio videlꝫ dei et
ꝓximi eſſꝫ ꝑſeuerās atqꝫ cō
tinua Vn̄ in li.nomiato de
ſtructoriū viciorꝫ. ꝑte.vij.c.
xij.habet. Imago amoris
depingebat in effigie muli
eris.viridi idute veſte.i cu
ius frōte ſcribebant hec ꝟ-
ba.ꝓcul et prope in pectore
mors ⁊ vita.i fimbria veſti
menti. hyems ⁊ eſtas. In
hac poeſi figurant ꝓprieta
tes veri amoris. Primo eo
ꝙ imago fuit depicta in ſpe
cie mulieris deſignat feruo
rem dilectionis.q2 vt freqn
ter muliēs feruēti⁹ diligūt
qꝫ viri. Et ꝙ veſtita fuit in
veſte viridi ſignificat ꝙ ve
r⁹ amor ſꝑ eſſꝫ recens. Per
hec ꝟba ꝓpe ⁊ ꝓcul ſcp̄ta in
frōte deſignat ꝙ ver⁹ amor
ita firmit manēt in abſen-
tia amati ſicut i pn̄tia ama
ti. Per ꝟba ſcp̄ta in pectore
videlꝫ mors ⁊ vita exp̄mit
ꝙ ver⁹ amic⁹ oñdēt effectus
ſui amoris poſt obitū amici
defuncti ſicut in vita. Per
hec ꝟba hyems ⁊ eſtas ſcp̄-
ta i fimbria veſtimēti nota
tur ꝙ ver⁹ amor eque ꝑma
nēt in aduerſitate ſicut in ꝓ
ſperitate.⁊ ſic ābulate Hec
eſt via de q̄ ſcribit Hiē.vi.
Intrrogate de ſemitis anti
quis q̄ ſit via bona ⁊ ābu-
late in ea ⁊ inuenietꝫ requi
em aīab; veſtris Et ſic am
bulās i charitate recipiet co
ronā vite quam repromiſit
de⁹ diligētib; ſe. Jacobi.p̄.
Quā nobis cōcedat qui ſi-
ne fine viuit ⁊ regt̄ Amē.

Finiūt ſermo-
nes Eximij ſacre
theologie docto-
ris Michaelis de
vngaria. Impſſi
Dauētrie In pla
tea epi. Anno dn̄i
M.cccc.xci.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Opa mie corpalia st septe vsq

Visito cibo poto redimo tego colligo condo

Opa mie spualia st septe vsq

Consule castiga solare remitte fer ora

Consule e dore ignorate et consule dubitantem

[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 E 34